

Jaka będzie Strategia Wrocław 2050?

Załączniki do raportu z konsultacji społecznych

Załącznik nr 1 – Zestawienie uwag i odpowiedzi e-formularza opinii	1
Uwagi dotyczące kwestii zagospodarowania przestrzennego	2
Pozostałe uwagi zgłoszone do Strategii	274
Załącznik nr 2 – Notatki ze spotkań konsultacyjnych	428
Notatka z pierwszego spotkania konsultacyjnego	428
Notatka z drugiego spotkania konsultacyjnego	429
Notatka z trzeciego spotkania konsultacyjnego	430
Notatka z czwartego spotkania konsultacyjnego	431
Notatka z piątego spotkania konsultacyjnego	432
Załącznik nr 3 – Notatka z konsultacji z młodymi	434
Spotkanie konsultacyjne podczas Kongresu Młodzieży na Stadionie Olimpijskim, al. Paderewskiego 35	434
Załącznik nr 4 – Odpowiedzi z tablicy inspiracyjnej	436
Zestawienie odpowiedzi złożonych podczas spotkań konsultacyjnych	436

Załącznik nr 1 – Zestawienie uwag i odpowiedzi e-formularza opinii

Zestawienie zawiera wszystkie uwagi zgłoszone w czasie trwania konsultacji społecznych dotyczących projektu dokumentu Strategia rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

E-formularz zawierał następujące pola do wypełnienia:

1. Do jakiego fragmentu projektu Strategii lub Prognozy oddziaływania na środowisko odnosi się Twoja uwaga? Wskaż dokument i konkretną stronę lub rozdział.

2. Treść zgłaszanej uwagi
3. Uzasadnienie zgłoszonej uwagi

W tekstach uwag zachowano pisownię oryginalną.

W przypadku, gdy w treści odpowiedzi jednostki pojawia się pojęcie „Strategia”, należy przez nie rozumieć projekt dokumentu Strategia rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050”.

Zebrano łącznie 333 uwag dotyczących projektu dokumentu Strategia rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. W tym dokumencie zostały one przedstawione w dwóch tabelach, które odnoszą się do tematyki zgłoszonych uwag.

Pierwsza tabela zbiera uwagi dotyczące kwestii zagospodarowania przestrzennego. Druga przedstawia pozostałe uwagi.

Uwagi dotyczące kwestii zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Uwaga	Odpowiedź Biura Strategii Miasta Wrocławia
1	Dotyczy: Projekt dokumentu Strategia Wrocław 2025 (str. 64-65) Zwracam uwagę na brak planów miasta zmierzających do uruchomienia kolei miejskiej jako dodatkowego środka komunikacji	Uwaga nieuwzględniona W projekcie Strategii temat transportu kolejowego wskazany jest, jako jeden z kluczowych elementów kształtowania zrównoważonego i zintegrowanego transportu zbiorowego.

miejskiej. Do 2050 kolej miejska z opcją obsługi aglomeracyjnej powinna już we Wrocławiu działać w szczególności w formie szprych łączących Leśnicę z Brochowem, Zakrzów z Wrocławiem Zachodnim czy Świniary z Partynicami. Ponadto wskazuję, że miasto powinno dążyć do zagospodarowania budynków nieużywanych dworców na cele publiczne i ograniczyć możliwość ich prywatyzacji aby nie doszło do powtórki jak z Dworcem Nadodrze. uzasadnienie: Miasto powinno zaplanować koncepcję kolei miejskiej i zabezpieczyć tereny na potrzeby utworzenia zaplecza dla taboru, a także tworzenia nowych węzłów umożliwiających przesiadki poza dworcem głównym (np. węzły centralne na przecięciach wielu linii kolejowych). Miasto powinno także planować już zakup taboru, uzgadniać te kwestie z okolicznymi samorządami, powołać związek gmin/powiatów/spółki na potrzeby organizacji transportu kolejowego w	W polityce przestrzennej w rozdziale 5.5. określającym Zasady kształtowania mobilności i transportu, transport kolejowy został wyznaczony jako jeden z kluczowych elementów transportu zbiorowego dla poruszania się po mieście i aglomeracji. Kolej ma być nie tylko uzupełnieniem transportu publicznego, ale równorzędnym środkiem transportu w stosunku do transportu autobusowego i tramwajowego. Należy jednak podkreślić, że kolej stanowi odrębny byt pod względem zarządczym (chyba że miasto zrealizowało by własną infrastrukturę, podobnie jak w Trójmieście), w związku z czym miasto nie ma bezpośredniego wpływu na podejmowane działania (w tym zakup taboru). Miasto może jedynie nawiązać współpracę na rzecz wspólnych celów oraz prowadzić zabiegi wspierające na rzecz rozwoju. Dlatego w projekcie Strategii wskazane zostały takie kierunki działań. Ponadto w projekcie
---	--

	aglomeracji wrocławskiej i w mieście Wrocław. Dworzec główny nie może być uznawany za główny punkt przesiadkowy w ramach transportu miejskiego - jego przepustowość jest wyczerpana i nie ma znacznych perspektyw jego rozbudowy. Zwiększenie przepustowości estakady nie doprowadzi do zwiększenia przepustowości samego dworca, gdyż nie ma wiele miejsca dla nowych peronów i torów. W efekcie bez przeniesienia ruchu pod ziemię utrzymanie dworca jako głównego punktu transportowego doprowadzi do ograniczania rozwoju miasta. Wrocław powinien planować budowę nowego dworca dla połączeń miejskich i aglomeracyjnych lub kolejowej sieci podziemnej w centrum, aby zwiększyć przepustowość dworca głównego.	strategii jest zapis dotyczący starych dworców kolejowych - "Dla budynków dworców, których funkcja związana z obsługą pasażerską wygasa, należy dążyć do przekształceń w kierunku wymiany funkcji." Ponadto w takim dokumencie jak strategia rozwoju gminy nie wskazuje się dysponenta infrastruktury.
2	dotyczy: zachodnia część miasta Opracowana strategia rozwoju miasta jest tak ogólna i standardowa, że nie	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, w którym wyznaczone zostały cele strategiczne i główne kierunki

daje obrazu charakteru koncepcji rozwoju miasta. Wobec powyższego pragnę zwrócić uwagę na: • priorytet infrastruktury - wprowadzenie równowagi w rozwoju przestrzennym dzielnic i stron świata miasta. Część zachodnia miasta bardzo uboga w obiekty np.sportowe, biblioteki, korty, baseny - np. w odniesieniu do części południowej Wrocławia. • brak koncepcji rozplanowania dróg łączników pomiędzy drogami głównymi , a lokalnymi • priorytet rozwoju kultury - powstanie sal widowiskowych w których mogą odbywać się koncerty klubowe do 500-700 tys. widzów. • priorytet infrastruktury - udrożnienie kolei dworca świebodzkiego do zachodniej części miasta. • priorytet bezpieczeństwa - wjazd do miasta od strony Leśnicy wymaga przebudowy. • priorytet bezpieczeństwa -	działań. Doprecyzowanie ich nastąpi w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych. W projekcie Strategii zrównoważony rozwój wskazany został jako jedna z głównych zasad działań na całym obszarze miasta. Jako jeden z głównych kierunków rozwoju miasta wskazuje się kompletność układów przestrzennych. Osiedla mają być wyposażone we wszystkie niezbędne elementy zarówno w dostęp do zieleni i terenów rekreacyjnych, usług, w tym usług publicznych, a także infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i transportu zbiorowego. Jest to kierunek dotyczący wszystkich osiedli. Postulat dotyczący ograniczenia prędkości, czy szczegółowych działań dotyczących przebudowy dróg nie jest materią strategii rozwoju gminy.
---	--

	ograniczenie prędkości do 90km na autostradzie na odcinku Wrocławia /tak jak to jest praktykowane w innych krajach. • priorytet społeczny - uruchomienie klubów sportowych w każdej szkole w ramach lekcji WF."	
3	dotyczy: 5.5. Mobilność i transport Nie zauważyłam na rysunku 6 transportu wodnego - poza jednym portem nie ma żadnych marin, przystani, itp. Czyżby transport wodny zniknął z pola widzenia miasta? Mamy jednak potencjał Odry do transportu towarów, ale też żeglugi rekreacyjnej, a nawet mamy w mieście cumowiska dla barek mieszkalnych.	Wyjaśnienie Projekt Strategii uwzględnia i zabezpiecza możliwości rozwojowe poszczególnych obszarów. Rzeki we Wrocławiu spełniają różne funkcje, w tym funkcje związane z mobilnością, która przejawia się w różnych formach. Ustalenia dla komunikacji wodnej zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach zasad kształtowania rozwoju transportu wodnego. Generalnie wskazywane jest utrzymanie i rozwój Wrocławskiego Węzła Wodnego. Rys. 6 modelu Mobilność i transport wskazuje schematyczny przebieg elementów systemu

		transportowego.
4	dotyczy: OSIEDLE STABLOWICE - brak w rozpisce. To nie Leśnica. Jak wzór rozwoju i odniesienia warto przyjąć miasto Monachium które jest dobrym obszarem porównawczym. uzasadnienie: Miasto konsekwentnie rozwija swoją wizję. W wielu miejscach jest symetryczne podobieństwo. Zielone autostrady parkowe którymi bez przeszkód można dojechać do centrum. Wysokość zabudowy skoncentrowana tylko w jednym obszarze pozostałe to niskie obiekty.	Wyjaśnienie Opinia nie ma charakteru uwagi merytorycznej do tekstu Strategii.
5	dotyczy: PILCZYCE też brak. Nowe ZOO szkoda że Afrykarium nie było przyczyna takiej rewolucji (analogia do poznańskiej Słoniarni). Park którzy sadzili Holendrzy warto docelowo rozwinąć w stylu np. lubińskiego ZOO jako filia na początek. Jelenie - paśniki dla nich jak	Wyjaśnienie Treść uwagi niezrozumiała. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	w Londynie by ożywić. uzasadnienie: Generalnie rejon ul. Fieldorfa jako NOWE KLINIKI i wzór planistyczny z kładka zielona nad ulica (Alą tunel np z prefabrykatów i ziemi), by połączyć Złotniki i Stabłowice.	
6	dotyczy: PILCZYCE też brak. Teren Pilczyc wykorzystać Ślężę i port dla kajaków połączyć staw mostem z terenem przy stadionie. Stadion ożywić w stylu olimpiacentrum w Monachium. Sp19 koszykarska rozbudować w stylu bazy arctowski na biegunie a tu szkole nadwiesić nad stawem ewentualnie przedszkole. uzasadnienie: Cały obszar konsekwentnie nowe obiekty w stylu kosmicznym planować - jak stadion Afrykarium dworzec przesiadkowy mik-mak house tak by było to naprawdę z wizja warto podpatrzeć jak projektowało arc2 nieżyjący już Proj Szlachcic, Zippser tak by Wrocław budował własne ID które już naprawdę na	Wyjaśnienie Treść uwagi niezrozumiała. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	przestrzeni tych dziesiątków lat powstało. Tylko silnie i spójnie konsekwentnie to trzymać. Potencjał obszaru jest.	
7	dotyczy: Złotniki też brak. Teren Pilczyc po prkil narzucić masterplan i połączyć z węzłem autostradowym. Połączyć z Kuźnikami. uzasadnienie: Centrum ratownictwa przy kosmonautów przerzucić w rejon autostrady. Tamto sprzedać i koncentrować to w nowym centrum. Kosmonautów wyprowadzić jako oś 4-pasem za Leśnicę przez Stadion Leśnicki i Starą Garbarnię, jak to było planowane za PRL. W Leśnicy w końcu zamknąć ruch i zrobić rynek	Wyjaśnienie Treść uwagi niezrozumiała. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. W kwestii Leśnicy, która jest dawnym miastem wcielonym w granice administracyjne Wrocławia, wskazane są kierunki rozwoju tego obszaru, jako charakterystycznego, wyjątkowego obszaru w mieście, określonego jako małomiasteczkowy, z którym wiąże się określony styl zamieszkiwania i kreowania przestrzeni. Dotyczy on Psiego Pola, Brochowa i właśnie Leśnicy. Według ustaleń w Strategii, należy dążyć m.in. do utrzymania lub wykształcenia głównego centralnego placu lub ulicy stanowiących przestrzeń

		publiczną, z którą identyfikują się mieszkańcy, nasycenia tego obszaru usługami o rozdrobnionej strukturze. Proponowany przebieg korytarza drogowego nie jest ujęty w projekcie Strategii. Kierunek z ul. Kosmonautów w kierunku wlotu z miasta (droga krajowa nr 94) został wyznaczony jako korytarz drogowy tranzytowy z ominięciem centrum osiedla Leśnica przez ul. 11 Listopada i al. Prezydenta Kaczorowskiego.
8	dotyczy: Złotniki też brak. Dworzec Świebodzki nadbudować halą (np hala kupców jak Tęcza czy Astra) u góry a na dole zrobić centrum przesiadkowe jak w szwarcwaldzie gdzie tramwaje i pociągi się spotykają w jednym miejscu to powinna być flagowa wizytówka miasta. uzasadnienie: Zrobić tramwaj do portu lotniczego. Niech Wrocław obsługuje ruch lotniczy naprawdę premium.	Wyjaśnienie W części treść uwagi niezrozumiała - "Złotniki też brak", w związku z czym nie można się w tym zakresie do niej odnieść. Uwaga w zakresie rozbudowy dworca Świebodzkiego oraz tramwaju do portu lotniczego zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt Strategii wyznacza Dworzec Świebodzki jako węzeł

	przesiadkowy - wewnątrzmijski. Ustalenia dla węzłów przesiadkowych zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach zasad kształtowania integracji w systemie transportowym oraz zasad kształtowania węzłów. Ponadto obszar Dworca Świebodzkiego został wskazany w projekcie Strategii w Rozdziale 6. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) jako obszar transformacji. Projekt Strategii nie wyznacza obsługi portu lotniczego tramwajem. Jednak powiązanie Portu Lotniczego transportem szynowym jest niebywala istotne w celu zwiększenia jego dostępności dla mieszkańców Wrocławia, a także mieszkańców aglomeracji i regionu. Z tego powodu projekt Strategii wyznacza korytarz kolejowy w kierunku Portu Lotniczego. Ustalenia dla Portu Lotniczego zostały wskazane w Rozdziale 5.5.
--	--

		Mobilność i transport w ramach kierunków rozwoju transportu lotniczego oraz zasad kształtowania systemu transportu zbiorowego - transport kolejowy.
9	dotyczy: Złotniki też brak. Przejąć A4 - skoro w końcu (i dobrze) A4 ma być budowane w nowym śladzie to niech stara A4 będzie obwodnicą - kontynuacją 2-go rungu autostradowej obwodnicy Wrocławia. uzasadnienie: Zrobić tramwaj do Kobierzyc i tam niech Kobierzyc zbudują parkuj i jedź parking.	Wyjaśnienie W części treść uwagi niezrozumiała - "Złotniki też brak", w związku z czym nie można się w tym zakresie do niej odnieść. Uwaga w zakresie przejęcia autostrady, tramwaju do Kobierzyc, realizacji parkingu P&R przez Kobierzyc - nieuwzględniona, ponieważ - wykracza poza możliwości zarządcze miasta. Należy jednak wskazać, że w projekcie Strategii został wyznaczony węzeł aglomeracyjny na styku z gminą Kobierzyc, który powinien być wyposażony w elementy podstawowe i dodatkowe, wśród których jest dostęp do tramwaju lub kolei.

		Projekt Strategii wyznacza jedynie główne kierunki rozwoju transportu zbiorowego, a nie konkretne przebiegi wszystkich tras tramwajowych. Jednocześnie w Projekcie Strategii jest zapis: "Uszczegółowienie kierunków rozwoju w zakresie transportu zbiorowego powinno nastąpić w studiach analitycznych lub innych opracowaniach, które opierać się będą na wynikach kompleksowych badań ruchu oraz analizach potencjałów pasażerskich na podstawie dokumentów planistycznych" co nie wyklucza żadnego kierunku rozwoju w zakresie tras tramwajowych jeśli tylko będzie miał on uzasadnienie pasażerskie.
10	dotyczy: Złotniki też brak. Kontynuować wizję wielkiej obwodnicy aglomeracji wrocławskiej - od kier. zachodniego tak, by stara dk94 nie traciła na znaczeniu. Wzmocnić współpracę ze Środą	Wyjaśnienie W Projekcie Strategii określono główne tranzytowe korytarze drogowe. Kierunek z ul. Kosmonautów w kierunku wlotu z miasta (droga krajowa nr 94) został wyznaczony jako korytarz z

	Śląską. uzasadnienie: Wypadowo wzmocnić oś ulicy legnicka, kosmonautów lotnicza by w lini prostej wychodziły na kierunek dk94. Pamiętać o płucach miasta: lasy zachodnie przy Fieldorfa, Mokrzański. Ten korytarz napowietrzania jest strategiczny dla utrzymania miasta. Wcześniej wzdłuż osi tych ulic była zieleń a budynki miały charakterystyczny układ zygzaków w planie z uzupełnieniem drzewostanem jak oskrzela. Pamiętać o tej śluzie.	ominięciem centrum osiedla Leśnica przez ul. 11 Listopada i al. Prezydenta Kaczorowskiego. Ten kierunek powiązań drogowych ma ochronić cenny obszar Leśnicy przed ruchem zewnętrznym o charakterze tranzytowym.
11	dotyczy: Złotniki też brak. Wykonać i uciąglić autostrady parkowe by w „zielonym tunelu” móc przemieszczać się np rowerem przez miasto . Głównie jest to możliwe wzdłuż rzek Ślęza i Odra. uzasadnienie: Zbudować tunel od pl. Jana Pawła II przez Świdnicką do pl.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt Strategii zawiera postulowane treści dotyczące zielonych korytarzy rowerowych (5. MOBILNOŚĆ AKTYWNA, RUCH ROWEROWY, str. 70), tj. "Do

	Dominikańskiego jako trasa W-Z 2.0 z łąčeniem parkingów w poziomie -1 u góry tylko ruch służb i promenada pieszo rowerowa oraz zielone torowisko.	korytarzy ruchu rowerowego należy włączyć szeroko rozumiane korytarze w zieleni, opierając się na sieci błękitno-zielonej infrastruktury, uwzględniając przy tym walory przyrodnicze i kulturowe i dążyć do wyznaczenia w nich tras przyjaznych rowerzystom."
12	dotyczy: Maślice Port miejski na Maślicach przy wzgórzu dawnym wysypisku. Ze wzgórza wykonać ciekawa rekreację. Może miejski klub paralotniowy i kładkę do lasu Ratyńskiego. uzasadnienie: Królewicką zrobić tak jak pierwotnie zakładano jako 4 pasy z zabranie kawałka parku i kontynuować jako prosta za miasto przez Pracze Odrzańskie.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt Strategii wyznacza ul. Królewicką jako najważniejsze powiązania międzysiedlowe w ramach głównych korytarzy drogowych. Opis elementów zagospodarowania pasa drogowego jest zbyt szczegółowym zapisem na poziom strategii rozwoju gminy.
13	dotyczy: Stabłowice	Wyjaśnienie Projekt Strategii wyznacza

	Połączyć Stabłowice i Maślice Fieldorfa z Królewiecką tak, by osiedla były połączone. uzasadnienie: Odłączyć administracyjnie Srsblowice i Złotniki od Leśnicy.	powiązanie między Stabłowicami i Maślicami oraz ul. Fieldorfa jako najważniejsze powiązania międzyosiedlowe w ramach głównych korytarzy drogowych. Uwaga odnosi się też do administracyjnych granic osiedli, których nie wskazuje się w projekcie Strategii. W projekcie wyznaczono odrębne jednostki przestrzenne Wrocławia, do których odnoszą się Kierunki polityki przestrzennej, są to całości urbanistyczne wyodrębniające się wyraźnie z otoczenia, ze względu na odmienny sposób użytkowania, przewagę związków wewnętrznych nad zewnętrznymi, jak i pod względem wizualnym - lokalny układ przestrzeni publicznych, ulic, tras pieszych i rowerowych.
14	dotyczy: Stabłowice Basen na Stabłowicach. Obok szkoły nr 22 jest stadnina. Może jest okazja by zrobić Partynice 2, gdzie będzie stajnia z prawdziwego zdarzenia	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	zabudowania są. Szkoła mogłaby współpracować i dzieci miałyby ciekawy rozwój. Blisko stacji Pracze gdzie też są ciekawe zabudowania. Ten teren na potencjał szkoda go zmarnować. To mogłaby być filia Partynic - taki współczesny wkład w nowe centrum miasta. uzasadnienie: Trójmiasto osiedlowe Pracze - Maślice - Stabłowice powinno być lepiej zgrane komunikacyjnie. Łączenie z leśnicą jest sztuczne. Leśnica ma swój indywidualny i kompletny charakter a te osiedla są w pewnym sensie do rozwinięcia jako ciekawy trójkąt.	Ponadto należy wskazać, że projekt Strategii wyznacza powiązanie między Stabłowicami, Maślicami i Pracami Odrzańskimi jako najważniejsze powiązania międzyosielowe w ramach głównych korytarzy drogowych.
15	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia Rozdział 5.5. Mobilność i transport Strona 65 Należy usunąć zapis "Uszczegółowienie kierunków rozwoju w zakresie transportu zbiorowego powinno nastąpić w studiach analitycznych lub innych opracowaniach, które opierać się będą na wynikach kompleksowych badań	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do

	ruchu oraz analizach potencjałów pasażerskich na podstawie dokumentów planistycznych". uzasadnienie: Konkretne kierunki rozwoju transportu zbiorowego w postaci planowanych przebiegów linii tramwajowych oraz tras rowerowych powinny być częścią Strategii Rozwoju Wrocławia, tak jak ma to miejsce obecnie w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. W przeciwnym razie dokument będzie jeszcze bardziej ogólny niż Studium 2018, a tym samym nic nowego. Być może jednak o to właśnie chodzi osobom, które odpowiadają za prace nad nim i innymi tego typu dokumentami przyjmowanymi we Wrocławiu od czasów Polityki Transportowej 1999.	wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów linii tramwajowych oraz tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
16	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia Rozdział 5.5. Mobilność i transport Strona 66 We fragmencie "W obszarze z	Wyjaśnienie Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie

	priorytetem ruchu tramwajowego należy dążyć do polepszania i zwiększania elastyczności i funkcjonalności układu, m.in. poprzez wprowadzanie dodatkowych rozjazdów oraz nowych tras łącznikowych" należy wskazać konkretne odcinki torowisk niezbędnych do wybudowania. Powinny to być m.in. drugi tor przy ulicach Szewskiej i Grodzkiej, torowisko na Słowackiego, łuki Podwale (od placu Orłąt Lwowskich) - Krupnicza, łącznik Powstańców Śląskich-Dyrekcyjna śladem ulicy Wielkiej lub Radosną-Sanocką. uzasadnienie: Brak jednoznacznego wskazania konkretnych odcinków sprawia, że zapis jest zbyt ogólny i stanowi krok wstecz w porównaniu z zapisami istniejącego Studium 2018.	jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów linii tramwajowych oraz tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
17	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia Strona 66 Należy usunąć zapis: "Zaleca się wspieranie inicjatyw zmierzających do uruchomienia miejsca pod dworzec	Wyjaśnienie Projekt Strategii uwzględnia możliwość lokalizacji międzynarodowego dworca autobusowego poza centrum

	międzynarodowego transportu autokarowego poza centrum miasta – w miejscu zapewniającym sprawne powiązania z systemem dróg międzynarodowych i krajowych oraz dobrą dostępnością transportu miejskiego". uzasadnienie: Stworzenie osobnego dworca międzynarodowego spowoduje dezintegrację transportu autobusowego na terenie miasta, który obecnie koncentruje się w obszarze między Dworcem Głównym PKP, a Dworcem Autobusowym przy ulicy Suchej. Zapis ten jest bezcelowy, ponieważ mimo ponad 12 lat jego obowiązywania we Wrocławskiej Polityce Mobilności, nie podjęto żadnych realnych działań w kierunku stworzenia dworca międzynarodowego. Widocznie nie było to na tyle istotne, dlatego najlepiej będzie z tego zapisu w Strategii zrezygnować.	miasta, dedykowanego połączeniom międzynarodowym, które nie wymagają wjazdu do Centrum miasta. CO do samej lokalizacji potrzebna jest szersza analiza lokalizacyjna takiego dworca, w związku z czym w projekcie Strategii nie została wskazana przybliżona lokalizacja takiego obiektu.
18	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia Strona 69	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do

	W odniesieniu do fragmentu "Należy ustalić szczegółowy przebieg głównej sieci tras rowerowych, opierając się na wieloletnich planach operacyjnych lub koncepcjach" Strategia powinna określać konkretne przebiegi tras rowerowych analogicznie jak ma to miejsce obecnie w Studium 2018. uzasadnienie: Brak określenia konkretnych przebiegów tras rowerowych będzie stanowił krok wstecz w porównaniu do Studium 2018. Dokument powinien jasno określać przebiegi tras głównych, które powinny zostać zrealizowane w pierwszej kolejności i które będą miały potencjał wygenerowania największego ruchu rowerowego.	konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów linii tramwajowych oraz tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
19	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia Strona 70. W odniesieniu do fragmentu "W obszarze centrum pieszo-rowerowego na osi wschód – zachód oraz północ – południe należy przeznaczyć przestrzeń dla ruchu rowerowego." należy określić konkretne korytarze	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające

	wschód-zachód i północ-południe. uzasadnienie: Brak określenia konkretnych korytarzy sprawi, że Strategia jako dokument planistyczny będzie zbyt ogólna i będzie pozostawiała dowolność interpretacji. Nie wiadomo czym są "przestrzenie dla ruchu rowerowego". Jak mają się one do Standardów Rowerowych Miasta Wrocławia, które zostały przyjęte Zarządzeniem Prezydenta w 2005 roku?	osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów linii tramwajowych oraz tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
20	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia Strona 71 W zapisie "Postuluje się wprowadzanie atrakcyjnych ciągów pieszych w reprezentacyjnych częściach miasta, nawiązujących do istniejących założeń historycznych Wrocławia" należy zmienić "Postuluje się wprowadzanie" na "Należy wprowadzać". Zapis zbyt ogólny i możliwy do dowolnej interpretacji. Postuluje się jego zmianę.	Uwaga częściowo uwzględniona Uwagę uwzględnia się w części, wprowadzono do dokumentu zapis o mocy "należy dążyć do".
21	dotyczy:	Uwaga nieuwzględniona

	Strategia Rozwoju Wrocławia Strona 72 W zapisie "Dopuszcza się rozszerzanie strefy płatnego parkowania, dotyczy to w szczególności śródmieścia funkcjonalnego, ewentualnie posiadających podobną charakterystykę centrów osiedlowych." należy zmienić "dopuszcza się rozszerzanie" na "należy rozszerzać". uzasadnienie: Zapis zbyt ogólny. Nie powinien być dopuszczony w takiej formie.	Projekt Strategii wprowadza zapis "dopuszcza się..." a nie "należy...", ponieważ zgodnie z przyjętą zasadą w zakresie rozwoju strefy płatnego parkowania we Wrocławiu w inicjowaniu procesu na danym obszarze kluczowe znaczenie ma dla stanowisko danej Rady Osiedla. Ponadto należy zwrócić uwagę na to, że właściwie całe śródmieście funkcjonalne jest już objęte strefą płatnego parkowania.
22	dotyczy: str. 62 „Otwarcia na przyszłość - nastawieni na Wrocław” Obszar priorytetu dla ruchu tramwajowego powinien obejmować całą sieć tramwajową w naszym mieście, nie tylko centrum. Tylko w taki sposób sprawimy, że transport zbiorowy zostanie prawdziwą alternatywą dla transportu indywidualnego. Podróże we Wrocławiu nie powinny być sprawne tylko w centrum, gdyż życie	Uwaga nieuwzględniona Ustalenia dotyczące rozwoju miejskiego transportu zbiorowego zostały przedstawione w rozdziale 5.5 „Mobilność i transport” w ramach zasad kształtowania systemu transportu zbiorowego – miejski transport zbiorowy. W projekcie Strategii miasto zostało podzielone na strefy, z których jedna – obejmująca obszar mniej więcej wewnątrz powiązań międzyosiedlowych – została

	wrocławian nie skupia się wyłącznie w centrum. Bardzo sparaliżowane osiedla na południu nie zostały włączone do tej strefy, więc nie będą realną alternatywą dla samochodów w tamtym regionie.	wskazana jako strefa z priorytetem dla ruchu tramwajowego. W jej granicach wszystkie trasy tramwajowe uznaje się za istotne, a kluczowym celem jest zwiększanie elastyczności i funkcjonalności całego układu. Osiąga się to m.in. poprzez modernizację sieci, budowę rozjazdów oraz uzupełnianie istniejącego układu o brakujące trasy łącznikowe. Poza obszarem priorytetu tramwajowego określono natomiast główne kierunki rozwoju transportu zbiorowego. Kierunki te odpowiadają największym potokom ruchu i prowadzą na tereny o najwyższej gęstości zabudowy mieszkaniowej, co uzasadnia potrzebę ich dalszego rozwoju.
23	dotyczy: Do całokształtu. Wizja wygląda na utopię stworzona przez tzw “zielonych komunistów”, oderwana od rzeczywistości. Moje uwagi to:	Wyjaśnienie Treść uwagi niezrozumiała. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapisy zbyt szczegółowe na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt Strategii zawiera w zapisach

• mniej pseudoekspertów i aktywizmu (wykluczamy organizację pokroju akcja miasto, przyjazny Wrocław, inicjatywy rowerowe itp z planowania. W miejsce ich omamów wstawiamy wiedzę prawdziwych ekspertów. • Likwidujemy miasto 15 minutowe. Budujemy buspasy i TaT w miejsce dróg rowerowych i gołych torowisk (patrz Hallera). • Budujemy więcej park&ride i miejsca parkingowe dla dostawców • Wymuszamy na deweloperach budowę oczekiwanej liczby miejsc postojowych (minimum 1,9/lokal) - obecne minima 1,2-1,5 są nieadekwatne do potrzeb mieszkańców. Nieużywane miejsca później można przebudować na komórki lokatorskie. • Likwidujemy pomysł SCT - Europa Zachodnia już się z tego wycofuje. W miejsce sct wprowadzamy rygorystyczne kontrole SKP. • Wprowadzenie gminnego	niektóre z postulowanych treści. W projekcie Strategii zrównoważony rozwój wskazany został jako jedna z głównych zasad działań na całym obszarze miasta. Jako jeden z głównych kierunków rozwoju miasta wskazuje się kompletność układów przestrzennych i w ramach tego zawiera się idea miasta 15-minutowego. Osiedla mają być wyposażone we wszystkie niezbędne elementy zarówno w dostęp do zieleni i terenów rekreacyjnych, usług, w tym usług publicznych, a także infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i transportu zbiorowego. Jest to kierunek dotyczący wszystkich osiedli. Uwaga w zakresie buspasów i TAT - Projekt Strategii zakłada rozwój miejskiego transportu zbiorowego. Ustalenia dla rozwoju miejskiego transportu zbiorowego zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach zasad kształtowania systemu transportu zbiorowego - miejski transport zbiorowy. Uwaga w zakresie P&R - Projekt
---	---

	programu bezpłatnej wymiany bezklasowych kotłowni CO.	Strategia zakłada rozwój systemu parkingów przesiadkowych P&R. Ustalenia dla parkowania zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach polityki parkingowej oraz zasad kształtowania węzłów. Uwaga w zakresie wymuszania na deweloperach budowy miejsc postojowych zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapisy zbyt szczegółowe na poziom strategii rozwoju gminy. Uwaga w zakresie likwidacji SCT. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapisy zbyt szczegółowe na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt Strategii nie wyznacza strefy czystego transportu. Uwaga w zakresie programu wymiany kotłowni CO nie jest materiałem Strategii.
24	dotyczy: Rozdział zaczynający się od strony 89 "16. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym...."	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy

Strona 91, rubryka dotycząca transportu zbiorowego: - Wzrost udziału pojazdów niskoemisyjnych i elektrycznym w ruchu ulicznym - Promocja i rozwój transportu zbiorowego - Zwiększenie udziału transportu niesamochodowego w mieście. Promocja komunikacji zbiorowej i pojazdów elektrycznych nie rozwiązuje wszystkich problemów, ponieważ komunikacja zbiorowa jest niestety mniej elastyczna niż komunikacja samochodowa, a samochody elektryczne kosztują. Bardziej atrakcyjnym rozwiązaniem będzie rozważenie użycia systemów PRT, takich jak pilotażowo używane w Niemczech w latach 70. Cabinentaxi [link] lub pomysł polskiego wynalazcy projekt Metrino: [link] uzasadnienie: Pomimo, że komunikacja zbiorowa jest bardziej ekologicznym i bardziej inkluzywnym środkiem transportu niż samochód, to nie zapewnia ona	na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. W projekcie Strategii wskazane zostały kierunki rozwoju transportu, w tym transportu zbiorowego. Ze względu na poziom szczegółowości dokumentu nie wskazane zostały konkretne rozwiązania. Postulowane w uwadze rozwiązania znajdują się w ramach wskazanych kierunków w projekcie Strategii, które stwarzają możliwość ich realizacji.
--	--

	bezpośredniej, komfortowej, indywidualnej i bezprzystankowej podróży. Stąd olbrzymia popularność transportu samochodowego w każdym mieście Polski i związane z tym problemy społeczne oraz ekologiczne. Dlatego sugeruję, by rozważono wykorzystanie koncepcji Personal Rapid Transit, ponieważ może to być transport publiczny, automatyczny, sprawny i w pełni elektryczny, a jednocześnie tani, bardziej dostępny i wygodniejszy niż klasyczna komunikacja miejska. [link]	
25	dotyczy: Strona 61, rozdział 5.5. Mobilność i transport w Strategii, oraz strona 91 Prognozy. Oprócz promocji klasycznego transportu zbiorowego, rowerów i samochodów elektrycznych, należy rozważyć wdrożenie systemu PRT - Personal Rapid Transit. uzasadnienie: Samochody są w miastach bardzo	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. W projekcie Strategii wskazane zostały

popularne, pomimo ich olbrzymiego negatywnego wpływu na środowisko, ponieważ pozwalają na indywidualne przemieszczanie się, z wybranymi osobami, bez osób postronnych, w miejscu i czasie dowolnie wybranym przez kierującego. Klasyczne systemy autobusowe, tramwajowe i kolejowe, bazujące na zbiorczym przemieszczaniu osób, nie umożliwiają elastyczności i indywidualności w podróżowaniu. Systemy PRT mogą konkurować z samochodami, jednocześnie będąc tak samo ekologiczne i inkluzywne jak komunikacja miejska. "PRT (Personal Rapid Transit) to koncepcja transportu publicznego opartego na niewielkich, autonomicznych pojazdach poruszających się po dedykowanych trasach. Każdy pojazd działa na żądanie, przewożąc pasażerów bezpośrednio do celu bez przystanków pośrednich, co zwiększa efektywność i komfort podróży. System ten jest często rozważany jako ekologiczna alternatywa dla tradycyjnych środków transportu w miastach."	kierunki rozwoju transportu, w tym transportu zbiorowego. Ze względu na poziom szczegółowości dokumentu nie wskazane zostały konkretne rozwiązania. Postulowane w uwadze rozwiązania znajdują się w ramach wskazanych kierunków w projekcie Strategii, które stwarzają możliwość ich realizacji.
---	--

	[link] [link] [link]	
26	dotyczy: Projekt Strategii Rozwoju Wrocławia – Wrocław 2050 Rozdział 3.2.2 „Miasto zdrowe, solidarne i wspólnotowe” oraz 3.2.5 „Miasto wspierające dobrostan i zdrowie mieszkańców” Proszę o rozwinięcie i doprecyzowanie działań związanych z rolnictwem miejskim, tworzeniem ogrodów społecznościowych, wspieraniem lokalnej produkcji żywności (warzywniki, sady, piekarnie) oraz skracaniem łańcuchów dostaw. uzasadnienie: Strategia sygnalizuje temat rolnictwa miejskiego, ale brakuje: • wskazania konkretnych terenów pod ogrody i farmy miejskie, • mechanizmów wsparcia dla społecznych inicjatyw żywnościowych, • integracji polityki żywnościowej z planowaniem przestrzennym.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. W dokumencie znajdują się liczne zapisy odnoszące się do tematu związanego z systemem żywnościowym i rolnictwem miejskim m.in. str. 19, 33, 75, 84-86, 88, 91. Uwaga nieuwzględniona w części wskazania konkretnych terenów pod ogrody i farmy miejskie - strategia jest dokumentem kierunkowym, określa w orientacyjny sposób lokalizację

		poszczególnych stref w mieście i nie odnosi się do konkretnych działek.
27	dotyczy: Projekt Strategii Rozwoju Wrocławia – Wrocław 2050 Rozdział 3.2.1 „Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni” oraz 3.2.7 „Miasto otwarte i współpracujące” Proszę o wprowadzenie do strategii wyraźnego stanowiska oraz konkretnych działań przeciwdziałających zjawisku patodeweloperki – rozumianej jako chaotyczna, nadmiernie zagęszczona i funkcjonalnie niedostosowana zabudowa, która nie spełnia standardów dobrej urbanistyki, degradując jakość życia i przestrzeń publiczną. uzasadnienie: Strategia w obecnym kształcie nie odnosi się wprost do problemu patodeweloperki, mimo że jej skutki są odczuwalne w wielu dzielnicach Wrocławia – w postaci przepełnionych	Wyjaśnienie Projekt Strategii wskazuje zasady kształtowania osiedli mieszkaniowych, zabudowy i zagospodarowania zarówno w wizji (1. Wizja Wrocławia 2050, str. 7), jak i w celu strategicznym i kierunkach działań (3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, 3. Wysoka jakość i charakter przestrzeni, miejsc, obiektów, osiągnane m.in. poprzez:..., str. 13) oraz w kierunkach polityki przestrzennej (5.2. Strefy funkcji dominujących. Szczegółowe ustalenia i rekomendacje, 1.). Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania dotyczące wszystkich stref funkcji dominujących, w tym elementy kształtowania kompozycji struktur urbanistycznych i jednostek

osiedli bez zieleni, bez usług, bez szkół i z wąskimi uliczkami, na które nie wjedzie karetka. Brakuje: • definicji jakości przestrzeni i zasad jej ochrony, • konkretnych narzędzi planistycznych ograniczających nadmierną zabudowę, • standardów estetyki, funkcjonalności, dostępności i komfortu życia, • mechanizmów kontroli inwestycji mieszkaniowych pod kątem społecznych i urbanistycznych skutków. Tymczasem wiele europejskich miast wprowadziło już skuteczne rozwiązania, które można i warto adaptować: Lipsk (Niemcy) – nie wydaje zgód na inwestycje bez zapewnionej infrastruktury społecznej. Miasto wykorzystuje własne grunty do celów publicznych, a każda inwestycja jest oceniana pod kątem „kompletności urbanistycznej”. Freiburg (Niemcy) – słynna dzielnica	przestrzennych, str. 37-38). Ponadto akty planowania przestrzennego, w tym plan ogólny i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w ramach prawnych możliwości wprowadzają ustalenia mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku i kształtowanie przestrzeni miasta Wrocławia w zrównoważony sposób. Proponowane w uwadze wskaźniki regulujące sposób zagospodarowania terenu i realizacji zabudowy, w tym określenie choćby minimalnej powierzchni biologicznie czynnej są na zbyt niskim poziomie szczegółowości i ustalane są indywidualnie na etapie sporządzania aktów planowania przestrzennego. W kwestii prowadzenia polityki gospodarowania nieruchomościami, miasto pozyskuje grunty na cele społeczne, w tym szkoły, ulice, jak i dokonuje
--	--

Vauban to model planowania zrównoważonego: niska, zróżnicowana zabudowa, dostępność zieleni, brak ogrodzeń, pełna integracja usług. Miasto chroni estetykę przestrzeni za pomocą lokalnych przepisów i realnych narzędzi blokujących inwestycje szkodliwe dla krajobrazu. Kopenhaga (Dania) – wszystkie inwestycje muszą spełniać normy urbanistyczne: ekspozycja na światło, dostęp do zieleni, przestrzenie wspólne i wskaźniki ekologiczne. Inwestorzy mają obowiązek pokazać, ile powierzchni oddają społeczności – w parkach, drzewach, placach zabaw. Miasto zarządza rozwojem, nie tylko go zatwierdza. Wrocław powinien pójść tą drogą. Potrzebujemy twardych zapisów: • o dopuszczalnym zagęszczeniu zabudowy, • o minimalnej powierzchni biologicznie czynnej • o obowiązkowym udziale przestrzeni wspólnych, • o jakości estetycznej i funkcjonalnej nowych osiedli,	sprzedaży na cele komercyjne. W ostatnich latach miasto realizuje inwestycje związane z mieszkalnictwem, tj. TBS, SIM, SAN. W projekcie Strategii ponadto za kluczowe wskazano, że "w celu skutecznej realizacji celów wskazanych w Strategii Wrocław 2050 rekomendujemy opracowanie dokumentów operacyjno-wdrożeniowych (polityki/programy/plany działań) dla następujących obszarów, m.in. mieszkalnictwa".
--	--

	- o zakazie realizacji inwestycji pozbawionych usług publicznych w zasięgu dojazdu, - oraz o zaprzestaniu bezwarunkowej sprzedaży miejskich gruntów deweloperom. Miasto powinno traktować swoje grunty jako narzędzie polityki społecznej i przestrzennej, a nie źródło doraźnego dochodu. Wzorem Lipska czy Wiednia, Wrocław może przekazywać część terenów: - pod budownictwo spółdzielcze i kooperatywy mieszkaniowe, - pod zielen publiczną, parki i ogrody społeczne, - pod usługi wspólnotowe i funkcje społeczne, - zamiast oddawać je pod kolejne zamknięte osiedla z parkingiem i brakiem szkoły.	
28	dotyczy: Projekt Strategii Rozwoju Wrocławia – Wrocław 2050 Rozdział 6 – Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) Strategia wspomina ogólnie o	Uwaga częściowo uwzględniona Uwagę uwzględnia się w części, wprowadza się zapis: Należy dążyć do kontynuowania

„obszarach strategicznej interwencji”, ale nie zawiera konkretnych narzędzi przeciwdziałania sytuacjom takim jak sprzedaż Hutmenu – jednego z największych terenów przemysłowych we Wrocławiu (ponad 19 ha) – prywatnemu deweloperowi. Podobny los spotkał wcześniej Wyspę Tamka. Uważam, że w strategii powinien zostać ujęty postulat aktywnego odkupywania kluczowych terenów, które zostały wcześniej sprzedane bez planu publicznego zagospodarowania. Miasto popełniło w tym zakresie wiele błędów – i zamiast udawać, że wszystko przebiega zgodnie z planem, lepiej byłoby otwarcie to przyznać i podjąć konkretne działania naprawcze. uzasadnienie: Brakuje: • katalogu potencjalnych terenów do rewitalizacji (np. Hutmen, okolice Dworca Świebodzkiego), • zapisów o zakazie sprzedaży bez planu społecznego wykorzystania,	dotychczasowej polityki gospodarowania nieruchomościami, w tym utrzymania i pozyskiwania nieruchomości na rzecz zasobu komunalnego na cele publiczne i usługi publiczne. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami, gminie przysługuje prawo pierwokupu nieruchomości, w ściśle określonych warunkach, w przypadku sprzedaży: niezabudowanej nieruchomości nabytej uprzednio przez sprzedawcę od Skarbu Państwa albo jednostek samorządu terytorialnego; prawa użytkowania wieczystego niezabudowanej nieruchomości gruntowej, niezależnie od formy nabycia tego prawa przez zbywcę; nieruchomości oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej na obszarze przeznaczonym w planie
---	---

• mechanizmów przekierowujących takie miejsca do celów społecznych i kulturotwórczych (np. zarządzanie przez fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie), • standardów rewitalizacji – adaptacja architektury, udział mieszkańców, funkcje dostępne publicznie, • systemu odkupu wcześniej sprzedanych terenów strategicznych, (ich obecne zagospodarowanie zagraża interesowi publicznemu lub prowadzi do spekulacji i gentryfikacji). Miasto powinno mieć narzędzia do odzyskiwania kontroli nad kluczowymi przestrzeniami, gdy wcześniejsze decyzje okazały się błędne. W strategii powinien znaleźć się zapis o możliwości wykupu takich terenów przez miasto, aby ograniczyć rozpasany rozwój deweloperski, zapewnić równowagę funkcji i przeciwdziałać dalszej gentryfikacji. (inne miasta to robią z sukcesem)	miejscowym na cele publiczne albo nieruchomości, dla której została wydana decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego; nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków lub prawa użytkowania wieczystego takiej nieruchomości; nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji, jeżeli przewiduje to uchwała rady gminy dot. obszarów rewitalizacji; nieruchomości położonych na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Przy czym to prawo pierwokupu ma swoje dalsze ograniczanie w przepisach niniejszej ustawy. To wskazuje jak są liczne ograniczenia zakupu czy przejęcia gruntów nie będących we własności Gminy Wrocław. Należy podkreślić, że gmina realizując cele publiczne wyznaczone np. w planach miejscowych sukcesywnie wykupuje nieruchomości w zależności od potrzeb jak i możliwości finansowych.
--	--

Propozycje do uwzględnienia w strategii: • wstrzymanie sprzedaży strategicznych terenów bez planu rewitalizacji, • stworzenie katalogu przestrzeni do ochrony i społecznego zagospodarowania, • wdrożenie jasnych zasad rewitalizacji w interesie publicznym (funkcje społeczne, lokalne, zielone, kulturowe), • odkupienie terenów sprywatyzowanych, • wspieranie trwałych, funkcjonalnych, lokalnie osadzonych form zagospodarowania zamiast doraźnych, komercyjnych zysków. Strategia nie może ignorować skutków wcześniejszych decyzji. Musi przewidywać działania naprawcze. Tylko wtedy będzie dokumentem wiarygodnym i realnym narzędziem rozwoju miasta – a nie powtórką wcześniejszych błędów w nowym opakowaniu.	W zakresie gminnego programu rewitalizacji Gmina Wrocław przystąpiła do gminnego programu rewitalizacji, należy jednak podkreślić, że cele i działania, które będzie określał taki program będą kosztochłonne. W obecnej perspektywie finansowania UE na lata 2021-2027 niestety na poziomie Unii Europejskiej i Urzędu Marszałkowskiego nie wyznaczono środków na rewitalizację. Dla porównania w latach 2007-2013 w ramach środków unijnych przyznane było 41 mln zł, w latach 2014-2020 było to 36 mln. Mając na uwadze powyższe, że w obecnej perspektywie nie uznano, że rewitalizacja jest priorytetem. Niezależnie od tego Gmina Wrocław podejmuje się licznych działań inwestycyjnych na osiedlach zarówno na poziomie lokalnym, ponadosiedlowym czy o znaczeniu metropolitalnym. W przedmiocie takich inwestycji znajdują się również cele publiczne, a dbając o
--	--

		gospodarność finansów gminy w pierwszej kolejności poszukuje się nieruchomości gminnych, a dopiero w dalszej kolejności nieruchomości do zakupu lub zamiany. Należy także podkreślić, że Gmina Wrocław prowadzi rozmowy z instytucjami rządowymi na możliwościach przejmowania nieruchomości Skarbu Państwa na cele gminne, w tym też temacie kierowane są do strony rządowej postulaty o ułatwienie przejmowania gruntów na cele gminne mieszkaniowe czy cele publiczne. W ramach celów strategicznych jak i licznych działań strategia wskazuje również działania na rzecz wzmacniania przestrzeni na cele społeczne, wspieranie różnych form zamieszkiwania, tworzenie lokalnych centrów, kultury i dostępności zieleni.
29	dotyczy: Bezpieczeństwo: Borek- chodniki dziurawe, krzywe, brudne i rzadko sprzątane - zagrażają!!! Krawężniki	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i

niedostosowane do możliwości ludzi starych. W związku z tym wątpię, czy dożyję Ww 2030., a już okoliczne staruszki na pewno nie, bo przez zalegające mokre liście na chodniku i breję przez pół roku na rogu Sokolej i Powstańców regularnie zaliczam glebę. A tak serio: wstyd dla miasta! Transport publiczny- • Warto pomyśleć o głosowym (mi mało kto czyta, a poza tym widać było podczas pandemii, że głos mówiący o масечках miał wpływ na zachowanie) przypominaniu (w 2 językach) o zasadach w pojazdach typu: młody człowieku ustąp miejsca starszym, kobietom z dziećmi itd. , nie smarkaj tylko użyj chusteczki do nosa, nie krzycz do telefonu czy kolegi, kaszlesz- załóż масечkę no i : skasuj bilet. • Ławki na nowych przystankach na Powstańców Śląskich. czy Kazimierza Wielkiego -nieprzemyślane: zewnętrzna część jest metalowa (i nie da się	kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym komunikatów głosowych i lokalizacji ławek lub ich wykonania. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
---	--

	na zimnej rurze siedzieć) zaś jej drewniana część jest od strony pleców. uzasadnienie: Ekologia: na Borku Spółdzielnia Wojewodzianka nagminnie stosuje opryski chodników (sic!) rundapem - wytruły jeże, podtruwiają psy. Brak nasadzeń. Morwy też podtruli rundapem żeby uschły i można je było ściąć. Bezpieczeństwo: Przechowują paliwo do dmuchawy w piwnicy.	
30	dotyczy: 5.5.5 mobilność i transport Ołbin ulice Karola Miarki i Daszyńskiego Nie chcę drzew przy ulicy, nie chcę roślin na rogach ulic [stwarzają niebezpieczeństwo]...korzystają z tego jedynie menele i patologia [fajnie jest opróżnić "małpkę" na takim skwerku], poza tym z ulicy dwukierunkowej powstaje jednokierunkowa...jest tam zwiększony ruch z powodu nowych budynków mieszkalnych przy ul. Rychtańskiej, co powoduje	Uwaga nieuwzględniona Polityka transportowa Wrocławia kształtowana jest zgodnie z Wrocławską Polityką Mobilności. Plan ma na celu zapewnienie komfortu przemieszczania się przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców, z tego powodu system transportowy miasta kształtowany jest jako zintegrowany - łączący różne rodzaje transportu, w tym samochodowy.

niebezpieczne sytuacje drogowe... przestrzeni dla drzew i atrakcyjnej zieleni przyulicznej, której celem będzie poprawa klimatu i przeciwdziałanie miejskiej wyspie ciepła." posadźcie drzewa na wałach nad Odrą, przydadzą się także ławeczki... nie sadzajcie roślin na chodnikach i ulicach ,nie montujcie jakichś rurek dla rowerów, blokujących autom parkowanie [tam są poprzypinane resztki starych rowerów, z których nikt nie korzysta]... Dostępność samochodowa w tym obszarze powinna być kształtowana w sposób podporządkowany two- rzeniom zachęt do poruszania się w inny sposób i przebywania w przestrzeni miejskiej, przy zapewnieniu dostępu dla obsługi gospodarczej, oraz tych mieszkańców i użytkowników, którzy nie mogą zrezygnować z samochodu. Dlaczego dostępność ma być kształtowana i do tego w sposób podporządkowany tworzeniu zachęt ? To zwyczajne wypychanie aut z miasta,	Szczególnym zasadom kształtowania dostępności samochodowej podlega centrum miasta, gdzie priorytetem jest tworzenie przyjaznych przestrzeni dla pieszych i wygodnych korytarzy dla ruchu rowerowego i sieci tras transportu zbiorowego. Centrum miasta, jako obszar o dużym zagęszczeniu zabudowy oraz ludności i intensywnym ruchu, wymaga specjalnych rozwiązań, które ograniczają negatywne skutki nadmiernego ruchu samochodowego, takie jak hałas i zanieczyszczenia.
--	---

	dyskryminacja, blokowanie wolnym obywatelom możliwości korzystania z podstawowych wolności jak choćby sposobu przemieszczania się. Proponuję Państwu przesiąść się na rowerki przez cały rok dawać dobry przykład mieszkańcom, marznąc i moknąc podczas jesienno zimowej aury... potem możecie knuć wasze "strategie" . Pozdrawiam.	
31	dotyczy: Strona 14 Strategii. 5. Adaptacja do zmian klimatu, rozszczelnianie miasta, niwelowanie miejskiej wyspy ciepła, m.in. poprzez: - prowadzenie zrównoważonej gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, rozwój różnych form retencji, - zmniejszanie przestrzeni nieprzepuszczalnych, - wprowadzanie błękitno-zielonej infrastruktury. Należy dodać punkt "retencja wody na terenie lasów komunalnych". uzasadnienie: Najtańszym i najprostszym sposobem zgromadzenia dużej ilości wody jest	Uwaga nieuwzględniona Zwiększanie lesistości jest tematem niejednokrotnie poruszonym w dokumencie m.in. "W ramach błękitno-zielonej infrastruktury należy dążyć do zwiększania lesistości miasta." (str. 78); "Należy dążyć do zwiększania obszarów zieleni wysokiej, w tym podnoszenia lesistości, zwiększających retencyjność." (str. 92) oraz w rozdziale 8, gdzie wskazane jest sporządzenie dokumentów wykonawczych, w tym także z zakresu zieleni i lesistości. Wskazywanie dysponenta, zarządcy lasów nie jest istotą sprawy dla

wybudowanie zastawek na rowach melioracyjnych w lasach komunalnych. Przykładowo w Lesie Osobowickim rów melioracyjny biegnie przez teren gminnego lasu komunalnego, bez oddziaływania na sąsiednie nieruchomości, na odcinku około 600m. Zakładając zablokowanie przepływu wody w rowie melioracyjnym w tym jednym tylko lesie, uzyskując rozlewisko o średniej szerokości 33 metrów uzyskujemy około 2 hektarów terenu podmokłego bardzo niewielkim kosztem. Tego typu działania powinny być priorytetowe i podjęte niezwłocznie. Ustawa Prawo Wodne dopuszcza wykonanie tego typu działań bez pozwolenia wodnoprawnego. Art. 395. - [Wyłączenia z obowiązku wydania pozwolenia wodnoprawnego lub przyjęcia zgłoszenia wodnoprawnego] - Prawo wodne. Pozwolenia wodnoprawnego albo zgłoszenia wodnoprawnego nie wymaga: 11) zatrzymywanie wody w rowach, jeżeli zasięg oddziaływania nie	retencji wody w lasach, istotny jest fakt jej zwiększania retencji niezależnie, kto dysponuje terenem.
---	---

	wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem, lub terenu znajdującego się w zasięgu oddziaływania, gdy zakład posiada uprzednią pisemną zgodę właścicieli gruntów objętych oddziaływaniem na zatrzymywanie wody w rowach; 15) przebudowa rowów w celu zatrzymywania wody, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem, lub terenu znajdującego się w zasięgu oddziaływania, gdy zakład posiada uprzednią pisemną zgodę właścicieli gruntów objętych oddziaływaniem na przebudowę rowów w celu zatrzymywania wody; Czytaj więcej w Systemie Informacji Prawnej LEX: [link]	
32	dotyczy: plac Społeczny Twierdzenie, że trzeba załatać dziurę jaka została po wojnie w obecnych okolicznościach katastrofy klimatycznej niekoniecznie pasuje. Nie można dopuszczać twierdzeń, że trzeba ten plac zabudować.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. W projekcie Strategii jednym z

Trawnik od strony Muzeum Poczty wg mnie powinien w całości zostać przeznaczony na zasadzenie drzew i krzewów. uzasadnienie: W obecnej katastrofie klimatycznej i mogących pojawić się problemów z wodą to miejsce powinno być w jak największym zakresie zazielenione, a nie zabudowane.	głównych kierunków jest kształtowanie miasta kompaktowego, miasta zwartego przez uzupełnianie istniejących struktur zabudowy z uwzględnieniem charakteru i tożsamości miejsca. Plac Społeczny jest obszarem położonym w centrum miasta, który nie wykorzystuje obecnie swojego szeroko rozumianego potencjału. Historycznie był zagospodarowany zabudową śródmiejską, co predestynuje do przywrócenia mu dawnych funkcji. Oczywiście wymaga dostosowania zasad zagospodarowania do nowych potrzeb oraz celów wyznaczonych w projekcie Strategii związanych ze zrównoważonym rozwojem oraz wysoką jakością życia. Dotyczy to m.in. wskazanych w uwadze problemów klimatycznych i zagrożeń z tym związanych. Potencjalne wprowadzenie zabudowy na placu Społecznym nie
---	--

		wyklucza również wprowadzenia terenów zieleni w tym obszarze. W projekcie Strategii plac Społeczny wskazany został jako obszar strategicznej interwencji, który będzie wymagał szczególnego podejścia. Dokumentem precyzującym sposób zagospodarowania jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.
33	dotyczy: Neutralny klimatycznie, błękitno-zielony Wrocław Zamiast skupiać się na bredniach aktywistów smogowych i samochodowych chcących uczynić z miasta skansen bez samochodów fragment ten powinien zostać napisany przez rzeczywistych ekspertów z prawdziwym wykształceniem i rzeczywistą wiedzą. Tu widzę potrzebę: • odejścia od tworzenia SCT (na zachodzie są likwidowane bo się	Wyjaśnienie Dotychczasowy projekt Strategii zawiera niektóre z postulowanych treści. Natomiast dokument określa kierunki rozwoju miasta nie wskazując przy tym szczegółowych rozwiązań, tj. pompy ciepła, filtry kominowe czy konkretne trasy tramwajowe. Uwaga w zakresie buspasów i TAT - Projekt Strategii zakłada rozwój miejskiego transportu zbiorowego. Ustalenia dla rozwoju miejskiego transportu zbiorowego zostały

	nie sprawdziły) i zastąpienie jej kontrolą stacji kontroli pojazdów oraz wyrywkowymi kontrolami jakości spalin w samochodach, • inwestycje w filtry kominowe i instalacje pomp ciepła • budowy większej ilości parkingów park&ride bardziej dostępnych za darmo dla mieszkańców i posiadaczy biletów na MPK • rozbudowa sieci tramwajowej i buspasów [lub przebudowa nadmiarowej infrastruktury rowerowej na ten cel] (ołtaszyn, partynice (zwycięska), psie pole, racławicka. uzasadnienie: To oczywiste, nie trzeba wyjaśniać.	wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach zasad kształtowania systemu transportu zbiorowego - miejski transport zbiorowy. Uwaga w zakresie P&R - Projekt Strategii zakłada rozwój systemu parkingów przesiadkowych P&R. Ustalenia dla parkowania zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach polityki parkingowej oraz zasad kształtowania węzłów. Uwaga w zakresie likwidacji SCT. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapisy zbyt szczegółowe na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt Strategii nie wyznacza strefy czystego transportu.
34	dotyczy: s. 64 pkt. 3 Zwrócenie uwagi na konieczność rozwoju międzynarodowych połączeń	Uwaga uwzględniona Uzupełnienie zapisów w Strategii: str. 64 „Popiera się tworzenie infrastruktury kolejowej

	kolejowych, w szczególności w kierunku Drezna i Berlina. uzasadnienie: Poprawa połączenia z Niemcami może doprowadzić do integracji Wrocławia z zachodnioeuropejską siecią kolejową, co zwiększa atrakcyjność miasta oraz prowadzi do poprawy poziomu życia.	przeznaczonej dla Kolei dużych prędkości na trasie Warszawa – Wrocław – Praga oraz szybkich połączeń kolejowych z innymi dużymi ośrodkami w kraju i za granicą, m. in. do Berlina i Drezna." str. 97 „Należy dążyć do rozwoju systemu komunikacji kolejowej w ruchu lokalnym, ponadlokalnym, z wykorzystaniem potencjału transportowego Wrocławskiego Węzła Kolejowego, a także w ruchu krajowym i międzynarodowym."
35	dotyczy: s. 63 Zwrócenie uwagi na konieczność zapewnienia podziemnej komunikacji szynowej (tramwajowej czy kolejowej). uzasadnienie: Podziemna komunikacja szynowa jest najwydajniejszym sposobem transportu w mieście. Aktualnie, w ramach studium dot. wrocławskiego węzła kolejowego jest ona rozważana. Mogłaby ona doprowadzić do znaczącego ułatwienia komunikacji w	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. W projekcie Strategii wskazane zostały kierunki rozwoju transportu, w tym transportu zbiorowego.

	mieście. Również w Polsce, w ramach przebudowy węzła w Łodzi budowany jest tunel z przystankami pod miastem.	Ze względu na poziom szczegółowości dokumentu nie wskazane zostały konkretne rozwiązania. Postulowane w uwadze rozwiązania znajdują się w ramach wskazanych kierunków w projekcie Strategii, które stwarzają możliwość ich realizacji.
36	dotyczy: s. 65 Zwiększenie częstotliwości kursowania komunikacji miejskiej. uzasadnienie: Należy dążyć do poprawy atrakcyjności komunikacji publicznej. Jednym z podstawowych czynników branych pod uwagę przez pasażerów jest częstotliwość komunikacji. Obecnie, niektóre linie w mieście (w szczególności autobusowe) kursują ze zbyt niską częstotliwością.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. W projekcie Strategii wskazane zostały kierunki rozwoju transportu, w tym transportu zbiorowego. Postulowane w uwadze rozwiązania są zbyt szczegółowe w stosunku do poziomu ustaleń strategii.

		Zaproponowane w uwadze działanie jest typowo wdrożeniowe.
37	dotyczy: bezpieczeństwo energetyczne Priorytetem dla miasta powinno być podłączenie do sieci ciepłowniczej mieszkańców Wielkiej Wyspy - Biskupina, Sępolna oraz Zacisza i Zalesia. Mieszkańcy aktualnie są skazani na drogie ogrzewanie gazem. powinno być więcej miejskich programów dotujących OZE (bez warunku dla beneficjentów jak ogrzewanie energią elektryczną jak jest teraz). uzasadnienie: Moim uzasadnieniem jest nierówny dostęp do usług miejskich - taniego ogrzewania na przykład.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Strategia wskazuje orientacyjne przebiegi linii ciepłowniczych i wskazuje kierunki rozwoju. Działania kierunkowe dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego znajdują się na str. 90. Strategii uwzględnia i wspiera rozwój różnych form odnawialnych źródeł energii, będących jednym z kluczowych elementów transformacji energetycznej w perspektywie do 2050 roku. Projekt strategii w ramach celu strategicznego „Bezpieczeństwo, odporność na kryzysy i neutralność klimatyczna” porusza postulaty z uwagi i pośrednio je wskazuje poprzez: poprawę efektywności energetycznej budynków, dywersyfikację źródeł energii na

		terenie miasta, z uwzględnieniem różnych nowych technologii, pozyskiwania, przesyłu i magazynowania energii oraz zarządzania nią, zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu energetycznemu. Gmina Wrocław między innymi z tego powodu powołała zespół ds. dekarbonizacji czy zespół ds. neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast oraz realizuje projekt pilotażowy NEEST na rzecz transformacji energetycznej w mieście.
38	dotyczy: Strategia Rozwoju Miasta: "Zielone arterie to najważniejsze ciągi komunikacyjne w kierunku centrum miasta zagospodarowane różnymi formami zieleni. Zazielenienie pasów wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, jezdni, torowisk, pasów rozdziału, przystanków, wysepek, parkingów, zmiana charakteru ulic na zielone aleje ma umożliwić poruszanie się po mieście	Uwaga nieuwzględniona Ul. Kazimierza Wielkiego nie zostanie wskazana jako zielona arteria, natomiast zapisy strategii nie wykluczają postulowanych zmian. Zlokalizowana na Starym Mieście ul. Kazimierza Wielkiego na rys. 7 modelu System Błękitno-zielonej Infrastruktury, wskazuje w sposób orientacyjny kierunek rozwoju systemu zieleni w

zielonymi korytarzami. Przestrzeń pasa drogowego ma służyć nie tylko samochodom, ale również być przyjazna pieszym, rowerzystom i jednocześnie wzmacniać funkcje biologiczne miasta. Zieleń nie ma być wyłącznie dodatkiem do infrastruktury, a zaplanowanym elementem i stanowić spójną całość z tkanką miasta. Modernizacja ulic w strefie zamieszkania ma kłaść nacisk na wysoki poziom bezpieczeństwa, wprowadzenie zieleni wysokiej i niskiej, uspokojenie ruchu, atrakcyjność przestrzeni i funkcji komunikacyjnej z priorytetem dla pieszych i rowerzystów, a tworzenie przestrzeni publicznej ma uwzględniać łączenie różnych elementów: ulicy, deptaku, parkingu i miejsca spotkań mieszkańców”. Bardzo słuszne założenie, ale powinno się je rozszerzyć na arterie komunikacyjne występujące również w samym centrum miasta. Mam tu na myśli głównie ul. Kazimierza Wielkiego, która przebiega w sercu miasta a nie ma wzdłuż niej w ogóle zieleni.	mieście. Wskazany obszar znajduje się w obrębie Staromiejskiego Pierścienia Zieleni, co dodatkowo wzmacnia rolę zieleni w tym miejscu. Rozdział 5.6 System Błękitno-zielonej Infrastruktury 7) Zasady kształtowania stref mieszkaniowo-usługowych (MU) w ustaleniach i rekomendacjach dla stylu zamieszkiwania śródmiejskiego (w którym znajduje się obszar ul. Kazimierza Wielkiego) zapisano, że "należy dążyć do" "zazieleniania torowisk tramwajowych", "nasycenia obszarów zabudowy śródmiejskiej zielenią wysoką" i "dosadzania drzew, uzupełniania szpalerów, zadrzewień przyulicznych, wymiany zieleni na bardziej długowieczną i estetyczną oraz powiązania terenów zieleni np. ciągami zadrzewień”.
---	--

	uzasadnienie: Ulica Kazimierza Wielkiego to miejsce, gdzie codziennie przemieszcza się mnóstwo pieszych i rowerzystów - zarówno mieszkańców i turystów, a nie mają oni możliwości poruszania się tam wśród zieleni. Ta ulica powinna być wizytówką miasta, znajduje się tuż obok Rynku, a obecnie jest drogą szybkiego ruchu, gdzie głównie czuć spaliny i słyszeć ryk samochodów.	
39	dotyczy: Strefy funkcji dominujących, str. 36, rys. 1. Tereny zielone wzdłuż ulicy Koziej zostały zapisane jako strefa mieszkaniowo-usługowa. W związku z tym że dużą część tego terenu stanowią ogródki działkowe (AR_3, 12/5) i zalesiony teren będący schronieniem dla zwierząt (AR_3, 12/2) wnoszę o zmianę funkcji na zielen w obrębie tych działek. uzasadnienie: W przypadku zabudowy terenów przemysłowych sąsiadujących z tymi działkami zmiana strefy będzie stanowić zabezpieczenie przed ich	Uwaga uwzględniona Wprowadzono zmiany na wspomnianym rysunku.

	zabudową. Teren zielony AR_3, 12/2 stanowi istotną ostoję dla ptaków których jest coraz mniej. Dodatkowo już teraz jest to istotne miejsce dla mieszkańców.	
40	dotyczy: Ład przestrzenny oraz zdrowie psychiczne mieszkańców Wrocław marnuje swój potencjał zezwalając na chaotyczną, brzydką i niepasującą nową zabudowę w historycznych dzielnicach, np. na Placu Wolności (ale przykłady tego przykrego zjawiska są na co drugiej ulicy). uzasadnienie: Wobec tego wskazane jest zaostrenie przepisów lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego, by zakazać powstawania nowej, nieadekwatnej budowy i przystąpić do odtwarzania wartościowych przestrzeni miejskich na wzór Drezna.	Wyjaśnienie Projekt Strategii wskazuje główne kierunki rozwoju Wrocławia. Zapisy dotyczące walorów estetycznych i architektonicznych zabudowy zawarte zostały zarówno w wizji (1. Wizja Wrocławia 2050, str. 7), jak i w celu strategicznym i kierunkach działań (3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, 3. Wysoka jakość i charakter przestrzeni, miejsc, obiektów, osiągnane m.in. poprzez:..., str. 13) oraz w kierunkach polityki przestrzennej (5.2. Strefy funkcji dominujących; Szczegółowe ustalenia i rekomendacje, 1) Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania dotyczące wszystkich stref funkcji dominujących, w tym elementy kształtowania kompozycji struktur

	urbanistycznych jednostek przestrzennych, str. 37-38). Temat estetyki zabudowy jest istotny dla miasta i wymaga dodatkowego, rozwiniętego odniesienia w konkretnych działaniach, planach i politykach, co również wybrzmiewa w rozdziale 8. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych. Wskazuje się, że w celu skutecznej realizacji celów wskazanych w Strategii Wrocław 2050 rekomenduje się opracowanie dokumentów operacyjno-wdrożeniowych (polityki/programy/plany działań) dla następujących obszarów: krajobrazu, kompozycji miasta, piękno przestrzeni. Ponadto projekt Strategii wielokrotnie podnosi kwestię wagi zdrowia psychicznego i odpowiedniego kształtowania przestrzennego miasta i wsparcia mieszkańców w tej kwestii.
--	--

41	dotyczy: Brak uregulowania ładu architektonicznego. Wrocław cierpi od lat 50tych na straszliwy chaos przestrzenny i architektoniczny. Pośród 'praskich' kamienic powstają zupełnie niepasujące, modernistyczne bloki na stałe degradujące wartość ekonomiczną bezpośredniej okolicy, niszcząc jej wygląd. Mieszkańcy mają dość zasłaniania się duchem czasu przez hermetyczną klikę architektów pastwiących się nad tym biednym miastem. Pora skorzystać z dobrych przykładów z Francji, Niemiec i Skandynawii i poważniej uregulować walory estetyczne i architektoniczne nowej zabudowy, szczególnie na przedwojennych osiedlach. uzasadnienie: Estetyka nie jest w pełni subiektywna; szczególnie w przypadku architektury od której uciec się nie da, która jest tłem życia codziennego wszystkich mieszkańców miasta. Jej ocena wynika z subiektywności zbiorowej, której dużo bliżej do obiektywności.	Wyjaśnienie Projekt Strategii wskazuje główne kierunki rozwoju Wrocławia. Zapisy dotyczące walorów estetycznych i architektonicznych zabudowy zawarte zostały zarówno w wizji (1. Wizja Wrocławia 2050, str. 7), jak i w celu strategicznym i kierunkach działań (3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, 3. Wysoka jakość i charakter przestrzeni, miejsc, obiektów, osiągnane m.in. poprzez:..., str. 13) oraz w kierunkach polityki przestrzennej (5.2. Strefy funkcji dominujących; Szczegółowe ustalenia i rekomendacje, 1) Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania dotyczące wszystkich stref funkcji dominujących, w tym elementy kształtowania kompozycji struktur urbanistycznych jednostek przestrzennych, str. 37-38). Temat estetyki zabudowy jest istotny dla miasta i wymaga dodatkowego, rozwiniętego odniesienia w konkretnych działaniach, planach i politykach, co
----	---	---

	Obiektywnie natomiast, nieporównywalnie więcej turystów odwiedza osiedla z niemodernistyczną zabudową (niezależnie od jej wieku); Stare Miasto, Nadodrze, Ołbin, Przedmieście Oławskie, niż osiedla (post)modernistyczne; Jagodno, Gaj, Szczepin, Lipa Piotrowska etc. Jest to zatem obiektywny dowód, że ludzie jako zbiorowość, silnie preferują zabudowę spełniającą założenia Leona Kriera od tego do czego przyzwyczaili nas deweloperzy. Bardzo proszę uwzględnić powyższą uwagę. Czas ucieka, luk w zabudowie jest coraz mniej.	również wybrzmiewa w rozdziale 8. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych. Wskazuje się, że w celu skutecznej realizacji celów wskazanych w Strategii Wrocław 2050 rekomenduje się opracowanie dokumentów operacyjno-wdrożeniowych (polityki/programy/plany działań) dla następujących obszarów: krajobrazu, kompozycji miasta, piękno przestrzeni.
42	dotyczy: Jednostki przestrzenne. Jednostki przestrzenne zdefiniowano jako obszary obejmujące jedno osiedle lub co najwyżej trzy osiedla. Pozostałe przestrzenie jakimi są wody i tereny zielone oraz lotnisko są terenami rozproszonymi, nie przyporządkowanymi do jednostek co pozostaje w sprzeczności z jednym z celów strategii błękitno-zielonej metropolii.	Uwaga uwzględniona Jednostki przestrzenne Wrocławia wyodrębniono biorąc pod uwagę następujące czynniki: to „całości urbanistyczne wyodrębniające się wyraźnie z otoczenia, zarówno ze względu na odmienny sposób użytkowania, przewagę związków wewnętrznych nad zewnętrznymi, jak i pod względem wizualnym (...). Istotną częścią każdej takiej

uzasadnienie: W realizacji celów zawartych w strategii należy uwzględnić potrzebę spojrzenia z większej perspektywy niż osiedla. Miasto ukształtowane jest przez rzeki i szlaki komunikacyjne drogowe i kolejowe, które wyznaczają niejako "naturalne" granice 9 obszarów o spójnym charakterze i mniej więcej równej powierzchni. 1. obszar obejmujący osiedla Stare Miasto, Szczepin, Przedmieście świdnickie, Gajowice, Postańców Śląskich i przeważająca część osiedla Huby oraz nieznaczną część Przedmieścia Oławskiego, robocza nazwa Centrum-Stare Miasto 2. obszar obejmujący osiedla położone pomiędzy wodami Odry i kanału żeglugowego Kępa Mieszczańska, Kleczków, Nadodrze, Ołbin, Plac Grunwaldzki oraz osiedla Wielkiej Wyspy, robocza nazwa Odra Wyspy. W celu właściwej identyfikacji wszystkich wysp wyspa obejmująca	jednostki są elementy spajające ją wewnątrz, jak lokalny układ przestrzeni publicznych, ulic, tras pieszych i rowerowych. Ulokowane w niej obiekty usługowe pozwalają na zaspokojenie, w pewnym stopniu, potrzeb jej mieszkańców, użytkowników oraz przedsiębiorstw działających w ich granicach. (...) Mają one zróżnicowany charakter. Są to zespoły tkanki śródmiejskiej, która obejmuje staromiejski rdzeń miasta, osiedla mieszkaniowe, kompleksy wielofunkcyjne, złożone z terenów mieszkaniowych, usługowych i przemysłowych, kampusy akademickie, trzy dawne miasta włączone w granice Wrocławia oraz kompleksy przemysłowe. Jednostkami przestrzennymi są również: zespół Hali Stulecia i ogrodu zoologicznego, kompleks Stadionu Olimpijskiego oraz wrocławskie lotnisko ”.
---	--

	Kleczków, Nadodrze, Ołbin i Plac Grunwaldzki mogłaby przyjąć nazwę Wyspa Stara, 3. Osiedla położone w górnym biegu Widawy- Wojnów, Strachocin , Swojczyce, Kowale, Sołtysowice, P sie Pole, Zakrzów , Pawłowice i Kłokoczyce, robocza nazwa Widawa Górna. 4. Osiedla położone pomiędzy Odrą a dolnym biegiem Widawy - Karłowice, Różanka, Polanowice, Poświętne Osobowice, Widawa, Lipa Piotrowska , Swiniary, Rędzin , robocza nazwa Widawa Dolna. 5. Osiedla położone nad Oławą i Brochowianką- Książę , Przedmieście Oławskie z nieznaczą korektą , Rakowiec, Opatowice , Brochów, Jagodno, Wojszyce, Tarnogaj, Gaj i nieznaczna część osiedla Huby , robocza nazwa Oława 6. Osiedla położone w górnym biegu Ślęzy-Ołtaszyn, Partynice, Krzyki, Kl ecina Oporów, Borek , Grabiszyn, Grabiszynek, robocza	
--	--	--

	nazwa Ślęza Górna. 7. Osiedla położone w dolnym biegu Ślęzy-Muchobór Wielki,Muchobór Mały,Nowy Dwór,Kuźniki,Popowice,Pilczyce,Gądów i Kozanów z granicą wschodnią stanowiącą AOW,robocza nazwa Ślęza Dolna. 8. Osiedla położone w górnym biegu Bystrzycy z granicą wschodnią stanowiącą AOW -Zerniki,Strachowice,Jerzmanowa,Złotniki,Jarmołtów,Ratyń i Zar,nazwa robocza Bystrzyca Górna 9. Osiedla położone w dolnym biegu Bystrzycy z granicą wschodnią stanowiącą AOW-Maślice,Stabłowice,Pracze,Marszowice,Leśnica i Mokra,robocza nazwa Bystrzyca Dolna.	
43	dotyczy: Strona 43 Zgłaszam uwagę braku planu przeciwdziałania grodzeniu osiedli, w szczególności w sposób utrudniający dostęp do usług publicznych, usług życiowych czy transportu zbiorowego.	Uwaga uwzględniona Proponuje się dodanie zapisu dotyczącego niegrodzenia osiedli. Ponadto w rozdziale 8 projektu Strategii jest zapis o pakiecie rekomendowanych do opracowania

Nowopowstające osiedla nie powinny tworzyć monolitów, które ograniczają funkcje osiedla. Miasto powinno także podejmować dialog ze wspólnotami mieszkaniowymi i spółdzielniami mieszkaniowymi co do chociaż częściowego otwarcia ogrodzonych już osiedli, w celu zagwarantowania wygodnych przejść przez tereny tych osiedli. Miasto powinno także przeciwdziałać grodzeniu miejsc należących do miasta w sposób utrudniający mieszkańcom korzystanie z przestrzeni (np. ogrodzone tereny szkolne, które są zamykane po godzinach funkcjonowania szkół). Osiedla grodzone powinny być całkowicie zabronione w strefie śródmiejskiej w zakresie w jakim kolidowałyby z istniejącymi lub potencjalnymi ciągami pieszo - rowerowymi. Poza śródmieściem miasto powinno kształtować zabudowę w taki sposób, aby osiedla nie przypominały "obozów" (osiedle	polityk sektorowych/programów/planów działań o obszar tematyczny obejmujący kompozycję, krajobraz.
---	--

Nowa Toskania przy Konduktorskiej/Buforowej) pośrodku pól kukurydzy, bez dostępu do usług jakichkolwiek, w stylu głębokiego suburbia amerykańskiego, z którego wszędzie trzeba jeździć autem, aby załatwić najbardziej prozaiczne potrzeby życia codziennego (zakupy, szkoła, żłobek, apteka, lekarz etc.). uzasadnienie: Grodzone osiedla stanowią poważną barierę w korzystaniu z miasta przez mieszkańców. Przykładowo mieszkańcy północnej strony ul. Piękniej zmuszeni są nakładać ponad 5 min drogi pieszo na najbliższy przystanek tramwajowy. Gdyby miasto przewidziało w planie miejscowym konieczność zapewnienia ogólnodostępnego ciągu pieszego/pieszo - rowerowego przez zabudowywane spontanicznie działki, trasa piesza na najbliższy przystanek zajęłaby 3 min, a to doprowadziłoby także do znacznego polepszenia dostępności komunikacji zbiorowej dla mieszkańców ul. Jesionowej (osiedle Innova, obok Parku Henrykowskiego) - gdyby możliwe było przejście przez	
---	--

	teren szkoły nr 9 przy Nyskiej dla tych ludzi, w szczególności poprzez odtworzenie furtki od strony Spółdzielni Mieszkaniowej Osada, trasa na przystanek Nyska dla mieszkańców osiedla Innova przy Jesionowej wynosiłaby mniej niż 10 min, a dzięki temu osiedle to nie byłoby uznawane za wykluczone komunikacyjnie w aktualnych dokumentach miasta (>15 min pieszo na najbliższy przystanek komunikacji zbiorowej).	
44	dotyczy: strona 78 Brak perspektyw dotyczących wprowadzenia sezonowych przepraw promowych w ramach kształtowania infrastruktury wodnej. uzasadnienie W ramach pilotażu miasto powinno wprowadzić w sezonie "ciepłym" prom pieszo - rowerowy łączący Rędzin z Maślicami, tak aby Zachód miasta mógł w prosty sposób przedostać się na drugą stronę rzeki w celu korzystania z terenów rekreacyjnych na Osobowicach czy Rędzinie. Prom powinien pojawić się w miejscu	Wyjaśnienie Proponowane rozwiązania wykraczają poza zakres dokumentu strategicznego, który koncentruje się na kierunkowych ustaleniach i rekomendacjach kształtowania infrastruktury wodnej oraz systemu komunikacyjnego miasta. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

dawnej przeprawy przy ul. Żużlowców i Rędzińskiej. Inną opcją jest budowa kolejnego mostu w tym celu, co może być trudne. Dodatkowym miejscem funkcjonowania takiego promu mogłoby być centrum miasta - przy wykorzystaniu armatorów istniejących statków można byłoby uruchomić regularne połączenia z ZOO lub aż z Wyspą Opatowicką w ramach miejskiego systemu biletowego i w oparciu o rozkład. Statki mogłyby zatrzymywać się także przy bulwarze Politechniki - Polinka działa w ograniczonym zakresie i w zasadzie jest bardziej gadżetem niż środkiem transportu. Obecna cena co najmniej 15 zł w jedną stronę stanowi jedynie zachętę dla turystów. Przepłynięcie promem z Bulwaru Dunikowskiego na przystań za ZOO jest zdecydowanie szybszym rozwiązaniem niż przejazd tramwajem. Innym problemem jest ograniczona funkcjonalność Polinki. Obecnie, aby przedostać się w okolice Politechniki	
--	--

	np. z Przedmieścia Oławskiego bez Polinki (np. wieczorem lub w dni, kiedy nie działa), należy dostać się do Kładki Zwierzynieckiej, a następnie przejść wzdłuż ZOO aż do Wybrzeża Wyspiańskiego. Połączenie promowe umożliwiłoby skorzystanie z promu przy Kładce Zwierzynieckiej i przepłynięcie właśnie na Bulwar PWr. Miasto powinno nawiązać z armatorami porozumienie co do ustalenia wspólnej taryfy za rejsy, co stanowiłoby w okresie żeglugowym uzupełnienie komunikacji miejskiej Wrocławia w centrum.	
45	dotyczy: Strona 69 - strona 70 Zwracam uwagę na to, że w opracowaniu brakuje zastrzeżeń dotyczących kształtowania systemu komunikacji zbiorowej z wykorzystaniem wydzielonych tras autobusowych w postaci buspasów. Poza budowę nowych tras tramwajowych miasto powinno dążyć do usprawniania komunikacji autobusowej w mieście. Autobusy	Uwaga częściowo uwzględniona Propozycja uwzględnienia uwagi w zakresie dodania zapisu o buspasach. W pozostałej części uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt Strategii uwzględnia i

powinny poruszać się buspasami tam gdzie jest to możliwe, aby zwiększyć ich atrakcyjność, skrócić czasy przejazdu, minimalizować ryzyko stania przez autobusy w korkach. uzasadnienie: Obecnie liczba buspasów we Wrocławiu jest szczątkowa, autobusy dają sobie radę w zasadzie tylko tam, gdzie funkcjonują wydzielone trasy tramwajowe z zabudowanymi torowiskami. Autobusy służą jednak wielu osiedlom peryferyjnym jako jedyny środek transportu. Do czasu przebudowy Wrocławskiego Węzła Kolejowego miasto powinno utworzyć już przedłużenie TAT z Nowego Dworu na Muchobór Wielki w formie buspasa, aż do planowanej pętli na Roślinnej. Poza tym miasto powinno dążyć do tworzenia buspasów na najbardziej problematycznych ulicach w obszarze śródmiejskim. W szczególności należy zwrócić tu uwagę na obwodnicę śródmiejską - al. Wiśniową, al. Armii Krajowej, al. Hallera. Poza tym korki spowalniają autobusy	zabezpiecza możliwości rozwojowe poszczególnych obszarów dotyczących mobilności. Ustalenia dla komunikacji zbiorowej zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach zasad kształtowania systemu transportu zbiorowego. Projekt Strategii wskazuje kierunki, w których powinny być prowadzone rozwiązania i działania w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych. Nie wprowadza konkretnych ustaleń określających lokalizację, czy zasady funkcjonowania ze względu na poziom szczegółowości.
---	--

na przykład na Borowskiej czy ul. Kamiennej. Wszystkie wymienione ulice posiadają kilka pasów ruchu w każdą stronę, a ponadto mają także częściowo zachowane rezerwy np. z pasów zieleni. Tam gdzie jest to możliwe powinniśmy zabudowywać torowiska tramwajowe dla celów wprowadzenia na nie także ruchu autobusów. Miasto powinno analizować wprowadzanie buspasów szczytowych, tzn. uruchamianych tylko w porannym i popołudniowym szczycie, co ma na celu przyspieszenie ruchu autobusów i premiowanie komunikacji zbiorowej nad samochody generujące korki. Miejscem, gdzie buspas szczytowy mógłby funkcjonować są np. okolice Aquaparku. Ulica Kamienna o poranku stoi w korku do skrzyżowania ze Ślężną na obu pasach ruchu (od skrzyżowania z Tomaszowską). Po południu sytuacja jest odwrotna i najbardziej obciążony jest kierunek od Ślężnej do skrzyżowania z Borowską. To tam opóźnienia łapią autobusy linii 143, 133, 124 i 134. Dzięki buspasowi szczytowemu możliwe byłoby	
--	--

	rozładowanie tych korków poprzez zachęcenie większej ilości mieszkańców do korzystania z transportu zbiorowego. Podobne rozwiązania wprowadzono np. w Tallinnie na ulicy o nazwie Gonsiori. Co ważne, buspasy są dużo tańszym rozwiązaniem niż budowa i utrzymanie torowiska tramwajowego.	
46	dotyczy: Mobilność i transport Domykające się inwestycyjnie dwie obwodnice miasta nie mają czytelnych określeń. Wizerunek miasta wymaga nadania tym szlakom komunikacyjnym odpowiednich nazw .Proponuje obwodnicy miejskiej nazwę City-Ring /C-R/a obwodnicy dużej nazwę Aglome-Ring /A-R/. Ponadto w związku z uruchomieniem pracy Dworca Świebodzkiego zajdzie konieczność budowy przeprawy pod/nad torami drogi od pl.Strzegomskiego do ul.Dyrekcyjnej. Proponuję nazwać ten szlak Bypass Centrum. uzasadnienie Poprawa w systemie komunikacyjnym	Wyjaśnienie Proponowane nazwy wykraczają poza zakres Strategii, który koncentruje się na kierunkowych ustaleniach i rekomendacjach kształtowania systemu komunikacyjnego miasta. Uwaga zawiera odniesienia do przedstawienia konkretnych projektów i rozwiązań technicznych, zapis zbyt szczegółowy.

	miasta i wizerunku.	
47	dotyczy: Mobilność I transport Osiedla Partynice, Ołtaszyn, Wojszyce i miejscowość Wysoka do czasu wybudowania pełnej linii tramwajowej z pętli Park Południowy należałoby wybudować pierwszy odcinek linii od pętli poprzez przejazd w nasypie kolejowym do miejsca przed przebiegającym torami kolejowymi (obecnie działki ogrodowe przy ul.Agrestowej). Tu linia tramwajowa stanowiłaby miejsce przesiadkowe dla komunikacji tylko i wyłącznie publicznej obsługującej ten obszar. Miejscowości dalej oddalone a objęte transportem przez te osiedla należałoby skierować na ul.Karkonoską przez Bielany do pętli Krzyki lub wykorzystać przystanki autobusowe na wysokości ul. Przyjaźni z przesiadaniem się do tramwaju. uzasadnienie: Poprawa w transporcie publicznym.Odciążenie zatłoczenia ulic Zwycięskiej czy Bora Komorowskiego.	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. W projekcie Strategii wskazane zostały kierunki rozwoju transportu, w tym transportu zbiorowego i samochodowego. Ze względu na poziom szczegółowości dokumentu nie wskazane zostały konkretne rozwiązania. Postulowane w uwadze rozwiązania znajdują się w ramach wskazanych kierunków w projekcie Strategii, które stwarzają możliwość ich realizacji.

	Poprawa w transporcie prywatnym poprzez powstanie alternatywnego transportu autobus lub tramwaj.	
48	dotyczy: Mobilność I transport Ruch pojazdów z Muchoboru Wielkiego i okolicznych miejscowości do centrum przez ul.Awicenny i Krzemieniecką jest nieefektywny z uwagi na przecięcie z ruchliwą linią kolejową. uzasadnienie: 1. propozycja Należy połączyć mostem przez Ślężę ul.Trawową z ul.Klecińską.Skrzyżowanie ul.Francuska/ul.Klecińska należałoby odpowiednio przebudować aby wprowadzić nową ulicę biegnącą od mostu . 2. propozycja .Ruch pojazdów na ul.Krzemienieckiej przed przejazdem kolejowym linii Wrocław-Łąty skierować przez nowy most na Ślęży pod wiadukt Kleciński z ruchem okrężnym pod nim i z włączeniem się w ulicę Klecińską z regulacją świetlną skorelowaną z	Wyjaśnienie Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. W projekcie Strategii wskazane zostały kierunki rozwoju transportu, w tym transportu zbiorowego i samochodowego. Ze względu na poziom szczegółowości dokumentu nie wskazane zostały konkretne rozwiązania. Postulowane w uwadze rozwiązania nie mają rangi głównych korytarzy drogowych, w związku z tym nie zostały wyznaczone w Strategii.

	sygnalizacją na FAT.	
49	dotyczy: Punkt 3.2.1 - podać definicje dla "miasta 15-minutowego" i "miasta kompaktowego", sformułowania niejasne, mogące prowadzić do różnych interpretacji. W p. 4 Wskaźniki i Wskaźniki Uzupełniające - brak wskaźników dotyczących ochrony przeciwpowodziowej w CEL 3. Jest to poważna luka dla miasta położonego w zlewni 5 dużych rzek. W p. 5.7, Szczególne Rekomendacje, pp. 5) Bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, gospodarowanie wodami opadowymi i niezbędna infrastruktura - uzupełnić o zapis: * Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy dążyć do uzupełnienia niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej dla zabezpieczenia istniejącej zabudowy. uzasadnienie: Przydało by się uzupełnienie brakujących wałów przeciw powodziowych tak aby budynki	Uwaga uwzględniona Wprowadzono proponowane w uwadze zmiany w tekście Strategii.

	mieszkalne niebyły podtapiane na skutek błędnej polityki zarządzania zbiornikami przeciwpowodziowymi na rzece Bystrzycy. Ostatnia powódź pokazała że nie wykorzystano żadnych doświadczeń z powodzi z 1997 r. w tej materii. Miasto powinno opracować mapę wysokościową z której jasno by wynikało które tereny mogą być zalane przy danym poziomie rzek na punktach pomiarowych lub przy określonej wysokości zrzutu wody ze zbiornika przeciwpowodziowego. Uniknęłoby się wówczas chaosu przy workowaniu istniejących wałów przeciwpowodziowych. Lewy brzeg Bystrzycy na Osiedlu Leśnica, od mostu kolejowego do wysokości ul. Ślepej powinno się uzupełnić wałem przeciwpowodziowym; to około 300 m. Następnie tereny przylegające do lewego brzegu rzeki zagospodarować zgodnie z p. 5.1 pp. 6 Strategii Wrocław 2050.	
50	dotyczy: Mobilność I transport	Wyjaśnienie

	Skrzyżowanie FAT w obecnym kształcie nie sprostą zmożonemu ruchowi pojazdów w dłuższej perspektywie. Kierunek Klecińska, Hallera jako przelotowy miasta powinien posiadać bezkolizyjną przepustowość. uzasadnienie: Rozwiązaniem jest przebudową skrzyżowania w ten sposób, że na kierunku Klecińska-Hallera patrząc od strony wiaduktu powinien być wybudowany tunel z dwoma pasami w każdą stronę i po dwa pasy z ruchem na obecnym poziomie. Całość przypomina obecne rozwiązanie komunikacyjne na Bramie Oławskiej. Jednocześnie możliwe jest wykonanie podziemnych przejść dla pieszych na przystankach tramwajowo-autobusowych.	Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań technicznych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
51	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę, by zrezygnować z budowy Śródmiejskiej Trasy Południowej/Alei Śródmieścia Południowego na odcinku od ulicy Zaporoskiej do ulicy	Wyjaśnienie Projekt Strategii wyznacza główne korytarze drogowe dla tranzytu oraz dla najważniejszych powiązań międzyosiedlowych, które zamykają się mniej więcej na Obwodnicy

Dyrekcyjnej. Ponadto wnoszę o zmianę przeznaczenia rezerwy terenu pod budowę ŚTP/AŚP w rejonie ulicy Sanockiej i Centrum Handlowego Arena z tereny komunikacyjne na tereny zieleni. uzasadnienie: Planowana od czasów powojennych Śródmiejska Trasa Południowa (obecnie określana w Studium jak Aleja Śródmieścia Południowego) to droga, która rozdzieliłaby na pół osiedle Powstańców Śląskich. Dotyczy to szczególnie osiedla Dorota-Barbara na terenie Spółdzielni Mieszkaniowej Wrocław - Południe. Budynki mieszkalne przy ulicach Komandorskiej i Radosnej zlokalizowane na północ od planowanego przebiegu ŚTP są ściśle powiązane z obiektami szkolnymi i handlowymi na południe od niego takimi jak Szkoła Podstawowa nr 72 oraz pawilony handlowo-usługowe w rejonie ulic Trwałej, Radosnej i Komandorskiej. Dodatkowo budowa ŚTP oznaczałaby likwidację targowiska Komandor przy	Śródmiejskiej. W obszarze wewnątrz powiązań międzyosiedlowych nie wyznaczano korytarzy drogowych, żeby pokazać że jest to obszar o innych priorytetach niż ruch samochodowy, nie ma więc wskazanego przebiegu Alei Śródmieścia Południowego. Dodatkowo strategia nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań technicznych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
--	---

	skrzyżowaniu ulic Komandorskiej i Radosnej, które jest obecnie popularnym miejscem zakupów wśród okolicznych mieszkańców. Teren będący zgodnie ze Studium rezerwą komunikacyjną pod budowę ŚTP w rejonie ulicy Sanockiej i Centrum Handlowego Arena został w ostatnich latach zrewitalizowany jako miejsce zieleni i rekreacji dla okolicznych mieszkańców i nie jest zasadne dalsze utrzymywanie go jako rezerwy komunikacyjnej pod budowę drogi, która nie powstała przez ostatnich 70 lat.	
52	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o wyznaczenie drogi zbiorczej oraz tras rowerowych zbiorczych na ciągu ulic Zaporoska - rondo Havla - Wielka - Ślężna i Zaporoska - plac Powstańców Śląskich - Kamienna - Ślężna, a także korytarza tramwajowego w ciągu ulic Powstańców Śląskich - Wielka - Ślężna lub Powstańców Śląskich - Radosna - Komandorska - Sanocka - Ślężna, które będą stanowiły alternatywę dla	Wyjaśnienie Projekt Strategii wyznacza główne korytarze drogowe dla tranzytu oraz dla najważniejszych powiązań międzyosiedlowych, które zamykają się mniej więcej na Obwodnicy Śródmiejskiej. W obszarze wewnątrz powiązań międzyosiedlowych nie wyznaczano korytarzy drogowych, bo obszar ten zawiera inne ustalenia w zakresie priorytetów transportowych. We wnioskowanym obszarze

budowy Śródmiejskiej Trasy Południowej/Alei Śródmieścia Południowego. uzasadnienie: Ulice Wielka i Kamienna już dzisiaj wykorzystywane są jako alternatywy umożliwiające obwodowy przejazd przez Śródmieście Południowe. W przypadku tej pierwszej ulicy możliwy jest jednak tylko przejazd od Dyrekcyjnej przez Ślężną do Wielkiej, ponieważ w przeciwnym kierunku nie jest możliwy skręt w lewo z Wielkiej w Ślężną. Alternatywny dla tej relacji przejazd ulicą Komandorską sprowadza z kolei ruch do obszaru ścisłego centrum, ponieważ przejazd ulicą Suchą jest ograniczony do taksówek i komunikacji zbiorowej, więc jedyną alternatywą pozostaje ulica Peronowa. Popularną relacją dla jadących ulicą Kamienną jest przejazd przez plac Powstańców Śląskich i skręt w prawo w ulicę Zaporoską, co pokazuje że relacje obwodowe przez Śródmieście Południowe odbywają się już obecnie, mimo braku Śródmiejskiej Trasy Południowej/Alei Południowej.	projekt Strategii wyznacza obszar z priorytetem ruchu tramwajowego, w którym najważniejsze jest zwiększenie elastyczności i funkcjonalności całego układu, np. poprzez modernizację sieci, wprowadzanie rozjazdów, a także uzupełnianie układu o kluczowe trasy łącznikowe. Wobec powyższego postulowane w uwadze rozwiązania nie stoją w sprzeczności z zapisami Strategii. Strategia nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań technicznych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
---	---

Niezrozumiałe jest nieuwzględnienie tego faktu w Studium, które dąży do budowy ŚTP, wbrew temu że obwodowy ruch, która miałaby ona przenosić już dzisiaj częściowo odbywa się istniejącymi ulicami i wystarczy go jedynie punktowo usprawnić (skrzyżowanie Ślężna/Wielka) oraz wyremontować fragmenty ulic, które są w złym stanie technicznym (ulice Wielka i Zaporoska). Przebudowa ta powinna się także wiązać z połączeniem torowisk tramwajowych przy ulicach Powstańców Śląskich i Ślężnej nowym torowiskiem przez ulice Wielką lub Radosną, Komandorską i Sanocką, co poprawiłoby dostępność komunikacji zbiorowej w tym obszarze oraz umożliwiłoby alternatywny przejazd z Krzyków do Dworca Głównego z pominięciem węzła Arkady. Jak potrzebny jest to odcinek widać było szczególnie latem 2024 roku podczas remontu torowiska na ulicy Powstańców Śląskich, gdy na odcinku od Hallera do Arkad jeździły autobusy zastępcze, a wszystkie tramwaje z Zajezdni Borek musiały wyjeżdżać do	
---	--

	centrum przez ulice Hallera i Grabiszyńską.	
53	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę, by wyznaczyć i przedłużyć planowany w obecnym Studium korytarz tramwajowy na ulicach Gajowickiej i Raławickiej od pętli autobusowej przez most Raławicki, aleję Piastów i ulicę Wiejską do skrzyżowania ulic Wiejskiej, Mokronoskiej i Awicenny. uzasadnienie: Taki przebieg linii tramwajowej był przewidziany w Studium z 2010 roku. W ostatnich latach zarówno w rejonie ulicy Awicenny, jak i ulicy Raławickiej powstało dużo budynków mieszkalnych, a oferta komunikacyjna pozostała bez większych zmian. Autobusy w godzinach szczytu nie stanowią atrakcyjnej alternatywy dla podróży własnym samochodem, ponieważ tak jak one stoją w korkach, a jadąc do centrum konieczna jest przesiadka na tramwaj. Dlatego	Wyjaśnienie Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów linii tramwajowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.

	wskazana jest budowa linii tramwajowej, która dzięki wydzielonemu torowisku i przebiegu najkrótszą drogą do centrum przez most Raławicki i ulicę Gajowicką będzie konkurencyjna w stosunku do jazdy autem oraz poprawi dostępność komunikacyjną tej części miasta. Postulat ten wpisuje się w realizację założeń przyjętego przez radę miejską Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, którego celem jest, aby w 2028 roku 70% podróży odbywało się we Wrocławiu środkami transportu niesamochodowego.	
54	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę, by wyraźnie zaznaczyć konieczność rozbudowy sieci torowisk tramwajowych w ścisłym centrum miasta. Szczególnie jeśli chodzi o budowę drugiego toru na ulicach Szewskiej oraz Grodzkiej. Odcinki te znacznie poprawią obsługę komunikacyjną północno-wschodniej części Starego Miasta. Ponadto razem z planowanymi odcinkami na alei	Wyjaśnienie We wnioskowanym obszarze projekt Strategii wyznacza obszar z priorytetem ruchu tramwajowego, w którym najważniejsze jest zwiększanie elastyczności i funkcjonalności całego układu, np. poprzez modernizację sieci, wprowadzanie rozjazdów, a także uzupełnianie układu o kluczowe trasy łącznikowe. Wobec powyższego postulowane w uwadze rozwiązania nie stoją w

	Słowackiego i ulicy Purkyniego umożliwią także alternatywny przejazd na trasach wschód-zachód oraz północ-południe z pominięciem ulicy Kazimierza Wielkiego, co jest szczególnie ważne w kontekście możliwości prowadzenia objazdów. Widać to było szczególnie latem 2024 roku podczas remontu torowiska na ulicy Kazimierza Wielkiego, gdy linie 3, 10, 12 i 13 musiały jeździć w jedną stronę przez Krupniczą, Podwale, Świdnicką, plac Teatralny, Teatralną i Skargi, a w drugą przez Szewską, Grodzką i Nowy Świat.	sprzeczności z zapisami Strategii. Równocześnie projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań w zakresie komunikacji tramwajowej. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
55	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę, by w obszarze strefy centralnej wyznaczyć docelowy przebieg tras rowerowych tak samo, jak dla pozostałych części miasta. Wnoszę o wyznaczenie następujących tras rowerowych głównych w obszarze strefy centralnej: Bulwar Dunikowskiego - Park	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. W rozdziale 5.5. określającym Zasady kształtowania mobilności i transportu wskazano kierunki rozwoju dla mobilności, w tym rozwoju infrastruktury rowerowej, o czym mowa m.in. "Należy ustalić szczegółowy przebieg głównej sieci tras rowerowych, opierając się na

Słowackiego - Promenada Staromiejska - Bastion Sakwowy/Nowa - Promenada Staromiejska - Bulwar Tadka Jasińskiego - plac Jana Pawła II - Most Sikorskiego Wybrzeże Słowackiego - Bulwar Kaczyńskich - Bulwar Dunikowskiego - Grodzka - Nowy Świat - Cieszyńskiego/bulwar nad Odrą - Most Sikorskiego Zielińskiego - Muzealna - Plac Wolności - Zamkowa - Gepperta - Rynek - Odrzańska - Mosty Pomorskie (z łącznikiem Sądowa - Świebodzka) Świdnicka - Bożego Ciała - Widok - Szewska - Uniwersytecka - Plac Uniwersytecki - Mosty Uniwersyteckie (z łącznikiem Nankiera - Bulwar Dunikowskiego) Borowska - Stawowa - Kołłątaja - Skargi - bł. Czesława - św. Katarzyny - Piaskowa - św. Jadwigi - plac Bema Hubska - Pułaskiego - plac Społeczny - Wyszyńskiego Dmowskiego - Mosty Mieszczańskie - Dubois - Drobnera - Sienkiewicza św. Mikołaja - Rynek - Wita Stwosza - Słowackiego - Park Słowackiego - plac Społeczny - Most Grunwaldzki Ruska - Kazimierza Wielkiego -	wieloletnich planach operacyjnych lub koncepcjach." W projekcie Strategii nie wskazano konkretnych rozwiązań ze względu na zbytnią szczegółowość, która powinna znaleźć się w adekwatnych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych.
---	--

Oławska - Traugutta Komuny Paryskiej - kładka nad fosą - Promenada Staromiejska Wnoszę o wyznaczenie następujących tras rowerowych zbiorczych w obszarze strefy centralnej: Sądowa - Krupnicza - Kazimierza Wielkiego - Nowy Świat Sucha - Dworcowa - Krasińskiego - plac Społeczny - Most Grunwaldzki Hłonda/plac Katedralny - Katedralna - Wyspa Piasek - Wyspa Słodowa - Cybulskiego (z łącznikami Księcia Witolda i Mostowa - Jagiełły) Łazienna - Malarska - Kottarska - plac Nowy Targ - Pułkownika - plac Społeczny Kościuszki plac Orłów Lwowskich - Piłsudskiego - Małachowskiego. uzasadnienie: Centrum jest najważniejsze dla ruchu rowerowego, ponieważ to tutaj znajdują się cele podróży największej liczby mieszkańców. Dotychczasowe zapisy dotyczące priorytetu dla ruchu rowerowego w tej strefie oraz	
--	--

kształtowania przestrzeni w taki sposób, aby rower był jej pełnoprawnym użytkownikiem są niewystarczające. Zrealizowane w ostatnich latach inwestycje pokazują, że pomimo obowiązujących zapisów Studium wciąż występują problemy ze spójnością tras rowerowych w ścisłym centrum miasta. Negatywnym przykładem jest tutaj ulica Krasińskiego, gdzie w 2020 roku wyznaczono tylko jednokierunkową drogę dla rowerów. Jadąc od ulicy Dworcowej w kierunku północnym rowerzyści zmuszeni są do jazdy jezdnią z dwoma pasami ruchu razem z samochodami. Takiego rozwiązania nie można uznać za bezpieczną infrastrukturę rowerową spełniającą dobre standardy. Jest ono sprzeczne z zapisami studium, ponieważ ulica Krasińskiego znajduje się w strefie centralnej. Warto przypomnieć, że zgodnie z Koncepcją podstawowej sieci tras rowerowych z 2005 roku oraz ze Studium z 2010 roku ulicą tą miała przebiegać rowerowa trasa zbiorcza.	
---	--

	Wyznaczenie przebiegu tras rowerowych w strefie centralnej nie stoi w sprzeczności z obowiązującymi zapisami o priorytecie ruchu rowerowego w tej strefie. Dzięki nim możliwe będzie określenie priorytetów inwestycyjnych oraz właściwa ocena realizowanych projektów budowy infrastruktury rowerowej.	
56	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o dodanie zapisu zwracającego szczególną uwagę na kształtowanie systemu tras rowerowych w strefie centralnej. uzasadnienie: Infrastruktura rowerowa w tym obszarze musi spełniać najwyższe możliwe standardy. Nie jest dopuszczalne, aby trasy rowerowe nie były spójne, bądź też rozwiązania prorowerowe ograniczały się do namalowania tzw. sierżantów lub pasów rowerowych na jezdni albo wprowadzenia ograniczenia prędkości. W tym obszarze, podobnie jak w innych częściach miasta, należy dążyć	Wyjaśnienie W projekcie Strategii dla obszaru Centrum wprowadzone zostały specjalne ustalenia ze względu na specyfikę tego terenu. Jest to obszar, na którym skupia się wiele celów oraz wiele potrzeb, a co za tym różnych grup interesariuszy, które wymagają umiejętnego pogodzenia. W rozdziale 5.5. określającym Zasady kształtowania mobilności i transportu wskazano kierunki rozwoju dla mobilności, w tym rozwoju infrastruktury rowerowej, o czym mowa m.in. "Szczególnym zasadom kształtowania podlega centrum miasta, gdzie priorytetem jest tworzenie przyjaznych przestrzeni

do tworzenia wydzielonych dróg dla rowerów oddzielonych od ruchu samochodowego. Tylko w szczególnych przypadkach, gdy nie zagraża to bezpieczeństwu rowerzystów, dopuszczalne są inne rozwiązania. Centrum jest najważniejsze dla ruchu rowerowego, ponieważ to tutaj znajdują się cele podróży największej liczby mieszkańców. Obecna sytuacja, w której na prawie wszystkich wlotach do centrum urywają się wydzielone trasy rowerowe powoduje, że miasto nie wykorzystuje w pełni potencjału, jaki daje ten środek transportu, a rowerem nie podróżuje tylu mieszkańców, ilu by mogło. Zapis z obecnego Studium o kształtowaniu przestrzeni w taki sposób, aby rower był jej pełnoprawnym użytkownikiem jest niewystarczający.	dla pieszych i wygodnych korytarzy dla ruchu rowerowego. Centrum to także obszar o bogatej sieci tras transportu zbiorowego, z dobrze zorganizowanymi miejscami przesiadkowymi oraz wyposażony w wygodne, czytelne i dostępne przystanki. Dostępność samochodowa w tym obszarze powinna być kształtowana w sposób podporządkowany tworzeniu zachęt do poruszania się w inny sposób i przebywania w przestrzeni miejskiej, przy zapewnieniu dostępu dla obsługi gospodarczej, oraz tych mieszkańców i użytkowników, którzy nie mogą zrezygnować z samochodu. To także obszar, gdzie niezbędne jest przemodelowanie systemu dostaw na bardziej ekologiczny, niskoemisyjny, wdrażający najlepsze rozwiązania z zakresu dostaw tzw. ostatniej mili.", "W obszarze centrum pieszo-rowerowego na osi wschód – zachód oraz północ – południe należy przeznaczyć przestrzeń dla ruchu rowerowego.". W projekcie Strategii nie wskazano konkretnych
---	---

		rozwiązań ze względu na zbytnią szczegółowość, która powinna znaleźć się w adekwatnych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych.
57	dotyczy: Rozdział 4.2: Cel klimatyczny Strategia zakłada uzdrowiskową jakość powietrza i wody, zero dni z przekroczeniami norm pyłów PM10 i PM2.5 oraz redukcję emisji CO2 o 80%. • Brakuje określenia harmonogramu osiągania poszczególnych celów środowiskowych do 2050 roku • Nie wskazano konkretnych działań i inwestycji niezbędnych do osiągnięcia tak ambitnych celów • Nie uwzględniono możliwych scenariuszy niepowodzenia lub opóźnień w realizacji celów • Nie przedstawiono planów zarządzania ryzykiem związanym z nieosiągnięciem celów. uzasadnienie:	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. W rozdziale 8. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych wskazuje się, że w celu skutecznej realizacji celów wskazanych w Strategii Wrocław 2050 rekomenduje się opracowanie dokumentów operacyjno-wdrożeniowych (polityki/programy/plany działań) dla następujących obszarów: neutralności klimatycznej.

	Założenia strategii o redukcji 80% wyglądają bardzo mgliście i nie przedstawia ona konkretnego planu kontroli jej realizacji.	
58	dotyczy: Rozdział 5.3: Transport publiczny Cel zakładający, że "przynajmniej 70 proc. podróży po Wrocławiu wykonujemy w inny sposób niż samochodem" wymaga głębszej analizy: • Strategia nie określa dokładnie, jak ma wyglądać docelowa sieć połączeń kolejowych, tramwajowych i autobusowych w ujęciu strategicznym • Brak szczegółowego harmonogramu rozwoju infrastruktury transportowej • Nie wskazano narzędzi zachęcających mieszkańców do rezygnacji z transportu samochodowego • Warto uwzględnić nowoczesne rozwiązania transportowe, które mogą pojawić się w przyszłości. uzasadnienie: Brak standaryzowanych wskaźników	Wyjaśnienie Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów linii kolejowych, tramwajowych i tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach; Wskazane w Strategii wskaźniki mogą dawać możliwość porównania z innymi miastami.

	uniemożliwi porównania z innymi miastami (np. modelem wiedeńskim) i weryfikację postępów. Konieczne przyjęcie metodologii UITP (Międzynarodowy Związek Transportu Publicznego).	
59	dotyczy: Rozdział 7.2: Polityka mieszkaniowa Strategia wspomina o dobrej dostępności mieszkań i polityce ściągania talentów, jednak: • Brakuje konkretnych mechanizmów zapewnienia dostępności mieszkań, zwłaszcza przeciwdziałaniu tzw. patodeweloperce • Nie określono, jak miasto zamierza równoważyć rozwój rynku komercyjnego z budownictwem społecznym i komunalnym • Brak szczegółowych zapisów dotyczących przeciwdziałania gentryfikacji i wykluczeniu mieszkaniowemu • Nie przedstawiono metryk i metod pomiaru stopnia realizacji tych celów • Strategia nie precyzuje, jak ma	Wyjaśnienie Projekt Strategii wskazuje główne kierunki rozwoju Wrocławia, a jednym z nich jest tworzenie różnorodnej oferty mieszkaniowej. W tym kontekście Strategia odwołuje się do tworzenia warunków do działań różnych podmiotów kształtujących rynek mieszkaniowy, podkreślają, że w szczególności należy wzmocnić narzędzia na rzecz tzw. luki czynszowej, a więc mieszkań o cechach społecznych. Miernikiem tego jest wskaźnik mówiący o wzroście udziału gminnych lokali mieszkalnych oraz lokali o funkcjach komunalnych w liczbie lokali mieszkalnych ogółem. Dokument Strategii wyznacza ramy do tworzenia programów i polityki miejskiej w tym zakresie oraz

wyglądać dbałość o jakość przestrzeni publicznych i architektury • Nieuwzględnienie wymogu 25% powierzchni biologicznie czynnej w nowych inwestycjach powyżej 0,5 ha. uzasadnienie: Zgodnie z ustawą o planowaniu przestrzennym (art. 15) od 2026 limity o powierzchniach biologicznie czynnych będą obowiązkowe. Brak zapisów w strategii utrudni realizację celów zielonej infrastruktury.	określa potrzebę stworzenia polityki sektorowej dot. mieszkalnictwa. Dopiero na poziomie takiego dokumentu będzie można określić mechanizmy dostępności mieszkań i równoważenie rynku mieszkań społecznych wobec rynku komercyjnego. Kluczowe dla sektora mieszkaniowego jest także planowanie przestrzenne na poziomie gminy, dla którego w celu Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni wskazano liczne działania, które mogą zostać doprecyzowane na poziomie planów miejscowych. Należy także podkreślić, że w zakresie jakości zamieszkiwania w Strategii wskazuje się pojęcie stylów zamieszkiwania, które z jednej strony wskazują na kreowanie różnorodnej oferty, a z drugiej dają ramy do kształtowania wysokiej jakości przestrzeni, dostępności do usług czy zieleni, co niewątpliwie wpłynie na jakość zamieszkiwania wszystkich grup społecznych. Realizacja celów jest mierzona za pomocą wskaźników (głównych i uzupełniających) odnoszących się
--	--

		do Celu strategicznego 1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni (od str. 26). Projekt Strategii wskazuje główne kierunki rozwoju Wrocławia, zapisy dotyczące walorów estetycznych i architektonicznych zabudowy zawarte zostały zarówno w wizji, jak i w celu i kierunkach działań (3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, 3. Wysoka jakość i charakter przestrzeni, miejsc, obiektów, osiągnane m.in. poprzez:..., str. 13) oraz w kierunkach polityki przestrzennej (5.2. Strefy funkcji dominujących, str. 37-38). Temat jakości przestrzeni oraz architektury jest bardzo istotny i wymaga dodatkowego, rozwiniętego odniesienia w konkretnych działaniach, planach i politykach. Wymóg dotyczący określenia powierzchni biologicznie czynnej odnosi się do planów ogólnych, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie do strategii rozwoju gminy.
60	dotyczy:	Wyjaśnienie

W rejonie placu Społecznego powinna zostać przywrócona staromiejska zabudowa, nie nowoczesna. Powinno przywrócić się zagospodarowanie większej ilości nabrzeży Odry i innych rzek. uzasadnienie: Przy niektórych nabrzeżach warto pomyśleć o wysokiej zabudowie, tak jak przy ul. Sikorskiego. Należy jednak pamiętać, że w rejonie placu Grunwaldzkiego i Społecznego powinno przywracać się tkankę miejską o kameralnej, staromiejskiej zabudowie z ewentualnymi nowoczesnymi uzupełnieniami.	Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. W projekcie Strategii jednym z głównych kierunków jest kształtowanie miasta kompaktowego, miasta zwartego przez uzupełnianie istniejących struktur zabudowy z uwzględnieniem charakteru i tożsamości miejsca. Plac Społeczny jest obszarem położonym w centrum miasta, który nie wykorzystuje obecnie swojego szeroko rozumianego potencjału. Historycznie był zagospodarowany zabudową śródmiejską, co predestynuje do przywrócenia mu dawnych funkcji. Oczywiście wymaga dostosowania zasad zagospodarowania do nowych potrzeb oraz celów wyznaczonych w projekcie Strategii związanych ze zrównoważonym rozwojem oraz wysoką jakością życia. Strategii nie określa formy architektonicznej przyszłej zabudowy. W projekcie Strategii plac Społeczny
---	--

		wskazany został jako obszar strategicznej interwencji, który będzie wymagał szczególnego podejścia. Dokumentem precyzującym sposób zagospodarowania jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.
61	dotyczy: Ogół miasta, architektura Jako wieloletni mieszkaniec tego miasta od dekad obserwuje kontynuację myśli urbanistycznej z głębokiej komuny - modernizmu i jego pochodnych. Owszem, zmieniła się doktryna orientacji budynków względem ulic; znowu stoją frontem do ulicy, jednakże ich estetyka pozostaje fatalna. Brak jakichkolwiek ornamentów, proporcje okien i pięter w tzw plombach kompletnie niekorespondujące z otoczeniem, powtarzalne nudne fasady, nieprzystająca skala. uzasadnienie: Pragnę zwrócić uwagę, iż moda na	Wyjaśnienie Projekt Strategii wskazuje główne kierunki rozwoju Wrocławia. Zapisy dotyczące walorów estetycznych i architektonicznych zabudowy zawarte zostały zarówno w wizji (1. Wizja Wrocławia 2050, str. 7), jak i w celu strategicznym i kierunkach działań (3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, 3. Wysoka jakość i charakter przestrzeni, miejsc, obiektów, osiągame m.in. poprzez:..., str. 13) oraz w kierunkach polityki przestrzennej (5.2. Strefy funkcji dominujących; Szczegółowe ustalenia i rekomendacje, 1) Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania dotyczące wszystkich stref funkcji

	tego typu barbarzyństwo na Zachodzie skończyła się w latach 90tych, a np. zrównane z ziemią Drezno odbudowuje swoją starówkę adekwatną zabudową. Jest to zatem możliwe, co więcej jak pokazuje drezdeński przykład, opłacalne.	dominujących, w tym elementy kształtowania kompozycji struktur urbanistycznych jednostek przestrzennych, str. 37-38). Temat estetyki zabudowy jest istotny dla miasta i wymaga dodatkowego, rozwiniętego odniesienia w konkretnych działaniach, planach i politykach, co również wybrzmiewa w rozdziale 8. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych. Wskazuje się, że w celu skutecznej realizacji celów wskazanych w Strategii Wrocław 2050 rekomenduje się opracowanie dokumentów operacyjno-wdrożeniowych (polityki/programy/plany działań) dla następujących obszarów: krajobrazu, kompozycji miasta, piękno przestrzeni.
62	dotyczy: Błękitno-zielony i neutralny klimatycznie Wrocław Inwestycja w małe elektrownie wodne,	Wyjaśnienie Projekt Strategii zawiera postulowane treści. Dokument nie wyklucza żadnych form

nawet takie mini (a rzek i spadów mamy pod dostatkiem), mam przykład z Niemiec (Wasserrad and der Queich). uzasadnienie: Przykład z Niemiec: Moc wody Stadtwerke Germersheim Sp. z o.o. Zakłady komunalne Germersheim stosują tę technologię do wytwarzania przyjaznej dla środowiska energii elektrycznej od końca 2010 roku. Podczas budowy ścieżki towarzyszącej Queich, w historycznym miejscu odbudowano koło wodne. Pierwsze placówki powstały tu już w 1853 roku! Koło wodne o średnicy 3,55 m i szerokości 1,8 m jest zaprojektowane tak, aby produkować 700 litrów wody chłodzącej na sekundę. Moc koła wodnego wynosi wówczas 16 kW. Przy prędkości 9,7 obrotów na minutę generator wytwarza około 80 000 kWh rocznie. Wytworzona energia jest przesyłana do sieci elektroenergetycznej przedsiębiorstwa komunalnego Germersheim. Wsparcie ze środków pochodzących z taryfy klimatycznej SWG.	odnawialnych źródeł energii (OZE), dodatkowo określa kierunek dla rozwoju OZE, jako jednego z elementów transformacji energetycznej. Uwaga zawiera odniesienia do przedstawienia konkretnych działań i inwestycji, zapis zbyt szczegółowy na poziom dokumentu strategicznego.
---	--

	Dodatkowo takie małe elektrownie wodne mogłyby być ciekawym miejscem przyciągającym turystów. Ja przynajmniej zwróciłem uwagę na to będąc właśnie w tym miasteczku i udało mi się to odnaleźć. Możecie to Państwo znaleźć na mapach google wpisując to hasło: Wasserrad and der Queich.	
63	dotyczy: Miasto zrównoważonej mobilności ze spójnym systemem transportu Nowoczesny transport, jakieś inne totalnie niestandardowe, nowe rozwiązanie. skoro nie metro to może gondole, czy elektryczny rower dla każdego mieszkańca Wrocławia. Nasze miasto jest stare i bez wyburzenia budynków i zbudowania na nowo korytarzy transportowych bezkolizyjnych zawsze będziemy zakorkowani i powolni. Zatem trzeba iść w niestandardowe rozwiązania.	Wyjaśnienie Projekt strategii nie wyklucza żadnych nowych form transportu. Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. W projekcie Strategii wskazane zostały kierunki rozwoju transportu, w tym transportu zbiorowego i samochodowego.
64	dotyczy: Miasto zrównoważonej mobilności ze spójnym systemem transportu	Uwaga nieuwzględniona Wrocław od lat realizuje politykę wspierającą rozwój transportu

	Likwidacja buspasów i ponowna analiza ich skuteczności. uzasadnienie: Mamy wiele przykładów, gdzie na ulicach na których nie było korków, a po wprowadzenia buspasów jest armagedon. Przykładem jest Traugutta czy Jedności Narodowej.	zbiorowego jako priorytetową formę przemieszczania się po mieście. Likwidacja buspasów jest działaniem niezgodnym z celami strategicznymi Wrocławia dotyczącymi zrównoważonego transportu, ochrony środowiska, dostępności komunikacyjnej i jakości życia mieszkańców. Byłby to krok wstecz, który osłabi konkurencyjność komunikacji zbiorowej i może mieć długofalowe negatywne skutki społeczne, środowiskowe i gospodarcze.
65	dotyczy: Miasto zrównoważonej mobilności ze spójnym systemem transportu Wyburzmy ten "zabytek" wątpliwej zabytkowości na Pułaskiego. uzasadnienie: Od lat stoi ruina której nikt nie chce wyremontować, a jest to wąskie gardło w naszym mieście. Paszkwil stoi i straszy i tylko irytuje. Można w tym miejscu postawić od nowa budynek w tym samym stylu.	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania budynków, które mają zostać wyburzone.
66	dotyczy:	Wyjaśnienie

	Miasto zrównoważonej mobilności ze spójnym systemem transportu Porządek z parkowaniem, przykładem jest Jagodno, gdzie ciągle się utyka. uzasadnienie: Budujemy na polach z głową a nie powtarzamy porażki Jagodna, gdzie ulice są zastawione pomimo zakazów.	Projekt Strategii zawiera postulowane treści str. 64 - Zasady kształtowania systemu głównych korytarzy drogowych i str. 72 - Polityka parkingowa
67	dotyczy: Błękitno-zielona i solidarna metropolia Redukcja hałasu w mieście uzasadnienie: Niestety nasze miasto jest głośnie, jest dużo źródeł emisji hałasu, dla mnie szczególnie uciążliwe są pociągi, mieszkam akurat przy linii kolejowej i dziwi mnie, że pozwalamy budować mieszkania blisko hałasu, nie stawiając ekranów akustycznych.	Wyjaśnienie Projekt Strategii zawiera postulowane treści. Zapisy dotyczące hałasu znajdują się w rozdziale 5.2. Strefy funkcji dominujących 2) Zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania w poszczególnych strefach funkcji dominujących; Zasady kształtowania stref mieszkaniowo-usługowych (MU): należy optymalizować intensywność zabudowy, dostosowując jej gęstość do stylu zamieszkiwania, aktualnych potrzeb mieszkaniowych oraz konieczności minimalizowania skutków zmian

		klimatu i zapewnienia dobrej jakości życia, w tym minimalizowania hałasu, w tym hałasu komunikacyjnego oraz zanieczyszczenia światłem; 3) Zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania ośrodków usługowych: należy dążyć do poprawy komfortu zamieszkiwania w Centrum oraz minimalizowania uciążliwości funkcjonowania Centrum, w tym minimalizowania hałasu, w tym hałasu komunikacyjnego, oraz zanieczyszczenia powietrza i zanieczyszczenia światłem.
68	dotyczy: 3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni Proszę o zaprojektowanie i wybudowanie nowego dworca dla autobusów dalekobieżnych i międzymiastowych poza obrębem centrum miasta, tak jak to jest w wielu miastach europejskich, w tym smogu i korkach wywołanych przez ciężki transport trudno żyć.	Wyjaśnienie Projekt Strategii uwzględnia możliwość lokalizacji międzynarodowego dworca autobusowego. Jednakże ze względu na to, że jest to potencjalnie działanie komercyjne w treści strategii uwzględnione zostało wsparcie miasta w tej kwestii: "Zaleca się wspieranie inicjatyw zmierzających do uruchomienia miejsca pod dworzec

	uzasadnienie: korki, smog, smród	międzynarodowego transportu autokarowego poza centrum miasta – w miejscu zapewniającym sprawne powiązania z systemem dróg międzynarodowych i krajowych oraz dobrą dostępnością transportu miejskiego." Niezależnie konieczne jest wykonanie analizy lokalizacyjnej wskazanego dworca.
69	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o wyznaczenie trasy rowerowej głównej na ulicy Zielińskiego na odcinku między ulicami Szczęśliwą i Swobodną. uzasadnienie: Korytarz ten stanowi przedłużenie zaplanowanej trasy na ulicy Gajowickiej w kierunku centrum miasta. Ze względu na swój duży potencjał do wygenerowania ruchu rowerowego powinien być zaplanowany jako trasa rowerowa główna.	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
70	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia	Wyjaśnienie

	5.5. Mobilność i transport Wnoszę o wyznaczenie trasy rowerowej zbiorczej na ulicy Swobodnej na odcinku między ulicami Zielińskiego i Ślężną oraz na ulicy Suchej na odcinku między ulicami Hubską i Borowską. uzasadnienie: Odcinki te pełnią istotną rolę jako łączniki tras w południowej części miasta. Warto zauważyć, że przebieg tras tymi ulicami był przewidziany w Studium z 2010 roku, a w ostatnich latach na fragmencie tych ulic powstały drogi dla rowerów.	Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
71	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o wyznaczenie trasy rowerowej zbiorczej na ulicy Komandorskiej na odcinku między ulicami Swobodną i Kamienną. uzasadnienie: Korytarz ten stanowi alternatywę dla jazdy ulicami Powstańców Śląskich i Ślężną oraz zapewnia obsługę	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki

	Uniwersytetu Ekonomicznego oraz rejonu Centrum Handlowego Arena. Warto zauważyć, że przebieg tras tą ulicą był przewidziany w Studium z 2001 roku, a w ostatnich latach na fragmencie ulicy Komandorskiej wyznaczono drogę dla rowerów.	sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
72	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o wyznaczenie trasy rowerowej zbiorczej na ulicach Stalowej i Mieleckiej na odcinku między ulicami Grabiszyńską i Hallera. uzasadnienie: Korytarz ten stanowi łącznik w obrębie zachodniej części Śródmieścia Południowego między ulicami Grabiszyńską i Hallera. Warto zauważyć, że przebieg tras tymi ulicami był już częściowo przewidziany w Studium z 2001 roku.	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
73	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o wyznaczenie trasy	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające

	rowerowej zbiorczej w ciągu ulic Grunwaldzkiej, Benedyktyńskiej, Hlonda i Katedralnej. uzasadnienie: Odcinek ten może stanowić alternatywę dla jazdy ulicą Sienkiewicza. Warto zauważyć, że przebieg tras tymi ulicami częściowo był już przewidziany w Studium z 2010 roku. Brak połączenia ulicy Benedyktyńskiej z ulicą Hlonda utrudnia poruszanie się rowerem oraz pieszo w tej części miasta.	osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
74	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o wyznaczenie trasy rowerowej zbiorczej w ciągu ulic Grunwaldzkiej, Benedyktyńskiej, Hlonda i Katedralnej. uzasadnienie: Odcinek ten może stanowić alternatywę dla jazdy ulicą Sienkiewicza. Warto zauważyć, że przebieg tras tymi ulicami częściowo był już przewidziany w Studium z 2010 roku. Brak połączenia ulicy	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach

	Benedyktyńskiej z ulicą Hlonda utrudnia poruszanie się rowerem oraz pieszo w tej części miasta.	operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
75	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o wyznaczenie trasy rowerowej alternatywnej od ulicy Góralskiej przez tory kolejowe do ulic Tęczowej i Pochyłej. uzasadnienie: Odcinek ten może stanowić atrakcyjną alternatywę dla ruchu rowerowego, dzięki której znacznie poprawi się jego konkurencyjność względem ruchu samochodowego. Dzisiaj aby komfortowo przejechać z okolic ulicy Robotniczej do ulicy Grabiszyńskiej trzeba nakładać drogi do placu Orląt Lwowskich lub do ulicy Klecińskiej.	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych: programach czy politykach.
76	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o wyznaczenie trasy rowerowej alternatywnej od wybrzeża Wyspiańskiego przez kładkę	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do

	pieszo-rowerową nad Odrą do ulic Szybkiej i Prądyńskiego i dalej przez kładkę nad lub tunel pod torami kolejowymi do ulicy Paczkowskiej. uzasadnienie: Trasa ta może stanowić atrakcyjną alternatywę dla ruchu rowerowego, dzięki której znacznie poprawi się jego konkurencyjność względem ruchu samochodowego. Dzisiaj aby komfortowo przejechać z Tarnogaju i Przedmieścia Oławskiego na plac Grunwaldzki konieczne jest nakładanie drogi do mostu Grunwaldzkiego lub kładki Zwierzynieckiej.	wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych: programach czy politykach.
77	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o przedłużenie trasy rowerowej alternatywnej od ulicy Miłosa wzdłuż ulicy Browarnej i linii kolejowej do Kanału Miejskiego i mostów Warszawskich. uzasadnienie: Trasa ta może stanowić atrakcyjną alternatywę dla ruchu rowerowego w obrębie osiedli Promenady	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki

	Wrocławskie i Browary Wrocławskie, które zostały znacznie rozbudowane w ostatnich latach. Główne ulice w tym rejonie takie jak Zakładowa i Rychtalska codziennie są zakorkowane. Dzięki temu poprawi się konkurencyjność jazdy rowerem względem poruszania się samochodem.	sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych: programach czy politykach.
78	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 5.5. Mobilność i transport Wnoszę o wyznaczenie trasy rowerowej alternatywnej od ulic Małachowskiego, Pułaskiego i Madalińskiego wzdłuż linii kolejowej do alei Armii Krajowej i węzła z ulicą Krakowską. uzasadnienie: Trasa ta może stanowić atrakcyjną alternatywę dla ruchu rowerowego, dzięki której znacznie poprawi się jego konkurencyjność względem ruchu samochodowego. Dzisiaj aby komfortowo przejechać z Tarnogaju do centrum konieczne jest nakładanie drogi do ulic Hubskiej lub Krakowskiej. Ponadto korytarz ten umożliwi	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych: programach czy politykach.

	alternatywny dojazd do nowych budynków w rejonie ulicy Madalińskiego, które obecnie są obsługiwane wyłącznie od ulic Kościuszki lub Pułaskiego.	
79	dotyczy: Metalowców Kolejna inwestycja mieszkaniowa kosztem zakładów pracy. Niedługo we Wrocławiu będziemy tylko mieszkać a do pracy jeździć dookoła. uzasadnienie: Chciałbym mieć możliwość kontynuowania pracy w miejscu niedaleko domu, załatwieniu przeglądu, mechanika koło siebie a nie wiecznych korków z wyjazdu z osiedla.	Uwaga nieuwzględniona Uchwałami Rady Miejskiej Wrocławia dotyczącymi Spółki Lotnicza 100, przyjętymi na podstawie ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, podjęto decyzję o transformacji wskazanego obszaru. Część obszaru będącego przedmiotem uwagi określa się jako strefę funkcji dominującej mieszkaniowo-usługową, natomiast fragment terenu na południe od ulicy Stargardzkiej jako strefę funkcji dominującej aktywność gospodarcza 2 (aktywność gospodarcza 2 (AG2), która obejmuje "działalność usługową o szerokim zakresie funkcjonalnym, a także nieuciążliwą produkcję i magazynowanie, które nie będą kolidować z funkcją mieszkaniową

		w ramach sąsiadującej strefy funkcji dominującej mieszkaniowo-usługowej").
80	dotyczy: Metalowców, Gądów Mały, Stargardzka, Gądów Przemysłowy, Zachód Wrocławia Nie zgadzam się z likwidacją stref przemysłowych, nie popieram przekształcania kolejnych terenów przemysłowych pod mieszkaniówkę, co z terenami dla firm? To nie jest zrównoważony rozwój, etc. Uzasadnienie: Chce mieć blisko do pracy, nie chcę dojeżdżać do Środy Śląskiej do pracy, chce mieć blisko do hurtowni, mechanika, sklepu budowlanego; brakuje miejsca do prowadzenia działalności	Uwaga nieuwzględniona Uchwałami Rady Miejskiej Wrocławia dotyczącymi Spółki Lotnicza 100, przyjętymi na podstawie ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, podjęto decyzję o transformacji wskazanego obszaru. Część obszaru będącego przedmiotem uwagi określa się jako strefę funkcji dominującej mieszkaniowo-usługową, natomiast fragment terenu na południe od ulicy Stargardzkiej jako strefę funkcji dominującej aktywność gospodarcza 2 (aktywność gospodarcza 2 (AG2), która obejmuje "działalność usługową o szerokim zakresie funkcjonalnym, a także nieuciążliwą produkcję i magazynowanie, które nie będą kolidować z funkcją mieszkaniową w ramach sąsiadującej strefy funkcji dominującej

		mieszkaniowo-usługowej").
81	dotyczy: Gądów, stargardzka, zachód wrocławia Strefy przemysłowe też we Wrocławiu muszą być, po co nam kolejne budynki mieszkaniowe, a gdzie mamy pracować nie każdego stać na auto. uzasadnienie: Chce mieć blisko do pracy, mechaników sklepów budowlanych, gdzie firmy mają prowadzić swoją działalność	Uwaga nieuwzględniona Uchwałami Rady Miejskiej Wrocławia dotyczącymi Spółki Lotnicza 100, przyjętymi na podstawie ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, podjęto decyzję o transformacji wskazanego obszaru. Część obszaru będącego przedmiotem uwagi określa się jako strefę funkcji dominującej mieszkaniowo-usługową, natomiast fragment terenu na południe od ulicy Stargardzkiej jako strefę funkcji dominującej aktywność gospodarcza 2 (aktywność gospodarcza 2 (AG2), która obejmuje "działalność usługową o szerokim zakresie funkcjonalnym, a także nieuciążliwą produkcję i magazynowanie, które nie będą kolidować z funkcją mieszkaniową w ramach sąsiadującej strefy funkcji dominującej mieszkaniowo-usługowej").

82	dotyczy: zachód Wrocławia Nie zgadzam się z likwidacją stref przemysłowych, nie popieram przekształcania kolejnych terenów przemysłowych pod mieszkaniówkę, co z terenami dla firm ?, to nie jest zrównoważony rozwój, etc. uzasadnienie: Chce mieć blisko do pracy, nie chcę dojeżdżać do Środy Śląskiej do pracy, chce mieć blisko do hurtowni / mechanika / sklepu budowlanego, brakuje miejsca do prowadzenia działalności	Wyjaśnienie Rozstrzygnięcia Strategii nie przedkładają ważności stref mieszkaniowych nad strefami aktywności gospodarczej. W projekcie dokumentu wprowadzono ustalenia zabezpieczające rezerwę terenów pod aktywność gospodarczą. Ponadto miasto swoimi innymi działaniami wspiera sektor małych i średnich przedsiębiorstw i planuje kontynuować tego rodzaju działania w przyszłości.
83	dotyczy: Stargardzka, Gądów Przemysłowy Nie zgadzam się z likwidacją stref przemysłowych, nie popieram przekształcania kolejnych terenów przemysłowych pod mieszkaniówkę, co z terenami dla firm ?, to nie jest zrównoważony rozwój uzasadnienie: Chce mieć blisko do pracy, nie chcę dojeżdżać do Środy Śląskiej do pracy,	Uwaga nieuwzględniona Uchwałami Rady Miejskiej Wrocławia dotyczącymi Spółki Lotnicza 100, przyjętymi na podstawie ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, podjęto decyzję o transformacji wskazanego obszaru. Część obszaru będącego przedmiotem uwagi określa się jako

	chce mieć blisko do hurtowni / mechanika / sklepu budowlanego, brakuje miejsca do prowadzenia działalności	strefę funkcji dominującej mieszkaniowo-usługową, natomiast fragment terenu na południe od ulicy Stargardzkiej jako strefę funkcji dominującej aktywność gospodarcza 2 (aktywność gospodarcza 2 (AG2), która obejmuje "działalność usługową o szerokim zakresie funkcjonalnym, a także nieuciążliwą produkcję i magazynowanie, które nie będą kolidować z funkcją mieszkaniową w ramach sąsiadującej strefy funkcji dominującej mieszkaniowo-usługowej").
84	dotyczy: Metalowców, Gądów Mały, Stargardzka, Gądów Przemysłowy, Zachód Wrocławia Nie zgadzam się z likwidacją stref przemysłowych, nie popieram przekształcania kolejnych terenów przemysłowych pod mieszkaniówkę, co z terenami dla firm ?, to nie jest zrównoważony rozwój, etc. uzasadnienie: Chce mieć blisko do pracy, nie chcę	Uwaga nieuwzględniona Uchwałami Rady Miejskiej Wrocławia dotyczącymi Spółki Lotnicza 100, przyjętymi na podstawie ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, podjęto decyzję o transformacji wskazanego obszaru. Część obszaru będącego przedmiotem uwagi określa się jako strefę funkcji dominującej mieszkaniowo-usługową, natomiast

	dojeżdżać do Środy Śląskiej do pracy, chce mieć blisko do hurtowni / mechanika / sklepu budowlanego, brakuje miejsca do prowadzenia działalności	fragment terenu na południe od ulicy Stargardzkiej jako strefę funkcji dominującej aktywność gospodarcza 2 (aktywność gospodarcza 2 (AG2), która obejmuje "działalność usługową o szerokim zakresie funkcjonalnym, a także nieuciążliwą produkcję i magazynowanie, które nie będą kolidować z funkcją mieszkaniową w ramach sąsiadującej strefy funkcji dominującej mieszkaniowo-usługowej").
85	dotyczy: Metalowców, Gądów Mały, Stargardzka, Gądów Przemysłowy, Zachód Wrocławia Nie popieram likwidacji stref przemysłowych, oraz przekształcania kolejnych terenów przemysłowych pod mieszkaniówkę, a co z terenami dla firm ?, to nie jest zrównoważony rozwój. uzasadnienie: Chce mieć blisko do pracy, nie chcę dojeżdżać do Środy Śląskiej do pracy, chce mieć blisko do hurtowni ,	Uwaga nieuwzględniona Uchwałami Rady Miejskiej Wrocławia dotyczącymi Spółki Lotnicza 100, przyjętymi na podstawie ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, podjęto decyzję o transformacji wskazanego obszaru. Część obszaru będącego przedmiotem uwagi określa się jako strefę funkcji dominującej mieszkaniowo-usługową, natomiast fragment terenu na południe od ulicy Stargardzkiej jako strefę

	mechanika oraz sklepu budowlanego, brakuje miejsca do prowadzenia działalności	funkcji dominującej aktywność gospodarcza 2 (aktywność gospodarcza 2 (AG2), która obejmuje "działalność usługową o szerokim zakresie funkcjonalnym, a także nieuciążliwą produkcję i magazynowanie, które nie będą kolidować z funkcją mieszkaniową w ramach sąsiadującej strefy funkcji dominującej mieszkaniowo-usługowej").
86	dotyczy: Stargardzka Wielka uzasadnienie: Wszystko idzie do dewelopera a gdzie mamy pracować w Oleśnicy to bzdura deweloper zarobi kasę i zniknie a my co my zrobić nie zgadzam się.	Wyjaśnienie Treść uwagi niezrozumiała.
87	dotyczy: ul. Stargardzka Nie popieram kolejnej transformacji terenów przemysłowych pod budownictwo wielomieszkaniowe. uzasadnienie:	Uwaga nieuwzględniona Uchwałami Rady Miejskiej Wrocławia dotyczącymi Spółki Lotnicza 100, przyjętymi na podstawie ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji

	Kurczące się tereny i miejsca pod prowadzenie działalności gospodarczej. Już teraz ciężko jest o znalezienie miejsca do otwarcia bądź rozbudowy zakładów. Stanowi to zagrożenie "wyparciem" miejsc pracy poza obszar terenu miasta.	towarzyszących, podjęto decyzję o transformacji wskazanego obszaru. Część obszaru będącego przedmiotem uwagi określa się jako strefę funkcji dominującej mieszkaniowo-usługową, natomiast fragment terenu na południe od ulicy Stargardzkiej jako strefę funkcji dominującej aktywność gospodarcza 2 (aktywność gospodarcza 2 (AG2), która obejmuje "działalność usługową o szerokim zakresie funkcjonalnym, a także nieuciążliwą produkcję i magazynowanie, które nie będą kolidować z funkcją mieszkaniową w ramach sąsiadującej strefy funkcji dominującej mieszkaniowo-usługowej").
88	dotyczy: Rozdział 6. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) Art. 10e ust 3 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, że strategia gminna określa w szczególności: „obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa”. W Strategii	Uwaga nieuwzględniona W Strategii Wrocław 2050 wskazano, że „Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, przyjęta uchwałą nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 r., definiując obszary strategicznej interwencji określa

	Wrocław 2050 znajdujemy zapis „Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, przyjęta uchwałą nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 r., definiując obszary strategicznej interwencji określa Wrocław jako „ośrodek miejski, wymagający działań na rzecz restrukturyzacji i rewitalizacji powyżej 500 tys. ludności”. W Strategii nie wskazano działań dotyczących OSI. Poza tym krótkim fragmentem brak innego odniesienia do OSI określonych w SRWD 2030. uzasadnienie: W podrozdziale 1.8. SRWD 2030 jest w kilku miejscach wskazany WrOF, a poza tym w rozdziale 4. Macierz kierunków interwencji wskazano priorytetowe cele operacyjne dla poszczególnych obszarów interwencji. Zasadne wydaje się wzbogacenie opisu powiązania OSI określonych w SRWD 2030 z działaniami podejmowanymi w ramach Strategii Wrocław 2050.	Wrocław jako „ośrodek miejski, wymagający działań na rzecz restrukturyzacji i rewitalizacji powyżej 500 tys. ludności”. W Strategii nie wskazano działań dotyczących OSI". W związku z tym, że nie określono rekomendacji dotyczących działań w OSI, niemożliwe jest zatem powiązanie zapisów SRWD 2030 ze Strategii. Ponadto "Macierz kierunków interwencji" wskazana w rozdziale 5 nie dotyczy obszarów strategicznej interwencji, a obszarów interwencji.
89	dotyczy: Rozdział 3. Struktura celów i działań w strategii	Uwaga nieuwzględniona

	W celu 3.2.3. Bezpieczeństwo, odporność na kryzysy i neutralność klimatyczna zapisano kierunek 1. Transformacja energetyczna – ku energetycznej autonomii Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego – przy czym cały opis odnosi się do miasta Wrocławia, nie do WOM. uzasadnienie: Biorąc pod uwagę powyższe zastrzeżenia wskazana jest modyfikacja opisu.	Projekt strategii dotyczy Gminy Wrocław. Jakkolwiek wiele zagadnień, w tym m.in. transformacja energetyczna wymaga współpracy z innymi gminami i obszarowo wykracza poza granice jednej gminy. Fakt ten został podkreślony w celu 3.2.3., a uzupełnieniem jest jeden z czterech wymiarów horyzontalnych - Metropolitalna pozycja Wrocławia, a także z podrozdział mówiącym o współpracy z gminami WrOM - między innymi w zakresie energetycznym.
90	dotyczy: Rozdział 3. Struktura celów i działań w strategii Na s. 56-57 – w opisie stylu małomiasteczkowego wskazuje się 3 osiedla jako dawne małe miasta, natomiast opis tego stylu sugeruje, jakby nadal były to odrębne jednostki osadnicze, a nie osiedla Wrocławia. Inaczej brzmi opis VII Stylu sielskiego, gdzie konsekwentnie określa się osiedla jako „dawne wsie”.	Uwaga uwzględniona Wprowadzono proponowaną treść.

	uzasadnienie: Zasadne byłoby ujednolicenie (z użyciem określenia „dawne miasteczka/wsie”), aby nie sugerować, że są to odrębne jednostki.	
91	dotyczy: Rozdział 7. Wnioski z diagnoz i badań We wnioskach z diagnozy brakuje wymiaru klimatyczno-środowiskowego (w szczególności aspektu klimatycznego, skupiono się tylko na opisie terenów zielonych). uzasadnienie: Zasadne jest uzupełnienie diagnozy/wniosków z diagnozy.	Wyjaśnienie Projekt Strategii nie zawiera postulowanej treści w rozdziale 7. “Wnioski z diagnoz i badań”. Natomiast kwestie środowiskowo-klimatyczne, których dotyczy uwaga, znajdują się w Diagnostach do Strategii (https://www.wroclaw.pl/wroclaw-przyszlosci/badania-i-analizy-strategia-2050)
92	dotyczy: Uwaga ogólna W Strategii nie uwzględniono wymogu art. 325 ustawy Prawo wodne, zgodnie z którym „Ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1–3, uwzględnia się, określając ustalenia strategii rozwoju województwa, planu zagospodarowania przestrzennego województwa, strategii rozwoju gminy,	Wyjaśnienie Projekt Strategii uwzględnia uwarunkowania prawne, o których mowa w ustawie Prawo wodne. Nie przywołuje się natomiast w Strategii aktów prawnych powszechnie obowiązujących (tu Rozporządzenia)

	strategii rozwoju ponadlokalnego, planu ogólnego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego”, (nie odniesiono się do planu gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planu zarządzania ryzykiem powodziowym, planu przeciwdziałania skutkom suszy). uzasadnienie: Wskazane jest uzupełnienie Strategii we wskazanym zakresie.	
93	dotyczy: Rozdział 5. Kierunki polityki przestrzennej Wątpliwość budzi spełnienie wymogu art. 3 ust 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, który stanowi: „Gmina ustala kierunki rozwoju sieci w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego”. uzasadnienie: Na s. 88 w rozdz. 5.7. Bezpieczeństwo i infrastruktura techniczna znajduje się krótki opis wybranych elementów systemu zaopatrzenia w wodę oraz	Wyjaśnienie Projekt Strategii uwzględnia przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Schemat przebiegu sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej wskazano na rys. 9. modelu - Bezpieczeństwo przeciwpowodziowe i infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna oraz wprowadzono ogólne zapisy w ustaleniach i rekomendacjach dotyczących zabezpieczenia dostępu do wody pitnej i kształtowania infrastruktury

	systemu kanalizacyjnego, ale jedyne plany, jakie z tego opisu wynikają dot. ZPW Bystrzyca na terenie osiedla Jerzmanowo. Wskazane wydaje się uzupełnienie opisu.	wodno-kanalizacyjna. Kolejnym etapem są odpowiednie dokumenty operacyjno-wdrożeniowe.
94	dotyczy: Projekt strategii Wrocław 5050, pkt 5.2 Strefy funkcji dominujących Wnoszę o wprowadzenie strefy funkcji dominującej MU - Mieszkaniowo-usługowej po północnej stronie ulicy Fabrycznej. uzasadnienie: Obszar ten jest obecnie monofunkcyjny, co sprawia, że życie na jego obszarze toczy się tylko przez roboczą część doby i zamiera w pozostałej części, w związku z czym, teren nie wykorzystuje w pełni poczynionych inwestycji infrastrukturalnych (tramwaj na Nowy Dwór - największa inwestycja komunikacyjna po roku 1949), bliskości do centrum i sąsiedztwa obiektów usługowych. Biorąc pod uwagę wspomniane, uważam, że jest to idealne miejsce do rozwoju funkcji mieszkalnych w mieście, pozwalające	Uwaga nieuwzględniona Zgodnie z kierunkami rozwoju przyjętymi w Strategii postuluje się utrzymanie rezerwy terenu pod aktywności gospodarczą, szczególnie, że ulica Fabryczna i jej otoczenie to część funkcjonującego kompleksu aktywności gospodarczej

	na unikanie kosztów infrastrukturalnych związane z rozlewaniem się miasta.	
95	dotyczy: Metalowców, Stargardzka Chciałbym aby w tym regionie miasta było miejsce dla firm i usług a nie kolejne bloki. uzasadnienie: Jest dużo bloków dookoła i ludzie w nich mieszkający potrzebują różnych usług. Miasto to nie tylko mieszkania. Każdy potrzebuje mechanika lub wymienić akumulator itp. W innym przypadku wszyscy ci ludzie będą musieli jeździć w inny, dalszy rejon miasta i będą jeszcze większe korki i zanieczyszczenia.	Uwaga nieuwzględniona Uchwałami Rady Miejskiej Wrocławia dotyczącymi Spółki Lotnicza 100, przyjętymi na podstawie ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, podjęto decyzję o transformacji wskazanego obszaru. Część obszaru będącego przedmiotem uwagi określa się jako strefę funkcji dominującej mieszkaniowo-usługową, natomiast fragment terenu na południe od ulicy Stargardzkiej jako strefę funkcji dominującej aktywność gospodarcza 2 (aktywność gospodarcza 2 (AG2), która obejmuje "działalność usługową o szerokim zakresie funkcjonalnym, a także nieuciążliwą produkcję i magazynowanie, które nie będą kolidować z funkcją mieszkaniową w ramach sąsiadującej strefy funkcji dominującej

		mieszkaniowo-usługowej").
96	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 2050, 5.3 Wysokość zabudowy, pkt. 3b "Wnosimy o zmianę brzmienia punktu 3b) w rozdziale 5.3 Wysokość zabudowy poprzez rozszerzenie jego treści z: "3b) plac Społeczny" na: "3b) plac Społeczny, ulica Traugutta, ulica Pułaskiego" uzasadnienie: Proponujemy rozszerzenie obszaru dopuszczającego zabudowę wysokościową w rejonie Placu Społecznego na przyległe tereny wzdłuż ul. Traugutta i ul. Pułaskiego. Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia z 2018 r., obszary te zostały wskazane jako „rejon dopuszczania budynków wysokościowych”.	Uwaga nieuwzględniona Przedmiotowy obszar w rejonie ul. Traugutta i ul. Pułaskiego znajduje się w obszarze historycznego układu urbanistycznego Przedmieścia Oławskiego, który został wpisany do rejestru zabytków. Jest to także obszar o dobrze wykształconym i zachowanym śródmiejskim charakterze kwartałów kamienic o wyrównanej wysokości - bazowo określonej w Strategii jako W3 na 25m. Dodatkowo mając na uwadze kontekst atrakcyjności inwestycyjnej w tym rejonie, a także możliwość przekształceń i rewitalizacji czy stworzenia dominant i osi widokowych dopuszczono obszar Śródmiejskiej strefy podwyższenia wysokości zabudowy, w której możliwe jest przekroczenie maksymalnej wysokości zabudowy ustalonej na 25 m do wartości nie większej niż 55 m. Przekroczenie wysokości zabudowy powyżej 25 m dopuszcza się w przypadkach

	Wzdłuż ul. Traugutta realizowana jest zabudowa o wysokiej intensywności, natomiast Studium wskazują również północny odcinek ul. Pułaskiego jako obszar o potencjale pod zabudowę wysokościową. Rozszerzenie strefy wysokościowej pozwoliłoby na pełniejsze wykorzystanie potencjału urbanistycznego tej części miasta, uporządkowanie kompozycji przestrzennej oraz wzmocnienie tożsamości Przedmieścia Oławskiego.	uzasadnionej potrzeby realizacji dominanty czy wyraźniejszego podwyższenia zabudowy, w sytuacjach podyktowanych względami kompozycyjnymi i przestrzennymi. Jest to ponad dwukrotne zwiększenie wysokości w odniesieniu do bazowej dające zarówno możliwości do realizacji atrakcyjnej inwestycyjnie zabudowy czy możliwość tworzenia dominant w tym obszarze. Zabudowa powyżej 55m byłaby już elementem budzącym obawy społeczne i nie mającym uzasadnienia w historycznym układzie urbanistycznym.
97	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia 2050, 5.5 Mobilność i transport Wnosimy o uwzględnienie w Strategii Rozwoju Wrocławia 2050 realizacji tzw. osi inkubacji na odcinku od ronda Żwirki i Wigury Zachodnia do ul. Kwiatkowskiego. Jest to kluczowy element dla zapewnienia sprawnej komunikacji w obrębie dynamicznie rozwijających się terenów	Wyjaśnienie Projekt Strategii wyznacza postulowaną Oś Inkubacji na odcinku od ul. Żwirki i Wigury do ul. Kwiatkowskiego jako element głównych korytarzy drogowych. Jest to przebieg zgodny z uwagą.

	mieszkańczych i inwestycyjnych na styku Wrocławia i gminy Kąty Wrocławskie. uzasadnienie: Ujęcie wskazanego odcinka tzw. osi inkubacji w Strategii Rozwoju Wrocławia 2050 jest niezbędne dla integracji funkcjonalno-przestrzennej obszarów zlokalizowanych na granicy Wrocławia i gminy Kąty Wrocławskie. Brak jego realizacji może pogłębiać istniejące problemy transportowe oraz utrudniać rozwój metropolitalny. Proponowany fragment powinien zostać uznany za inwestycję strategiczną – wzmacniającą współpracę międzygminną, poprawiającą dostępność komunikacyjną i wspierającą rozwój południowo-zachodniej części aglomeracji wrocławskiej.	
98	dotyczy: "będzie dążył do wyeliminowania zużycia paliw kopalnych na rzecz źródeł niskoemisyjnych, z celem redukcji emisji CO₂ o 80%; rozwój narzędzi eliminujących pogardę, dyskryminację, nienawiść i dezinformację;	Wyjaśnienie Treść uwagi niezrozumiała.

różnorodność i międzykulturowość na poziomie instytucjonalnym, a także w przestrzeni publicznej”; Są to tylko pretekstowe teksty by robić to, czego Wrocławianie sobie nie życzą albo wobec czego mają uzasadnione obawy, że wpłynie to na ich wolność czy jakość życia uzasadnienie: Rośliny potrzebują CO₂, nikt normalny nie chce brać kredytu, bo UE i Polska uparły się na zieloną transformację, która niszczy naszą gospodarkę, a USA i Chiny chociażby mają to gdzieś, dezinformację propagował i nadal propaguje rząd, np. Ukraina walczy za nas, szczepionki są bezpieczne i skuteczne, niepotrzebny jest Orwell we Wrocławiu, nienawiścią potraficie nazwać zwracanie się do osoby z problemami, która jest biologicznym mężczyzną, że jest Panem, a nie Panią, czy innym udziwnieniem, międzykulturowość, czyli branie migrantów, którzy będą gwałcić i mordować ludzi, zajmijcie się lepiej lepszym rozpoznawaniem przestępstw i traktowaniem przestępstw	
---	--

	zrobionych przez cudzoziemców gwałtowniej i mocniej niż gdyby to byli Polacy.	
99	dotyczy: Projekt Strategii Wrocław 2050 „Prognoza oddziaływania na środowisko” z 13.03.2025 Metryka strona tytułowa Kozanów 3. Na stronie tytułowej wymienieni są i podpisani autorzy Prognozy, ale brak danych dla kogo – kto zlecił i na jakiej podstawie. Przy takim opracowaniu i formie metryki, podajemy standardowo na czyje zlecenie to opracowanie powstało, oraz w podstawach wymieniamy np.: umowę. Chyba że autorzy są pracownikami Urzędu, lub Instytucji która jest do tego właściwa, a sporządzanie Prognozy należy do obowiązków służbowych, ale jej nazwy nie wymieniono. uzasadnienie: Brak takich elementów rodzi wątpliwości co do jego charakteru i poprawności formalnej.	Uwaga nieuwzględniona Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana zgodnie z zakresem art. 51 ust. 2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Nie ma wymogu formalnego zamieszczania informacji dotyczących umowy lub zlecenia opracowania prognozy. Na pierwszej stronie znajduje się tytuł, data opracowania oraz nazwiska autorów wraz z ich podpisami. Autorzy są pracownikami Urzędu Miejskiego i wykonali prognozę w ramach zadań własnych.

100	dotyczy: Projekt Strategii Wrocław 2050 - wersja tekstowa - 135 str. - 4,22 MB. 5. Kierunki polityki przestrzennej. 5.4. Zamieszkiwanie str. 54 – 56. Style Zamieszkiwania str. 56. IV. Styl Osiedli Blokowych str. 60. 7) Zasady kształtowania stref mieszkaniowo-usługowych (MU), dla obszarów stylu zamieszkiwania osiedli blokowych str. 91 – 92. 7. Wnioski z diagnoz i badań str. 117 – 118. "Kozanów 6. 1. W zakresie zagadnień ujętych w tych punktach stwierdzam że: 1] diagnoza Strategii pominęła część najbardziej istotnych dla mieszkańców Osiedli blokowych problemów. 2] dlatego w Strategii brak wniosków, celów, ustaleń i rekomendacji ich dotyczących. 3] braki te powodują, że większość ujętych w Strategii wniosków i celów dotyczących jakości życia mieszkańców, oraz terenów zieleni, komunikacji i zagospodarowania terenu, jest niemożliwa do	Uwaga nieuwzględniona W Strategii wyodrębniono ze stref mieszkaniowych osobny styl zamieszkiwania dla osiedli blokowych, co daje w przyszłości możliwości odmiennego spojrzenia na ich problematykę i wyzwania inne niż na osiedlach współczesnych czy zabudowy śródmiejskiej. Styl ten podkreśla w szczególności już istniejące wartości programu funkcjonalno-przestrzennego układów budowanych kiedyś przez spółdzielnie mieszkaniowe i wyraźnie wskazuje na utrzymanie priorytetu dla zieleni i przestrzeni publicznych. Zagadnienia komunikacyjne dotyczące przemieszczania się i parkowania, zwiększonej liczby pojazdów indywidualnych są dostrzegane na również i na tym typie osiedli. Z tego względu należy również podkreślić, że w Strategii wskazano liczne działania dotyczące przestrzeni i mobilności. Dają one ramy do dalszych projektów i programów, na które musi być skonstruowany w
-----	--	--

spełnienia. 2. Wykaz problemów Osiedli blokowych pominiętych w Strategii, diagnozie i wnioskach: 1] Niezgodność części elementów aktualnego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu Osiedla z obecnymi przepisami i standardami. 2] Niewystarczająca ilość miejsc parkingowych dla samochodów, spowodowała powstanie dodatkowych miejsc parkingowych, kosztem zieleni. 3] Część dróg, pieszo-jezdni, chodników, zmieniło się w parkingi. 4] Brak, lub mała ilość miejsc na przechowywanie i parkowanie motorów i rowerów. 5] Duża ilość i nieprawidłowe lokalizacje wiat i kontenerów na śmieci i odpady. 6] Lokalizacja części placów zabaw jest wadliwa, ze względu na parkingi i kontenery. 7] Aktualny sposób użytkowania części terenu Osiedla, jest niezgodny z przepisami, Planem Zagospodarowania Terenu i	przyszłości budżet, a w szczególności dające także możliwość włączenia spółdzielni i wspólnot, które przeważnie są właścicielem terenów, w kształtowanie bardziej zielonych i wygodnych pod kątem transportu osiedli. Poniżej niektóre z działań, które będą wspierać postulaty poruszone w uwadze. W zakresie przestrzeni: - kształtowanie miasta wielofunkcyjnego o zwartych strukturach zabudowy, z dobrym dostępem do zieleni i infrastruktury publicznej, w tym infrastruktury technicznej i błękitno-zielonej, a także dostępem do transportu zbiorowego - kształtowanie osiedli Wrocławia, opierając się na stylach zamieszkiwania wskazanych w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, - rozwój osiedli kompletnych, oferujących potrzebne usługi, przestrzenie publiczne i miejsca spotkań oraz zielen jak najbliżej miejsca zamieszkania Na rzecz jakości i charakteru
--	--

decyzją o pozwoleniu na budowę Osiedla. 3. Elementy Strategii poświęcone w/w zagadnieniom: a] Ad. „Zasady dla obszarów stylu zamieszkiwania osiedli blokowych”, należy dążyć do: - ochrony i podniesienia standardu terenów zieleni istniejących osiedli, zgodnie z ich pierwotnym przeznaczeniem, oraz 7 kolejnych powiązanych punktów. Uwaga: Zasady te są w części trudne lub niemożliwe do realizacji, wobec zmniejszenia powierzchni terenów zielonych, m/i przez drogi, parkingi, kontenery na odpady. b] Ad. 7) Polityka parkingowa. Przy obszarach mieszkaniowych należy zabezpieczać tereny pod lokalizację wygodnych i bezpiecznych wiat rowerowych. 7. Wnioski z diagnoz i badań str. 117 – 118. c] Ad. I) Martwi nas, że rośnie liczba samochodów we Wrocławiu. W 2023 roku było ich ponad 770 na 1 tysięcy	przestrzeni poprzez: - podnoszenie jakości przestrzeni wspólnych, ich elementów i wyposażenia, w tym placów, podwórz, terenów zieleni i terenów komunikacji, - tworzenie i rozwój spójnego i komfortowego systemu połączeń pieszych i rowerowych W zakresie rozwoju zrównoważonej mobilności i zintegrowanego systemu komunikacyjnego, m.in. poprzez: - budowanie zintegrowanych systemów komunikacyjnych, racjonalizujących potrzeby w zakresie budowy infrastruktury komunikacyjnej oraz zmniejszających skalę podróży samochodowych poprzez proponowanie jak najszerszej alternatywnej oferty konkurencyjnej czasowo, - wspieranie nowych form mobilności w ramach niesamochodowych form przemieszczania się, obejmując zrównoważonym transportem nowe grona użytkowników oraz
---	---

mieszkańców. W latach 2016-2023 wskaźnik ten wzrósł. ... Dlatego przede wszystkim chcemy rozwijać i promować inne formy przemieszczania się, zwłaszcza kolej, tramwaje i autobusy oraz ruch pieszo - rowerowy. Jednocześnie nie zamierzamy wstrzymywać niezbędnych inwestycji w rozwój transportu drogowego, szczególnie tych, które wprost przekładają się na poprawę jakości życia. 4. Uwaga do w/w b] i c]. „Wiatami rowerowymi” i „Martwieniem” się twórców Strategii, nie rozwiąże się problemu brakujących miejsc parkingowych na starych osiedlach. Trzeba pilnie coś planować i szukać środków, np.: budować parkingi wielostanowiskowe z fotowoltaiką i roślinnością, lub boiskami na dachu, oraz z miejscami ukrycia w piwnicy. Jeżeli nic nie zrobimy to Osiedla Blokowe należy pilnie zakwalifikować z w/w powodów, oraz z przyczyn stanu konstrukcji i nietrwałości faktur	zwiększając zasięg podróży niesamochodowych - edukację i promocję w celu zwiększania świadomości i propagowania alternatywnych, w stosunku do samochodów, środków transportu W zakresie przemieszczania się i parkowania: - należy rozbudowywać system parkingów B+R w miejscach, gdzie jest możliwa wygodna przesiadka na komunikację zbiorową; - należy zaplanować trasy rowerowe doprowadzające do parkingów B+R, przede wszystkim z kierunków osiedli usytuowanych do 10 minut dojazdu rowerem do węzła; - należy planować bezpieczne i komfortowe dojścia piesze do przystanków transportu zbiorowego; - w obszarach mieszkaniowych zaleca się wydzielać strefy piesze, np. w formie przestrzeni współdzielonych lub woonerfów; - należy rozwijać system parkingowy dla rowerów, w tym wspierać budowę zamykanych wiat
---	---

elewacyjnych budynków z Wielkiej Płyty do „Obszarów Strategicznej Interwencji”. uzasadnienie: "1] Pominięcie w Strategii, w diagnozie i następnie w wnioskach, celach – kierunkach, ustaleniach i rekomendacjach, najbardziej istotnych dla mieszkańców Osiedli blokowych [i nie tylko] problemów, dotyczących jakości życia mieszkańców, oraz terenów zieleni, komunikacji i zagospodarowania terenu, jest niedopuszczalnym, rażącym błędem-brakiem w dokumentach Strategii, który wobec braku stanowiska w tych obszarach, może bardzo niekorzystnie wpłynąć na treść aktów planistycznych niższego rzędu i wykonawczych. 2] Konsekwencją może też być ograniczenie możliwości podjęcia działań naprawczych i inwestycyjnych w tym obszarze co wymaga m/i: a] współpracy wszystkich mieszkańców i reprezentujących ich podmiotów [Spółdzielni, Wspólnot] z Osiedla, przy współpracy z organami Gminy,	lub garaży dla rowerów, umożliwiające bezpieczne i wygodne pozostawienie roweru w miejscu zamieszkania. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Dokument koncentruje się na kierunkowych ustaleniach i rekomendacjach dotyczących obszarów mieszkaniowych. Nowe akty planowania przestrzennego tzn. plan ogólny i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w ramach prawnych możliwości w sposób zrównoważony kształtują przestrzeń Miasta Wrocławia, a w tym osiedli blokowych.
--	---

b] aktualizacji Planów Zagospodarowania Terenu dla całego Osiedla, c] uporządkowania i uregulowania stanów prawnych nieruchomości gruntowych, d] poszukiwania źródeł finansowania planowanych robót i inwestycji, np.: parkingów wolnostojących, wielostanowiskowych. 3] Pominięcie w Strategii tworzonej przez Gminę Wrocław, staraniem Pracowników Urzędu Gminy Miasta Wrocławia, istotnych problemów istniejących Osiedli, składających się głównie z mieszkańców Spółdzielni i Wspólnot Mieszkaniowych, wskazuje na zawężone rozumienie funkcjonowania i zarządzania miastem, sprawdzając je w zakresie „Zamieszkania” do koncentrowania się na zasobie własnym Gminy i ignorowania problemów innych Osiedli blokowych [poza komunikacją], brakiem efektywnej	
---	--

	współpracy, na miarę potrzeb i możliwości. Mieszkańcy tych Osiedli są także Wrocławianami. Niestety Gmina Wrocław i część Rad Osiedli, nie wykazują chęci do współpracy z Spółdzielniami Mieszkaniowymi. W interesie Mieszkańców tych Osiedli i Miasta Wrocław jest, aby Spółdzielnie Mieszkaniowe były silne i sprawne, prowadziły skuteczne działania remontowe, modernizacyjne, zmniejszające zużycie energii, oraz proekologiczne i wykorzystywały w tym celu wszelkie możliwe formy działania i finansowania. Dla takiego działania konieczna jest współpraca, głównie planistyczna, informacyjna, szkoleniowa, doradcza, gdyż część Spółdzielni i Wspólnot nie ma dostatecznego potencjału formalnego, technicznego, organizacyjnego i nie wykorzystuje istniejących możliwości.	
101	dotyczy: Projekt Strategii Wrocław 2050 – wersja tekstowa - 135 str. - 4,22 MB. 5. Kierunki polityki przestrzennej. 5.6. System błękitno-zielonej infrastruktury. Szczegółowe ustalenia i rekomendacje. 6) Zwiększanie	Wyjaśnienie Projekt Strategii zawiera postulowane treści. Termin "obszary zadrzewione" to termin opisujący teren pokryty drzewami i krzewami.

bioróżnorodności str. 88. Kozanów 7. Ad. 6) Zwiększanie bioróżnorodności str. 88. „Należy chronić i wzmacniać bioróżnorodność oraz zwiększać powierzchnię zieleni. Należy dążyć do zachowania jak największej liczby zróżnicowanych gatunkowo drzew i obszarów zadrzewionych, zwłaszcza starodrzewu”. Uwaga: W części parków jest trawa i wysokie drzewa, a brakuje pośredniego piętra roślinności, składającego się z krzewów, roślin, drzew o mniejszej wysokości. uzasadnienie: 1. W otaczających moje miejsce zamieszkania parkach, przez większość roku z ul. Pilczyckiej widzę pojazdy na ulicy Lotniczej, a z parku za Orbitą widzę ulicę Pilczycką, oraz tramwaje i autobusy. 2. Te parki na większości powierzchni i kierunków, są bardzo luźne, prześwietlone, mało zróżnicowane.	Dodatkowo w rozdziale 5.6. System BZI znajdują się zapisy: - kreowania obszarów zieleni kompozycyjnie wielopiętrowej, w szczególności w obszarach przenikania się zróżnicowanych pod względem formy zespołów zabudowy.
---	---

	Stanowią słabą barierę dla słońca, hałasu, kurzu, spalin i ciepła od dróg. Po deszczach bardzo szybko wysychają.	
102	dotyczy: Projekt Strategii Wrocław 2050 – wersja tekstowa - 135 str. - 4,22 MB. Fragment brakujący. Kozanów 8. W Strategii brak tematu Rodzinnych Ogrodów Działkowych w odniesieniu do diagnozy ich aktualnej sytuacji prawnej, położenia terenów, planów Gminy, oraz ich roli – znaczenia pod względem ekologii. uzasadnienie: Temat ROD jest istotny dla ich użytkowników i właścicieli, ale także dla sytuacji i rozwoju miasta.	Wyjaśnienie W projekcie Strategii ogrody działkowe stanowią jeden z ważnych elementów kształtujących system błękitno-zielonej infrastruktury. Część z nich wchodzi w skład wydzielonej strefy zieleni, część stanowi zielenią uzupełniającą w ramach pozostałych stref funkcji dominujących. W projekcie Strategii ogrody działkowe pełnią dodatkowo rolę żywicielską jako ewentualna baza dla gospodarki żywnościowej - "Należy dążyć do ochrony ogrodów działkowych jako rezerwy o dużym potencjale produkcji żywności."
103	dotyczy: Projekt Strategii Wrocław 2050 – wersja tekstowa - 135 str. - 4,22 MB. Fragment brakujący. Kozanów 9. W Strategii powinny się pojawić jakieś	Wyjaśnienie Regulacja stanów prawnych nieruchomości gruntowych nie jest materialem strategii. Zapis zbyt szczegółowy na poziom dokumentu strategicznego. Projekt Strategii

zalecenia, lub rekomendacje na temat regulacji, porządkowania stanów prawnych nieruchomości gruntowych, oraz dążenia do ograniczenia, a docelowo likwidacji użytkowania wieczystego gruntów i określenia bardziej aktywnej roli Gminy Wrocław w tym zakresie. uzasadnienie: "Nieuporządkowane stany prawne nieruchomości utrudniają w jakimś zakresie zarządzanie, oraz prace remontowe i inwestycyjne, łącznie z pozyskiwaniem i rozliczaniem środków. Przykłady takiej sytuacji: 1. Stan prawny ul. Pałuckiej na terenie Osiedla Kozanów IV, gdzie poszczególne odcinki drogi mają różny status. Droga jest nieprawidłowa w zakresie projektowym i w złym stanie technicznym, a znajdują się przy niej Spółdzielnia, Wspólnota, Przedszkole i Gminne tereny zielone, w dodatku na części używanego przez pieszych przebiegu, jest zamknięta i z rozebraną od wielu lat nawierzchnią. 2. Sposób wydzielenia budynków Spółdzielni z fragmentem okalającego	zawiera postulowane treści kierunkowo dotyczące zaleceń (5.4. Zamieszkiwanie, 3) Zarządzanie przestrzenią terenów mieszkaniowych, str. 60) „Postuluje się wspieranie i podejmowanie inicjatyw legislacyjnych zmierzających do: wprowadzania narzędzi skłaniających inwestorów do realizacji ustaleń aktów planowania przestrzennego, umożliwienia angażowania środków inwestorów w tworzenie kompletnych fragmentów miasta wyposażonych w zielen, infrastrukturę społeczną i techniczną, usuwania blokad prawnych wynikających ze skomplikowanych stanów własnościowych i regulacyjnych nieruchomości, kształtowania finansowych i niefinansowych rozwiązań poszerzających możliwości aktywnego udziału gmin w budowaniu rynkowego, społecznego i komunalnego sektora mieszkaniowego."
---	---

	go terenu, nie zapewniającego pełnego dostępu do dróg i chodników. Brak samodzielności działki.	
104	dotyczy: P. 2.3 i P. 5.7 W p. 2.3 dodać: "powracające powodzie na wszystkich rzekach Wrocławia" - a nie tylko zanieczyszczenia Odry. W p. 5.7 dodać: *Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią usunąć wszelkie przeszkody hamujące swobodny przepływ wody. W przypadku rzeki Bystrzycy powinno się przebudować most Średzki drogowy, o konstrukcji łukowej, który ma za małe światło. Podczas powodzi powoduje to gromadzenie się pni, konarów itp, a w następstwie spiętrzanie wody powyżej mostu i zalewanie terenów powyżej niego. Podczas ostatniej powodzi ruch na tym moście został wstrzymany. Powinno się również oczyścić koryta rzek z drzew i krzewów które hamują przepływ wody.	Uwaga częściowo uwzględniona Propozycja: częściowo uwzględniona Uwzględnić w dodaniu "powracające powodzie". PROPOZYCJA PRZEREDAGOWANIA str. 8: "W skali bardziej lokalnej kryzysem są powracające powodzie i zanieczyszczenia Odry." PROPOZYCJA NIEUWZGLĘDNIENIA: "Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy dążyć do nielokalizowania trwałej zabudowy, z wyjątkiem obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, drogi wodnej oraz wyposażenia terenów rekreacyjnych i sportowych, w sposób umożliwiający swobodny przepływ wody". Kwestie te reguluje Art. 175. 1. ustawy Prawo wodne: "W celu

		zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, nakazać usunięcie drzew lub krzewów na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią." Rozwiązania techniczne dot. przebudowy i sposobu przepływu rzeki Bystrzycy. Jest to istotne zagadnienie na rzecz przepływu wód powodziowych jednak zbyt szczegółowe na poziom Strategii. Rozwiązania takie powinny być elementem programów przeciwpowodziowych i konkretnych projektów budowlanych i hydrologicznych, gdzie będzie można określić szczegółowo rozwiązania techniczne.
105	dotyczy: 1. Cele i wskaźniki. 2. Ochrona przyrody. 3. Nowoczesne technologie i Transport	Wyjaśnienie 1. Wskaźniki zawarte w Strategii Rozwoju Wrocławia wybrane zostały z dostępnych danych statystyki publicznej, zgodnie z ustawą z dnia

uzasadnienie: z uwagi na ograniczony czas, uwagi i treść są w punkcie 2.	6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r., poz. 198). Dzięki wykorzystaniu danych statystycznych, które są porównywalne w czasie i przestrzeni, można na bieżąco monitorować zmiany zachodzące we Wrocławiu i w innych miastach. W przypadku prowadzenia regularnych badań w innych obszarach dopuszcza się możliwość wprowadzenia w monitorowaniu realizacji strategii dodatkowych wskaźników, które będą wykraczać poza dane statystyki publicznej. Wskaźniki w strategii Wrocław 2050 mają charakter wskaźników rezultatu a nie wskaźników produktu. W długim horyzoncie czasowym (do 2050 r.) trudno jest przyjąć określony wskaźnik osiągnięcia z uwagi na dynamicznie zmieniające się uwarunkowania oraz wiele czynników, również zewnętrznych na które miasto nie ma wpływu. Efekt realizacji celów strategii mierzony może być wzrostem lub spadkiem określonych wartości pokazującym
--	--

	określony tendencję zmian. 2. Ochrona przyrody - Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Kwestie związane z gatunkami inwazyjnymi są określone poprzez przepisy odrębne, podstawowym aktem prawnym jest Ustawa o gatunkach obcych z 11 sierpnia 2021 r., która zakazuje ich wprowadzania i rozprzestrzeniania. Eliminacja roślin inwazyjnych mieści się w haśle „ochrona bioróżnorodności”. Dodatkowo uchwalone jest także Zarządzeniem Prezydenta Wrocławia dot. ochrony drzew i rozwoju zieleni. Projekt Strategii zawiera postulowane treści. W nawiązaniu do efektywności energetycznej i adaptacji do zmian klimatu zapisy znajdują się w rozdziale 5.2. Strefy funkcji dominujących; 5) Strefy działań adaptacyjnych w kształtowaniu zabudowy i 5.7. Bezpieczeństwo i infrastruktura techniczna. Działanie prośrodowiskowe, jakim jest adaptacja do zmian klimatu nie
--	---

	będzie odbywać się kosztem przyrody. 3. W Strategii wprowadzono jeden z 4 wymiarów horyzontalnych Inteligentne technologie dla wrocławian i wrocławianek, które daje ramy na rzecz programów i projektów w zakresie SmartCity. Dodatkowo poruszona problematyka pod kątem energetyki została poruszona w celu strategicznym Bezpieczeństwo, odporność na kryzysy i neutralność klimatyczna poprzez: -promowanie i wspieranie zmiany ogrzewania z paliwa stałego na inne formy -dywersyfikację źródeł energii na terenie miasta, z uwzględnieniem różnych nowych technologii pozyskiwania, przesyłu i magazynowania energii oraz zarządzania nią -zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu energetycznemu - zabezpieczenie terenów pod systemy wytwarzające energię z niskoemisyjnych źródeł, -w pierwszej kolejności ze wskazaniem możliwości lokalizacji
--	---

	instalacji OZE na budynkach i budowlach -wspieranie rozwoju energetyki rozproszonej oraz obywatelskiej, m.in. poprzez tworzenie klastrów energii i spółdzielni energetycznych -programy dofinansowania montażu mikroinstalacji fotowoltaicznych i magazynów energii -rozwój systemów inteligentnego zarządzania sieciami energetycznymi - poprawę jakości powietrza, klimatu akustycznego oraz zmniejszenie zanieczyszczenia, w tym zanieczyszczenia światłem, promieniowaniem pola elektromagnetycznego Projekt Strategii zakłada rozwój miejskiego transportu zbiorowego. Ustalenia dla rozwoju miejskiego transportu zbiorowego zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach zasad kształtowania systemu transportu zbiorowego - miejski transportu zbiorowy. W zakresie nowych form mobilności projekt
--	---

		Strategii wskazuje otwarcie na nie w Rozdziale 3.2. Cele i kierunki działań w punkcie 6 Rozwój zrównoważonej mobilności i zintegrowanego systemu komunikacyjnego. Projekt Strategii w swojej wizji wskazuje, że chcemy być „Błękitno-zieloną i solidarną metropolią rozwoju kompetencji przyszłości”, ponadto „jesteśmy znaczącym w Europie ośrodkiem kształtowania kompetencji przyszłości”. Wykorzystanie kompetencji przyszłości, w tym umiejętność korzystania z nowych technologii i ich projektowania będzie odpowiedzią na zmieniającą się rzeczywistość, w tym transformację potrzeb transportowych. Naszą wartością jest „mądrość”, co znaczy dla nas, że „chcemy prowadzić Wrocław w przyszłość, korzystając z wiedzy, wyobraźni, doświadczenia i twórczości tworzonych i gromadzonych przez naszych uczonych i ludzi kultur”. Powyższe wraz z licznymi postulatami i działaniami w celu Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni daje przedpole do wielu
--	--	--

		operacyjnych działań na rzecz rozwoju nowoczesnych technologii, poszanowania zasobów przyrodniczych, dążenia do neutralności klimatycznej i inteligentnych rozwiązań na poziomie miejskim.
106	dotyczy: Strategia, r. 4. Wskaźniki Cel 1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni. 1. Udział gminnych lokali mieszkalnych oraz lokali o funkcjach komunalnych w liczbie lokali mieszkalnych ogółem. W jaki sposób zwiększanie liczby mieszkań komunalnych jest zwiększaniem jakości życia w dobrej przestrzeni? uzasadnienie: Mieszkania komunalne winny być jak najszybciej prywatyzowane. To jedyna szansa na zwiększenie jakości życia. Jeśli liczba mieszkań komunalnych będzie rosła to tylko gorzej dla mieszkańców i kondycji gminy. Tkanka komunalna stanowi obciążenie finansowe i organizacyjne dla gminy.	Wyjaśnienie Projekt Strategii wskazuje główne kierunki rozwoju Wrocławia, a jednym z nich jest tworzenie dostępnego rynku mieszkaniowego. W tym kontekście Strategia odwołuje się do potrzeby rozwijania różnego rodzaju zasobów mieszkaniowych, w tym komunalnych. Kwestia dotycząca zamieszkiwania powinna zostać uwzględniona i dodatkowo rozwinięta w sektorowej miejskiej polityce mieszkaniowej, w celu zapewnienia mieszkań dostępnych cenowo dla różnych grup odbiorców. Zwiększenie liczby mieszkań w zasobie komunalnym jest tylko jednym z elementów mających wpływ na realizację tego

	Co innego TBS-y, tu się zgodzę, że mogą poprawiać jakość życia w dobrej przestrzeni.	celu. Ponadto zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2021 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy. Realizując ww. obowiązek ustawowy Gmina Wrocław tworzy i utrzymuje zasób mieszkaniowy, który stanowią lokale mieszkalne usytuowane w budynkach będących w 100% własnością gminy oraz w budynkach wspólnotowych. Na dzień 31 marca 2025 r. w mieszkaniowym zasobie Gminy Wrocław znajdowały się 29 774 lokale. Należy zauważyć, że zdecydowana większość budynków wymaga remontów ze względu na swój wiek i stopień zużycia. Gmina sukcesywnie angażuje środki finansowe w poprawę stanu technicznego posiadanego zasobu poprzez jego remonty i modernizację, likwidację barier architektonicznych, czy zmianę
--	---	---

		systemu ogrzewania opartego na paliwach stałych na inne systemy grzewcze w celu poprawy efektywności energetycznej. Efektem tych działań jest pozyskiwanie nowych, pełnowartościowych lokali mieszkalnych przeznaczonych na wynajem. Z drugiej strony Gmina Wrocław rozwija współpracę z podmiotami zewnętrznymi w zakresie zwiększania dostępności mieszkań na wynajem, której celem wprowadzenie na rynek mieszkań na wynajem o umiarkowanym czynszu. Chodzi tu nie tylko o najem komunalny, ale również o rozwój budownictwa społecznego (SIM, TBS). W najbliższych latach planowany jest rozwój budownictwa społeczno - komunalnego. Mając na uwadze powyższe oraz biorąc pod uwagę, że sytuacja mieszkaniowa jest jednym z najbardziej dotkliwych problemów społecznych w kraju, celem polityki mieszkaniowej powinno być dążenie do zmniejszania deficytu mieszkań poprzez ich budowę, zarówno na sprzedaż, jak i na
--	--	---

		wynajem, w tym wynajem przez gminę. Dla części społeczeństwa o najniższych dochodach najem lokalu z mieszkaniowego zasobu gminy jest jedyną szansą na posiadanie mieszkania i poprawę jakości życia. Zatem rekomenduję nie uwzględniać uwagi zgłoszonej do projektu Strategii, zawartej poz. 159, sugerującej, że zwiększenie zasobu mieszkań komunalnych stanowi obciążenie finansowe i organizacyjne dla gminy.
107	dotyczy: Strategia str. 97 punkt 4) ZINTEGROWANY TRANSPORT Za 25 lat transport będzie inny. Trzeba się na to przygotować. Budować infrastrukturę do komunikacji pojazd-skrzyżowanie i odwrotnie (tzw. I2V, V2I). Można brać przykład z GDDKiA, która montuje takie urządzenia na drogach klasy S lub A. Zasadniczo będzie coraz więcej aut autonomicznych, a te które nie będą autonomiczne, będą pobierały dane z	Wyjaśnienie Strategia w swojej wizji wskazuje, że chcemy być „Błękitno-zieloną i solidarną metropolią rozwoju kompetencji przyszłości”, ponadto „jesteśmy znaczącym w Europie ośrodkiem kształtowania kompetencji przyszłości”. Wykorzystanie kompetencji przyszłości, w tym umiejętność korzystania z nowych technologii i ich projektowania będzie

	infrastruktury i od innych pojazdów. DOcelowo to umożliwi nawet zmianę geometrii dróg, placów parkingowych itp. Ale tak daleko i odważnie to chyba tylko Szwedzi myślą, polecam porozmawiać z UM Goeteborg, jak widzą parkingi przyszłości. uzasadnienie: Ta przedstawiona "wizja" transportu 2050 to w zasadzie absolutne must have na dzisiaj i najbliższe 5-10 lat. Rozwój P&R? - oczywista oczywistość. Rozwój kolei jako szkielet dla WrOM? Nie widzę w tym nic wizjonerskiego. 25 lat to kawał czasu, chyba można bardziej odważnie. Popatrzcie na Chiny!	odpowiedzią na zmieniającą się rzeczywistość, w tym transformację potrzeb transportowych. Naszą wartością jest „mądrość”, co znaczy dla nas, że „chcemy prowadzić Wrocław w przyszłość, korzystając z wiedzy, wyobraźni, doświadczenia i twórczości tworzonych i gromadzonych przez naszych uczonych i ludzi kultur”.
108	dotyczy: Uwaga do strony 44 Strategii, we fragmencie określającym ośrodki ponadlokalne z usługami o dominującym charakterze: nauki, wystawienniczym, sportowo-rekreacyjnym, ochrony zdrowia w strefach mieszkaniowo-usługowych, na obszarze których, nie dopuszcza się zabudowy mieszkaniowej.	Wyjaśnienie Pola Marsowe z kompleksem Stadionu Olimpijskiego należą do strefy funkcji dominującej - aktywności gospodarczej 2 (AG2), która obejmuje działalność usługową o szerokim zakresie funkcjonalnym, a także nieuciążliwą produkcję i magazynowanie, przy czym dąży się do niedopuszczenia

	Wnoszę o uzupełnienie katalogu terenów na których nie dopuszcza się zabudowy mieszkaniowej o obszar usług sportowo-rekreacyjnych "Pola Marsowe z kompleksem Stadionu Olimpijskiego". uzasadnienie: Kompleks Stadionu Olimpijskiego to wyjątkowy, zabytkowy park sportowy znajdujący się pod ochroną konserwatorską. Powinien być zagospodarowywany wyłącznie na cele sportowo-rekreacyjne. Wcześniejsza próba wprowadzenia na ten obszar zabudowy mieszkaniowej (apartamentowiec "akademik" na miejscu basenu olimpijskiego), wzbudziła społeczny opór i została słusznie zablokowana przez Konserwatora/Wojewodę. Należy dążyć do rewitalizacji tego terenu i uzupełnić go o kolejne obiekty sportowe.	przenikania stref mieszkaniowo-usługowych (MU) na strefę aktywności gospodarczej 2 (AG2). Projekt Strategii zawiera treść dotyczącą dopuszczania tylko dodatkowych usług związanych z funkcją sportowo-rekreacyjną (5.2. Strefy funkcji dominujących, Szczegółowe ustalenia i rekomendacje, 3) Zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania ośrodków usługowych, str. 44) „w ośrodkach usług sportowo-rekreacyjnych: Pola Marsowe z kompleksem Stadionu Olimpijskiego – dopuszcza się usługi: nauki, naukowo-badawcze i gastronomii.”
109	dotyczy: Otwarcia na przyszłość - nastawieni na Wrocław, strona 58, zasady kształtowania styków zabudowy mieszkaniowej Konieczne jest rozwinięcie w	Uwaga częściowo uwzględniona Uwagę uwzględnia się w kwestii wprowadzenia dodatkowego zapisu regulującego kwestię będące przedmiotem części uwagi.

dokumencie, lub przynajmniej dokładnie przemyślenie i zauważenie problemu, w jaki sposób egzekwować tak ważne zasady urbanistyczne, jak wymieniona w akapicie uwaga odnośnie różnic wysokości zabudowy. uzasadnienie: Kto ma egzekwować zdroworozsądkowe podejście do urbanistyki, na przykład w zakresie wysokości zabudowy? Wydziały Architektury, wydające pozwolenia na budowę, opierają swoje decyzje oraz uwagi jedynie o obowiązujące sztywno przepisy ustawowe lub MPZP. Nieraz duże zakresy dopuszczalnej wysokości zabudowy umożliwiają budowanie wyżej (lub niżej) niż powinno się w danym miejscu. Przykładem takiego budynku jest planowany przy krańcu ulicy Na Polance przy Moście Trzebnickim, który, całkowicie pomijając względy estetyczne (są one subiektywne), całkowicie zaburza siatkę urbanistyczną najbliższego otoczenia - jest kilka kondygnacji wyższy niż bezpośrednio sąsiadująca kamienica. Polskie przepisy odnośnie nasłonecznienia, odległości między	W uwadze poruszono ważne kwestie kompozycji urbanistycznej miasta i potencjalne negatywne skutki braku egzekwowania ustaleń postulatów Strategii. W procesie operacyjnym i realizacji będą za to wprost odpowiadać plan ogólny, miejscowe plany, a następnie decyzje o pozwoleniu na budowę. Dlatego też projekt Strategii podkreśla tę problematykę i daje ramy do kształtowania przestrzeni właśnie na poziomie aktów planowania przestrzennego. Jednak, aby dodatkowo wzmocnić sprawczość polityki stykowej w dokumencie Strategii wskazano konieczność wypracowania dedykowanej polityki sektorowej jaką w przyszłości powinna być polityka kompozycyjna Wrocławia. W takiej polityce można będzie szerzej odnieść się do zagadnienia, podjąć próbę bardziej szczegółowego sparametryzowania ustaleń, przypadków dla zabudowy i relacji stykowych. Myślą przewodnią kształtowania zabudowy podczas tworzenia konkretnych układów
--	---

	budynkami i od granic działki są bardzo ugodowe, co wpływa negatywnie na urbanistykę polskich miast - również Wrocławia. Wspomniany jako przykład projektowany budynek z pewnością jest zgodny z przepisami, ale przepisy te w bardzo płytkim stopniu wymuszają właściwą urbanistykę. Problem leży więc nie tylko lokalnie, ale i od strony centralnej. Świadomość urzędników o istocie tego i innych wrażliwych estetycznie czy urbanistycznie aspektów to zbyt mało.	urbanistycznych czy dominant powinna być każdorazowa analiza uwzględniająca również obawy społeczne i zagadnienia ingerencji w środowisko naturalne. W Strategii przedstawiono reguły do takich działań na rzecz styku zabudowy, styku stylów zamieszkiwania, styku zabudowy mieszkaniowej z innymi funkcjami i jej styku z obszarami poza granicami Wrocławia. Są to jednak zadania każdorazowo indywidualnie rozpatrywane przy konkretnym projekcie i nieruchomościach.
110	dotyczy: Otwarcia na przyszłość - nastawieni na Wrocław, strona 52, akapit dotyczący sposobów lokalnego realizowania polityki mieszkaniowej Refleksja, przemyślenie i konieczne zobowiązanie się do wdrożenia tego, jak ogólnie rozumiane miasto, np. Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury, może współuczestniczyć w deweloperskich inwestycjach mieszkaniowych.	Wyjaśnienie Projekt Strategii wskazuje główne kierunki rozwoju Wrocławia, a jednym z nich jest tworzenie różnorodnej oferty mieszkaniowej. W tym kontekście Strategia odwołuje się do tworzenia warunków do działań różnych podmiotów kształtujących rynek mieszkaniowy, podkreślając, że w szczególności należy wzmocnić narzędzia na rzecz tzw. luki

uzasadnienie: Dużo się o tym mówi, wierzę, że osoby pracujące nad strategią i przy konsultacjach również są świadome, jak mało w zakresie polityki mieszkaniowej robi się nie tylko centralnie, ale i lokalnie. Badania i doświadczenia krajów sąsiadujących pokazują, że to właśnie lokalna polityka mieszkaniowa jest kluczowa. Pora, aby Wrocław jako jedno z pierwszych (jak nie pierwsze) polskie miasto przestało beczynnie przyglądać się jakości urbanistyki uprawianej przez deweloperów oraz tym samym, wzorem wiedeńskim, poszerzało swoje miejskie zasoby mieszkaniowe. Chętnie podkreślę, że nasze wrocławskie zasoby komunalne są, w skali polski, spore, lecz wciąż za małe. A mowa o mieszkaniach nie tylko dla najbiedniejszych, ale dostępnych dla szerszego grona, np. w formie mieszkań na tani wynajem. Wrocław MOŻE mieć wpływ i udział w inwestycjach mieszkaniowych realizowanych prywatnie. Zagadnienie szeroko opisane i uzasadnione zostało w książce pani Twardoch "System do	czynszowej, a więc mieszkań o cechach społecznych. Miernikiem tego jest wskaźnik mówiący o wzroście udziału gminnych lokali mieszkalnych oraz lokali o funkcjach komunalnych w liczbie lokali mieszkalnych ogółem. Dokument Strategii wyznacza ramy do tworzenia programów i polityki miejskiej w tym zakresie oraz określa potrzebę stworzenia polityki sektorowej dot. mieszkalnictwa. Dopiero na poziomie takiego dokumentu będzie można określić mechanizmy dostępności mieszkań i równoważenie rynku mieszkań społecznych wobec rynku komercyjnego. Kluczowe dla sektora mieszkaniowego jest także planowanie przestrzenne na poziomie gminy, dla którego w celu Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni wskazano liczne działania, które mogą zostać doprecyzowane na poziomie planów miejscowych. Należy także podkreślić, że w zakresie jakości zamieszkiwania w Strategii wskazuje się pojęcie stylów zamieszkiwania, które z jednej
---	---

mieszkania". Kluczem, podpowiedzią do sukcesu nie jest podcinanie deweloperom skrzydeł - wciąż są i będą oni głównymi budującymi mieszkania. Kluczem do mieszkalnictwa europejskiego i dostępnego jest WSPÓŁPRACA z deweloperami - np. korzystne warunki wykupu/dzierżawy gruntu, w zamian za określony procent mieszkań przekazanych miastu po zakończeniu budowy i czynsz wynajmu pozostałych o określonej, maksymalnej wysokości. Wyłanianie inwestycji kwalifikujących się do takich projektów drogą konkursową - to deweloper zabiega atrakcyjnością i jakością zabudowy o możliwość współpracy. Miasto ma wówczas realny wpływ na to, co się buduje i jak, a przede wszystkim, poszerza swoje zasoby mieszkaniowe, poszerzając tym samym opcje dla wrocławianina na zamieszkanie w mieście. To konieczność. Młodzi już teraz z trudem mogą pozwolić sobie na zakup czegoś własnego. Bezpieczny, długoterminowy wzorem wiedeńskim wynajem i regulacje pod tym	strony wskazują na kreowanie różnorodnej oferty, a z drugiej dają ramy do kształtowania wysokiej jakości przestrzeni, dostępności do usług czy zieleni, co niewątpliwie wpłynie na jakość zamieszkiwania wszystkich grup społecznych.
--	--

	względem to przyszłość polskiego mieszkalnictwa.	
111	dotyczy: Projekt Strategii Wrocław 2050 – wersja tekstowa - 135 str. - 4,22 MB. 1. Wizja Wrocławia 2050. Przystań nad Odrą we Wrocławiu. Jesteś u siebie. Otacza Cię piękno mądrość bezpieczeństwo Błękitno-zielona i solidarna ... str. 3. 5.5. Mobilność i transport str. 65. "Kozanów 10. Przystań nad Odrą we Wrocławiu, zwłaszcza na lub w okolicy Mostu Milenijnego, lub Rędzińskiego w godzinach szczytu i zastanów się jak będzie funkcjonował Wrocław, a zwłaszcza najbliższe im okolice, nim spełnią się wizje marzycieli i cyklistów, po kolejnym wypadku drogowym, awarii, lub planowanym remoncie elementów tych mostów. W Wrocławiu nadal brakuje mostów drogowych nad Odrą, które ułatwią komunikację	Wyjaśnienie Na rys. 6 modelu Mobilność i transport wskazane są główne korytarze drogowe jedynie na poziomie połączeń tranzytowych oraz najważniejszych powiązań międzyosiedlowych, w tym tych o charakterze aglomeracyjnym. Oznacza to, że nie wyznacza się powiązań drogowych o niższej randze. Co więcej nie są wyznaczone ich konkretne przebiegi, a jedynie kierunki. W ramach tych korytarzy nie wskazano dodatkowych przepraw przez Odrę na zachód od Mostu Milenijnego. Wyznacza się natomiast w ramach głównych korytarzy rowerowych kierunek międzyosiedlowy i aglomeracyjny przekraczający Odrę na zachód od mostu Rędzińskiego. Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do

	lokalną poza centrum miasta, prostszych i tańszych niż w/w, różnych, ale nawet o mniejszej nośności, będą alternatywą, rezerwą dla dużych mostów na wypadek awarii, klęsk żywiołowych i remontów. Poza w/w mostami gdzie znajduje się kolejna możliwość przekroczenia Odry, na zachód od Kozanowa samochodem oraz pieszo, lub rowerem ? Czy poza istniejącymi przeprawami nie powstanie już żadna tramwajowa ? Okolice mostu Milenijnego z węzłami drogowymi należy zaliczyć do „Obszarów Strategicznej Interwencji”. uzasadnienie W rejonie Kozanowa i dalej z biegiem Odry brak mostów dla ruchu lokalnego. Rażącym błędem było pozbawienie możliwości przejścia lub przejechania rowerem przez Odrę przy okazji budowy mostu Rędzińskiego.	wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów wszystkich korytarzy drogowych i wszystkich tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
112	dotyczy: Projekt Strategii Wrocław 2050 - wersja tekstowa - 135 str. - 4,22 MB.	Wyjaśnienie

5. Kierunki polityki przestrzennej. 5.4. Zamieszkiwanie str. 54 – 56. Style Zamieszkiwania str. 56. IV. Styl Osiedli Blokowych str. 60. Ustalenia i rekomendacje dla stylu blokowego. "Kozanów 11. 1. Osiedla Blokowe z Wielkiej płyty wymagają pilnych, działań dotyczących: a] diagnozy i oceny stanu technicznego elementów budynków, w tym zwłaszcza konstrukcyjnych, b] kierunków i możliwości modernizacji i remontów, c] zebrania posiadanych danych źródłowych i dokumentacji systemowych, oraz doświadczeń z wykonanych remontów, d] ustalenia kto prawnie odpowiada i jest odpowiedzialny za system Wrocławskiej Wielkiej Płyty." uzasadnienie: 1. W budynkach tych zamieszkuje wiele tysięcy Wrocławian i	Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy i będzie przedmiotem analiz i ekspertyz technicznych. Kwestia stanu technicznego osiedli z wielkiej płyty jest istotna, jednak poruszana problematyka jest zbyt szczegółowa i wykracza poza zakres dokumentu jakim jest strategia rozwoju gminy. Strategia koncentruje się na kierunkach rozwoju i celach, natomiast tak szczegółowe zagadnienia, jak diagnoza techniczna konkretnych systemów budowlanych czy ustalenie odpowiedzialności prawnej za dany typ konstrukcji, powinny być analizowane na poziomie dokumentów operacyjnych lub w ramach dedykowanych programów rewitalizacji czy polityk mieszkaniowych. Treść uwagi wykracza poza ramy dokumentu strategicznego, niemniej jednak wskazane zagadnienia mogą zostać rozważone jako element działań wykonawczych w przyszłości.
---	---

	Dolnoślązaków. 2. Brak takich danych. 3. Inne systemy wielkiej płyty i województwa zrobiły takie diagnozy [np. Śląskie]. 4. Poszczególne Wspólnoty i Spółdzielnie są za słabe dla takich działań. 5. Systemy wielkopłytowe były wprowadzane przez Państwo centralnie. 6. Stan tych budynków w zakresie konstrukcji pomimo remontów może się pogarszać.	
113	dotyczy: 1. uwaga do punktu 3.2.2.5. ze strony 16 i 17 Alternatywne źródła zaopatrzenia mieszkańców Wrocławia i niektórych gmin ościennych w wodę pitną. uzasadnienie: Ujmowana woda powierzchniowa kierowana jest częściowo do Zakładu Produkcji Wody „Mokry Dwór”, a częściowo do stawów infiltracyjnych zasilających warstwę wodonośną występującą na niewielkiej głębokości w plejstocénskich, fluwioglacjalnych	Wyjaśnienie Projekt Strategii zawiera postulowane treści. Znajdują się w rozdziale 5.7 Bezpieczeństwo i infrastruktura techniczna oraz w pkt. 3.2.3. Bezpieczeństwo, odporność na kryzysy i neutralność klimatyczna.

piaskach i żwirach zalegających na glinach zwałowych zlodowacenia środkowopolskiego. Woda infiltracyjna (infiltrująca woda powierzchniowa + woda podziemna) ujmowana jest za pomocą studni poborowych podłączonych do rurociągów lewarowych i kierowana do Zakładu Produkcji Wody. Istota problemu: Zaopatrzenie niemal wszystkich mieszkańców Wrocławia w wodę pitną oraz na cele socjalno-bytowe z tylko jednego źródła - podatnych na dalsze zanieczyszczenie wód powierzchniowych nie zapewnia tak dużej aglomeracji w należyтым stopniu bezpieczeństwa. Od lat 80tych XX wieku we wrocławskim środowisku naukowym podnoszony jest problem stopniowego uruchamiania poszczególnych ujęć wód podziemnych mogących ujmować surowiec o lepszej jakości i znacznie mniej podatny na antropopresję. Adwersarze koncepcji zachowania status quo w zakresie źródeł zaopatrzenia Wrocławia w wodę	
---	--

podnoszą wady obecnego systemu polegające m.in. na złej, niestabilnej i trudnej do przewidzenia jakości surowca i związanych z tym wysokim koszcie uzdatniania, bardzo wysokiej wrażliwości na zanieczyszczenie zarówno w wypadkach losowych, jak i celowym działaniu (terroryzm, konflikt zbrojny) oraz braku ujęć rezerwowych. Zapewne koszty jednostkowe za 1 m³ wody, przy uwzględnieniu koniecznych nakładów inwestycyjnych, byłyby większe od ponoszonych obecnie, jednak w tak strategicznej sprawie, jak zaopatrzenie kilkuset tysięcy osób w wodę pitną, w szczególności w niestabilnej sytuacji politycznej i zagrożeniu wojną i terroryzmem, koszty nie mogą stanowić jedyne kryterium. Pomimo, iż na obszarze zurbanizowanej części Wrocławia brak jest zasobniejszych struktur wodonośnych pozwalających na ich szersze wykorzystanie (poza koncepcją tzw. źródeł ulicznych, jak to ma miejsce np. w Warszawie czy Krakowie, gdzie mieszkańcy mogą pobierać dobrą jakościowo wodę pitną w	
---	--

miejscu zamieszkania, zamiast jeździć po nią do odległych miejscowości), to już w osiedlach peryferyjnych oraz w promieniu do ok. 40 km (licząc od centrum miasta) istnieje możliwość pozyskania, według szacunkowego rozpoznania hydrogeologicznego ok. 200 000 m³/d z pięter wodonośnych czwartorzędu, trzeciorzędu i triasu (wapień muszlowy). Przykładem może być znajdująca się na zachód od granic Wrocławia, doskonale rozpoznana i udokumentowana pod względem hydrogeologicznym, tzw. Struktury Bogdaszowice-Radakowice. Dlatego też istnieje merytorycznie uzasadnione społeczne zapotrzebowanie na umożliwienie stopniowego włączanie satelitarnych ujęć wód podziemnych do sieci miejskiej w celu poprawy jakości dostarczanej wody oraz przynajmniej częściowego uniezależnienia się od jedyne go źródła. Należy podkreślić, że nie chodzi tutaj bynajmniej o jakąś radykalną zmianę systemu zaopatrzenia mieszkańców Wrocławia i Oławy w wodę, co jest nieuzasadnione technicznie i ekonomicznie, lecz o	
---	--

	rozłożony na wiele lat proces stopniowego zwiększania udziału w bilansie surowcowym wód podziemnych. Może to w szczególności dotyczyć zachodniej i północno-zachodnich osiedli oraz niektórych gmin ościennych."	
114	dotyczy: Cele strategii - dodać Kształtowanie błękitno-zielonej infrastruktury jako spójnego ekosystemu, m.in. poprzez: uzasadnienie: 2. Budowa studni publicznych Zagadnienie to jest częściowo powiązane z wcześniej poruszoną kwestią alternatywnych źródeł zaopatrzenia mieszkańców Wrocławia w wodę pitną. Pomimo, iż – jak wcześniej wspomniano - na obszarze zurbanizowanej części Wrocławia brak jest zasobniejszych struktur wodonośnych pozwalających na ich szersze wykorzystanie, to w sytuacjach kryzysowych (wojna, zniszczenie zakładu produkcji wody, katastrofalnego zanieczyszczenia wody powierzchniowej zasilającej ujęcie	Uwaga nieuwzględniona W przyszłości nie są planowane takie działania. Budowa studni publicznych ze względu na niestabilną jakość oraz poziom wód gruntowy nie jest rozważana.

	wody) lokalne, rozproszone, liczne i dobrze oznakowane studnie ujmujące płytkie wody podziemne mogłyby stanowić okresowo jedyną dostępną alternatywę.	
115	dotyczy: Strona 76, Rysunek 7. Modelu, grafika dotycząca systemu błękitno-zielonej infrastruktury w zakresie zachodniej części osiedla Jagodno "Jako mieszkaniec zachodniej części osiedla Jagodno, wnioskuje o wprowadzenie do strategii „Wrocław 2050”, na grafice dotycząca systemu błękitno-zielonej infrastruktury, dodatkowych punktów (zielonych kropek) określających zieleni adaptacyjną. Wnioskuje się o wprowadzenie to na działkach niezabudowanych, należących do Skarbu Państwa. Identyczny wniosek został też złożony do Planu Ogólnego. Lista działek: - Jagodno, AR_9, 5/2; - Jagodno, AR_9, 5/4; - Wojszyce, AR_17, 13/1; - Wojszyce, AR_17, 13/3; - Wojszyce, AR_17, 14/1; - Wojszyce, AR_17, 14/3.	Uwaga nieuwzględniona Wskazane w uwadze działki nie zostały uwzględnione jako punkty zieleni adaptacyjnej na rysunku modelu, nie znajdują się one w zasobie gruntów należących do gminy. Dodatkowo, w celu zapewnienia mieszkańcom Jagodna i Wojszyc dostępu do większych terenów wypoczynkowych, w strategii przewidziano realizację dużego obszaru zieleni w postaci klinu Wojszycko-Jagodzińskiego, który stanowić będzie istotny element systemu przyrodniczego miasta. Klin ten odpowiada na potrzebę stworzenia spójnej i dostępnej przestrzeni rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Dodatkowo wnioskuję się o naniesienie planowanego do realizacji z WBO skweru Kajdasza przy skrzyżowaniu ulic Kajdasza i Buforowej. uzasadnienie: "Osiedle Jagodno od ponad dwóch dekad doświadcza intensywnej zabudowy mieszkaniowej, przy jednoczesnym braku małych terenów zieleni rekreacyjnej położonych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy wielorodzinnej. Mieszkańcy wielokrotnie zgłaszali deficyt łatwo dostępnych, kameralnych przestrzeni – szczególnie w zachodniej części osiedla, gdzie dominują zwarte ciągi budynków. Parki kieszonkowe przeciwdziałają miejskiej wyspie ciepła, poprawiają retencję wód opadowych oraz filtrują zanieczyszczenia powietrza. Miejsca spotkań na świeżym powietrzu sprzyjają budowaniu więzi sąsiedzkich, aktywności fizycznej i redukcji stresu. Już niewielka przestrzeń zielona w promieniu 300 m zwiększa częstotliwość spacerów i poprawia samopoczucie.	
--	--

	Działki Skarbu Państwa mogą zostać szybko objęte planem miejscowym bez konieczności wykupu, co przyspiesza realizację. Rozwiązanie wpisuje się w założenia Strategii „Wrocław 2050” dotyczące rozbudowy zieleni adaptacyjnej w strefach mieszkaniowo usługowych Wprowadzenie na wskazanych, niewielkich działkach Skarbu Państwa w zachodnim Jagodnie parków kieszonkowych w ramach strategii „Wrocław 2050” umożliwi szybkie zniwelowanie deficytu terenów rekreacyjnych, poprawę warunków klimatycznych oraz wzmocnienie integracji społecznej przy minimalnych nakładach procedur i budżetu miasta.	
116	dotyczy: uwaga do Rysunku 1. Modelu ze strony 36 oraz mapy rysunek 7. modelu ze strony 76 Zmiana przeznaczenia terenu po Cukrowni Klecina - zieleń lub mniejsza intensywność. uzasadnienie: na Klecinie tereny poprzemysłowe po Cukrowni Klecina są zaznaczone jako	Uwaga nieuwzględniona Zgodnie z kierunkami rozwoju przyjętymi w Strategii postuluje się utrzymanie rezerwy terenu pod aktywność gospodarczą, zważywszy na lokalizację tego terenu, jako nawiązanie do funkcji występujących w sąsiedztwie w gminie Kobierzyce

	strefa aktywności gospodarczej 1 z zabudową do 25m (mapa ze strony 50). Aktualnie są tam cenne przyrodniczo tereny zielone z wieloma gatunkami, zwłaszcza gatunkami terenów podmokłych. Tereny te powinny zostać zachowane z przeznaczeniem na zieleni. Lub przynajmniej jako strefa	
117	dotyczy: Strona 11 i wiele innych Przedstawiona strategia nie jest adekwatną odpowiedzią na fakty, które są doskonale znane już dzieciom w szkołach. Miasto już obecnie cierpi z powodu zmian klimatycznych, a z napisania kolejnych dokumentów o prowadzeniu polityki klimatycznej nic nie wynika. Przez cały tekst przebiega kompletny brak zrozumienia dla problemu istotnego dla wszystkich mieszkańców we Wrocławiu. Już teraz mamy coraz więcej dni, kiedy warunki środowiskowe (temperatura, zjawiska atmosferyczne, poziomy zanieczyszczeń) zagrażają naszemu zdrowiu i życiu. W tym kontekście mówienie o dodatkowym zabudowywaniu i zagęszczaniu miasta, ograniczaniu zieleni wysokiej tylko do	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, w którym wyznaczone zostały cele, jako główne kierunki rozwoju miasta, oraz generalne kierunki działań określające zasady ich realizacji. Są one na pewnym poziomie ogólności, jako główne kierunkowskazy. Doprecyzowanie ich nastąpi w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych. W projekcie Strategii zrównoważony rozwój wskazany został, jako jedna z głównych zasad działań na całym obszarze miasta. Rozwój miasta pod względem zabudowy ze względu na stale wzrastającą liczbę mieszkańców jest niezbędnym elementem. Projekt Strategii

30 procent, planowaniu spalarni itp. jest jakąś przerażającą pomyłką. Trudno też zrozumieć, dlaczego teście podawane są całkowicie nieprawdziwe dane, np. dotyczące 70% podróży niesamochodowych. Strategia zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa nie powinna kumulować funkcji miastotwórczych tylko w jednym zagęszczonym i niebezpiecznym przez to ośrodku, ale być dobrze zaplanowaną siecią powiązań z miejscowościami wokół Wrocławia, które nie byłyby wyłącznie „sypialniami” lub wyludniającymi się wsiami. Sieć komunikacji aglomeracyjnej jest podstawą planowania rozwoju, a obecnie rozwój odbywa się wg chciejstw deweloperów skupionych na prywatnych zyskach, a nie dobru regionu.	wskazuje zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania zarówno w wizji (1. Wizja Wrocławia 2050, str. 7), jak i w celu strategicznym i kierunkach działań (3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, 3. Wysoka jakość i charakter przestrzeni, miejsc, obiektów, osiągnane m.in. poprzez:..., str. 13) oraz w kierunkach polityki przestrzennej (5.2. Strefy funkcji dominujących. Szczegółowe ustalenia i rekomendacje, 1) Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania dotyczące wszystkich stref funkcji dominujących, w tym elementy kształtowania kompozycji struktur urbanistycznych i jednostek przestrzennych, str. 37-38). Jako jeden z głównych kierunków rozwoju miasta wskazuje się kompletność układów przestrzennych, w ramach których osiedla mają być wyposażone we wszystkie niezbędne elementy zarówno w dostęp do zieleni i terenów rekreacyjnych, usług, w tym usług publicznych, a także infrastruktury technicznej,
--	---

	komunikacyjnej i transportu zbiorowego. Jest to kierunek dotyczący wszystkich osiedli. Osiedla mają więc zapewniać wszystkie potrzebne elementy na miejscu. Ponadto w związku z występowaniem we Wrocławiu zjawiska miejskiej wyspy ciepła (MWC) wskazane zostały kierunki działań w tym zakresie w Strefach działań adaptacyjnych w kształtowaniu zabudowy (str. 46-48). Należy także odnieść się do celu strategicznego Bezpieczeństwo, odporność na kryzysy i neutralność klimatyczna (str. 17), gdzie wskazuje się liczne działania związane z neutralnością klimatyczną i transformacją energetyczną. Dodatkowo po raz pierwszy w dokumencie Strategii dla Wrocławia tak mocno podkreślono kontekst Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego, mimo iż dokument Strategii dotyczy formalnie Gminy Wrocław, to wskazuje się obszary do współpracy z gminami WrOM na rzecz adaptacji do zmian klimatu,
--	--

		neutralności klimatycznej, planowania przestrzennego, transportu i energetyki. Szczegółowe działania wskażą akty planowania przestrzennego, w tym plan ogólny i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a także inne dokumenty operacyjno-wdrożeniowe. Wskaźniki (główne i uzupełniające) przywołane w uwadze mają na celu badanie stopnia osiągnięcia zamierzonych celów.
118	dotyczy: 6. uwaga do zasad kształtowanie stref zieleni ze strony 39 oraz punktu 6 na stronie 81 Należy w nasadzeniach sadzić rodzime gatunki roślin oraz nie należy sadzić gatunków inwazyjnych lub trujących dla ludzi, zwierząt domowych lub zapylaczy. uzasadnienie: Powinien powstać zapis, o tym że należy w nasadzeniach sadzić rodzime gatunki roślin oraz nie należy sadzić gatunków inwazyjnych lub trujących	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Zapisy dotyczące postulowanej uwagi znajdują się w rozdziale 5.6. System Błękitno-zielonej infrastruktury, dotyczą zwiększania i ochrony bioróżnorodności. Są to zapisy o wysokim poziomie ogólności dostosowane do dokumentu jakim jest strategia rozwoju gminy. Obostrzenia dotyczące gatunków inwazyjnych są

	dla ludzi, zwierząt domowych lub zapylaczy. Pierwsze dwa ważne ze względu na środowisko, ostatnie ze względu na bezpieczeństwo zwłaszcza dzieci. Sadzone gatunki roślin powinny być dostosowane do zmieniającego się klimatu.	regulowane prawnie.
119	dotyczy: uwaga do ostatniego podpunktu z punktu o transporcie zbiorowym, strona 66 Wykreślenie budowy nowego dworca autobusowego z tej perspektywy strategicznej. uzasadnienie: przesunięcie dworca autokarowego poza centrum miasta spowoduje dłuższy dojazd do niego w wielu części miasta oraz od Dworca Głównego, co zmniejszy komfort korzystania z połączeń autokarowych. Jednocześnie przy zakładanym zmniejszeniu korków w mieście, dojazd autokarów do dróg międzynarodowych i krajowych nie będzie problematyczny. Samych autokarów nie ma tyle by zwiększały zakorkowanie miasta.	Wyjaśnienie Projekt Strategii uwzględnia możliwość lokalizacji międzynarodowego dworca autobusowego poza centrum, dedykowanego połączeniom międzynarodowym, które nie wymagają wjazdu do Centrum miasta. Jednakże nie wskazana została zależność powodująca konieczność przesunięcia istniejącego dworca. Ponadto ze względu na to, że jest to potencjalnie działanie komercyjne w treści projektu strategii uwzględnione zostało wsparcie miasta w tym temacie w zapisie: "Zaleca się wspieranie inicjatyw zmierzających do uruchomienia miejsca pod dworzec międzynarodowego transportu

		autokarowego poza centrum miasta – w miejscu zapewniającym sprawne powiązania z systemem dróg międzynarodowych i krajowych oraz dobrą dostępnością transportu miejskiego." Oczywiście potrzebna jest szersza analiza lokalizacyjna takiego dworca.
120	dotyczy: uwaga do podpunktu ostatniego punktu 7 ze strony 72 Wprowadzenie maksymalnego wskaźnika miejsc parkingowych. uzasadnienie: poza wymaganym wskaźnikiem miejsc postojowych dla samochodów przydałby się również maksymalny. Rozwiązanie takie jest w Londynie i pozwoliło bardziej racjonalnie gospodarować miejscem. (jako nowe inwestycje w tym punkcie rozumiem przede wszystkim inwestycje mieszkaniowe i tego też się tyczy ta uwaga).	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Projekt strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania wskaźników parkingowych. Są to ustalenia zdecydowanie zbyt szczegółowe jak na poziom strategii. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach

		operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.
121	dotyczy: Uwaga do punktu 5.6. do stron 74-75 Ochrona siedlisk rodzinnych gatunków roślin. uzasadnienie: jednym z celów polityki zieleni i środowiska powinna być również ochrona siedlisk rodzimych gatunków roślin zielnych, bylin i krzewinek na terenach zieleni miejskiej, przyulicznej itp.	Wyjaśnienie Projekt Strategii zawiera postulowane treści. Ochrona siedlisk rodzimych gatunków roślin zawiera się w celu "ochrona bioróżnorodności i zwiększanie powierzchni zieleni polegające na dążeniu do poprawy stanu różnorodności biologicznej i powiązania jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym miasta, a także na tworzeniu nowych obszarów zieleni ogólnodostępnej przy zachowaniu ciągłości systemu zieleni w mieście". Dodatkowo, najcenniejsze siedliska są chronione w ramach obszarowych form ochrony przyrody, a Strategia zakłada także dążenie do powstawania kolejnych.
122	dotyczy: Uwaga do punktu 1 ze strony 90 Wprowadzenie do priorytetów budowy sieci ciepłowniczej.	Uwaga nieuwzględniona Projekt Strategii wskazuje główne kierunki prowadzenia przewodów

	uzasadnienie: nie ma a powinno być: rozwój sieci ciepłowniczej na części miasta, których ona aktualnie nie obejmuje.	ciepłowniczych, które obejmują zabudowane części miasta. Proponowany zapis nie może zostać wprowadzony, gdyż może to prowadzić do nadmiernego rozwoju zabudowy oraz budowy infrastruktury w miejscach, gdzie nie jest ona potrzebna. Projekt Strategii zawiera postulowane treści dotyczące infrastruktury technicznej, w tym sieci ciepłowniczej (5.2. Strefy funkcji dominujących, Szczegółowe ustalenia i rekomendacje, 1) Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania dotyczące wszystkich stref funkcji dominujących, w tym elementy kształtowania kompozycji struktur urbanistycznych jednostek przestrzennych, str. 38) „W pierwszej kolejności należy uzupełniać zabudowę na obszarach wyposażonych w infrastrukturę.”
123	dotyczy: Uwaga do punktu 5.1.19. ze strony 34 Mniej obiektów handlu wielkopowierzchniowego.	Wyjaśnienie W projekcie Strategii nie wskazano obszarów lokalizacji handlu wielkopowierzchniowego, a jedynie

	uzasadnienie: wielkopowierzchniowe obiekty handlowe (galerie handlowe, centra handlowe, nie dotyczy hal targowych) zabijają małą przedsiębiorczość, faworyzują dużych graczy na rynku- dużych sieci sklepów i utrudniają mieszkańcom zakładanie własnych małych biznesów. Jednocześnie są wygodne dla robiących zakupy. Z tego powodu myślę, że powstawanie nowych centrów i galerii handlowych nie powinno być dla miasta priorytetem. Ponadto powinno być planowane dobrze planowane ich położenie i liczba.	w ramach zapisów w 5.1. Głównych ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania polityki przestrzennej w ust. 19 wskazane zostały zasady ich kształtowania. Obejmują one ich formę oraz zasady dostępności i wyposażenia. Obszary ponadlokalnych centrów usługowych związane są z kształtowaniem ośrodków usługowych o różnych profilach funkcjonalnych, nie tylko handlowo-usługowych. Natomiast w ramach wskazanych ośrodków handlowo-usługowych nie wskazane zostały nowe obszary. Ponadto projekt Strategii mocno kładzie nacisk na rozwój lokalnych ośrodków usługowych jako podstawowych dla właściwego i komfortowego funkcjonowania osiedli. Sprzyja to nawiązywaniu więzi społecznych oraz rozwojowi lokalnego biznesu. Priorytetem w obecnym zapisie znajdującym się w dokumencie, nie jest wybudowanie jak największej liczby miejsc dla handlu wielkopowierzchniowego. Ma on na celu wskazanie, że kiedy taki obiekt ma zostać wybudowany
--	--	--

		powinien znaleźć się w miejscu spójnym pod względem architektonicznym i urbanistycznym z istniejącą już zabudową, gdzie mieszkańcy będą mogli korzystać z oferowanych usług, a także w miejscu o rozwiniętej infrastrukturze technicznej, komunikacyjnej i transportowej.
124	dotyczy: Uwaga do mapy Rysunek 6 modelu Zwiększenie obszaru priorytetu dla ruchu tramwajowego. uzasadnienie: obszar z priorytetem ruchu tramwajowego powinien być większy. Powinien zachodzić za ul. Hallera, np. do wysokości pętli Krzyki - ze względu na wydzielone torowiska i ogromne potoki pasażerskie.	Wyjaśnienie Ustalenia dla rozwoju miejskiego transportu zbiorowego zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach zasad kształtowania systemu transportu zbiorowego - miejski transportu zbiorowy. Projekt Strategii strefuje obszar miasta wyznaczając obszar z priorytetem ruchu tramwajowego mniej więcej w obszarze wewnątrz powiązań międzyosiedlowych(wyznaczony okrąg na modelu nie oznacza sztywnych granic obszaru) oraz główne kierunki rozwoju transportu zbiorowego. W obszarze z priorytetem ruchu tramwajowego wszystkie trasy tramwajowe są

		ważne i najważniejsze jest zwiększanie elastyczności i funkcjonalności całego układu, np. poprzez modernizację sieci, wprowadzanie rozjazdów, a także uzupełnianie układu o kluczowe trasy łącznikowe. Z kolei poza wyznaczonym obszarem wyznaczono najważniejsze kierunki, w których powinien rozwijać się transport zbiorowy. Wyznaczone kierunki są uzasadnione dużymi potokami ruchu, a także prowadzą na obszary o największej gęstości zabudowy mieszkaniowej.
125	dotyczy: Str. 50, Rysunek 3. Modelu. Wysokość zabudowy Zmiana wysokości zabudowy na części jednostki przestrzennej Metalowców — Stargardzka z W3 na W4, zgodnie z załączonym rysunkiem (zał. 1). uzasadnienie: Na terenie jednostki przestrzennej Metalowców —Stargardzka wyznaczono wysokość zabudowy W3. Określona wysokość zabudowy jest	Uwaga uwzględniona W związku z przyjętymi uchwałami w trybie ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących na terenie będącym przedmiotem uwagi, możliwe jest wprowadzenie również tej wartości dla obszaru będącego przedmiotem uwagi.

niezgodna z tą ustaloną dla tej jednostki w podjętych przez Radę Miejską Wrocławia uchwałach lokalizacyjnych, a także z tą określoną w obowiązującym na tym terenie planie miejscowym. W grudniu 2023 r. Rada Miejska Wrocławia podjęła uchwałę Nr LXXVI/1980/23 w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji mieszkaniowej i inwestycji towarzyszących w rejonie ulicy Lotniczej („Lotnicza 100 — Północ”) oraz ulicy Koszykarskiej 2-4 we Wrocławiu (zał. 2). Stanowiło to pierwszy krok w kierunku pozytywnej transformacji wnioskowanego terenu. Następnie we wrześniu 2024 r. Rada Miejska Wrocławia podjęła uchwałę Nr VII/118/24 w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji mieszkaniowej i inwestycji towarzyszących w rejonie ulicy Lotniczej („Lotnicza 100 — Północ II”) oraz ulicy Koszykarskiej 2-4 we Wrocławiu (zał. 3). Rada Miejska Wrocławia przyjęła w tych uchwałach parametry zabudowy, która ma powstać na terenie objętym wnioskiem. W obu tych uchwałach określono jako maksymalną liczbę kondygnacji 14. Oznacza to, że	
---	--

maksymalna wysokość budynków może wynosić ok. 40 m. Zatem zasadne jest skorygowanie płaszcza wysokościowego w tym miejscu poprzez zmianę z określonej obecnie wysokości zabudowy W3 (25m) na W4 (40m). Trzeba dodatkowo podkreślić, że wnioskowany obszar położony jest w pobliżu Stadionu Miejskiego uznawanego za trzecie serce Wrocławia, a obudowa ulicy Lotniczej jako reprezentacyjnej ulicy wjazdowej do miasta wymaga odpowiedniej oprawy. Obecnie północną pierzeję stanowią budynki o wysokości ok. 40 m. Południowa pierzeja powinna uzyskać równoważne parametry wysokości. Jest to zgodne z określoną w projekcie zabudowy (...)", a także zasadą kształtowania stylów zabudowy mieszkaniowej zgodnie z którą należy dążyć do: "świadomego kształtowania relacji między wysokościami sąsiadujących ze sobą budynków, w tym generalnej zasady ograniczenia różnic w wysokości do maksymalnie dwóch kondygnacji, zasadę tę można łagodzić poprzez lokalizowanie budynków w większych odległościach od siebie i stosowanie izolacji w postaci	
--	--

zieleni wysokiej. Za sąsiedztwo budynków uznaje się w szczególności lokalizację budynków na sąsiadujących ze sobą działkach oraz po dwóch stronach tych samych ogólnodostępnych ciągów komunikacyjnych, placów bądź skwerów", "Na stykach obszarów sąsiadujących ze sobą stylów zamieszkiwania należy dążyć do harmonizowania układów kompozycyjnych i skali zabudowy". Biorąc powyższe pod uwagę wnioskuję wyznaczenie w opracowywanej strategii Wrocławia 2050 dla wnioskowanego obszaru wysokości zabudowy W4, co pozwoli zrealizować harmonijną z otoczeniem, zgodną z parametrami ustalonymi w uchwałach Rady Miejskiej Wrocławia, obudowę ulicy Lotniczej. obu tych uchwałach określono jako maksymalną liczbę kondygnacji 14. Oznacza to, że maksymalna wysokość budynków może wynosić ok. 40 m. Zatem zasadne jest skorygowanie płaszcza wysokościowego w tym miejscu poprzez zmianę z określonej obecnie wysokości zabudowy W3 (25m) na W4 (40m). Trzeba dodatkowo podkreślić,	
---	--

	że wnioskowany obszar położony jest w pobliżu Stadionu Miejskiego uznawanego za trzecie serce Wrocławia, a obudowa ulicy Lotniczej jako reprezentacyjnej ulicy wjazdowej do miasta wymaga odpowiedniej oprawy. Obecnie północną pierzeję stanowią budynki o wysokości ok. 40 m. Południowa pierzeja powinna uzyskać równoważne parametry wysokości. Jest to zgodne z określoną w projekcie.	
126	dotyczy: "Str. 89, Rysunek 10. Modelu. Zaopatrzenie w ciepło i energię" Zmiana na Rysunku 10. Modelu. Przyjętych oznaczeń w zakresie ciepłownictwa — niejasne jest które linie na rysunku to "kierunki zasilania", a które to "główne przewody ciepłownicze". Na przykład: istniejąca sieć ciepłownicza znajduje się w korytarzu ulicy Lotniczej, natomiast na Rysunku 10. Modelu została zaznaczona jako przebiegająca przez teren należący do Spółki. Wnoskujemy w tym zakresie o korektę zgodnie ze stanem faktycznym, bądź zmianę	Wyjaśnienie Projekt Strategii na rysunkach Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Wrocławia (rys. 1-11 modelu) wskazuje wytyczne kształtowania struktury struktury funkcjonalno-przestrzennej, określone pokazując docelowy układ struktury funkcjonalno-przestrzennej w 2050 roku. Model wskazuje ramy i kierunek rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej. Dokument ma charakter kierunkowy i nie odnosi się do konkretnych działek czy budynków, a pokazuje (na rysunku 10. modelu) jedynie

	oznaczenia na "kierunek zasilania" a nie "główne przewody ciepłownicze". uzasadnienie: Na rysunku nie ma widocznego rozróżnienia pomiędzy istniejącymi głównymi przewodami ciepłowniczymi a kierunkami zasilania. Biorąc pod uwagę dotychczasowy sposób oznaczania sieci ciepłowniczych w Studium Wrocławia z 2018 r. (rys. 15. Polityka infrastrukturalna — energetyka), kierunki były oznaczane linią przerywaną, a istniejąca sieć linią ciągłą, a także to, że istniejąca sieć ciepłownicza znajduje się w korytarzu ulicy Lotniczej, natomiast na Rysunku 10. Modelu została zaznaczona jako przebiegająca przez teren należący do Spółki, wnioskujemy o wprowadzenie stosownych zmian w tym zakresie.	przybliżony przebieg – schemat sieci ciepłowniczej i energetycznej.
127	dotyczy: Punkt 3.2.1. Zdanie: „70 proc. podróży to transport nie samochodowy” w połączeniu z punktami o kształtowaniu miasta kompaktowego Niespójne działania miasta w tym celem strategii	Wyjaśnienie Założony w projekcie Strategii wskaźnik dotyczący udziału transportu samochodowego w podróżach i "modal split" (rozkład różnych środków transportu w mieście) na pewno możemy uznać

	uzasadnienie: W chwili obecnej polityka miasta przeczy temu celowi. Planowane jest poszerzanie ulic, w tym dróg wjazdowych do Wrocławia, budowane i planowane są kolejne łączniki (najczęściej kosztem przyrody, często bardzo cennej). Przykłady: Most na Bystrzycy, łącznik Wojanowskiej i Królewieckiej, poszerzenie Zwycięskiej – to wszystko są inwestycje, które tylko zwiększą ruch samochodowy, to zaproszenie do korzystania z indywidualnego transportu. W perspektywie budowania miast kompaktowych te aktualne działania są sprzeczne z celem strategii. Ponadto aktualnie blisko 40% podróży odbywa się samochodem (Kompleksowe badanie ruchu we Wrocławiu 2024). Spadek do 30% jest mało ambitny. W rzeczywistości 30% transportu samochodowego w 2-milionowej metropolii oznacza – przy obecnym poziomie około 700 samochodów na 1 000 mieszkańców – że po Wrocławiu poruszać się będzie wciąż 1 400 000 samochodów - to bardzo dużo i trudne będzie osiągnięcie założeń	za ambitny. Jego poziom został określony na podstawie doświadczeń podjętych między pomiarami Kompleksowych Badań Ruchu - KBR 2018 i 2024 r., a także analiz trendów i możliwości realnej zmiany zachowań transportowych w mieście.
--	---	---

	dotyczących jakości powietrza, norm hałasu, czy wdrażanie Wizji Zero.	
128	dotyczy: Kształtowanie miasta kompaktowego, m.in. poprzez (...) Zdanie: „zagospodarowywanie obszarów położonych przy rzekach, z uwzględnieniem ich specyfiki, charakteru oraz wartości przyrodniczych i kulturowych obszaru i sąsiedztwa” Określenie priorytetu, umiejscowienie w strategii. uzasadnienie: Nie jest jasne jaki ma być cel tego działania w budowaniu miasta kompaktowego. W zagospodarowaniu obszarów przy rzekach powinny być brane pod uwagę w pierwszej kolejności aspekty przyrodnicze i funkcje ekosystemowe tych obszarów (pełnione także dla ludzi) i zabezpieczenie przeciwpowodziowe – należy w jak największym stopniu pozostawić naturalny charakter nabrzeży. Umieszczenie tego punktu w części dotyczącej miasta kompaktowego budzi wręcz obawy, że	Wyjaśnienie W celu strategicznym "Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni" wskazano, że "Kształtowanie miasta kompaktowego" odbywa się m.in. poprzez zagospodarowywanie obszarów położonych przy rzekach, z uwzględnieniem ich specyfiki, charakteru oraz wartości przyrodniczych i kulturowych obszaru i sąsiedztwa.". Celem zapisu jest optymalne wykorzystanie przestrzeni miasta i jego ograniczonych zasobów przestrzenne. Idea miasta kompaktowego to zrównoważona forma osadnictwa i urbanizacji, stojąca w sprzeczności z rozlewaniem się miasta i rozporoszonej zabudowy, które generują dodatkowe potrzeby dotyczące infrastruktury społecznej, technicznej, komunikacyjnej, a tym samym ogromne koszty dla mieszkańców i miasta, nieracjonalne i nieefektywne wykorzystanie zasobów. Oczywiście, jak to zostało

	ekosystemy nabrzeżne miałyby pełnić głównie funkcje rekreacyjne, co jest sprzeczne min. z kwestią adaptacji do zmian klimatu.	zasygnalizowane w projekcie Strategii zagospodarowywanie terenów nabrzeży powinno odbywać się uwzględniając wartości przyrodnicze i kulturowe.
129	dotyczy: Kształtowanie miasta kompaktowego, m.in. poprzez (...) Zdania: - rozwój terenów nowych osiedli mieszkaniowych z zapewnioną dostępnością do infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury komunikacyjnej oraz dostępnością do transportu zbiorowego - rozbudowę inkluzywnej infrastruktury społecznej i technicznej. Brak uwzględnienia w tych zdaniach niezbędnej dla jakości życia naturalnej infrastruktury zielonej uzasadnienie: Niestety rozlewanie się miast rodzi ryzyko utraty bardzo cennych terenów zielonych, które mają ogromne znaczenie dla mikroklimatu i jakości powietrza w mieście (np. Zielone pierścienie). Budowa nowych osiedli, gdzie nie zachowano naturalnych terenów zielonych jest sprzeczna z	Wyjaśnienie Dotychczasowy projekt Strategii zawiera postulowane treści. Idea miasta kompaktowego stoi w sprzeczności z rozlewaniem się miasta i rozporoszonej zabudowy. Miasto kompaktowe to zrównoważona forma osadnictwa i urbanizacji. Rozpraszanie zabudowy generuje dodatkowe potrzeby dotyczące infrastruktury społecznej, technicznej, komunikacyjnej, tym samym ogromne koszty dla mieszkańców i miasta, nieracjonalne i nieefektywne wykorzystanie zasobów. Zielona infrastruktura znajduje się w kierunku 4 i 5, celu strategicznego "Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni", a także jest szeroko opisana w Kierunkach polityki przestrzennej 5.6. System błękitno-zielonej infrastruktury, gdzie

	celem, jakim jest dobrostan mieszkańców. Parki kieszonkowe czy zieleń nasadzeniowa nie spełnia takich funkcji. Rozwój osiedli bez szacunku to istniejącej w tym miejscu natury i skupienie się jedynie na infrastrukturze technicznej jest sprzeczne z celami strategii. Pozostawiamy tę uwagę mimo szerokiego opisu BZI w dalszej części.	znajdują się ustalenia i rekomendacje dla poszczególnych stylów zamieszkiwania.
130	dotyczy: Punkt 4. Kształtowanie błękitno-zielonej infrastruktury jako spójnego ekosystemu, m.in. poprzez: (...) Zdanie: „uzupełnianie nowymi terenami zieleni już istniejących struktur zieleni, w tym nowymi obszarami objętymi różnymi formami ochrony przyrody” Dążenie do zachowania naturalnego charakteru. uzasadnienie: Nie jest jasna intencja uzupełniania terenów zielonych dodatkową zielenią – należy tutaj mieć na względzie przede wszystkim naturalne ekosystemy, w których interwencja jest zbędna, a może nawet zaszkodzić	Wyjaśnienie W rozdziale 5.6. System błękitno-zielonej infrastruktury jest rozwinięty i uszczegółowiony kierunki działań, zwłaszcza te które dotyczą kształtowania przestrzeni, polityki mobilności, adaptacji do zmian klimatu czy infrastruktury służącej odporności i bezpieczeństwu.

131	dotyczy: 5. Adaptacja do zmian klimatu str. 14 Konieczność uzupełnienia. uzasadnienie: Pominięto tutaj kwestię zachowania istniejącej błękitno zielonej infrastruktury jako działania adaptacyjnego. Warto także ująć tutaj kwestie zapewnienia ludności miejsc klimatyzowanych na czas fal upałów, szczególnie dla osób, których może nie być stać na własną instalację czy rachunki za nią.	Uwaga częściowo uwzględniona Założony w projekcie Strategii wskaźnik dotyczący udziału transportu samochodowego w podróżach i "modal split" (rozkład różnych środków transportu w mieście) na pewno możemy uznać za ambitny. Jego poziom został określony na podstawie doświadczeń podjętych między pomiarami Kompleksowych Badań Ruchu – KBR 2018 i 2024 r., a także analiz trendów i możliwości realnej zmiany zachowań transportowych w mieście.
132	dotyczy: 6. Rozwój zrównoważonej mobilności i zintegrowanego systemu komunikacyjnego, m.in. poprzez: (...) zdanie: „dalsze zachęcanie do korzystania z form transportu innych niż własne auto, w celu zmniejszenia popytu na przejazdy samochodami osobowymi,” Niespójność z obecnymi działaniami.	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, w którym wyznaczone zostały cele strategiczne, jako główne kierunki rozwoju miasta, a także generalne kierunki działań określające zasady umożliwiające osiągnięcie tych celów. Są one na pewnym poziomie ogólności, jako główne kierunkowskazy. Doprecyzowanie ich nastąpi w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych.

	uzasadnienie: Aktualne działania dotyczące ograniczania popytu na przejazdy autami osobowymi nie trafiają do kierowców. Pomimo wielomilionowych nakładów na transport zbiorowy czy minimalnej obecności promocji jazdy zeroemisyjnymi rowerami, procentowy udział zarówno zbiorkomu jak i rowerów w sposobach poruszania się po mieście spada (vide ostatnie Kompleksowe Badanie Ruchu 2024).	Ponadto w działaniu 6, celu strategicznego "Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni" wskazano, że "rozwój zrównoważonej mobilności i zintegrowanego systemu komunikacyjnego" jest nierozdzielny z "edukacją i promocją w celu zwiększania świadomości i propagowania alternatywnych, w stosunku do samochodów, środków transportu."
133	dotyczy: 6. Rozwój zrównoważonej mobilności i zintegrowanego systemu komunikacyjnego, m.in. poprzez (...) rozwój Wrocławskiego Węzła Wodnego pod kątem żeglugi na Odrze, zachowanie rezerwy na multimodalny węzeł logistyczny, w tym m.in. na port rzeczny w jednostce przestrzennej Rędzin Przemysłowy oraz zapewnienie odpowiednich warunków dla uprawiania żeglugi na wrocławskim odcinku Odrzańskiej Drogi Wodnej, Należy wziąć pod uwagę aspekty związane ze stanem rzeki.	Wyjaśnienie Zmiany klimatu obarczone są dużą nieprzewidywalnością, w tym nieprzewidywalnością związaną z formą jaką przyjmą - niedobór lub nadmiar wody. Projekt Strategii uwzględnia i zabezpiecza możliwości rozwojowe poszczególnych obszarów. Rzeki we Wrocławiu spełniają różne funkcje, w tym funkcje związane z mobilnością, która przejawia się w różnych formach. Ustalenia dla komunikacji wodnej zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach zasad

	uzasadnienie: Wskazane działanie powinno wziąć pod uwagę kwestię stanu rzeki, w szczególności w związku z jej zanieczyszczeniem i zmianą klimatu – zbyt niski poziom lub zbyt wysoki poziom rzeki może uniemożliwić żeglugę, a inwestycje w taką infrastrukturę budzą wątpliwości co do swej zasadności.	kształtowania rozwoju transportu wodnego. Generalnie wskazywane jest utrzymanie i rozwój Wrocławskiego Węzła Wodnego.
134	dotyczy: 6. Rozwój zrównoważonej mobilności i zintegrowanego systemu komunikacyjnego, m.in. poprzez (...) rozwój transportu i połączeń ponadlokalnych i międzynarodowych, w tym transportu drogowego, lotniczego, kolejowego i wodnego, Niespójność celu. uzasadnienie: Transport drogowy, lotniczy i wodny nie ma mają charakteru zrównoważonej mobilności. Należy tutaj położyć nacisk na transport kolejowy.	Wyjaśnienie Zrównoważony transport dotyczy każdego rodzaju mobilności. Nie wyklucza żadnego sposobu przemieszczania się a jedynie ustala priorytety. W projekcie Strategii temat transportu kolejowego wskazany jest, jako jeden z kluczowych elementów kształtowania zrównoważonego i zintegrowanego transportu miejskiego. W polityce przestrzennej w rozdziale 5.5. określającym Zasady kształtowania mobilności i transportu, transport kolejowy został wyznaczony jako jeden z kluczowych elementów transportu zbiorowego. Kolej ma być

	nie tylko uzupełnieniem transportu publicznego, ale równorzędnym środkiem transportu w stosunku do transportu autobusowego i tramwajowego. Należy jednak podkreślić, że kolej stanowi odrębny byt pod względem zarządczym, w związku z czym miasto nie ma bezpośredniego wpływu na podejmowane działania (w tym zakup taboru). Miasto może jedynie nawiązać współpracę na rzecz wspólnych celów oraz prowadzić zabiegi wspierające na rzecz rozwoju. Dlatego w projekcie Strategii wskazane zostały takie kierunki działań. Równocześnie rozwój transportu drogowego dla połączeń ponadlokalnych i międzynarodowych jest istotny dla powiązania Wrocławia, jako rdzenia aglomeracji, z zewnętrznym układem drogowym dla m. in. dla zapewnienia ekonomicznej dostępności miasta. Projekt Strategii wyznacza jedynie
--	--

		główne korytarze drogowe tranzytowe i najważniejsze powiązania międzysiedlowe. Obszar wewnątrz powiązań międzysiedlowych to obszar intensywniejszych działań z zakresu polityki parkingowej oraz uspokajania ruchu samochodowego.
135	dotyczy: Wzmacnianie gospodarczej pozycji Wrocławia (...) przejmowanie terenów należących do Skarbu Państwa na cele rozwoju Wrocławia, w tym pod inwestycje związane z rozwojem aktywności gospodarczej, Propozycja uzupełnienia uzasadnienie: „w tym pod inwestycje związane z rozwojem aktywności gospodarczej, i rozwój błękitno-zielonej infrastruktury od której zależy również harmonijny rozwój gospodarczy.	Wyjaśnienie Zapis dotyczący znaczenia błękitno-zielonej infrastruktury dla rozwoju miasta, w tym także gospodarczego, został ujęty w projekcie Strategii (3.2. Cele i kierunki działań, 3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, str. 13 - „wzmacnianie integralności błękitno-zielonej infrastruktury, jej równorzędności i nierozzerwalności z pozostałymi elementami zagospodarowania przestrzeni, w tym tkanki zurbanizowanej, infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury komunikacyjnej i terenów nadrzecznych.”) Wskazano w nim na jej integralność z innymi elementami zagospodarowania przestrzeni, co

		obejmuje również obszary przeznaczone pod rozwój gospodarczy. Dlatego dodatkowe doprecyzowanie nie jest konieczne.
136	dotyczy: 3.2.3 (...) „Zero dni z przekroczeniami norm dobowych i stężeń średniorocznych pyłu PM10 i stężeń średniorocznych pyłu PM2,5” Powtórzenie. uzasadnienie: Nastąpiło powtórzenie zdania w strategii i zastosowanie ma wyżej wymieniona uwaga.	Uwaga uwzględniona Wprowadzono zmiany w tekście Strategii.
137	dotyczy: 4. Podwyższenie poziomu bezpieczeństwa ekologicznego, m.in. poprzez: (...) Propozycja uzupełnienia uzasadnienie: W mieście jest bardzo wiele miejsc zaśmieconych, szczególnie w pobliżu rzek i cieków wodnych. Jeśli takie miejsca są sprzątane to najczęściej przez oddolne działania. Ilość śmieci	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	np. w rzece wzdłuż Stadionu Miejskiego to wręcz przyzwolenie na dalsze zaśmiecanie miasta. Potrzebne są systemowe działania miście by oczyścić miasto z odpadów, które już zanieczyszczają środowisko w sposób rozproszony.	
138	dotyczy: 6. Dążenie do lokalnej autonomii żywnościowej, m.in. poprzez: (...) Propozycja uzupełnienia. uzasadnienie: Niezbędne jest tutaj wskazanie promowania diet bardziej zrównoważonych np. diety planetarnej, i stosowanie takich diet w żywieniu zbiorowym. Zmiana nawyków żywieniowych jest jednym z kluczowych działań zgodnie z raportami IPCC. Należałoby to także uwzględnić we współpracy i rozwoju gastronomii w mieście i edukacji szkół branżowych. Jest to ujęte w polityce żywnościowej, ale powinno być zdecydowanie w strategii miasta, jeśli mówimy o autonomii żywnościowej i adaptacji do zmian klimatu.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. W Strategii nie narzuca się wyboru konkretnych diet lub kształtowania nawyków żywieniowych.

139	dotyczy: Wskaźniki - Udział ludności zamieszkującej w odległości do 800 m od stacji/ przystanków kolejowych lub/i do 500 m od przystanku komunikacji publicznej w liczbie mieszkańców ogółem Weryfikacja podejścia. uzasadnienie: Dla mieszkańców bardziej kluczowa niż odległość do przystanku jest oszczędność czasu, pieniędzy lub wygoda w docieraniu do kluczowych miejsc np. do Centrum miasta.	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Udział liczby ludności zamieszkującej w odległości 800 m od stacji i przystanków kolejowych lub 500 m od przystanku komunikacji publicznej jest jednym ze wskaźników Plan Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia przyjętego przez 38 gmin przyjętego w 2022 r. i od tego czasu corocznie monitorowany. W dużej mierze wskaźnik wspierać będzie realizację osiedli mieszkaniowych na zasadach Transit Oriented Development, co oznacza, że nowa zabudowa mieszkaniowa powstaje w miarę możliwości w odległości nie większej niż 800 m od stacji kolejowej a w miejscowościach bez dostępu do stacji kolejowej w odległości nie większej niż 500 m od przystanku autobusowego, czyli w komfortowym zasięgu pieszym.
-----	--	--

		Ewentualne nowe inwestycje poza tymi strefami są ograniczone poprzez politykę przestrzenną. Powstająca zabudowa powstaje w sposób zwarty, dzięki czemu więcej istotnych celów podróży znajduje się w zasięgu pieszym, co urzeczywistnia ideę miasta kompaktowego, 15-minutowego.
140	dotyczy: Wskaźniki - Udział zieleni wysokiej w powierzchni miasta ogółem Wskaźnik wynika z mapy koron drzew. Dążenie do 30% zgodnie z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030 Rekomendowane bardziej ambitne podejście. uzasadnienie: Strategia zakłada, że Wrocław będzie miastem neutralnym klimatycznie z rozbudowaną błękitno-zieloną infrastrukturą. Warto wyjść poza unijne wymogi i strategię, szczególnie, że UE niejednokrotnie zwiększa swoje ambicje, a wskazana strategia na rzecz bioróżnorodności dotyczy roku 2030, podczas gdy my planujemy rok 2050.	Wyjaśnienie Unijna strategia bioróżnorodności zakłada bardzo ambitny i niestety nierealny wskaźnik 30% do roku 2030. Ze względu na uwarunkowania Wrocławia, ograniczenia przestrzenne czy własnościowe będzie praktycznie nierealne osiągnięcie tego wskaźnika w najbliższych pięciu latach. Określony w Strategii wskaźnik udziału zieleni wysokiej w powierzchni miasta ogółem na 30% w horyzoncie 2050 roku jest wskaźnikiem realnym do osiągnięcia. Należy podkreślić, że to jest wartość minimum, a ambitne cele w zakresie adaptacji do zmian klimatu jak i dążenia do neutralności klimatycznej

		mogą doprowadzić do osiągnięcia tej wartości wcześniej i wyznaczyć kolejny ambitny cel w zakresie udziału zieleni wysokiej.
141	dotyczy: Wskaźniki - 1a. Wielkość emisji dwutlenku węgla z obszaru gminy w danym roku „Emisja do atmosfery CO₂, którego stężenie przekracza średnią zawartość tych substancji w powietrzu czystym, negatywnie oddziałując na zdrowie człowieka oraz na stan i jakość środowiska. Dążenie do 80% redukcji emisji CO₂.” Doprecyzowanie. uzasadnienie: Emisja CO₂ wpływa przede wszystkim na zmiany klimatu i nie ma charakteru wyłącznie lokalnego. Takie określenie może wprowadzać w błąd co do podstaw fizycznych zmiany klimatu.	Wyjaśnienie Niezależnie od zmian klimatu i emisja gazów cieplarnianych, które mają charakter globalny to na poziomie gminy możemy się skupić na działaniach lokalnych i częściowo regionalnych. Z tego względu w Strategii wskazano mocno kontekst współpracy we Wrocławskim Obszarze Metropolitalnym i na poziomie Dolnego Śląska. Najistotniejszymi obszarami współpracy z gminami WrOM powinny być: planowanie przestrzenne, mobilność i transport, tereny zieleni i ich ciągłość, aktywność gospodarcza, działalność badawczo-rozwojowa i szkolnictwo wyższe, jakość środowiska, powietrza i życia, bezpieczeństwo publiczne, w tym dostęp do wody i żywności, infrastruktury technicznej. Z tego względu w Strategii mimo, że

		dotyczy formalnie tylko Gminy Wrocław, wskazuje się obszary działań do współpracy - w szczególności podkreślając wagę środowiska naturalnego i jakości powietrza, a więc ostatecznie obliczenia śladu węglowego i wzmacnianie działań na rzecz neutralności klimatycznej.
142	dotyczy: Wskaźniki - Liczba dni w roku, dla których przekroczona jest norma pyłu zawieszonego PM10/PM2,5 UWAGA o znaczeniu krytycznym, niezgodność z przyjętym aktem prawnym! Pominięte wskaźniki jakości powietrza oraz pominięcie uchwalonego i przyjętego prawa ustalającego nowe normy jakości powietrza (Dyrektywa AAQD). uzasadnienie: Kolejny punkt w strategii, w którym pomijane są inne zanieczyszczenia powietrza (uwaga zgłoszona wyżej). Strategia wskazuje jedynie poprawę wskaźnika dla pyłów pm 2,5 podczas gdy Wrocław nie spełnia norm Dyrektywy AAQD, które mają być	Wyjaśnienie Wskaźniki zawarte w Strategii Rozwoju Wrocławia wybrane zostały z dostępnych danych statystyki publicznej, zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r., poz. 198). Dzięki wykorzystaniu danych statystycznych, które są porównywalne w czasie i przestrzeni, można na bieżąco monitorować zmiany zachodzące we Wrocławiu i w innych miastach. Natomiast Dyrektywa AAQD jest prawem unijnym, z którego państwa członkowskie muszą się wywiązać, dotyczy pyłów PM 2,5 i PM 10.

	spełnione do 2030 roku w wielu innych wskaźnikach. W przypadku redukcji emisji pyłów pm 2.5 dyrektywa ustala normę na poziomie 10, więc strategia powinna być zgodna z przyjętym prawem unijnym, a w obecnym kształcie, w przytoczonym aspekcie jest z nim sprzeczna.	Dyrektywa określa szczegółowo konkretne normy, natomiast wskazane w dokumencie wskaźniki podczas monitoringu i realizacji Strategii mają wskazywać spadek dni z przekroczoną normą pyłu zawieszonego, co nie jest w sprzeczności z obowiązującą dyrektywą AAQD.
143	dotyczy: Wskaźnik - Udział powierzchni terenów prawnie chronionych w powierzchni miasta ogółem Nieprecyzyjnie. uzasadnienie: Strategia nie określa czy chodzi o tereny cenne przyrodniczo czy innego rodzaju tereny i ochronę prawną (np. w kwestii reklam) – w przypadku terenów cennych przyrodniczo lub pełniących funkcje ekosystemowe należy wskazać konkretnie cel do jakiego dążymy, chociażby w związku z strategią bioróżnorodności 2030.	Wyjaśnienie Wskaźniki zawarte w Strategii Rozwoju Wrocławia wybrane zostały z dostępnych danych statystyki publicznej, zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r., poz. 198). Dzięki wykorzystaniu danych statystycznych, które są porównywalne w czasie i przestrzeni, można na bieżąco monitorować zmiany zachodzące we Wrocławiu i w innych miastach. Wskaźnik dotyczy powierzchni terenów prawnie chronionych określonych w Ustawie o ochronie przyrody dnia 16 kwietnia 2004 r.

		Wskaźnik podczas monitoringu i realizacji Strategii ma wskazywać wzrost udziału terenów prawnie chronionych w powierzchni miasta ogółem.
144	dotyczy: Wskaźnik - Powierzchnia terenów zieleni urządzonej w zarządzie miasta Komentarz. uzasadnienie: Zwiększanie tej powierzchni nie może odbywać się kosztem naturalnych ekosystemów, w które ingerencja nie jest wskazana. Zieleń spontaniczna jest równie ważna, a z pewnością bardziej odporna na skutki zmiany klimatu, niż nasadzenia.	Wskaźniki zawarte w Strategii Rozwoju Wrocławia wybrane zostały z dostępnych danych statystyki publicznej, zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r., poz. 198). Dzięki wykorzystaniu danych statystycznych, które są porównywalne w czasie i przestrzeni, można na bieżąco monitorować zmiany zachodzące we Wrocławiu i w innych miastach. Ochrona naturalnych ekosystemów oraz zieleni spontanicznej jest niezwykle istotna, szczególnie w kontekście adaptacji do zmian klimatu. Zieleń ta, dzięki swojej różnorodności biologicznej i przystosowaniu do lokalnych warunków, często wykazuje większą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe niż tereny zieleni urządzonej.

		Wskaźnik ten nie zakłada przekształcania naturalnych siedlisk czy terenów zieleni spontanicznej w zieleń urządzoną, lecz odnosi się do zwiększania dostępności uporządkowanych terenów zielonych na gruntach już będących w użytkowaniu komunalnym, często zdegradowanych lub niezagospodarowanych. Projekt Strategii ma na celu zachowanie równowagi między potrzebą tworzenia dostępnej, uporządkowanej zieleni miejskiej a ochroną wartościowych przyrodniczo terenów – również tych, które rozwijają się spontanicznie.
145	dotyczy: 5.1. Główne ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania polityki przestrzennej Wrocławia Propozycja uzupełnienia. uzasadnienie: Przyszłością miasta są dzieci i strategia, w tym strategia dotycząca kształtowania polityki przestrzennej	Wyjaśnienie Projekt Strategii w celu 3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, przewiduje w działaniu: Kształtowanie miasta kompaktowego poprzez "rozbudowę inkluzywnej infrastruktury społecznej i technicznej", mając jednocześnie na uwadze wszystkich użytkowników miasta, nie faworyzując żadnego z

	powinna odpowiadać w sposób szczególny na potrzeby tej grupy. W Strategii należy ująć politykę kształtowania przestrzeni w sposób bezpieczny i przyjazny dla dzieci, niwelujący negatywny wpływ na ich zdrowie i harmonijny rozwój. Bardzo brakuje w strategii takiego podejścia, dewizy, że „Miasto przyjazne dla dzieci, to miasto przyjazne dla wszystkich” – dzieci są brane pod uwagę jedynie w punktach mówiących o edukacji i żłobkach.	nich.
146	dotyczy: 1. Należy dążyć do kształtowania miasta o zwartych strukturach przestrzennych, gęstości zabudowy odpowiedniej do charakteru osiedla. Należy dążyć do kształtowania miasta kompaktowego, wielofunkcyjnego rozrastającego się od obszarów już zurbanizowanych, położonych jak najbliżej centrum miasta oraz istniejących struktur urbanistycznych, ze wskazaniem uzupełniania w pierwszej kolejności obszarów w sąsiedztwie centrum oraz istniejących zwartych struktur zabudowy, z dostępem do infrastruktury technicznej, infrastruktury	Uwaga uwzględniona Dodano do treści zapisu Strategii.

	komunikacyjnej i dostępem do transportu zbiorowego. Pominięte kwestie błękitno-zielonej infrastruktury w tym punkcie. uzasadnienie: To bardzo ważne by te elementy znajdowały się obok siebie, by się wzajemnie widziały, nawet jeśli zostały ujęte w innych punktach.	
147	dotyczy: 6. Należy dążyć do zagospodarowywania obszarów położonych przy rzekach, z uwzględnieniem specyfiki i charakteru oraz wartości przyrodniczych i kulturowych tych obszarów oraz ich sąsiedztwa. Doprecyzowanie lub zmiana podejścia. uzasadnienie: Należy również dążyć do zachowania naturalnego charakteru wybrzeży rzek dla zachowania bioróżnorodności, funkcji ekosystemowych oraz retencji – co jest sprzeczne z rekomendacją zagospodarowywania.	Wyjaśnienie Zapis ma na celu podkreślenie potrzeby tworzenia powiązań przestrzennych, ale także sąsiedzkich dla osiedli, wpisując się w ideę tworzenia miasta kompaktowego. Podkreślone jest w zapisie także uwzględnienie specyfiki, charakteru i wartości przyrodniczych. Dotychczasowy projekt Strategii zawiera postulowane treści, str. 78 - "Należy dążyć do wypracowania zasad rekompensaty związanej z zajęciem powierzchni terenu w obszarach przyrodniczym, hydrologicznym, ekosystemowym" Ponadto na str. 79 - 3) Zasady

		kształtowania systemu przyrodniczego.
148	dotyczy: 7. Przestrzeń miasta należy kształtować w sposób zapewniający wysoką jakość życia, w szczególności w odniesieniu do jakości powietrza, klimatu akustycznego oraz zanieczyszczenia światłem, dbając o dobrostan psychiczny i fizyczny, uwzględniając potrzeby różnych grup społecznych i wykorzystując rozwiązania osób o różnych perspektywach. W zakresie klimatu akustycznego należy dążyć między innymi do wyznaczenia obszarów cichych. Zmiana podejścia w związku z ostatnim zdaniem. uzasadnienie: Należy raczej dążyć do identyfikowania i eliminowania źródeł hałasu niż wyznaczania jedynie stref/obszarów cichych.	Uwaga nieuwzględniona Wskazany w uwadze zapis podkreśla istotę kształtowania przestrzeni miasta w szczególności w odniesieniu do klimatu akustycznego. Strefy/obszary ciche są kolejnym elementem wskazującym dbałość o klimat akustyczny miasta. W projekcie Strategii o dbałości o klimat akustyczny miasta i jego mieszkańców stanowią następujące ustalenia: w 3.2 Celach i kierunkach działań w 3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni 2. Kształtowanie przestrzeni w taki sposób, by zapewniała wysoką jakość życia i sprzyjała dobrostanowi psychicznemu i fizycznemu, m.in. poprzez: "- poprawę jakości powietrza, klimatu akustycznego oraz zmniejszenie zanieczyszczenia, w tym zanieczyszczenia światłem, promieniowaniem pola elektromagnetycznego, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa mieszkańek i

	mieszkańców,". Ponadto w 5.1. Główne ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania polityki przestrzennej Wrocławia "7. Przestrzeń miasta należy kształtować w sposób zapewniający wysoką jakość życia, w szczególności w odniesieniu do jakości powietrza, klimatu akustycznego oraz zanieczyszczenia światłem, dbając o dobrostan psychiczny i fizyczny, uwzględniając potrzeby różnych grup społecznych i wykorzystując rozwiązania osób o różnych perspektywach. W zakresie klimatu akustycznego należy dążyć między innymi do wyznaczenia obszarów cichych." Ponadto w ramach kształtowania stref mieszkaniowo-usługowych - "należy optymalizować intensywność zabudowy, dostosowując jej gęstość do stylu zamieszkiwania, aktualnych potrzeb mieszkaniowych oraz konieczności minimalizowania skutków zmian klimatu i zapewnienia dobrej jakości życia, w
--	---

		tym minimalizowania hałasu, w tym hałasu komunikacyjnego oraz zanieczyszczenia światłem".
149	dotyczy: 10. Należy rozwijać działania mitygacyjne oraz adaptacyjne do zmian klimatu, ze wskazaniem na ich wzajemne powiązanie i stosowanie rozwiązań służących jednocześnie łagodzeniu skutków zmian klimatu oraz zmniejszeniu ryzyka klimatycznego, w szczególności rozwiązań opartych na naturze. Propozycja przeformułowania zdania, dla precyzyjnego określenia celu. uzasadnienie: Należy rozwijać działania mitygacyjne oraz adaptacyjne do zmian klimatu, ze wskazaniem na ich wzajemne powiązanie i stosowanie rozwiązań służących jednocześnie łagodzeniu skutków zmian klimatu oraz ograniczaniu wpływu na zmianę klimatu zmniejszeniu ryzyka klimatycznego, w szczególności rozwiązań opartych na naturze.	Uwaga częściowo uwzględniona Zmiana zapisu - 10. Należy rozwijać działania mitygacyjne oraz adaptacyjne do zmian klimatu, ze wskazaniem na ich wzajemne powiązanie i stosowanie rozwiązań służących jednocześnie łagodzeniu i niwelowaniu skutków zmian klimatu, w szczególności poprzez wprowadzanie rozwiązań opartych na naturze.
150	dotyczy:	Wyjaśnienie

19. Należy dążyć do kształtowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni większej niż 2000 m² w formie domów towarowych, parków i centrów handlowych, hal targowych lub obiektów wielofunkcyjnych, w tym wbudowanych w obiekty o innych funkcjach. Należy dążyć do lokalizowania ich w nawiązaniu do istniejących struktur urbanistycznych, przede wszystkim mieszkaniowo-usługowych, w miejscach z rozwiniętą infrastrukturą techniczną, w tym infrastrukturą komunikacyjną oraz dostępem do transportu zbiorowego. Propozycja uzupełnienia. uzasadnienie: Należy dążyć do minimalizowania powierzchni parkingów wokół takich obiektów, aby zachęcić do wyboru zrównoważonych form mobilności i nie generować kolejnych wysp ciepła.	Polityka parkingowa w projekcie Strategii została opisana w ust. 7. Polityka parkingowa w dziale 5.5. Mobilność i transport, gdzie wskazano, że w jej kształtowaniu istotny jest priorytet zrównoważonej mobilności, w tym kształtowanie jej w taki sposób, by zachęcała od wyboru w pierwszej kolejności zrównoważonych form mobilności. Zgodnie z zapisami Polityka parkingowa prowadzona jest "jako narzędzie regulujące i ograniczające nadmierną obecności samochodów w obszarach z ukształtowaną tkanką miejską o różnorodnych funkcjach i dobrym dostępem do transportu publicznego w postaci rozwoju na nich płatnego parkowania jako narzędzie regulacji planistycznej powiązane z poziomem dostępności inwestycji do transportu zbiorowego.", a także "jako narzędzie regulacji planistycznej powiązane z poziomem dostępności inwestycji do transportu zbiorowego". Wskazuje to, że w miejscach z dobrą
---	---

	dostępnością transportu zbiorowego dąży się do minimalizowania wyznaczania obszarów parkingowych. Ponadto wskazane jest zrównoważone wykorzystanie przestrzeni - "Zaleca się współpracę na rzecz elastycznego wykorzystania prywatnych miejsc parkingowych, np. na parkingi przesiadkowe". Dodatkowo w zapisach dotyczących Miejskiej Wyspy Ciepła wskazano zasady zagospodarowania i kształtowania zabudowy mających na celu minimalizowanie negatywnych skutków tego zjawiska. Wprowadzono zapisy: "należy dążyć do wprowadzania w przestrzeniach o dużych powierzchniach utwardzonych elementów zacieniających, w tym zieleni wysokiej", "należy dążyć do rozszczelniania konwencjonalnych powierzchni utwardzonych, minimalizowania nawierzchni nieprzepuszczalnych przez kształtowanie lub przekształcanie ich w nawierzchnie przepuszczalne oraz nawierzchnie o innowacyjnych technologiach, w tym o wysokich
--	--

		właściwościach refleksyjnych i emisyjnych;"
151	dotyczy: 5.1. Główne ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania polityki przestrzennej Wrocławia Propozycja dodania kolejnego założenia. uzasadnienie: Powinno zastosować się szczególne podejście do zagospodarowania niektórych przestrzeni np. otoczenie szkół powinno zakładać sąsiedztwo terenów zielonych, ograniczenie ruchu samochodowego i innych źródeł zanieczyszczeń w pobliżu czy inwestycji oddziałujących na placówki (Element kształtowania polityki zapewniającej przyjazność miejskich przestrzeni dla dzieci).	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy i będzie przedmiotem analiz i ekspertyz technicznych. Niezależnie należy stwierdzić, że zapisy Strategii stanowią, że "Przestrzeń miasta należy kształtować w sposób zapewniający wysoką jakość życia, w szczególności w odniesieniu do jakości powietrza, klimatu akustycznego oraz zanieczyszczenia światłem, dbając o dobrostan psychiczny i fizyczny, uwzględniając potrzeby różnych grup społecznych i wykorzystując rozwiązania osób o różnych perspektywach. W zakresie klimatu akustycznego należy dążyć między innymi do wyznaczenia obszarów cichych."
152	dotyczy: Str. 37 punkt, „Należy dążyć do	Uwaga uwzględniona

	kształtowania nowych obiektów ze szczególną uwagą i poszanowaniem wartości kulturowych oraz istniejących obiektów i elementów tworzących układy urbanistyczne” uzasadnienie: Propozycja uzupełnienia. Ponownie pominięte wartości przyrodnicze.	Wprowadzono proponowany zapis.
153	dotyczy: I. CENTRUM OGÓLNOMIEJSKIE (Centrum) – zasady kształtowania Propozycja dodania punktu. uzasadnienie: Dążenie do wyciszenia ruchu samochodowego i jego ograniczenia, w tym przestrzeni do parkowania co ograniczy uciążliwości dla mieszkańców oraz da impuls do lepszego rozwoju biznesu np. gastronomii oraz rozwoju funkcji turystycznych.	Wyjaśnienie Dotychczasowy projekt Strategii zawiera postulowane treści. Zapisy dotyczące uspokojenia ruchu samochodowego w Centrum miasta są zawarte w rozdziale 5.5. Mobilność i transport (Szczegółowe ustalenia i rekomendacje, 6. Centrum miasta, str. 71) „W centrum miasta należy dążyć do uspokojenia ruchu samochodowego. Należy strefować dostępność centrum dla ruchu samochodowego poprzez wprowadzanie rozwiązań uspokajających ruch, np. ulic jednokierunkowych z możliwością parkowania dla aut i rowerów, wprowadzanie w przestrzeń uliczną nowych nasadzeń drzew,

		dodatkowych ogródków gastronomicznych lub innych elementów małej architektury. Dopuszczenie wyłącznie obsługi dla mieszkańców."
154	dotyczy: Str. 63 punkt: Propozycja uzupełnienia. uzasadnienie: Należy uzupełniać ulice i przestrzenie publiczne o rozwiązania z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury i dążyć do zachowania przestrzeni zielonych oddzielających infrastrukturę drogową od przestrzeni o funkcjach mieszkalnych lub usługowych, w szczególności dla usług publicznych takich jak edukacja, opieka, ochrona zdrowia.	Uwaga nieuwzględniona Nie uwzględnia się uwagi w kwestii wprowadzenia proponowanej treści Strategii. Zapisy dotyczące postulowanej treści znajdują się w rozdziale 5.5. Mobilność i transport - Zasady kształtowania spójnego systemu transportowego i rozdziale 5.7. System błękitno-zielonej infrastruktury. Niezależnie należy wskazać, że to rozwiązania indywidualne na poziomie realizacji inwestycji i możliwościami przestrzennymi z tym związanymi.
155	dotyczy: 2) ZASADY KSZTAŁTOWANIA SYSTEMU GŁÓWNYCH KORYTARZY DROGOWYCH Propozycja uzupełnienia o dodatkowy punkt.	Uwaga nieuwzględniona Nie uwzględnia się uwagi w kwestii wprowadzenia proponowanej treści. Tworzenie nowej infrastruktury odbywa się przy poszanowaniu terenów zieleni i cennych przyrodniczo.

	uzasadnienie: W kształtowaniu połączeń międzyosiedlowych powinno się unikać budowania takich połączeń kosztem terenów zielonych, cennych przyrodniczo (np. przeprawa przez Bystrycę, łącznik Fieldorfa z Królewską – potencjalne łączniki prowadzą przez tereny cenne przyrodniczo).	W projekcie Strategii zawarte są zapisy mówiące o zagospodarowaniu terenów zieleni z uwzględnieniem ich walorów przyrodniczych i specyfiki. Dokument zawiera treści wspierające powstawanie nowych obszarów chronionych i zachowanie cennych form istniejącej zieleni.
156	dotyczy: Wstęp do 5.5 Mobilność i transport. Zdanie: „Priorytety miejskie powinny być skupione na działaniach, które istotnie będą wspierać formy mobilności korzystniejsze dla środowiska i generujące niższe koszty cywilizacyjne, także w kontekście nieodwracalnej utraty zasobów miejskich.” Dodanie do zdania jednego z aspektów. uzasadnienie: Priorytety miejskie powinny być skupione na działaniach, które istotnie będą wspierać formy mobilności korzystniejsze dla środowiska oraz	Uwaga uwzględniona Treść do uzupełnienia. Do wstępu do 5.5 Mobilność i transport. „Priorytety miejskie powinny być skupione na działaniach, które istotnie będą wspierać formy mobilności korzystniejsze dla środowiska oraz zdrowia publicznego i generujące niższe koszty cywilizacyjne, także w kontekście nieodwracalnej utraty zasobów miejskich.”

	zdrowia publicznego i generujące niższe koszty cywilizacyjne, także w kontekście nieodwracalnej utraty zasobów miejskich.	
157	dotyczy: 5.5. Mobilność i transport Uwagi i propozycje ogólne. uzasadnienie: W dokumencie nie wskazano wprost działania polegającego na utrzymaniu obecnie zaplanowanych rezerw pod rozwój komunikacji zbiorowej tramwajowej czy wydzieleniu dla autobusów (buspasy), a jedynie o rezerwach pod pętlę i dążeniu do planowania rezerw przy zagospodarowaniu nowych terenów. W strategii należy ująć mapę, która wskaże bardziej szczegółowo planowane trasy tramwajowe, przystanki kolejowe i główne trasy rowerowe ze wskazaniem na dalszy rozwój - w ten sposób strategia rzeczywiście nada priorytet zrównoważonej mobilności. Aktualnie strategia napisana jest w ten sposób, że rozwijane w równym stopniu będą wszystkie formy mobilności, w tym	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania rezerw terenowych, przebiegów linii tramwajowych, tras rowerowych i lokalizacji przystanków. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdą odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach.

	samochodowej	
158	dotyczy: Punkt 7. Obszar wewnątrz powiązań międzydzielnicowych to obszar intensywniejszych działań z zakresu polityki parkingowej oraz uspokajania ruchu samochodowego. W tym obszarze kształtowanie przestrzeni ulic podlega zasadom opartym na zapewnieniu korytarzy dla różnych użytkowników, w tym dla pieszych i rowerzystów, oraz przestrzeni dla drzew i atrakcyjnej zieleni przyulicznej, której celem będzie poprawa klimatu i przeciwdziałanie miejskiej wyspie ciepła. Dodanie do zdania jednego z aspektów uzasadnienie: 7. Obszar wewnątrz powiązań międzydzielnicowych to obszar intensywniejszych działań z zakresu polityki parkingowej oraz uspokajania ruchu samochodowego. W tym obszarze kształtowanie przestrzeni ulic podlega zasadom opartym na zapewnieniu korytarzy dla różnych	Uwaga uwzględniona Treść zostanie uzupełniona w tekście Strategii.

	użytkowników, w tym dla pieszych i rowerzystów, oraz przestrzeni dla drzew i atrakcyjnej zieleni przyulicznej, której celem będzie poprawa klimatu, ograniczenie zanieczyszczeń powietrza i przeciwdziałanie miejskiej wyspie ciepła.	
159	dotyczy: Str. 64, Punkt: „Należy kształtować miejski transport zbiorowy w sposób umożliwiający osiągnięcie konkurencyjności czasowej w stosunku do podróży samochodowych, poprzez budowę odpowiedniej infrastruktury, uprzywilejowanie w ruchu oraz zapewnienie na skrzyżowaniach.” wysokiego priorytetu Propozycja uzupełnienia. uzasadnienie: Należy kształtować miejski transport zbiorowy w sposób umożliwiający osiągnięcie konkurencyjności czasowej w stosunku do podróży samochodowych, poprzez budowę odpowiedniej infrastruktury, uprzywilejowanie w ruchu oraz	Uwaga uwzględniona Projekt Strategii zawiera postulowane treści. Rozwinięte zapisy dotyczące zapewnienia odpowiedniej infrastruktury oraz organizacji węzłów przesiadkowych znajdują się w rozdziale 5.5. Mobilność i transport, Szczegółowe ustalenia i rekomendacje; 4) Integracja. Ustalenia dla węzłów przesiadkowych zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach zasad kształtowania integracji w systemie transportowym, zasad kształtowania węzłów, a także na schemacie węzła IDOB. W ramach węzła IDOB litera "I" odpowiada za integrację

	zapewnienie wysokiego priorytetu na skrzyżowaniach, a także zapewnienie infrastruktury i organizacji punktów przesiadkowych pozwalających na sprawne przesiadki (cykle świateł dla pieszych, umiejscowienie przystanków w taki sposób, aby pokonywać jak najkrótszy dystans z mniejszą liczbą świateł, ciągów komunikacyjnych do pokonania.	przestrzenną węzła.
160	dotyczy: Str. 72 POLITYKA PARKINGOWA Konieczność uzupełnienia planu działań. uzasadnienie: Polityka parkingowa powinna także zakładać dążenie do ograniczenia miejsc parkingowych. Nie tylko opłaty parkingowe zniechęcają do wjazdu do określonych miejsc, ale przede wszystkim świadomość, że przestrzeń nie jest przeznaczona dla samochodów i dąży się do ograniczenia ich dominacji w krajobrazie.	Uwaga uwzględniona Propozycja uwzględnienia uwagi w zakresie dodania zapisu do Rozdziału 5.5. Mobilność i transport, Strefa centralna: "Postuluje się każdorazowe rozważenie wprowadzenia ograniczeń ilościowych i przestrzennych dla parkingów dopuszczalnych w planach miejscowych, szczególnie w historycznym centrum, przy założeniu, że najcenniejsza jest przestrzeń miejska przyjazna pieszym i rowerzystom."
161	dotyczy:	Wyjaśnienie

	5. Mobilność aktywna. Ruch rowerowy Konieczność dodania punktu. uzasadnienie: Należy wdrożyć plan, który zapewni dostępność infrastruktury rowerowej wokół szkół. Wciąż są we Wrocławiu szkoły, które nie posiadają ścieżek rowerowych lub sieć wokół jest niedomknięta z punktami niebezpiecznymi (Miasto przyjazne dzieciom).	Treść Strategii stanowi następująco: "Za kluczowy element kształtujący mobilność miejską przyjmuje się rozwój sieci transportu zbiorowego, zarówno kolejowego, jak i miejskiego, oraz głównej sieci korytarzy rowerowych, w tym tych stanowiących spójny element błękitno-zielonej infrastruktury. Te połączenia odseparowane od ruchu samochodowego staną się konkurencyjne czasowo i jakościowo, więc będą stanowić atrakcyjną opcję łączenia dojazdów z dbaniem o zdrowie." oraz "Główna sieć tras rowerowych powinna mieć układ promienisto-obwodowy i obejmować połączenia aglomeracyjne, międzyosiedlowe, śródmiejskie oraz połączenia w centrum." Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań.
162	dotyczy:	Uwaga uwzględniona

Str. 79 Należy dążyć do wykorzystania potencjału dolin rzecznych – zarówno głównych (Odry, Widawy, Ślęzy, Oławy, Bystrzycy), ich dopływów, takich jak: Ługowina, Kasina, Brochówka, Dobra, jak i mniejszych cieków, które mogą służyć do celów rekreacyjno-wypoczynkowych, a także pomóc w gospodarowaniu wodami opadowymi, adaptacji do zmian klimatu, w tym do redukcji miejskiej wyspy ciepła i regulacji mikroklimatu miasta, zachowania bioróżnorodności na obszarach zurbanizowanych. Zmiana priorytetu. uzasadnienie: (...) Należy dążyć do wykorzystania potencjału dolin rzecznych – zarówno głównych (Odry, Widawy, Ślęzy, Oławy, Bystrzycy), ich dopływów, takich jak: Ługowina, Kasina, Brochówka, Dobra, jak i mniejszych cieków, które pełnią kluczową rolę mogą służyć do celów rekreacyjno-wypoczynkowych, a także pomóc w gospodarowaniu wodami opadowymi, adaptacji do zmian klimatu, w tym do redukcji miejskiej wyspy ciepła i regulacji mikroklimatu	Wprowadzono proponowany w uwadze zapis.
---	--

	miasta, zachowania bioróżnorodności na obszarach zurbanizowanych, a także mogą pełnić funkcję rekreacyjno-wypoczynkową.	
163	dotyczy: Str, 79 Należy rozważyć wprowadzenie w planach miejscowych obowiązku realizacji takich rozwiązań oraz kontynuować wyznaczanie w planach miejscowych stref zieleni, drzew do zachowania, szpalerów, a docelowo lokalizacji istotnych obszarów retencyjnych. Zmiana wagi zasady. uzasadnienie: "Należy rozważyć Powinno się wprowadzić w planach miejscowych obowiązek realizacji takich rozwiązań oraz kontynuować wyznaczanie w planach miejscowych stref zieleni, drzew do zachowania, szpalerów, a docelowo lokalizacji istotnych obszarów retencyjnych. To kluczowe z punktu widzenia procesów adaptacyjnych".	Uwaga częściowo uwzględniona Zapis zmieniono na następujące brzmienie: Należy dążyć do wprowadzenia w planach miejscowych obowiązku realizacji takich rozwiązań oraz kontynuować wyznaczanie w planach miejscowych stref zieleni, drzew do zachowania, szpalerów, a docelowo lokalizacji istotnych obszarów retencyjnych."

164	dotyczy: Str. 80. Zdanie: "Należy dążyć do utrzymywania i kształtowania ciągłości systemu w szerokim kontekście przestrzennym, w tym poza granicami miasta." uzasadnienie: Należy rozważyć wprowadzenie na poziomie Strategii, propozycji jaka powierzchnia Wrocławia i całej aglomeracji ma stanowić tereny zielone i różne formy ochrony przyrody. Ponadto, brak jest w Strategii jakiegokolwiek odniesienia do Zielonych Pierścieni Wrocławia i działań miasta, aby je utrzymać. (znajdują się tylko w opisie WrOM). Wrocław na tle innych metropolii jest ubogi w lasy. Strategia powinna także założyć poziom zalesienia, który odpowiadałby ambicjom miasta.	Wyjaśnienie Dotychczasowy projekt Strategii zawiera postulowane treści. Zapisy dotyczące powiązań systemu zieleni znajdują się w rozdziale 5.6. System błękitno-zielonej infrastruktury, dodatkowo pasma powiązań wskazane zostały w formie graficznej na rysunku 7 i 8 modelu. W Strategii uwzględniono postulat zwiększania lesistości. Zawarto również wspólnej polityki planowania przestrzennego.
165	dotyczy: Str. 81 Zwiększenie bioróżnorodności Konieczność uzupełnienia brakujących elementów strategii dot. świata zwierząt. uzasadnienie:	Uwaga częściowo uwzględniona W Strategii kładzie się duży nacisk na ochronę zieleni i wód powierzchniowych, które są również środowiskiem życia zwierząt. Chroniąc zieleni i wody pośrednio przyczyniamy się do utrzymania

	We Wrocławiu żyje bardzo dużo dzikich zwierząt, a ich obecność jest oczywiście ważna i pożądana z punktu widzenia zdrowia ekosystemów, które chcemy chronić. W strategii nie ma jednak mowy o ich bezpieczeństwie w mieście. Ujęte zostały jedynie owady, a całkowicie pominięto gady, płazy, ryby, ssaki i ptaki i inne gromady. W tym obszarze jest bardzo dużo działań, jakie miasto może podjąć np. ograniczenie populacji dzikich kotów poprzez sterylizację, i zapobieganie rozmnażaniu, likwidacji tzw. „szklanych pułapek” dla ptaków, którymi są m.in., wiaty przystankowe, zabezpieczenie śmietników, aby dzikie zwierzęta nie zbliżały się do zabudowań, gdzie mogą ulec wypadkom np. z udziałem samochodów, dążenie do zakazu polowań na terenie miasta, koszenie rowów w godzinach kiedy zwierzęta zmiennoocieplne są w stanie uciec etc., działania edukacyjne – temat ochrony dzikich zwierząt w mieście jest do całościowego opracowania.	dziko populacji zwierząt. Ponadto zawarto postulaty mówiące o ochronie bioróżnorodności zarówno w aspekcie wszelkich gatunków roślin i zwierząt. Uwaga uwzględniona w zakresie wykreślenia zapisu „Zaleca się utrzymywanie populacji owadów zapylających, poprzez sadzenie przyjaznych dla nich gatunków roślin” str. 82, bo faktycznie wyróżnia tylko jedną gromadę zwierząt. W uzasadnieniu zgłoszonej uwagi znajdują się zapisy zbyt szczegółowe na poziom strategii, przedstawiające konkretne rozwiązania i działania.
166	dotyczy: Str. 81 Zwiększenie bioróżnorodności	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do

	Dalsze uzupełnienia do tej części. uzasadnienie: Należy ująć w strategii działania mające na celu powstrzymanie rozpowszechniania się inwazyjnych gatunków oraz określić rolę martwego drewna w zachowaniu bioróżnorodności, a także podjąć działania mające na celu ograniczenia wpływu zanieczyszczenia światłem na organizmy wrocławskiej fauny i flory.	konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Kwestie związane z gatunkami inwazyjnymi są określone przez przepisy odrębne, podstawowym aktem prawnym jest Ustawa o gatunkach obcych z 11 sierpnia 2021 r., która zakazuje ich wprowadzania i rozprzestrzeniania. Strategia zwraca uwagę również na problematykę zanieczyszczenia światłem pozostawiając kwestię ustalenia szczegółowych zasad oraz kierunków działań na etap opracowywania dokumentów operacyjno-wdrożeniowych.
167	dotyczy: Str. 82. Punkt: „Należy podejmować działania na rzecz utworzenia rezerwatu przyrody na dawnych polach irygacyjnych oraz tworzenia nowych użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych obejmujących zbiorniki wodne (starorzecza) oraz pozostałości innych naturalnych ekosystemów.	Wyjaśnienie Dotychczasowy projekt Strategii zawiera postulowane treści (str. 79 - Należy dążyć do tworzenia nowych form ochrony przyrody, cennych pod względem przyrodniczym, naukowym, społecznym, kulturowym i edukacyjnym.) Strategia zawiera postulat

	Zwiększenie ambicji w zakresie tworzenia rezerwatów. uzasadnienie: Wrocław zasługuje na więcej cennych przyrodniczo miejsc z formą ochrony, jaką jest rezerwat. Przyrodnicy proponują utworzenie rezerwatu także na Wyspie Opatowickiej oraz w Lesie Rędzińskim z jego ponad stuletnim drzewostanem.	obejmowania kolejnych terenów różnorodnymi formami ochrony przyrody. Las Rędziński i Wyspa Opatowicka objęte są już ochroną jako obszary Natura 2000.
168	dotyczy: Str. 90. Rekomendacje w zakresie „Bezpieczeństwo energetyczne i niezbędna infrastruktura” Pominięcie rozwoju energetyki obywatelskiej. uzasadnienie: Energetyka obywatelska, spółdzielnie energetyczne, rozproszone formy produkcji energii zapewniają większe bezpieczeństwo w sytuacjach kryzysowych i dają też większe poczucie bezpieczeństwa samym mieszkańcom. Miasto powinno promować i rozwijać tę formę produkcji energii	Wyjaśnienie Projekt Strategii zawiera postulowane treści. Znajdują się one w celu strategicznym 3.2.3. Bezpieczeństwo, odporność na kryzys i neutralność klimatyczna „1. Transformacja energetyczna – ku energetycznej autonomii Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego, m.in. poprzez: wspieranie rozwoju energetyki rozproszonej oraz obywatelskiej, m.in. poprzez tworzenie klastrów energii i spółdzielni energetycznych”.

169	dotyczy: Str. 90. Rekomendacje w zakresie „Gospodarka odpadami i niezbędna infrastruktura” Pominięcie kwestii związanych z systemem kaucyjnym oraz brak rekomendacji i działań w odniesieniu do odpadów, które pozostają poza strumieniem zbiórki odpadów (zanieczyszczenie środowiska). uzasadnienie: Miasto powinno dążyć do tego by, gdzie tylko to możliwe funkcjonował system kaucyjny np. szkło opakowaniowe i inne opakowania w gastronomii, wzmacnianie wdrożenia systemu kaucyjnego wymaganego stosownymi regulacjami. Ponadto strategia kompletnie pomija temat oczyszczania terenów silnie zaśmieconych. Pozostawianie tego problemu oddolnym inicjatywom nie jest efektywne, a utrzymywanie się tego stanu potęguje problem.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
170	dotyczy: Str. 92. Rekomendacje w zakresie „Bezpieczeństwo mieszkaniowe w zakresie dostępności mieszkań i	Wyjaśnienie Uwaga dotyczy obszaru tematycznego wykraczającego poza

	zaspokajania potrzeb mieszkaniowych” Nie poruszono kwestii pustostanów i komercyjnego wykorzystania lokali o przeznaczeniu mieszkaniowym uzasadnienie: Zarówno utrzymywanie pustostanów, jak i rozwój zjawiska wykorzystywania lokali o przeznaczeniu mieszkaniowym do innych celów zmniejsza bezpieczeństwo mieszkaniowe, dostępność i zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych.	zakres strategii rozwoju gminy.
171	dotyczy: Str. 97 „Zintegrowany transport. Zdanie: „Należy dążyć do kształtowania spójnego systemu transportowego – zapewnienia ciągłości korytarzy komunikacyjnych, w tym: drogowych, rowerowych i pieszych oraz integracji systemów transportu na rzecz zrównoważonej mobilności miejskiej i aglomeracyjnej Konieczność uzupełnienia. uzasadnienie: Pominięto w tym aspekcie transport kolejowy. Ponadto należy podkreślić, że	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, w którym wyznaczone zostały cele strategiczne, jako główne kierunki rozwoju miasta, a także generalne kierunki działań określające zasady umożliwiające osiągnięcie tych celów. Są one na pewnym poziomie ogólności, jako główne kierunkowskazy. Doprecyzowanie ich nastąpi w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych. W projekcie Strategii temat transportu kolejowego wskazany

transport drogowy powinien być tak kształtowany, aby był wybierany jako ostatni rodzaj transportu przez mieszkańców Wrocławia i całej aglomeracji.	jest, jako jeden z kluczowych elementów kształtowania zrównoważonego i zintegrowanego transportu miejskiego. W polityce przestrzennej w rozdziale 5.5. określającym Zasady kształtowania mobilności i transportu, transport kolejowy został wyznaczony jako jeden z kluczowych elementów transportu zbiorowego. Kolej ma być nie tylko uzupełnieniem transportu publicznego, ale równorzędnym środkiem transportu w stosunku do transportu autobusowego i tramwajowego. Należy jednak podkreślić, że kolej stanowi odrębny byt pod względem zarządczym, w związku z czym miasto nie ma bezpośredniego wpływu na podejmowane działania (w tym zakup taboru). Miasto może jedynie nawiązać współpracę na rzecz wspólnych celów oraz prowadzić zabiegi wspierające na rzecz rozwoju. Dlatego w projekcie Strategii wskazane zostały takie kierunki działań. Ponadto w działaniu 6, celu strategicznego "Wysoka jakość życia w dobrej
---	---

		przestrzeni" wskazano, że "rozwój zrównoważonej mobilności i zintegrowanego systemu komunikacyjnego" jest nierozzerwalny z "edukacją i promocją w celu zwiększania świadomości i propagowania alternatywnych, w stosunku do samochodów, środków transportu."
172	dotyczy: Str. 97 „Zintegrowany transport. Zdanie: „Należy wspierać rozwój sieci dróg o znaczeniu krajowym, w tym autostrad i dróg ekspresowych” Sprzeczność z innymi celami strategii, błędnie ustawione priorytety. uzasadnienie: Wspieranie rozwoju takich dróg to zaproszenie samochodów do miasta. Wsparcie dla linii kolejowych jest wskazane dopiero w dalszych punktach, co sugeruje błędne priorytety	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, w którym wyznaczone zostały cele strategiczne, jako główne kierunki rozwoju miasta, a także generalne kierunki działań określające zasady umożliwiające osiągnięcie tych celów. Są one na pewnym poziomie ogólności, jako główne kierunkowskazy. Doprecyzowanie ich nastąpi w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych. Kolejność wyznaczonych priorytetów nie wskazuje ich waloryzacji pod kątem ważności. W projekcie Strategii temat transportu kolejowego wskazany jest, jako jeden z kluczowych elementów kształtowania

	zrównoważonego i zintegrowanego transportu miejskiego. W polityce przestrzennej w rozdziale 5.5. określającym Zasady kształtowania mobilności i transportu, transport kolejowy został wyznaczony jako jeden z kluczowych elementów transportu zbiorowego. Kolej ma być nie tylko uzupełnieniem transportu publicznego, ale równorzędnym środkiem transportu w stosunku do transportu autobusowego i tramwajowego. Jednakże należy podkreślić, że kolej stanowi odrębny byt pod względem zarządczym, w związku z czym miasto nie ma bezpośredniego wpływu na podejmowane działania. Miasto może jedynie nawiązać współpracę na rzecz wspólnych celów oraz prowadzić zabiegi wspierające na rzecz rozwoju. Dlatego w projekcie Strategii wskazane zostały takie kierunki działań. Równocześnie rozwój transportu drogowego dla połączeń ponadlokalnych i
--	---

		międzynarodowych jest istotny dla powiązania Wrocławia, jako rdzenia aglomeracji, z zewnętrznym układem drogowym dla m. in. dla zapewnienia właściwej dostępności miasta. Projekt Strategii wyznacza jedynie główne korytarze drogowe tranzytowe i najważniejsze powiązania międzyosiedlowe. Obszar wewnątrz powiązań międzyosiedlowych to obszar intensywniejszych działań z zakresu polityki parkingowej oraz uspokajania ruchu samochodowego.
173	dotyczy: OSI „Kompleks Stadionu Miejskiego – obszar o znaczeniu metropolitalnym, oferujący szeroki pakiet usług sportowych, kulturalnych, rozrywkowych, rekreacyjnych i gastronomicznych. Stadion nie tylko przyciąga mieszkańców i turystów, ale również wspiera rozwój i społeczny regionu, będąc ważnym elementem miejskiej infrastruktury. Poprzez organizację różnorodnych wydarzeń sportowych, kulturalnych i rozrywkowych, Stadion Miejski jest miejscem spotkań i integracji społecznej, kształtującym tożsamość	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

miasta. W połączeniu z terenami sportowo-rekreacyjnymi ma szanse stać się silnym zapleczem szkoleniowym dla rozwoju zarówno młodzieżowego, jak i zawodowego uprawiania piłki nożnej.” gospodarczy Błędne założenia. uzasadnienie: Stadion nie oferuje szerokiego pakietu usług, w szczególności sportowych, kulturalnych i gastronomicznych. Mieszkańców przyciągają jedynie okazjonalne sytuacje i imprezy typu mecze, festiwale, koncerty. Poza tymi sytuacjami Stadion nie spełnia też funkcji turystycznych chociażby z powodu znacznego oddalenia od Centrum i braku zaplecza hotelowego czy gastronomicznego. Nie jest też miejscem integracji mieszkańców (za wyjątkiem użytkowników przerobionych, głośnych samochodów, którzy upodobali sobie to miejsce i szeroką aleję Śląską jako miejsce „wylotowe” na rajdy po ul. Lotniczej, Kosmonautów i AOW). Przed podjęciem jakichkolwiek interwencji i inwestycji w tym obszarze należy	
--	--

	rzeczywiście określić funkcje tego miejsca, nadać mu odpowiednie walory i rozważyć, czy ryzyko utraty wartościowego otoczenia tego miejsca i negatywne oddziaływanie na korytarz rzeki Ślezy są warte podejmowania dalszych inwestycji infrastrukturalnych w ten obszar, czy nie lepiej skoncentrować się na nadaniu odpowiedniej wartości i funkcji istniejącej infrastrukturze.	
174	dotyczy: Kierunki polityki przestrzennej Włączenie terenów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w obszary zabudowy śródmiejskiej; uzasadnienie: Uwzględnienie w budowanej Strategii zaproponowanych postulatów pozwoli na osiągnięcie poczynionych przez Państwa założeń, a więc mocniejszej pozycji Wrocławia w Polsce i w Europie. Wzmocnienie pozycji gospodarczej Wrocławia to wzmocnienie pozycji wrocławskich uczelni oraz promocja oferowanych przez nie usług. Rozwój Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu to rozwój Wrocławia, bo nie	Wyjaśnienie Uwaga nie dotyczy materii Strategii, postulowane zagadnienia ustala się w planie ogólnym. W projekcie Strategii nie zostały wyznaczone obszary zabudowy śródmiejskiej. Wskazane w uwadze tereny Uniwersytetu Ekonomicznego w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej znajdują się w strefie mieszkaniowo-usługowej, w stylu zamieszkiwania śródmiejskiego, a w ramach obszarów dopuszczonej maksymalnej wysokości zabudowy zostały zakwalifikowane do wysokości zabudowy W3 - o

	można tego traktować osobno. Rozwój UEW to stymulowanie lokalnych rynków pracy, a także zwiększenie roli Wrocławia jako ośrodka badań i rozwoju. Jednym z wielu założeń inwestycyjnych są obiekty związane z pracami badawczo-rozwojowymi oraz inkubatory przedsiębiorczości. Uwzględnienie naszych wniosków w budowanej Strategii Rozwoju Wrocławia 2050 pozwoli UEW na rozwój jako uniwersytet kompetencji przyszłości, a Państwu na podniesienie wagi Wrocławia jako miasta o rozpoznawalnej marce, co jest jednym z elementów budowanej Strategii.	dopuszczonej wysokości zabudowy 25 m, z jednoczesnym dopuszczeniem na tym obszarze. Śródmiejskiej strefy podwyższenia wysokości zabudowy, pozwalające na dopuszcza się przekroczenie maksymalnej wysokości zabudowy ustalonej na 25 m do wartości nie większej niż 55 m.
175	dotyczy: Kierunki polityki przestrzennej Uwzględnienie stref planistycznych z profilem funkcjonalnym stref planistycznych — dotyczy terenu po obu stronach ulicy Kamiennej z uwagi na istniejące i planowane do wybudowania obiekty wielofunkcyjne pełniące funkcje noclegowe, usługowe, inkubacyjne, rekreacyjne dla społeczności akademickiej: strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową / teren zabudowy	Wyjaśnienie Uwaga dotyczy obszarów tematycznych wykraczających poza zakres strategii rozwoju gminy. W projekcie Strategii nie zostały wyznaczone strefy planistyczne. Wskazane w uwadze tereny Uniwersytetu Ekonomicznego w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej znajdują się w strefie mieszkaniowo-usługowej, w stylu

mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, strefa usługowa / teren usług, teren komunikacji, strefa gospodarcza / teren produkcji, teren usług, strefa infrastrukturalna / teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, strefa zieleni i rekreacji / teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, strefa komunikacyjna / teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki; strefa komunikacyjna / teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki. uzasadnienie: Uwzględnienie w budowanej Strategii zaproponowanych postulatów pozwoli na osiągnięcie poczynionych przez Państwa założeń, a więc mocniejszej pozycji Wrocławia w Polsce i w Europie. Wzmocnienie pozycji gospodarczej Wrocławia to	zamieszkiwania śródmiejskiego, a w ramach obszarów dopuszczanej maksymalnej wysokości zabudowy zostały zakwalifikowane do wysokości zabudowy W3 - o dopuszczanej wysokości zabudowy 25 m, z jednoczesnym dopuszczeniem na tym obszarze Śródmiejskiej strefy podwyższenia wysokości zabudowy. Strefa mieszkaniowo-usługowa MU składa się z "kompletnych osiedli mieszkaniowych, Osiedla mieszkaniowe wyposażone są w lokalne centra usługowe z przestrzeniami publicznymi, gwarantujące mieszkańcom i mieszkańcom dobrą dostępność do usług, w tym usług publicznych, a także realizację potrzeb społecznych. W ramach osiedli funkcjonują różne formy zieleni (skwery, parki, ogrody działkowe, sady, cmentarze itp.), zapewniające możliwość rekreacji i wypoczynku. Osiedla mają dobry dostęp do infrastruktury technicznej, infrastruktury komunikacyjnej, a także do transportu zbiorowego. Kompletność osiedli
---	--

	wzmocnienie pozycji wrocławskich uczelni oraz promocja oferowanych przez nie usług. Rozwój Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu to rozwój Wrocławia, bo nie można tego traktować osobno. Rozwój UEW to stymulowanie lokalnych rynków pracy, a także zwiększenie roli Wrocławia jako ośrodka badań i rozwoju. Jednym z wielu założeń inwestycyjnych są obiekty związane z pracami badawczo-rozwojowymi oraz inkubatory przedsiębiorczości. Uwzględnienie naszych wniosków w budowanej Strategii Rozwoju Wrocławia 2050 pozwoli UEW na rozwój jako uniwersytet kompetencji przyszłości, a Państwu na podniesienie wagi Wrocławia jako miasta o rozpoznawalnej marce, co jest jednym z elementów budowanej Strategii.	mieszkaniowych zapewnia mieszkańcom wysoką jakość zamieszkiwania i dobry standard życia. Rozstrzygnięcie uwag w zgłoszonym zakresie może nastąpić zgodnie z wymogami ustawowymi w ramach ustaleń planu ogólnego, a następnie w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
176	dotyczy: Kierunki polityki przestrzennej Uwzględnienie wnioskowanych wskaźników zabudowy dla terenów Uczelni: wartość maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy — 2,0, maksymalna wysokość zabudowy — 60 m, maksymalny udział	Wyjaśnienie Uwaga w części dotyczy obszarów tematycznych wykraczających poza zakres strategii rozwoju gminy. W projekcie Strategii wyznaczone zostały obszary dopuszczalnej maksymalnej wysokości zabudowy w

powierzchni zabudowy 70%, wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej - 20%. uzasadnienie: Uwzględnienie w budowanej Strategii zaproponowanych postulatów pozwoli na osiągnięcie poczynionych przez Państwa założeń, a więc mocniejszej pozycji Wrocławia w Polsce i w Europie. Wzmocnienie pozycji gospodarczej Wrocławia to wzmocnienie pozycji wrocławskich uczelni oraz promocja oferowanych przez nie usług. Rozwój Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu to rozwój Wrocławia, bo nie można tego traktować osobno. Rozwój UEW to stymulowanie lokalnych rynków pracy, a także zwiększenie roli Wrocławia jako ośrodka badań i rozwoju. Jednym z wielu założeń inwestycyjnych są obiekty związane z pracami badawczo-rozwojowymi oraz inkubatory przedsiębiorczości. Uwzględnienie naszych wniosków w budowanej Strategii Rozwoju Wrocławia 2050 pozwoli UEW na rozwój jako uniwersytet kompetencji przyszłości, a Państwu na podniesienie	ramach których tereny wskazane w uwadze zostały zakwalifikowane do obszaru dopuszczalnej maksymalnej wysokości zabudowy W3 - o dopuszczalnej wysokości zabudowy 25 m, z jednoczesnym dopuszczeniem na tym obszarze. Śródmiejskiej strefy podwyższenia wysokości zabudowy, pozwalające na dopuszcza się przekroczenie maksymalnej wysokości zabudowy ustalonej na 25 m do wartości nie większej niż 55 m. Pozostałe wskaźniki zgodnie z wymogami ustawowymi mogą zostać uwzględnione w ramach ustaleń planu ogólnego, a następnie w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
---	--

	wagi Wrocławia jako miasta o rozpoznawalnej marce, co jest jednym z elementów budowanej Strategii.	
177	dotyczy: Kierunki polityki przestrzennej Objęcie nieruchomości obszarem uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym, nawet w przypadkach gdy na chwilę obecną dana nieruchomość jest już objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. uzasadnienie: Uwzględnienie w budowanej Strategii zaproponowanych postulatów pozwoli na osiągnięcie poczynionych przez Państwa założeń, a więc mocniejszej pozycji Wrocławia w Polsce i w Europie. Wzmocnienie pozycji gospodarczej Wrocławia to wzmocnienie pozycji wrocławskich uczelni oraz promocja oferowanych przez nie usług. Rozwój Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu to rozwój Wrocławia, bo nie można tego traktować osobno. Rozwój UEW to stymulowanie lokalnych rynków pracy, a także zwiększenie roli Wrocławia jako ośrodka badań i	Wyjaśnienie Uwaga dotyczy obszaru tematycznego wykraczającego poza zakres strategii rozwoju gminy. Postulowane zagadnienia ustala się w planie ogólnym. Wskaźniki zgodnie z wymogami ustawowymi znajdują się w ustaleniach planu ogólnego, a następnie ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

	rozwoju. Jednym z wielu założeń inwestycyjnych są obiekty związane z pracami badawczo-rozwojowymi oraz inkubatory przedsiębiorczości. Uwzględnienie naszych wniosków w budowanej Strategii Rozwoju Wrocławia 2050 pozwoli UEW na rozwój jako uniwersytet kompetencji przyszłości, a Państwu na podniesienie wagi Wrocławia jako miasta o rozpoznawalnej marce, co jest jednym z elementów budowanej Strategii.	
178	dotyczy: Kierunki polityki przestrzennej Uwzględnienie możliwości lokalizacji inwestycji celu publicznego związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa — dla obiektu wielofunkcyjnego, który w planach Uczelni ma powstać w sąsiedztwie urzędu skarbowego (bliżej ul. Sztabowej) pomiędzy akademikami i taką między innymi funkcję ma spełniać. uzasadnienie: Uwzględnienie w budowanej Strategii zaproponowanych postulatów pozwoli na osiągnięcie poczynionych przez	Wyjaśnienie Projekt Strategii, zgodnie z jej celem, określa działania kierunkowe i priorytety rozwoju w takich obszarach, jak bezpieczeństwo cywilne, ochrona przeciwpowodziowa czy adaptacja do zmian klimatu. Strategia nie przesądza o lokalizacji inwestycji celu publicznego z zakresu obronności i bezpieczeństwa państwa, nie odnosi się do konkretnych działek i budynków. Nie jest dokumentem operacyjnym ani planem działań kryzysowych.

	Państwa założeń, a więc mocniejszej pozycji Wrocławia w Polsce i w Europie. Wzmocnienie pozycji gospodarczej Wrocławia to wzmocnienie pozycji wrocławskich uczelni oraz promocja oferowanych przez nie usług. Rozwój Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu to rozwój Wrocławia, bo nie można tego traktować osobno. Rozwój UEW to stymulowanie lokalnych rynków pracy, a także zwiększenie roli Wrocławia jako ośrodka badań i rozwoju. Jednym z wielu założeń inwestycyjnych są obiekty związane z pracami badawczo-rozwojowymi oraz inkubatory przedsiębiorczości. Uwzględnienie naszych wniosków w budowanej Strategii Rozwoju Wrocławia 2050 pozwoli UEW na rozwój jako uniwersytet kompetencji przyszłości, a Państwu na podniesienie wagi Wrocławia jako miasta o rozpoznawalnej marce, co jest jednym z elementów budowanej Strategii.	
179	dotyczy: [Strategia, rozdz. 6] INFRASTRUKTURA I INTERWENCJE MIEJSKIE Propozycje uzupełnienia strategii: łączenie UMW w Obszary	Uwaga nieuwzględniona Obszar Strategicznej Interwencji to określony w strategii obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych problemach

	Strategicznej Interwencji – m.in. Zespół Klinik przy ul. Curie Skłodowskiej.:	funkcjonalno-przestrzennych lub społeczno-gospodarczych lub obszar o potencjale rozwojowym. W projekcie Strategii wskazujemy dwa typy OSI: obszar transformacji i obszar rozwoju usług. Postulowany Zespół Klinik przy ul. Curie-Skłodowskiej nie wpisuje się w zawarte w dokumencie typy OSI. Nie jest zatem zasadne wyznaczenie go jako OSI.
180	dotyczy: [Strategia, rozdz. 5. Kierunki polityki przestrzennej] INFRASTRUKTURA I INTERWENCJE MIEJSKIE Propozycje uzupełnienia strategii: Ryzyko przeznaczenia terenów USK na potrzeby irygacji dzielnicy Borek - Gaj.	Wyjaśnienie Treść uwagi niezrozumiała. Nie wiadomo o jaką irygację miałoby chodzić.
181	dotyczy: [Strategia, 3.6] INFRASTRUKTURA I INTERWENCJE MIEJSKIE Propozycje uzupełnienia strategii: Ryzyko przeznaczenia terenów USK na potrzeby stacji przesiadkowej – tramwaj / MPK /	Wyjaśnienie Projekt Strategii wskazuje obszar w rejonie ulicy Borowskiej, w tym teren USK, jako jeden z ponadlokalnych ośrodków usług ochrony zdrowia Borowska - Gaj. Stanowi bardzo ważny element w strukturze

	PKP.	funkcjonalno-przestrzennej miasta. nie zawiera zapisów dotyczących przekształcania ośrodków ochrony zdrowia na węzły przesiadkowe. Zapisy w projekcie Strategii mówią o kształtowaniu ponadlokalnych ośrodków usługowych zgodnie z lokalizacjami wskazanymi na Rysunku 1. modelu, dla Uniwersyteckiego Szpitalu Klinicznego jest to ponadlokalny ośrodek usług ochrony zdrowia - Borowska-Gaj.
182	dotyczy: str. 15, Cel 3.2.1 Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni 7. Rozwój wspólnej polityki przestrzennej Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego. - Brak opisu działań, lub odniesienia do innej części Strategii	Wyjaśnienie Projekt Strategii zawiera postulowane w uwadze treści w części dotyczącej kierunków polityki przestrzennej w rozdziale 5.8. Wrocławski Obszar Metropolitalny (WrOM). W 3.2 Cele i kierunki działań wskazane zostało, że ta część Strategii zobrazowana została polityką przestrzenną w rozdziale 5, w której rozwinięto i uszczegółowiono kierunki działań, zwłaszcza te dotyczące kształtowania

		przestrzeni, polityki mobilności, adaptacji do zmian klimatu czy infrastruktury służącej odporności i bezpieczeństwu.
183	dotyczy: str. 18, 3.2.3. Bezpieczeństwo, odporność na kryzysy i neutralność klimatyczna Podwyższenie poziomu bezpieczeństwa ekologicznego, m.in. Poprzez - brak wskazania dostępu do wody pitnej o odpowiedniej jakości. Dbalości o tereny wodonośne. Temat wody pitnej jest wskazany w pkt.7 jednak nie chodzi tylko o kryzysy wojenne, a o codzienne bezpieczeństwo w dostępie do wody. Nadal wiele elementów sieci jest do wymiany, co powoduje ich awaryjność.	Wyjaśnienie Projekt Strategii zawiera postulowane w uwadze treści w części dotyczącej kierunków polityki przestrzennej związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa w dostępie do wody pitnej - Rozdział 5.7. Bezpieczeństwo i infrastruktura krytyczna. W przedmiotowym rozdziale wskazane zostały ustalenia i rekomendacje dotyczące m.in. 3) Zabezpieczenie dostępu do wody pitnej i infrastruktura wodno-kanalizacyjna. Pozostałe elementy uwagi zawierają odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, obejmujące zapisy zbyt szczegółowe na poziom strategii rozwoju gminy.
184	dotyczy: str. 34 20. Nie należy lokalizować	Uwaga uwzględniona Wprowadzono korektę zapisu.

przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarach objętych ochroną, obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, wzdłuż dolin rzecznych oraz na obszarach cennych przyrodniczo nieobjętych ochroną prawną, w tym parków i lasów. Zaleca się nie lokalizować przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w sąsiedztwie terenów zieleni oraz terenów mieszkaniowych. uzasadnienie: Ustawa nie zakazuje lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarach objętych ochroną etc. Niezbędne jest wówczas przeprowadzenie SOOŚ. Zgodnie z Rozporządzeniem Katalog przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko jest szeroki. Są w nim wskazane nie tylko inwestycje które wprost mogą szkodzić środowisku, są w nim również ujęte: ochrona przeciwpowodziowa, rurociągi wodociągowe, sieci kanalizacyjne. W związku z czym kategoriyczny zakaz może zablokować wiele inwestycji celu	
--	--

	publicznego. Warto rozważyć zastosowanie zapisu „Nie zaleca się” [link]	
185	dotyczy: Strategia, str. 31-32, MOC ZAPISÓW "MOC ZAPISÓW uzasadnienie: Zapisy dotyczące kształtowania polityki przestrzennej w Strategii Wrocław 2050, zwane Ustaleniami i rekomendacjami, mają następujące brzmienie i znaczenie: - nakazy, gdy użyto następujących sformułowań: należy [coś uczynić], ustala się, wyznacza się, obowiązuje, wymaga się, ma być, musi być, powinien, ma stanowić; - zakazy, gdy użyto następujących sformułowań: zakazuje się, nie należy, nie dopuszcza się; - dopuszczenia, oznaczające zezwolenie na wszystkie stany lub czynności, lub kierunki w ramach przedmiotu, którego dotyczy zapis, gdy użyto następujących sformułowań: dopuszcza się, można [coś uczynić]; - ograniczenia, gdy użyto następujących sformułowań:	Wyjaśnienie Zapisy w strategii gminy mają moc kierunkową i programową. W projekcie Strategii zostały wprowadzone w rozdziale określającym kształtowanie kierunków polityki przestrzennej. Stanowią wskazówki dla wskazanych kierunków działań i są podstawą do tworzenia konkretnych planów i programów. Zapisy projektu Strategii nie mają charakteru wykonawczego. Zaproponowana moc została przeanalizowana pod kątem oczekiwań oraz ewentualnych możliwości ich realizacji, a także poziomu szczegółowości dokumentu.

	dopuszcza się wyłącznie, które wraz z nadaniem zezwolenia stanowi jednocześnie zakaz wystąpienia innych rozwiązań w ramach przedmiotu, którego dotyczy zapis; - dyspozycje, oznaczające obowiązek dążenia do osiągnięcia określonego celu, gdy użyto następujących sformułowań: należy dążyć, dąży się; - postulaty, będące sugestiami, gdy użyto następujących sformułowań: postuluje się, zaleca się, preferuje się, proponuje się, wskazuje się, popiera się, wspiera się. Uwaga: Strategia w stopniu niewystarczającym wykorzystuje wiedzę i możliwości wpływu, czy sugestii konkretnych rozwiązań poprzez umiejętne wykorzystanie możliwości i wagi w/w form zapisów.	
186	dotyczy: Strategia, str. 72, 7. POLITYKA PARKINGOWA Przy obszarach mieszkaniowych należy zabezpieczać tereny pod lokalizację wygodnych i bezpiecznych wiat rowerowych. uzasadnienie: Przy nowych inwestycjach należy	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, w którym wyznaczone zostały cele strategiczne i główne kierunki działań, których doprecyzowanie nastąpi w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych. Kierunki działań, na pewnym poziomie ogólności, uwzględniają istniejące

ustalać wysokość wymaganego wskaźnika stanowisk postojowych dla samochodów i rowerów w tym wspierać budowę zamykanych wiat lub garaży dla rowerów, wraz ze sposobem organizacji tych miejsc w powiązaniu z dostępnością komunikacyjną obszaru. Uwaga: a co z istniejącymi starymi osiedlami ? Bardzo poważny, trudny temat pominięty w Strategii.	uwarunkowania i idące za tym możliwości ich realizacji, dlatego zostały wskazane dla nowych inwestycji. Podobny tryb, czyli uwzględnienie istniejącego zagospodarowania, stosowany jest w przypadku opracowywania dokumentów operacyjno-wdrożeniowych oraz aktów planowania przestrzennego. Ponadto istniejące stare osiedla blokowe zwykle zlokalizowane są na obszarach z dobrą dostępnością do komunikacji zbiorowej, a zgodnie z Polityką parkingową w projekcie Strategii należy ją prowadzić w trzech sferach: - jako element integracji międzygałęziowej w postaci parkingów przesiadkowych P&R, jako narzędzie regulujące i ograniczające nadmierną obecności samochodów w obszarach z ukształtowaną tkanką miejską o różnorodnych funkcjach i dobrym dostępem do transportu publicznego w postaci rozwoju na nich płatnego parkowania oraz jako narzędzie regulacji planistycznej powiązane z poziomem dostępności
--	---

	inwestycji do transportu zbiorowego. Przedmiotowe ustalenia wskazują, że lokalizacja z dobrą komunikacją zbiorową ma większe znaczenie nad wymogami parkingowymi. Jednakże projekt Strategii nie wyklucza realizacji infrastruktury w tym zakresie. Ponadto należy podkreślić, że w Strategii wyodrębniono ze stref mieszkaniowych osobny styl zamieszkiwania dla osiedli blokowych, co daje w przyszłości możliwości odmiennego spojrzenia na ich problematykę i wyzwania. Styl ten podkreśla w szczególności już istniejące wartości programu funkcjonalno-przestrzennego układów budowanych kiedyś przez spółdzielnie mieszkaniowe i wyraźnie wskazuje na utrzymanie priorytetu dla zieleni i przestrzeni publicznych. Zagadnienia komunikacyjne dotyczące przemieszczania się i parkowania, zwiększonej liczby pojazdów indywidualnych są dostrzegane na również i na tym typie osiedli. Z tego względu należy
--	---

		również podkreślić, że w Strategii wskazano liczne działania dotyczące przestrzeni i mobilności. Dają one ramy do dalszych projektów i programów, na które musi być skonstruowany w przyszłości budżet, a w szczególności dające także możliwość włączenia spółdzielni i wspólnot, które przeważnie są właścicielem terenów, w kształtowanie bardziej zielonych i wygodnych pod kątem transportu osiedli.
187	dotyczy: Strategia, str. 84, 7) ZASADY KSZTAŁTOWANIA STREF MIESZKANIOWO-USŁUGOWYCH (MU) Dla obszarów stylu zamieszkiwania osiedli blokowych, należy dążyć do: ochrony i podniesienia standardu terenów zieleni istniejących osiedli, zgodnie z ich pierwotnym przeznaczeniem. uzasadnienie: Uwaga: czyli wyrzucić z terenu osiedli zgodnie z pierwotnym Planem Zagospodarowania Terenu i pozwoleniem na budowę, około 2/3 parkujących tam samochodów."	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Dokument koncentruje się na kierunkowych ustaleniach i rekomendacjach dotyczących obszarów mieszkaniowych. Nowe akty planowania przestrzennego tzn. plan ogólny i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w ramach prawnych możliwości w sposób zrównoważony kształtują przestrzeń Miasta Wrocławia, a w tym osiedli blokowych. Organizacja

	ruchu, wyznaczanie miejsc do parkowania jak i terenów pod zieleni będzie przedmiotem indywidualnych, bardziej szczegółowych projektów. Należy jednak podkreślić, że w Strategii wyodrębniono ze stref mieszkaniowych osobny styl zamieszkiwania dla osiedli blokowych, co daje w przyszłości możliwości odmiennego spojrzenia na ich problematykę i wyzwania inne niż na osiedlach współczesnych czy zabudowy śródmiejskiej. Styl ten podkreśla w szczególności już istniejące wartości programu funkcjonalno-przestrzennego układów budowanych kiedyś przez spółdzielnie mieszkaniowe i wyraźnie wskazuje na utrzymanie priorytetu dla zieleni i przestrzeni publicznych. Zagadnienia komunikacyjne dotyczące przemieszczania się i parkowania, zwiększonej liczby pojazdów indywidualnych są dostrzegane na również i na tym typie osiedli. Z tego względu należy również
--	--

	podkreślić, że w Strategii wskazano liczne działania dotyczące przestrzeni i mobilności. Dają one ramy do dalszych projektów i programów, na które musi być skonstruowany w przyszłości budżet, a w szczególności dające także możliwość włączenia spółdzielni i wspólnot, które przeważnie są właścicielem terenów, w kształtowanie bardziej zielonych i wygodnych pod kątem transportu osiedli. Poniżej niektóre z działań, które będą wspierać postulaty poruszone w uwadze. W zakresie przestrzeni: - kształtowanie miasta wielofunkcyjnego o zwartych strukturach zabudowy, z dobrym dostępem do zieleni i infrastruktury publicznej, w tym infrastruktury technicznej i błękitno-zielonej, a także dostępem do transportu zbiorowego - kształtowanie osiedli Wrocławia, opierając się na stylach zamieszkiwania wskazanych w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej,
--	--

	- rozwój osiedli kompletnych, oferujących potrzebne usługi, przestrzenie publiczne i miejsca spotkań oraz zielen jak najbliższej miejsca zamieszkania Na rzecz jakości i charakteru przestrzeni poprzez: - podnoszenie jakości przestrzeni wspólnych, ich elementów i wyposażenia, w tym placów, podwórz, terenów zieleni i terenów komunikacji, - tworzenie i rozwój spójnego i komfortowego systemu połączeń pieszych i rowerowych W zakresie rozwoju zrównoważonej mobilności i zintegrowanego systemu komunikacyjnego, m.in. poprzez: - budowanie zintegrowanych systemów komunikacyjnych, racjonalizujących potrzeby w zakresie budowy infrastruktury komunikacyjnej oraz zmniejszających skalę podróży samochodowych poprzez proponowanie jak najszerzej alternatywnej oferty konkurencyjnej
--	--

	czasowo, - wspieranie nowych form mobilności w ramach niesamochodowych form przemieszczania się, obejmując zrównoważonym transportem nowe grona użytkowników oraz zwiększając zasięg podróży niesamochodowych - edukację i promocję w celu zwiększania świadomości i propagowania alternatywnych, w stosunku do samochodów, środków transportu W zakresie przemieszczania się i parkowania: - należy rozbudowywać system parkingów B+R w miejscach, gdzie jest możliwa wygodna przesiadka na komunikację zbiorową; - należy zaplanować trasy rowerowe doprowadzające do parkingów B+R, przede wszystkim z kierunków osiedli usytuowanych do 10 minut dojazdu rowerem do węzła; - należy planować bezpieczne i komfortowe dojścia piesze do przystanków transportu zbiorowego; - w obszarach mieszkaniowych
--	--

		zaleca się wydzielać strefy piesze, np. w formie przestrzeni współdzielonych lub woonerfów; - należy rozwijać system parkingowy dla rowerów, w tym wspierać budowę zamykanych wiat lub garaży dla rowerów, umożliwiające bezpieczne i wygodne pozostawienie roweru w miejscu zamieszkania."
188	dotyczy: Strategia "Strategia w zakresie mieszkalnictwa w niedostatecznym stopniu różnicuje zagadnienia dotyczące różnych zasobów mieszkaniowych: - sprzed 1939 roku, - powstałych po 1945 do około 1990 roku, - oraz późniejszych.	Wyjaśnienie W Strategii zamieszkiwanie jest jednym z kluczowych elementów rozpatrujących to zagadnienie pod kątem przestrzennym i społecznym. Historyczne uwarunkowania zabudowy i osiedli z różnego wieku były brane pod uwagę na etapie diagnozy i tworzenia kierunków. Zabudowa mieszkaniowa osiedli należy do najbardziej trwałych elementów struktury przestrzennej miasta, dlatego należy zachować oraz wzmacniać specyfikę i różnorodność poszczególnych typów osiedli. Jednocześnie uwzględniać zmieniające się potrzeby mieszkańców poprzez elastyczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych i zieleni

	międzyosiedlowej. Między innymi z tego względu wprowadzono pojęcie stylu zamieszkiwania jako zbioru cech wyróżniających zespół mieszkaniowy pod kątem funkcjonalnym, przestrzennym i społecznym, kształtujących relacje pomiędzy mieszkańcami a ich miejscem życia. Jednym z istotnych elementów wyznaczanie stylów zamieszkiwania był również różnorodność form zabudowy i charakteru osiedli, bardzo często związana z okresem, w którym powstawały. Z tego względu mamy na przykład styl kameralny, które wskazuje takie osiedla jak Biskupin-Sępolno, Karłowice. Styl śródmiejski odpowiadający w dużej mierze za historyczną zabudowę w centrum. Styl osiedli blokowych to wskazanie odrębności cennych zespołów urbanistycznych z lat 60-tych, 70-tych, 80-tych XX w. Styl małomiasteczkowy to wskazanie 3 dawnych historycznych miast, które obecnie są w granicach Wrocławia. Natomiast styl sielski to jest próba
--	---

		wyeksponowania dawnych wsi, gdzie układ ruralistyczny nie został jeszcze zatarty i nie przekształcił się np. w styl indywidualny. Natomiast styl blokowy to przeważnie obszary, gdzie rozwija się zabudowa po 1990 r. Postulaty i kierunki dają więc ramy do tego, aby na etapie bardziej szczegółowych programów, planów czy projektów podkreślać wartości poszczególnych zespołów urbanistycznych i w miarę potrzeby wprowadzać działania ochronne."
189	dotyczy: Strategia, str. 110, 7.1. Wnioski z diagnoz Dla poprawy jakości życia na istniejących, starych osiedlach nie wystarczy pisać o zieleni i wodzie. Trzeba ustosunkować się do istniejącej sytuacji w tym zakresie. Strategia całkowicie pomija, przemilcza ten problem, a jest to dla wszystkich starych osiedli problem podstawowy. Założenie że wszyscy porzucą samochody, lub będą korzystać z wynajmowanych, miejskich, jeździć wyłącznie komunikacją miejską, oraz rowerami i	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, w którym wyznaczone zostały cele strategiczne i główne kierunki działań, których doprecyzowanie nastąpi w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych. Kierunki działań, na pewnym poziomie ogólności, uwzględniają istniejące uwarunkowania i idące za tym możliwości ich realizacji, dlatego zostały wskazane dla nowych inwestycji. Podobny tryb, czyli uwzględnienie istniejącego zagospodarowania, stosowany jest w

hulajnogami jest abstrakcyjne. Trzeba coś z tym robić i jedynie połączenie, współpraca wszystkich zainteresowanych może coś poprawić. W przeciwnym wypadku większość pięknych założeń strategii dla mieszkańców starszych osiedli pozostanie marzeniem i abstrakcją. Trzeba budować parkingi wielostanowiskowe nadziemne i podziemne, aby uratować pozostałości pierwotnego zagospodarowania na osiedlach. uzasadnienie: Może trzeba zachęcić, ośmielić Spółdzielnie do bardziej odważnych i radykalnych działań: - ustalić opłaty za parkowanie na terenie osiedla, - budować parkingi nadziemne wielostanowiskowe, na terenie, lub w pobliżu osiedli przy współpracy i udziale Miasta.	przypadku opracowywania dokumentów operacyjno-wdrożeniowych oraz aktów planowania przestrzennego. Ponadto istniejące stare osiedla blokowe zwykle zlokalizowane są na obszarach z dobrą dostępnością do komunikacji zbiorowej, a zgodnie z Polityką parkingową w projekcie Strategii należy ją prowadzić w trzech sferach: - jako element integracji międzygałęziowej w postaci parkingów przesiadkowych P&R, jako narzędzie regulujące i ograniczające nadmierną obecności samochodów w obszarach z ukształtowaną tkanką miejską o różnorodnych funkcjach i dobrym dostępem do transportu publicznego w postaci rozwoju na nich płatnego parkowania oraz jako narzędzie regulacji planistycznej powiązane z poziomem dostępności inwestycji do transportu zbiorowego. Przedmiotowe ustalenia wskazują, że lokalizacja z dobrą komunikacją zbiorową ma większe znaczenie nad wymogami parkingowymi. Jednakże projekt Strategii nie wyklucza
---	---

	realizacji infrastruktury w tym zakresie. Ponadto należy podkreślić, że w Strategii wyodrębniono ze stref mieszkaniowych osobny styl zamieszkiwania dla osiedli blokowych, co daje w przyszłości możliwości odmiennego spojrzenia na ich problematykę i wyzwania. Styl ten podkreśla w szczególności już istniejące wartości programu funkcjonalno-przestrzennego układów budowanych kiedyś przez spółdzielnie mieszkaniowe i wyraźnie wskazuje na utrzymanie priorytetu dla zieleni i przestrzeni publicznych. Zagadnienia komunikacyjne dotyczące przemieszczania się i parkowania, zwiększonej liczby pojazdów indywidualnych są dostrzegane na również i na tym typie osiedli. Z tego względu należy również podkreślić, że w Strategii wskazano liczne działania dotyczące przestrzeni i mobilności. Dają one ramy do dalszych projektów i programów, na które musi być skonstruowany w przyszłości budżet, a w szczególności dające także
--	---

		możliwość włączenia spółdzielni i wspólnot, które przeważnie są właścicielami terenów, w kształtowanie bardziej zielonych i wygodnych pod kątem transportu osiedli.
190	dotyczy: Strategia, 7.1. Wnioski z diagnoz "W MPZT 2014 dla osiedla Kozanów dopuszczono w paru miejscach budowę parkingów wolnostojących, wielostanowiskowych podziemnych. Proszę o informację ile takich parkingów powstało w Wrocławiu na starszych osiedlach mieszkaniowych.	Wyjaśnienie Uwaga dotyczy obszaru tematycznego wykraczającego poza zakres strategii rozwoju gminy. Natomiast więcej informacji znajduje się w Diagnozach do Strategii (https://www.wroclaw.pl/wroclaw-przyszlosci/badania-i-analizy-strategia-2050).
191	dotyczy: Strategia, 7.1. Wnioski z diagnoz W opracowanych w ostatnich latach kilku MPZP dla m/i Popowie, problematyka samochodów i parkowania została także całkowicie pominięta. Natomiast oczywiście usiłowano wyliczyć ile miejsc postojowych należy zapewnić dla rowerów w odniesieniu do lokali użytkowych znajdujących się na tym terenie.	Wyjaśnienie Projekt Strategii jest dokumentem, w którym wyznaczone zostały cele strategiczne i główne kierunki działań, których doprecyzowanie nastąpi w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych. Kierunki działań, na pewnym poziomie ogólności, uwzględniają istniejące uwarunkowania i idące za tym możliwości ich realizacji, dlatego zostały wskazane dla nowych

Skoro wiemy ile samochodów przypada na mieszkańca, to chyba można wyliczyć ile przeciętnie samochodów usiłuje zaparkować na danym osiedlu i co z tego powinno wynikać. Ponadto coraz powszechniej na osiedlach parkują samochody firmowe osobowe i samochody dostawcze.	inwestycji. Podobny tryb, czyli uwzględnienie istniejącego zagospodarowania, stosowany jest w przypadku opracowywania dokumentów operacyjno-wdrożeniowych oraz aktów planowania przestrzennego. Ponadto istniejące stare osiedla blokowe zwykle zlokalizowane są na obszarach z dobrą dostępnością do komunikacji zbiorowej, a zgodnie z Polityką parkingową w projekcie Strategii należy ją prowadzić w trzech sferach: - jako element integracji międzygałęziowej w postaci parkingów przesiadkowych P&R, jako narzędzie regulujące i ograniczające nadmierną obecności samochodów w obszarach z ukształtowaną tkanką miejską o różnorodnych funkcjach i dobrym dostępem do transportu publicznego w postaci rozwoju na nich płatnego parkowania oraz jako narzędzie regulacji planistycznej powiązane z poziomem dostępności inwestycji do transportu zbiorowego. Przedmiotowe ustalenia wskazują, że lokalizacja z dobrą komunikacją
---	--

	zbiorową ma większe znaczenie nad wymogami parkingowymi. Jednakże projekt Strategii nie wyklucza realizacji infrastruktury w tym zakresie. Ponadto należy podkreślić, że w Strategii wyodrębniono ze stref mieszkaniowych osobny styl zamieszkiwania dla osiedli blokowych, co daje w przyszłości możliwości odmiennego spojrzenia na ich problematykę i wyzwania. Styl ten podkreśla w szczególności już istniejące wartości programu funkcjonalno-przestrzennego układów budowanych kiedyś przez spółdzielnie mieszkaniowe i wyraźnie wskazuje na utrzymanie priorytetu dla zieleni i przestrzeni publicznych. Zagadnienia komunikacyjne dotyczące przemieszczania się i parkowania, zwiększonej liczby pojazdów indywidualnych są dostrzegane na również i na tym typie osiedli. Z tego względu należy również podkreślić, że w Strategii wskazano liczne działania dotyczące przestrzeni i mobilności. Dają one ramy do dalszych projektów i
--	--

		programów, na które musi być skonstruowany w przyszłości budżet, a w szczególności dające także możliwość włączenia spółdzielni i wspólnot, które przeważnie są właścicielem terenów, w kształtowanie bardziej zielonych i wygodnych pod kątem transportu osiedli. Projekt Strategii nie zawiera postulowanej treści w rozdziale 7. Wnioski z diagnoz i badań. Natomiast więcej informacji znajduje się w Diagnozach do Strategii (https://www.wroclaw.pl/wroclaw-przyszlosci/badania-i-analizy-strategia-2050)"
192	Likwidacja barier architektonicznych. a] Budynki mieszkalne - windy. b] Szkoły, przedszkola - windy. W Strategii brak oceny i planów dotyczących działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Kwestie te wykraczają poza zakres dokumentu, który koncentruje się na celach i kierunkach działań. Należy również podkreślić, że znaczna większość budynków nie znajduje się w zasobie gminy, co ogranicza

		możliwości wpływu samorządu na realizację tego typu rozwiązań technicznych. Kwestie dostępności regulują dokumenty wyższego rzędu - zgodnie z art. 4 Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami podmioty publiczne zostały zobowiązane do usuwania barier i zapobiegania ich powstawaniu. Niemniej jednak projekt Strategii wskazuje potrzebę uwzględnienia wprowadzania dostępności w ramach Celów i kierunków działań - Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni wskazane jest - zapewnianie dostępności przestrzeni publicznych i wspólnych oraz budynków i budowli.
193	Brak, lub słaba współpraca Spółdzielni Mieszkaniowych z Urzędem Miasta i Radami Osiedli. W interesie Miasta i jego mieszkańców jest aby Spółdzielnie Mieszkaniowe i Wspólnoty były silne i dobrze działały. Do tego potrzebna jest lepsza współpraca z Miastem. Miasto w zakresie mieszkalnictwa zajmuje się głównie swoim zasobem,	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Należy jednak podkreślić, że wiele przytoczonych zagadnień i problematyki na poziomie zarządczym, prawnym, technicznym

	koncentrując tam swoją uwagę i środki, zaniedbując inne obszary. Spółdzielnie, zwłaszcza te starsze i duże, stanowią znaczną część miasta i ich dobre funkcjonowanie i współpraca z miastem jest w interesie wszystkich mieszkańców. Spółdzielnie są różne i często mają trudności w realizacji pełnego zakresu swoich obowiązków, oraz nie wykorzystują wszystkich możliwości w zakresie modernizacji, remontów, jakie dają różnego rodzaju działania, programy, Państwowe i Samorządowe, głównie w zakresie pozyskania środków zewnętrznych. Miasto to nie tylko zasoby mieszkaniowe własne Gminy, ale także Spółdzielnie, Wspólnoty i inne podmioty prowadzące gospodarkę mieszkaniową.	i współpracy jest spójne lub niesprzeczne z postulatami i kierunkami wyznaczonymi na poziomie Strategii. W zakresie zamieszkiwania dostrzega się różnorodność podmiotów zamieszkiwania, w szczególności wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe mają we Wrocławiu swój największy udział. Należy również podkreślić, że w Strategii wyodrębniono ze stref mieszkaniowych osobny styl zamieszkiwania dla osiedli blokowych, co daje w przyszłości możliwości odmiennego spojrzenia na ich problematykę i wyzwania inne niż na osiedlach współczesnych czy zabudowy śródmiejskiej. Styl ten podkreśla w szczególności już istniejące wartości programu funkcjonalno-przestrzennego układów budowanych kiedyś przez spółdzielnie mieszkaniowe i wyraźnie wskazuje na utrzymanie priorytetu dla zieleni i przestrzeni publicznych czy działań poprawiających standard osiedli blokowych.
194	dotyczy:	Wyjaśnienie

PKP - dworzec Autobusowy, Wrocławia, Plac Dawida. Plac Dawida to w mojej ocenie Obszary Strategicznej Interwencji (OSI). Likwidując dawny dworzec autobusowy — PKS i budując Wrocław, oraz modernizując dworzec PKP, popełniono [moim zdaniem] rażące błędy. Brak dogodnych powiązań dla ruchu pieszego pomiędzy tymi obiektami. W podziemiach Wrocławia umieszczono dworzec autobusowy dla części komunikacji zbiorowej, ograniczony do komunikacji dalekobieżnej. Całość pozostałego ruchu autobusowego [także mniejsze Busy], regionalnego wojewódzkiego i nie tylko [np. powiązanie z województwem Opolskim], wyrzucono z tego miejsca w „krzaki”, rozrzucając go po mieście, w znacznej części lokalizując go na Placu Dawida. Czy autorzy strategii i innych planów miejskich wiedzą kto i w jakiej ilości korzysta z tej komunikacji ? To jak to funkcjonuje w praktyce, jakie tam są	W projekcie Strategii Obszary Strategicznej Interwencji zostały wyznaczone pod kątem możliwości potencjalnej transformacji lub wzmocnienia rozwoju danego obszaru. Wskazany w uwadze obszar nie został wyznaczony w ramach tego typu obszarów. Znajduje się w obszarze bardzo ważnego węzła integracyjnego - przesiadkowego - węzeł Dworzec Wrocław Główny. Ustalenia dla węzłów przesiadkowych zostały wskazane w Rozdziale 5.5. Mobilność i transport w ramach zasad kształtowania integracji w systemie transportowym oraz zasad kształtowania węzłów. Uwaga dotyczy obszarów tematycznych wykraczających poza zakres strategii rozwoju gminy. Zawiera bardzo organizacyjne kwestie, których szczegółowość zdecydowanie nie leży w gestii strategii rozwoju gminy. Projekt Strategii jest dokumentem, w którym wyznaczone zostały cele strategiczne, jako główne kierunki rozwoju miasta oraz kierunki działań określające zasady umożliwiające
--	---

	warunki techniczne, bezpieczeństwa, socjalne i sanitarne, jest obrazą wszelkich zasad, przepisów i standardów, co jest ignorowane przez Miasto Wrocław. Obawiam się że wszelkie próby uporządkowania, poprawy tego stanu spowodują wyrzucenie tych autobusów i tysięcy ludzi, jacy z nich korzystają gdzieś na dalekie peryferie, bo tutaj tego się zgodnie z różnymi przepisami rozwiązać nie da. Te autobusy i ludzie z nich korzystający powinni trafić do parkingów podziemnych Wrocławii, zajętych przez samochody osobowe.	osiągnięcie tych celów. Są one na pewnym poziomie ogólności. Doprecyzowanie ich nastąpi w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych.
195	dotyczy: Nowe osiedla — błędy. Dlaczego Miasto mając narzędzia w postaci Planów Ogólnych i Miejscowych Zagospodarowania Przestrzennego, nie wpływa skutecznie na formę kształt, gęstość zaludnienia, ilość terenów zielonych, tereny rekreacyjne, place zabaw i sportowe na nowych osiedlach. Przykłady Kępa Mieszczańska i Port Popowice. Place zabaw małe i	Wyjaśnienie Projekt Strategii wskazuje główne kierunki rozwoju Wrocławia. Projekt Strategii wskazuje zasady kształtowania osiedli mieszkaniowych, zabudowy i zagospodarowania zarówno w wizji (1. Wizja Wrocławia 2050, str. 7), jak i w celu strategicznym i kierunkach działań (3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, 3. Wysoka jakość i charakter przestrzeni, miejsc,

uciążliwe, źle zlokalizowane. Brak terenów sportowych, typu Orliki i mniejsze place do gier sportowych. Mało zieleni w proporcji do powierzchni zabudowy. Gdzie szkoła, żłobek, przedszkole, dom kultury. A w późniejszych strategiach Miasta będziemy narzekać i ratować te osiedla w tym zakresie, z środków publicznych. Kolorystyki i rodzaj materiałów elewacji. Walczymy o ekologię, energię, a dopuszczono w ostatnich latach do realizacji wielu nowych budynków z elementami kolorystyki w kolorach ciemnych, szarych, czarnych, które pochłaniają dużo ciepła i przegrzewają budynki, oraz których materiały szybko tracą właściwości z tych samych powodów.	obiektów, osiągane m.in. poprzez..., str. 13) oraz w kierunkach polityki przestrzennej (5.2. Strefy funkcji dominujących. Szczegółowe ustalenia i rekomendacje, 1) Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania dotyczące wszystkich stref funkcji dominujących, w tym elementy kształtowania kompozycji struktur urbanistycznych i jednostek przestrzennych, str. 37-38). Ponadto akty planowania przestrzennego, w tym plan ogólny i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w ramach prawnych możliwości wprowadzają ustalenia mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku i kształtowanie przestrzeni miasta Wrocławia w zrównoważony sposób. Proponowane w uwadze wskaźniki regulujące sposób zagospodarowania terenu i realizacji zabudowy, w tym określenie choćby minimalnej powierzchni biologicznie czynnej są na zbyt niskim poziomie szczegółowości i ustalane są indywidualnie na etapie sporządzania aktów planowania
---	--

	przestrzennego. Zapisy dotyczące walorów estetycznych i architektonicznych zabudowy zawarte zostały zarówno w wizji (1. Wizja Wrocławia 2050, str. 7), jak i w celu strategicznym i kierunkach działań (3.2.1. Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, 3. Wysoka jakość i charakter przestrzeni, miejsc, obiektów, osiągnane m.in. poprzez:..., str. 13) oraz w kierunkach polityki przestrzennej (5.2. Strefy funkcji dominujących; Szczegółowe ustalenia i rekomendacje, 1) Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania dotyczące wszystkich stref funkcji dominujących, w tym elementy kształtowania kompozycji struktur urbanistycznych jednostek przestrzennych, str. 37-38). Temat estetyki zabudowy jest istotny dla miasta i wymaga dodatkowego, rozwiniętego odniesienia w konkretnych działaniach, planach i politykach, co również wybrzmiewa w rozdziale 8. System realizacji
--	--

	strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych. Wskazuje się, że w celu skutecznej realizacji celów wskazanych w Strategii Wrocław 2050 rekomenduje się opracowanie dokumentów operacyjno-wdrożeniowych (polityki, programy, plany działań) dla następujących obszarów: krajobrazu, kompozycji miasta, piękno przestrzeni. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Procedura formalno-prawna ustalona w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zarówno do planu ogólnego jak i MPZP, przewiduje udział społeczeństwa. Każda z zainteresowanych stron, na odpowiednim etapie planistycznym, może wnieść wnioski, a potem uwagi do ww. projektów, i wziąć udział w konsultacjach społecznych. Oba dokumenty ustalają sposób zagospodarowania poszczególnych
--	---

		terenów oraz parametry zabudowy. Nie przesądzają jednak czy dana inwestycja zostanie zrealizowana, ani nie przesądzają o jej ostatecznym architektonicznym kształcie. Natomiast kwestia placów zabaw wykracza poza materię i szczegółowość obu dokumentów.
196	dotyczy: Ogrody działkowe. W całej Strategii nie poświęcono im żadnej uwagi, a jest to istotny element naszego otoczenia, niestety dostępny tylko dla nielicznych i oglądania z okien autobusu. Z jednej strony bardzo zielony i pożyteczny, a z drugiej rozbijający założenia urbanistyczne miasta.	Wyjaśnienie W projekcie Strategii ogrody działkowe stanowią jeden z ważnych elementów kształtujących system błękitno-zielonej infrastruktury. Część z nich wchodzi w skład wydzielonej strefy zieleni, część stanowi zieleń uzupełniającą w ramach pozostałych stref funkcji dominujących. W projekcie Strategii wskazane jest także znaczenie ogrodów działkowych jako ewentualnej bazy dla gospodarki żywnościowej - "Należy dążyć do ochrony ogrodów działkowych jako rezerwy o dużym potencjale produkcji żywności." W dokumencie poruszane są kwestie związane z otwarciem ogrodów

		działkowych i tworzenia powiązań pieszo-rowerowych, ogólnodostępnych dla mieszkańców (rozdział 5.6. System błękitno-zielonej infrastruktury)
197	dotyczy: 8. Uzgodnienia. 1. Biuro Strategii Miasta a Wydział Planowania Przestrzennego. 1] W jakim stopniu autorzy Strategii współpracowali przy jej opracowaniu z innymi jednostkami UM Wrocław, a zwłaszcza z Wydziałem Planowania Przestrzennego. Jaka jest opinia tego działu na temat Projektu Strategii i jakie uwagi oni wnieśli. Czy w konsultacjach uczestniczy ktoś z tego Wydziału. 2] Jaka i czy jest bieżąca współpraca Biuro Strategii Miasta z Wydział Planowania Przestrzennego, gdyż zakresy tematyki i obowiązków tych wydziałów, są w znacznym stopniu zbieżne, oparte na podobnej wiedzy, chociaż z innym horyzontem czasowym. 3] W jakim zakresie Wydział Planowania Przestrzennego, opiera się w swoim działaniu na dokumentach	Wyjaśnienie Prezydent Wrocławia powołał Zespół ds. strategii rozwoju Wrocławia, dla zapewnienia spójności sporządzanych dokumentów oraz integralności aktualnych i przyszłych dokumentów strategicznych: strategii rozwoju Wrocławia, planu ogólnego Wrocławia oraz strategii ponadlokalnej obszaru Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Komitet Sterujący, w celu ostatecznego zatwierdzenia poszczególnych etapów prac nad projektem dokumentu Strategii. Ponadto odbywały się cykliczne spotkania robocze dotyczące projektu Strategii, w których brała udział interdyscyplinarna grupa specjalistów z Biura Strategii Miasta, Wydziału Planowania

	strategii opracowanych przez Biuro Strategii Miasta.	Przestrzennego, Biura Zrównoważonej Mobilności, Wydziału Klimatu i Energii, Wydziału Środowiska, Biura Współpracy z Uczelniami Wyższymi, Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji oraz innych jednostek, którzy dołączali do spotkań w razie potrzeby.
198	dotyczy: "Wniosek o sporządzenie STRATEGII ROZWOJU WROCŁAWIA „WROCŁAW 2050” dla terenu Gądowa Małego przy ul. Stargardzkiej i Metalowców, w szczególności działek o numerach ewidencyjnych 4/59 i 4/60, obręb AR2, Gądów Mały we Wrocławiu, w treści zgodnej z aktualnie obowiązującym na tym terenie miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr XXI/695/08 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 maja 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Lotniczej i Metalowców) – tj. poprzez pozostawienie strefy aktywności gospodarczej AG1 na tym terenie. Zgodnie z projektem „Wrocław 2050”	Uwaga nieuwzględniona Uchwałami Rady Miejskiej Wrocławia dotyczącymi Spółki Lotnicza 100, przyjętymi na podstawie ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, podjęto decyzję o transformacji wskazanego obszaru. Część obszaru będącego przedmiotem uwagi określa się jako strefę funkcji dominującej mieszkaniowo-usługową, natomiast fragment terenu na południe od ulicy Stargardzkiej jako strefę funkcji dominującej aktywność gospodarcza 2 (aktywność gospodarcza 2 (AG2), która obejmuje "działalność usługową o szerokim zakresie funkcjonalnym, a także nieuciążliwą

obręb AR2 Gądów Mały (tzw. Gądów Usługowy) przeznaczony będzie pod dwa cele: mieszkaniowy oraz AG2 (aktywność gospodarcza mało uciążliwa). Taka zmiana de facto zmusi do eksodusu większość firm operujących na tym terenie i zabierze jedno z ostatnich miejsc, na których we Wrocławiu dopuszczona jest gospodarka odpadami, w dodatku miejsce, które jest świetnie oddzielone od terenów mieszkaniowych i nie generuje żadnych konfliktów społecznych. Poniżej Wnioskodawca przedstawia szczegółowe 3 wnioski do Strategii: 1. Pozostawienie strefy aktywności gospodarczej AG1 przy ul. Stargardzkiej i Metalowców (obszar AR2 Gądów Mały). Postuluje się pozostawienie na mapie Wrocławia terenu aktywności gospodarczej wokół ulicy Stargardzkiej i Metalowców. Ten teren Gądowa Małego od ponad 100 lat jest terenem przemysłowym, niezbędnym dla funkcjonowania miasta Wrocławia.	produkcję i magazynowanie, które nie będą kolidować z funkcją mieszkaniową w ramach sąsiadującej strefy funkcji dominującej mieszkaniowo-usługowej").
---	--

	Teren ten odseparowany jest od terenów mieszkaniowych: - torami kolejowymi - pasami zieleni izolacyjnej - zabudową usługową, - 4-pasmowym traktem ulicy Lotniczej. Zgodnie z Prognozą oddziaływania na środowisko konieczne jest odseparowanie funkcji działalności gospodarczej od konfliktowych funkcji (tj. funkcji mieszkaniowej) zabudową usługową lub wprowadzeniem pasów zieleni izolacyjnej. Z takim miejscem mamy w sposób oczywisty do czynienia przy ul. Stargardzkiej i Metalowców, gdzie już historycznie ulokowano Fabrykę Maszyn Rolniczych Pilmet, a od ponad 100 lat teren ten wykorzystywany jest wyłącznie pod aktywność gospodarczą, czego dowodzi fotografia tego terenu z lat 20-tych XX wieku. 2. Przeznaczenie rejonu ulicy Stargardzkiej i Metalowców na strefę aktywności gospodarczej AG1, w tym lokalizowanie obiektów związanych z gospodarką odpadami w miejscach o	
--	--	--

dobrej dostępności komunikacyjnej, w sąsiedztwie podobnych instalacji Obręb AR2 Gądów Mały charakteryzuje ściśle przemysłowe, gospodarcze przeznaczenie. Mnogość podmiotów trudniących się prowadzeniem działalności gospodarczej o charakterze przemysłowym w obrębie tzw. „Strefy Metalowiec” zapewnia zatrudnienie tysiącom mieszkańców Miasta i Gminy Wrocław. W najbliższej odległości od zakładów pracy zlokalizowane są liczne punkty usługowe, które świadczą szeroki zakres usług. W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym, strefa ta zapewnia stabilność zatrudnienia dla osób w niej pracujących. Ta strefa gospodarcza ma znaczny wpływ nie tylko w rozwój Miasta Wrocławia, zapewniając stałe wpływy z podatków do budżetu Miasta, ale przede wszystkim gwarantuje zatrudnienie licznej grupy mieszkańców Miasta Wrocław. Warto zaznaczyć, iż samo przedsiębiorstwo EKO-LOGIS Jacek	
--	--

Adamczyk z siedzibą we Wrocławiu zatrudnia ponad 100 osób, ze stale rosnącym zapotrzebowaniem na nowych pracowników. Również okoliczne firmy prowadzące działalność gospodarczą w obrębie AR2 Gądów Mały, takie jak: Parker Hannifin - Cylinder & Accumulator Division, PKS Gdańsk Oliwa S.A., Elektrotim S.A., Mactronic Group Sp. z o.o., STB Sp. z o.o., Rywał RHC Sp. z o.o., Advaced Robotic Engeneering, AZS Electronic Solutions, EuroTanks Sp. z o.o., Danton, są gwarantem zatrudnienia dla tysięcy osób. 3. Przeznaczenie działek Wnioskodawcy o numerach ewidencyjnych 4/59 i 4/60 obręb AR2, Gądów Mały w Strategii na strefę aktywności gospodarczej AG1 Wnioskodawca postuluje, by działki Wnioskodawcy o numerach ewidencyjnych 4/59 i 4/60 obręb AR2, Gądów Mały we Wrocławiu w Strategii kontynuowały swoje dotychczasowe przeznaczenie wynikające z obowiązującego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego.	
---	--

	Wnioskodawca postuluje, by w Strategii ustanowić na działkach 4/59 i 4/60 obręb AR2, Gądów Mały Strefę aktywności gospodarczej AG1 (działalność przemysłowo-produkcyjna i logistyka) w skład których wchodzi: a) tereny produkcji, b) tereny komunikacji, c) tereny infrastruktury technicznej, w tym gospodarowania odpadami. d) tereny usług związanych ze zbieraniem i przetwarzaniem odpadów oraz logistyką, w szczególności, że jest to zgodne z przeznaczeniem zamieszczonym w MPZP dla rejonu ulic Lotniczej i Metalowców. W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego teren działek 4/59 i 4/60 oznaczony jest na rysunku planu symbolem 1AG, gdzie ustala się przeznaczenie podstawowe – aktywność gospodarcza, obejmująca m.in. następujące rodzaje działalności: - produkcja; - bazy budowlane i sprzętowe – należy przez to rozumieć obiekty do przechowywania i konserwacji maszyn	
--	---	--

i sprzętu oraz przetwarzania materiałów budowlanych i gruzu wraz z obiektami towarzyszącymi, a także obiekty do nich podobne, nie należące do innej kategorii przeznaczenia terenu; - zbiórka odpadów; - przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów - należy przez to rozumieć obiekty służące przetwarzaniu i unieszkodliwianiu odpadów z wyjątkiem oczyszczalni ścieków; - bazy logistyczne - należy przez to rozumieć obiekty służące do przeładunku towarów wraz z obiektami towarzyszącymi, a także obiekty do nich podobne, nie należące do innej kategorii przeznaczenia terenu. Z całą pewnością zmiana przeznaczenia tych terenów na inne niż gospodarcze przyniosłaby negatywne konsekwencje społeczne i ekonomiczne, w tym: a) utrata miejsc pracy dla wielu mieszkańców Wrocławia i okolic, b) zmniejszenie wpływów podatkowych do budżetu miasta z	
--	--

tytułu działalności gospodarczej prowadzonej przez przedsiębiorstwa zlokalizowane na tym terenie, c) zwiększenie wydatków związanych z transportem odpadów budowlanych i rozbiórkowych do znacznie dalej oddalonych przedsiębiorstw zbierających i przetwarzających odpady poza Gminą Wrocław, d) zwiększenie emisji spalin związanej z koniecznością transportu odpadów budowlanych i rozbiórkowych poza gminę Wrocław, e) negatywny wpływ na rozwój lokalnej gospodarki oraz spadek atrakcyjności inwestycyjnej tej części miasta, f) negatywny i niedający się odwrócić w skutkach wpływ na gospodarkę odpadową miasta. Ponadto dla zapewnienia stabilności i prawidłowego funkcjonowania rynku gospodarowania odpadami konieczne jest zapewnienie przez Miasto Wrocław ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa pod firmą EKO-LOGIS Jacek Adamczyk. Konsekwencje zmiany przeznaczenia terenów obrębu AR2 na inny niż gospodarczy, a przez to	
--	--

doprowadzenie do zaprzestania prowadzenia działalności przez Wnioskodawcę mogą być nieodwracalne, a na pewno niekorzystne zarówno dla samego miasta Wrocław jak i jego mieszkańców. Prognoza oddziaływania na środowisko zauważyła istniejące problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu (Strategii), tj.: – niekontrolowany rozwój zabudowy, czego skutkiem może być pogorszenie walorów krajobrazowych i pojawiania się konfliktów przestrzennych. Dlatego też zabudowa terenu przeznaczonego od co najmniej 100 lat na teren przemysłowy powinna obejmować wyłącznie zabudowę pod aktywność gospodarczą AG1, z wyłączeniem możliwości prowadzenia zabudowy mieszkaniowej, tak by niwelować konflikty przestrzenne, niekontrolowany rozwój zabudowy i pogorszenie jakości życia	
---	--

	mieszkańców, których centrum życiowe (w tym praca) znajduje się właśnie przy ul. Stargardzkiej i Metalowców."	
--	---	--

Pozostałe uwagi zgłoszone do Strategii

Lp.	Uwaga	Odpowiedź Biura Strategii Miasta Wrocławia
1	dotyczy: Rozdział 10.5: Bezpieczeństwo Strategia słusznie zwraca uwagę na kwestie bezpieczeństwa, jednak: * Informacja o obiektach zbiorowej ochrony mogących pomieścić 60% ludności wymaga dokładniejszego wyjaśnienia * Brakuje analizy różnych rodzajów zagrożeń i odpowiedzi na nie * Nie dokonano żadnej kategoryzacji tych zagrożeń, aby zaplanować konkretne działania na nie odpowiadające * Warto uwzględnić kwestie bezpieczeństwa cyfrowego - kompletnie pominięta kwestia * Nie określono, jak miasto planuje	Wyjaśnienie Kwestie te regulują ustawy: o ochronie ludności (Dz.U.2024.1907) oraz ustawa o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U.2023.122 t.j.). Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy; część zapisów jest już uwzględniona w strategii.

	zwiększyć swoją odporność na różne rodzaje kryzysów" uzasadnienie: Zgodnie z raportem ABW, tylko 12% wrocławskich schronów spełnia normy NATO. Inwentaryzacja z 2023 wykazała, że 45% obiektów ma uszkodzone systemy wentylacji.	
2	dotyczy: Rozdział 3.1: Wizja rozwoju demograficznego Wizja Wrocławia jako "wschodzącej metropolii europejskiej" z populacją ponad miliona mieszkańców w samym mieście (oraz kolejnego miliona w obszarze metropolitalnym) jest niezwykle ambitna, biorąc pod uwagę obecne trendy demograficzne w Polsce. W projekcie strategii brakuje: Szczegółowej analizy demograficznej uwzględniającej starzenie się społeczeństwa i prognozy migracyjne Konkretnych mechanizmów i narzędzi, które mają przyciągnąć nowych mieszkańców	Wyjaśnienie Trendy demograficzne dla Wrocławia przedstawiane przez GUS pokazują jedynie osoby zameldowane w mieście. Analizy prowadzone na podstawie zużycia wody w przeliczeniu na mieszkańca, czy też niezależne badania przeprowadzone przez Uniwersytet Wrocławski wskazują, że dane GUS są mocno niedoszacowane. Liczba mieszkańców znacznie zbliża się do 1 miliona i prawdopodobnie trend przyrostu liczby rzeczywistych mieszkańców będzie rósł wraz z rozwojem społeczno-gospodarczym miasta.

	Planu rozbudowy infrastruktury miejskiej dla tak znacznego przyrostu liczby mieszkańców Określenia, jak tak intensywny rozwój demograficzny wpłynie na jakość życia obecnych mieszkańców" uzasadnienie: Bez uwzględnienia trendów demograficznych (np. prognoz GUS dotyczących spadku liczby osób w wieku produkcyjnym o 23% do 2050) strategia ryzykuje stworzenie miasta "dla nieistniejących mieszkańców". Konieczne jest powiązanie celów demograficznych z polityką senioralną i programami zatrudnienia dla absolwentów	
3	dotyczy: MIASTO ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI ZE SPÓJNYM SYSTEMEM TRANSPORTU Wprowadzenie programu oraz działu zajmującego się obsługą zgłoszeń od mieszkańców dotyczących pomysłów na usprawnienia. uzasadnienie:	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	Sam wielokrotnie próbowałem zgłaszać do miasta moje pomysły na usprawnienia. niestety w większości przypadków odpowiedź była że się nie da, albo że jest to w planach na za 10 lat, a moja propozycja była niskokosztowa i szybka do wprowadzenia. Taki dział i program kaizen (ciągłego doskonalenia) miasta.	
4	dotyczy: Projekt Strategii Rozwoju Wrocławia – Wrocław 2050 Rozdział 3.2 „Cele i kierunki działań” – w szczególności podrozdział 3.2.5 „Miasto wspierające dobrostan i zdrowie mieszkańców” oraz 3.2.6 „Miasto promieniujące kulturą” Mikroprzedsiębiorstwa osiedlowe – piekarnia, punkt z domowym jedzeniem, warzywniak, zakład szewski czy miejsce, gdzie babcia lepi pierogi – tworzą miękką tkankę miasta. To one budują lokalne relacje społeczne, poczucie bezpieczeństwa, przynależności i tożsamości. Obecna strategia marginalnie odnosi się do mikroprzedsiębiorstw, koncentrując się głównie na sektorach	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy; część zapisów jest już uwzględniona w Strategii.

kreacyjnych i innowacyjnych (start-upy, parki technologiczne). Tymczasem wiele z tych inicjatyw nie uwzględnia potrzeb osób starszych, mniej cyfrowych czy spoza klasy kreatywnej. Wspieranie wyłącznie „fancy” konceptów (np. modnych pizzerii) prowadzi do wykluczenia społecznego oraz homogenizacji miejskiego życia. Rekomenduję uzupełnienie dokumentu o: lokalne programy wsparcia mikroprzedsiębiorstw (doradztwo, dotacje, ulgi), przeznaczenie preferencyjnych lokali komunalnych pod usługi codziennego użytku, plan osiedlowej różnorodności gospodarczej, wspierający dostępność usług „na piechotę” (zgodnie z ideą miasta 15-minutowego), uwzględnienie aspektu międzypokoleniowego – miejsce, które odpowiada na potrzeby seniorów, rodzin, dzieci i młodych dorosłych. W krajach skandynawskich (Szwecja, Dania) prowadzi się miejskie polityki „żywotnych dzielnic”, gdzie:	
--	--

wspiera się mikroinwestycje i rodzinne biznesy jako kapitał społeczny, stosuje się mapowanie luk usługowych i reaguje poprzez politykę lokalową, miasto działa jako aktywny partner, a nie tylko pośrednik. Z perspektywy socjologicznej (J. Jacobs, R. Putnam, Sennet) lokalna przedsiębiorczość to nie tylko ekonomia – to również relacje społeczne i tożsamość miejsca. Jeśli chcemy miasta różnorodnego, inkluzywnego i odpornego – musimy wspierać te miejsca, w których nie tylko robi się zakupy, ale też rozmawia, uczy i spotyka. Miasta takie jak Paryż, Lizbona, Berlin czy Florencja wdrażają lokalne polityki wspierające usługi codzienne jako element tożsamości miejskiej – nie tylko gospodarki. W Paryżu miasto aktywnie wspiera piekarnie, warzywniaki czy rzemieślników, tworząc mapy usługowych „białych plam” i oferując preferencyjny najem miejskich lokali. W Lizbonie i Berlinie chroni się lokalne firmy rodzinne przed wypieraniem przez sieciówki – poprzez ulgi, dotacje i	
--	--

	pierwszeństwo dla mieszkańców w dostępie do lokali. We Włoszech (np. Florencja, Neapol) władze wspierają utrzymanie niskich cen kawy w lokalnych barach, traktując ten rytuał jako dobro kulturowe, a nie produkt rynkowy. Te przykłady pokazują, że lokalne usługi to część miejskiej tożsamości i codziennego komfortu życia, a ich ochrona i rozwój powinny być integralnym elementem strategii – również we Wrocławiu. Małe lokalne biznesy są kręgosłupem osiedlowego życia i budują realne relacje społeczne. Wrocław potrzebuje strategii, która nie tylko promuje innowacyjne start-upy, ale też realnie wspiera podstawową przedsiębiorczość osiedlową. Brakuje: zapisów o preferencyjnych lokalach miejskich na usługi sąsiedzkie, programów wsparcia finansowego i doradczego, ochrony tradycyjnych form handlu i gastronomii.	
5	dotyczy: Projekt Strategii Rozwoju Wrocławia – Wrocław 2050	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do

Rozdział 3.2.1 „Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni” oraz 3.2.4 „Gospodarka oparta na wiedzy, kreatywności i relacjach” Proszę o uwzględnienie w strategii zdecydowanych działań ograniczających ekspansję sieci handlowych – w szczególności zagranicznych dyskontów i tzw. sklepów „na rogu” (Żabka, Biedronka, Lidl, Leclerc, Aldi itd.), które wypierają lokalny handel, niszczą strukturę sąsiedzką i prowadzą do pełnej homogenizacji przestrzeni miejskiej. uzasadnienie: Masowa ekspansja sieci handlowych – w tym Żabki, Biedronki, Lidla, Leclerca i innych zagranicznych dyskontów – prowadzi do wypierania lokalnych sklepów, warzywniaków, piekarni, punktów usługowych i wszelkich miejsc, które przez dekady budowały osiedlowe relacje, poczucie wspólnoty i rzeczywistą jakość życia. Dziś co druga ulica w wielu dzielnicach wygląda tak samo: ten sam szyld, ten sam asortyment, ta sama kawka „jak w domu” – tyle że made in Germany albo	konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Część zapisów jest już uwzględniona w Strategii.
--	--

Holland. Kiedy lokalny sklep zniknie, a ostatni piekarz się podda, zostaniemy skazani na parówki w promocji 2+1, bułki odmrażane o 4:00 rano i plastikową kawę za 9,90 z terminalem zamiast sprzedawcy. Zamiast pani Jadzi, która wie, że wolisz chleb z chrupiącą skórką, będzie automat z paragonem i aplikacja z powiadomieniem: „zakupy zakończone – nie nawiązałeś żadnych relacji społecznych. Gratulacje!” To nie jest wolny rynek. To symulacja codzienności, w której decyzje zakupowe nie są już nasze, tylko central w Düsseldorfie, Rotterdamie czy Lizbonie. Jeśli nie obronimy lokalnych usług – i tych tradycyjnych, i tych rzemieślniczych – to za kilka lat nasze osiedla będą wyglądać jak makiety strefy magazynowej z lodówkami na kółkach i pluszowymi maskotkami za 50 punktów. Miasto, które myśli długofalowo o dobrostanie, różnorodności i odporności, musi: – ograniczać ekspansję sieciowych dyskontów w	
--	--

	dzielnicach mieszkalnych, – stosować narzędzia planistyczne i lokalowe promujące mikroprzedsiębiorczość, – wspierać lokalnych najemców i spółdzielnie usługowe, – promować różnorodność usług i punktów handlowych w skali osiedlowej. Miasta takie jak Barcelona, Praga, Bolonia czy Oslo już wdrażają rozwiązania prawne i planistyczne ograniczające „sieciówkowanie” tkanki miejskiej. To nie walka z handlem, ale walka o wybór. I o to, żeby w naszym mieście dało się jeszcze kupić chleb, który nie przyjechał z hurtowni 300 km dalej.	
6	dotyczy: Rozdział 8.1: Innowacje Strategia przedstawia Wrocław jako "znaczący w Europie ośrodek kształtowania kompetencji przyszłości", jednak: * Nie zdefiniowano dokładnie, co kryje się pod pojęciem "kompetencji przyszłości" - to chyba największy grzech w tym segmencie	Uwaga częściowo uwzględniona Uwaga uwzględniona w zakresie doprecyzowania pojęcia "kompetencje przyszłości". W pozostałym zakresie: uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Część zapisów jest już

	* Brakuje analizy przyszłych trendów i branż, które będą kluczowe dla rozwoju miasta, zwłaszcza sztucznej inteligencji * Warto określić konkretne działania wspierające innowacyjne przedsiębiorstwa i start-upy * Brak informacji o współpracy między środowiskiem naukowym a biznesem" uzasadnienie: Według analiz PARP, 63% wrocławskich firm wskazuje na deficyt specjalistów AI i robotyki. Strategia powinna bezpośrednio powiązać kompetencje z klasterem automotive i sektorem IT.	uwzględniona w strategii.
7	dotyczy: "Dokument: Projekt Strategii Rozwoju Wrocławia – Wrocław 2050 Rozdział: 3.2 Cele i kierunki działań – podrozdział 3.2.6 „Miasto promieniujące kulturą” Strony: 24–25 Zgłaszam potrzebę doprecyzowania mechanizmów realizacji celu 3.2.6, w szczególności poprzez wskazanie mierzalnych efektów działań kulturalnych, priorytetowych inwestycji	Uwaga częściowo uwzględniona Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Część zapisów jest już uwzględniona w strategii. Uwaga uwzględniona poprzez dodanie w rozdz. 8 rekomendacji do opracowania dokumentu (polityki, programy lub plany działań) w

oraz konkretnych działań mających na celu wzmocnienie wrocławskiej tożsamości kulturowej w ujęciu lokalnym i międzynarodowym. Wrocław jest rozpoznawalną marką kulturalną, jednak rozdział poświęcony kulturze ma charakter bardzo ogólny. Występuje tu kilka luk: brak wyróżnienia priorytetowych projektów kulturalnych o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym, brak konkretnych celów ilościowych (np. wzrost liczby uczestników wydarzeń, liczby premier, inwestycji w infrastrukturę kultury), brak odniesienia do mierzalnych efektów ekonomicznych kultury (np. wpływ turystyki kulturowej na gospodarkę miasta), zbyt słabe osadzenie w realiach cyfrowych – np. brak odniesień do digitalizacji instytucji kultury czy rozwoju kultury online. Rekomenduję: wskazanie 3–5 flagowych inicjatyw kulturalnych, które będą systematycznie wzmacniane (np. festiwale, instytucje, formaty), uzupełnienie działań o wskaźniki rezultatu (udział mieszkańców w	obszarze kultury.
---	-------------------

kulturze, inwestycje w kulturę per capita, liczba międzynarodowych partnerstw), dodanie komponentu „cyfrowej transformacji kultury”, kluczowego w kontekście przyszłościowego podejścia do dostępności i inkluzyjności. uzasadnienie: Wrocław jest rozpoznawalną marką kulturalną, jednak rozdział poświęcony kulturze ma charakter bardzo ogólny. Występuje tu kilka luk: brak wyróżnienia priorytetowych projektów kulturalnych o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym, brak konkretnych celów ilościowych (np. wzrost liczby uczestników wydarzeń, liczby premier, inwestycji w infrastrukturę kultury), brak odniesienia do mierzalnych efektów ekonomicznych kultury (np. wpływ turystyki kulturowej na gospodarkę miasta), zbyt słabe osadzenie w realiach cyfrowych – np. brak odniesień do digitalizacji instytucji kultury czy rozwoju kultury online. Rekomenduję: wskazanie 3–5 flagowych inicjatyw	
--	--

	kulturalnych, które będą systematycznie wzmacniane (np. festiwale, instytucje, formaty), uzupełnienie działań o wskaźniki rezultatu (udział mieszkańców w kulturze, inwestycje w kulturę per capita, liczba międzynarodowych partnerstw), dodanie komponentu „cyfrowej transformacji kultury”, kluczowego w kontekście przyszłościowego podejścia do dostępności i inkluzywności."	
8	dotyczy: Rozdział 11.2: Kultura Strategia wspomina o wzmocnieniu pozycji kultury wrocławskiej, jednak: * Brakuje konkretnych działań wspierających rozwój infrastruktury kulturalnej * Nie określono, jak miasto planuje wspierać lokalnych artystów i twórców * Warto uwzględnić działania związane z ochroną i promocją wielokulturowego dziedzictwa Wrocławia * Brak informacji o planach rozwoju przemysłów kreatywnych * Zakaz reklamy zewnętrznej w celu ochrony dziedzictwa	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy, a część zapisów jest już uwzględniona w Strategii.

	architektonicznego miasta. uzasadnienie: Doświadczenia Krakowa (uchwała krajobrazowa z 2018) pokazują, że takie regulacje zwiększają atrakcyjność turystyczną o 17% i wartość nieruchomości o 9%.	
9	dotyczy: 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą 2. Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze przez całe życie, m.in. poprzez: promocję czytelnictwa strona 24 Warto skupić się na wzroście poziomu czytelnictwa, nie tylko na jego promocji. uzasadnienie: Czytanie jest ważnym narzędziem budowania społeczności o bardziej wyrównanych szansach. Wzrost poziomu czytelnictwa w mieście umożliwi: 1. rozwój kapitału społecznego i intelektualnego (krytyczne myślenie, analiza informacji, większa świadomość i zaangażowanie), 2. wsparcie integracji społecznej (	Uwaga uwzględniona

	biblioteki i inne instytucje oferujące książkę są miejscami spotkań i budowania więzi społecznych) 3. wpływ na podniesienie jakości życia (zdrowie i walory terapeutyczne), 4. promocję miasta (rozpoznawalne festiwale literackie przyciągają zarówno mieszkańców, jak i turystów)."	
10	dotyczy: "3.2.6. Miasto promieniujące kulturą 2. Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze przez całe życie, m.in. poprzez: Promocji czytelnictwa strona 24 Warto skupić się nie tylko na promocji czytelnictwa ale postawić sobie za cel podniesienie poziomu czytelnictwa. uzasadnienie: Wzrost poziomu czytelnictwa prowadzi do rozwoju bibliotek jako instytucji społecznych, miejsc spotkań lokalnej społeczności, w bibliotekach można poza tradycyjnymi książkami wypożyczać audiobooki, filmy, planszówki, których ceny rosną i przez to stają się niedostępne do kupienia dla osób z niskim dochodami.	Uwaga uwzględniona

	Festiwale literackie zapraszające znanych autorów są promocją miasta.	
11	dotyczy: "3.2.6. Miasto promieniujące kulturą, strona 24 pełnego tekstu „Strategia Rozwoju Wrocławia Wrocław 2050 — projekt”. Wskaźnik przedstawiony na stronie nr 27 pełnego tekstu „Strategia Rozwoju Wrocławia Wrocław 2050 — projekt”: „wypożyczenia księgozbioru bibliotek publicznych na 1 czytelnika w woluminach” nie daje wiedzy o poziomie czytelnictwa." Celem w strategii miasta powinien być wzrost poziomu czytelnictwa we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku, a nie jedynie „promocja czytelnictwa”. uzasadnienie: Konieczna jest współpraca międzysektorowa i międzyinstytucjonalna, wspólne budowanie programów, które realnie wpłyną na wzrost poziomu czytelnictwa we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku. Miasta, w których mieszkańcy dużo czytają, mają wysoki poziom	Uwaga uwzględniona

	intelektualny. Przyciągają kreatywne i wykształcone osoby, co wspiera innowacje i rozwój. Inwestowanie w ludzi, kulturę i jakość życia przynosi długoterminowe korzyści całej społeczności. Aby osiągnąć realny wzrost poziomu czytelnictwa we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku, strategia miasta powinna skupić się na długofalowych działaniach, które zachęcą mieszkańców do regularnego czytania, a nie tylko promować czytelnictwo jako jednorazowe wydarzenia.	
12	dotyczy: 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą (str. 24) 2. Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze przez całe życie, m.in. poprzez: - promocję czytelnictwa Miasto powinno dążyć nie tylko do promocji czytelnictwa, ale celem powinien być ogólny wzrost poziomu czytelnictwa. Rozwinięte czytelnictwo obecne w strategii miasta, wiąże się z inwestowaniem w kulturę, w ludzi i w jakość życia, a w przyszłości będzie przynosiło korzyści całej społeczności.	Uwaga uwzględniona

	uzasadnienie: Ważne jest wyrównanie szans w społeczeństwie, czytelnictwo może znacznie w tym pomóc. Czytelnictwo, korzystanie z bibliotek wzmacnia więzi społeczne, integruje ludzi, czytanie prowadzi do większej świadomości co do zdrowia fizycznego i psychicznego, podnoszenie jakości życia, pobudza kreatywność. Konieczna jest współpraca między różnymi instytucjami, wsparcie dzieci, które nie mają wsparcia w rodzinie, która nie czyta i nie wdraża dziecku dobrych nawyków. Jest potrzeba tworzenia programów edukacyjnych, szkoleń, warsztatów dla pracowników różnych urzędów i jednostek na temat wpływu upowszechniania czytania: na wyrównywanie szans w edukacji i na rynku pracy, pracę z osobami zagrożonymi wykluczeniem, na podniesienie jakości życia, na budowanie kapitału społecznego (wzrost zaangażowania społecznego, wzrost uczestnictwa w wyborach).	
13	dotyczy: 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą.	Uwaga uwzględniona

	Uważam, że Wrocław powinien bardziej dbać o rozwijanie kompetencji czytelniczych Wrocławian; zachęcać młodych czytelników do brania udziału w wydarzeniach czytelniczych, samodzielnego sięgania po literaturę. Trzeba wspierać młodzież, których rodzice są nieczytający, i uświadamiać im, że książka też może stanowić ciekawą formę spędzania wolnego czasu. uzasadnienie: Młodzież coraz rzadziej sięga po literaturę. Żyjąc w dobie Internetu i ciągłemu, nieprzerwanemu natłokowi informacji, chęć czytania książek maleje, co ma negatywny wpływ na kreatywność dziecka. Czytanie książek pozytywnie oddziałuje na zasób słownictwa, niweluje problemy z ortografią i rozwija wyobraźnię.	
14	dotyczy: Dokument „Jaka będzie Strategia Wrocław 2050?”, str. 24, pkt. 3.2.6. Celem w strategii miasta powinien być wzrost poziomu czytelnictwa we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku, a nie	Uwaga uwzględniona

	jedynie „promocja czytelnictwa” uzasadnienie: Włączenie Edukacji CZYTELNICZEJ do strategii miasta oznacza inwestowanie w kapitał ludzki, kulturę i jakość życia, co w dłuższej perspektywie przynosi korzyści całej społeczności miasta. Czytanie jest narzędziem budowania społeczności o bardziej wyrównanych szansach. Jest cała rzesza dzieci, które są poza systemem bibliotek publicznych i innych instytucji kultury, które mają nieczytających rodziców i które nie doświadczają przyjemności czytania. By do nich dotrzeć jest potrzebna współpraca międzysektorowa.	
15	dotyczy: Rozdział 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą, 2. Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze przez całe życie. Dodanie do strategii dwóch celów: wzrostu poziomu czytelnictwa oraz rozwoju edukacji czytelniczej we Wrocławiu wraz z zabezpieczeniem środków finansowych na te cele.	Uwaga uwzględniona

	uzasadnienie: Czytanie sprawia, że zarówno jednostki, jak i społeczeństwa rozwijają się intelektualnie i emocjonalnie, wykształcają w sobie cechy niezbędne do zdrowego funkcjonowania. Wszyscy potrzebujemy umiejętności analitycznego myślenia i wiedzy z jednej strony oraz empatii i wrażliwości z drugiej - wszystko to można w sobie wypracować czytając. Dlatego ważne jest, aby mieszkańcy Wrocławia mieli dostęp do dobrze zaopatrzonych i profesjonalnie zarządzanych bibliotek i księgarni. Rozwinięta kultura czytania to także impuls do rozwoju nowych biznesów - festiwali literackich, targów książki, imprez fanowskich przyciągających turystów.	
16	dotyczy: Rozdział 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą, 2. Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze przez całe życie. Dodanie do strategii dwóch celów: wzrostu poziomu czytelnictwa oraz rozwoju edukacji czytelniczej we Wrocławiu.	Uwaga częściowo uwzględniona Nieuwzględniona w zakresie lokalizacji nowej biblioteki; Strategia nie wskazuje lokalizacji inwestycji typu nowy budynek biblioteki. Uwaga uwzględniona w pozostałym zakresie.

	uzasadnienie: W mieście ubywa bibliotek. Miasto mające promieniować kultura powinno postawić na budowę małych dzielnicowych ośrodków kultury. Budowa dużych jednostek, np. Hala Grafit mija się z celem. Proszę o utworzenie nowej biblioteki na osiedlu Olimpia Port. Najbliższa istniejąca filia nr 31 została zamknięta. Tymczasem w sąsiedztwie na Wielkiej Wyspie można znaleźć trzy: na Sempołowskiej, Olszewskiego i 8. Maja.	
17	dotyczy: Rozdział 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą, 2. Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze przez całe życie. Dodanie do strategii dwóch celów: wzrostu poziomu czytelnictwa oraz rozwoju edukacji czytelniczej we Wrocławiu. uzasadnienie: Edukacja czytelnicza i poprawa czytelnictwa w mieście to szansa na lepszy rozwój Wrocławia i jego mieszkańców. Stawiając na czytanie, stawiamy na lepszą edukację,	Uwaga uwzględniona

	wszechstronny rozwój dzieci, dobrze wyposażone i dostępne biblioteki oraz instytucje kultury, dobrostan mieszkańców, budowę więzi międzyludzkich, a także tworzenie innowacyjnego i bardziej kreatywnego miasta.	
18	dotyczy: Rozdział 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą, 2. Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze przez całe życie. Dodanie do strategii dwóch celów: wzrostu poziomu czytelnictwa oraz rozwoju edukacji czytelniczej we Wrocławiu. uzasadnienie: Edukacja czytelnicza i poprawa czytelnictwa w mieście to szansa na lepszy rozwój Wrocławia i jego mieszkańców. Stawiając na czytanie, stawiamy na lepszą edukację, wszechstronny rozwój dzieci, dobrze wyposażone i dostępne biblioteki oraz instytucje kultury, dobrostan mieszkańców, budowę więzi międzyludzkich, a także tworzenie innowacyjnego i bardziej kreatywnego	Uwaga uwzględniona

	miasta.	
19	dotyczy: Rozdział 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą, 2. Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze przez całe życie. Dodanie do strategii dwóch celów: wzrostu poziomu czytelnictwa oraz rozwoju edukacji czytelniczej we Wrocławiu. uzasadnienie: Edukacja czytelnicza i poprawa czytelnictwa w mieście to szansa na lepszy rozwój Wrocławia i jego mieszkańców. Stawiając na czytanie, stawiamy na lepszą edukację, wszechstronny rozwój dzieci, dobrze wyposażone i dostępne biblioteki oraz instytucje kultury, dobrostan mieszkańców, budowę więzi międzyludzkich, a także tworzenie innowacyjnego i bardziej kreatywnego miasta.	Uwaga uwzględniona
20	dotyczy: Rozdział 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą, 2. Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze przez całe	Uwaga uwzględniona

	życie. Dodanie do strategii dwóch celów: wzrostu poziomu czytelnictwa oraz rozwoju edukacji czytelniczej we Wrocławiu. uzasadnienie: Coraz więcej ludzi chce czytać. Później o książkach się rozmawia, buduje to relacje. Czytanie rozwija i to bardzo.	
21	dotyczy: Rozdział 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą, 2. Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze przez całe życie. Dodanie do strategii dwóch celów: wzrostu poziomu czytelnictwa oraz rozwoju edukacji czytelniczej we Wrocławiu. uzasadnienie: Edukacja czytelnicza i poprawa czytelnictwa w mieście to szansa na lepszy rozwój Wrocławia i jego mieszkańców. Stawiając na czytanie, stawiamy na lepszą edukację, wszechstronny rozwój dzieci, dobrze wyposażone i dostępne biblioteki oraz	Uwaga uwzględniona

	instytucje kultury, dobrostan mieszkańców, budowę więzi międzyludzkich, a także tworzenie innowacyjnego i bardziej kreatywnego miasta.	
22	dotyczy: "UWAGA 1 odnośnie: 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą - zwiększenie obecności sztuki w przestrzeni publicznej, zarówno poprzez zwiększanie obecności dzieł sztuk wizualnych, jak i liczby premier (str. 24) UWAGA 2 odnośnie:: 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą - wyrównywanie szans w dostępie do kultury poprzez ograniczanie barier o charakterze strukturalnym i finansowym (str. 24)" UWAGA 1 Mam parę uwag co do działania Teatru Polskiego 1. Słaby wybór przedstawień. Od wielu lat w Teatrze Polskim trudno znaleźć przedstawienie na które warto pójść. Albo są to sztuki, które są w repertuarze od kilkudziesięciu laty i było się na tym już dekady temu (jak	Wyjaśnienie Uwaga nie odnosi się do tekstu Strategii, tylko do działań instytucji.

"Mayday" czy "Okno na Parlament") albo są to ciężkie sztuki grane na Scenie na Świebodzkim (moja ostatnia wizyta na tej scenie to przedstawienie na którym w przerwie wyszła ponad połowa widzów). 2. Trudno dostępne bilety. Nawet jeśli znajdę przedstawienie na które chciałabym się wybrać, to nie ma już biletów, bo trzeba by je kupić dobrych parę tygodni wcześniej. 3. Brak przedstawień w okresie wakacji. Dziwna jest taka sytuacja i zupełnie niezrozumiała, dlaczego przez ponad dwa miesiące w roku teatr nie działa. UWAGA 2. Ceny biletów w Teatrze Polskim są akceptowalne, ale zazwyczaj i tak nie ma możliwości kupienia biletów na coś co grają w danym tygodniu. Ceny biletów w prywatnych teatrach i na przedstawienie przyjezdnych teatrów, gdzie cena za bilet dochodzi do 150 zł, są zaporowe. Ceny biletów w Operze też wydają mi się wysokie. W przypadku opery, która ma bardzo dużą liczbę miejsc i te mniej korzystne i tak zwykle nie są wypełniane, brakuje tzw wejściówek, które kosztowałyby niewiele a	
--	--

pozwalabyby zająć dowolne wolne miejsce. Brakuje mi zniżek do instytucji kultury z tytułu płacenia podatków we Wrocławiu: teatrów, opery, muzeów, basenów prowadzonych przez miasto, w tym Aquaparku. uzasadnienie: Brak możliwości znalezienia ciekawej sztuki w repertuarze, która byłaby dostępna w nadchodzących dniach (bo od tygodni brak biletów) sprawia, że nie warto nawet sprawdzać "co grają", bo i tak wiadomo, że nawet jeśli coś ciekawego to biletów i tak już nie ma. Przykładowo. Jeśli ktoś do mnie przyjeżdża na weekend, to nie zaproszę go do teatru, nie pochwalę się poziomem rozwoju kulturalnego miasta, bo tych teatrów jest w mieście niewiele i dostępnych biletów nie ma. Brak oferty ze strony teatrów czy opery w wakacje, kiedy przyjeżdża do nas najwięcej turystów, a z drugiej strony mieszkańcy mają urlop i tym samym więcej czasu, nie świadczy za dobrze o kulturowej stronie miasta.	
---	--

	Wysokie ceny biletów do różnych placówek kultury (i sportu) oraz brak zniżek dla mieszkańców nie sprzyja rozwojowi kulturalnemu mieszkańców i tym samym miasta.	
23	dotyczy: s. 15 - 3.2.2. pkt. 2 Należy dążyć do powstawania globalnych marek z Wrocławia uzasadnienie: Oprócz wsparcia inwestycji podmiotów zewnętrznych, warto skoncentrować się na rozwijaniu lokalnych spółek w celu tworzenia globalnie rozpoznawalnych marek mogących doprowadzić do znacznego sukcesu gospodarczego miasta	Uwaga uwzględniona
24	dotyczy: Rozdział 9. Monitoring, ewaluacja, aktualizacja strategii Lakoniczny opis roli Komitetu Monitorującego Strategię Wrocław 2050 w rozdziale 9. uzasadnienie:	Uwaga uwzględniona

	Nie wskazano konkretnych zadań Komitetu Monitorującego. Wskazane jest uzupełnienie opisu.	
25	dotyczy: Rozdział 9. Monitoring, ewaluacja, aktualizacja strategii W rozdziale 9 zdawkowo wskazano, że monitorowanie stopnia realizacji Strategii przypadnie Komitetowi Monitorującemu, powołanemu Zarządzeniem Prezydenta Wrocławia. uzasadnienie: Aby zbudować zaufanie i społeczne poparcie dla realizacji dokumentu należałoby scharakteryzować ten Komitet – kto będzie jego członkiem (np. przedstawiciele ngo, jednostek organizacyjnych, przedsiębiorców, itp.), być może sposób naboru (np. zgłaszanie kandydatur, spośród których Prezydent dokonuje wyboru) czy sposób działania. Wątpliwości budzi także zapis: „Rekomendujemy przeprowadzenie trzech ewaluacji Strategii Wrocław 2050: ex ante (przed wdrożeniem strategii) (...)”. Zgodnie z art. 10a ust. 2	Uwaga uwzględniona

	ustawy o zasadach powadzenia polityki rozwoju, każda strategia rozwoju gminy przed uchwaleniem podlega ewaluacji ex ante – jest to obowiązek, a nie rekomendacja.	
26	dotyczy: Dotyczy paskudnych graffiti umieszczanych gdzie się da i czym się da, z reguły mury, parkany itp; Ostrów Tumski -wały okalające Odrę, wis a wis Muzeum Narodowego we Wrocławiu, paskudne graffiti widniejące od 3 lat, mimo zgłaszania do prezydenta Wrocławia pozostały i dalej psują chlubną wizytówkę historycznego miejsca uzasadnienie: Jest to rejon masowo odwiedzany przez rzesze turystów -to wstyd, że takie barahła mają miejsce. Proponuję brać przykład z innych miast, jeśli chodzi o graffiti na murach oficyn i innych budowli można je zastąpić profesjonalnym murałem przyrody, twarzami piosenkarzy, aktorów w zależności od usytuowania. Co do wałów okalających Odrę trzeba je wyczyścić, założyć	Wyjaśnienie Uwaga poza zakresem, nie dotyczy tekstu Strategii.

	monitoring albo częste patrole.	
27	Jak przeciwdziałać wandalizmowi graffiti we Wrocławiu Jak przeciwdziałać wandalizmowi graffiti we Wrocławiu? Wrocław to piękne i zabytkowe miasto, które każdego roku odwiedzają tysiące turystów. Niestety, w wielu miejscach można zobaczyć nielegalne graffiti, które nie tylko psuje estetykę przestrzeni miejskiej, ale też wywołuje poczucie zaniedbania i braku szacunku dla wspólnego dobra. Choć niektóre formy graffiti mogą mieć wartość artystyczną, to wiele z nich to po prostu akty wandalizmu. Dlatego warto zastanowić się, jak skutecznie walczyć z tym problemem w naszym mieście. 1. Wyznaczenie legalnych stref na graffiti Jednym z najprostszych rozwiązań jest stworzenie specjalnych miejsc, gdzie młodzi ludzie mogliby legalnie malować murale. Takie rozwiązanie działa już w wielu miastach Europy, np. w Berlinie i Barcelonie. Artyści czują się wtedy docenieni i nie muszą	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy, a część zapisów jest już uwzględniona w Strategii.

ryzykować kary za malowanie na cudzej własności. 2. Edukacja i warsztaty w szkołach Ważne jest, żeby już od najmłodszych lat uczyć młodzież, czym różni się sztuka uliczna od wandalizmu. Można zorganizować zajęcia w szkołach, na których uczniowie nauczą się, jak tworzyć legalne murale i jak dbać o swoją okolicę. Przykład daje Francja, gdzie takie warsztaty prowadzą profesjonalni artyści. 3 Szybka reakcja miasta i monitoring W miastach takich jak Wiedeń czy Amsterdam nielegalne graffiti są usuwane w ciągu 24–48 godzin. Dodatkowo montowany jest monitoring, co zniechęca wandalów. Wrocław również mógłby zainwestować w takie rozwiązania, zwłaszcza w miejscach szczególnie narażonych. 4. Współpraca z artystami W Portugalii, a szczególnie w Lizbonie, miasto zleca artystom tworzenie murali w miejscach, które wcześniej były niszczone przez wandalów. Kolorowe i przemyślane grafiki zmieniają szare mury w galerie sztuki ulicznej i zniechęcają innych do ich	
--	--

	zamalowywania. Walka z nielegalnym graffiti nie musi oznaczać walki ze sztuką. Przeciwnie – można połączyć działania edukacyjne, społeczne i techniczne, aby zachęcić młodzież do twórczości, a jednocześnie dbać o estetykę miasta. Wrocław ma potencjał, by stać się przykładem miasta, które mądrze rozwiązuje problem wandalizmu. wspieranie takich inicjatyw, dbanie o nasze otoczenie i inspirowanie innych do działania. uzasadnienie: Jak przeciwdziałać wandalizmowi graffiti we Wrocławiu	
28	dotyczy: Rozdział 9.3: Zarządzanie metropolią Strategia zakłada sprawne zarządzanie dwumilionowym Wrocławskim Obszarem Metropolitalnym, jednak: * Brakuje konkretnych mechanizmów współpracy między Wrocławiem a okolicznymi gminami * Nie określono modelu zarządzania obszarem metropolitalnym * Brak informacji o podziale kompetencji między poszczególnymi	Wyjaśnienie Proponowane w uwadze elementy po części mają swoje odniesienie w projekcie Strategii. Po pierwsze, po raz pierwszy w dokumencie strategii dla Wrocławia tak mocno podkreślono kontekst metropolitalny i konieczność stworzenia ram współpracy dla Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego (WrOM). Należy

	jednostkami samorządu * Brak jakiegokolwiek planowania strategicznego dotyczącego analizę przypadków podobnych miast, aby wyciągnąć wnioski dla Wrocławia" uzasadnienie: Przykładowo, brak mechanizmu podziału kosztów (np. według formuły 50-30-20: miasto-województwo-gminy) sparaliżuje realizację linii tramwajowej do Siechnic, kluczowej dla kongestii centrum.	mieć na uwadze, że podkreślono także wzmocnienie działań na rzecz formalizacji rozwiązań legislacyjnych oraz tworzenia różnych formatów współpracy. W strategii pojawia się jeden z czterech wymiarów horyzontalnych - Metropolitalna pozycja Wrocławia, a także w części przestrzennej - podrozdział dotyczący obszarów współpracy we WrOM. Należy pamiętać, że Gmina Wrocław nie ma prawnej możliwości wpływać na zakres strategicznych działań w gminach WrOM. Jednak wprowadzone propozycje działań dają pełną ścieżkę do tworzenia spójnej strategii ponadlokalnej, wspólnych programów i polityk na poziomie WrOM - w szczególności wzmocnionych kiedy na poziomie ustawowym pojawi się możliwość związków metropolitalnych. Wtedy wspomniane w uwadze działania dotyczące modelu współpracy jak i finansowania będą mogły być rozwinięte, wypracowane z gminami i realnie wdrożone.
29	dotyczy:	Wyjaśnienie

Mam ogólne uwagi do dokumentu jako takiego. 1.Brak konkretnych celów mierzalnych (SMART) Dokument zawiera wiele ogólnych sformułowań, takich jak „Wrocław miastem zrównoważonym” czy „miasto przyjazne mieszkańcom”, ale brakuje precyzyjnych, mierzalnych celów (np. redukcja emisji CO2 o X% do 2040 roku, zwiększenie liczby mieszkań komunalnych o Y do 2050 roku). Bez takich wskaźników trudno ocenić, czy strategia jest realizowana skutecznie. 2.Niewystarczające uwzględnienie kosztów i źródeł finansowania Strategia opisuje ambitne kierunki rozwoju (np. rozwój infrastruktury, zielona transformacja), ale nie precyzuje, skąd pochodzić będą środki na ich realizację. Brakuje analizy budżetowej, szacunków kosztów czy wskazania potencjalnych źródeł finansowania (np. fundusze UE, partnerstwa publiczno-prywatne). 3.Ogólność w podejściu do wyzwań demograficznych Dokument wspomina o starzeniu się społeczeństwa i potrzebie przyciągania	1. W długim horyzoncie czasowym (do 2050 r.) trudno jest przyjąć określony wskaźnik osiągnięcia z uwagi na dynamicznie zmieniające się uwarunkowania oraz wiele czynników, również zewnętrznych na które miasto nie ma wpływu. Efekt realizacji celów strategii mierzony może być wzrostem lub spadkiem określonych wartości pokazującym określony tendencję zmian. 2. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Kwestie finansów jest regulują odrębne przepisy. Szczegółowe plany finansowania inwestycji i projektów przyjmowane przez miasto posiadają krótszy horyzont czasowy. W strategii wskazano potencjalne źródła finansowe jej realizacji. 3. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. 4. Uwaga zawiera odniesienia do
--	--

młodych ludzi, ale nie proponuje konkretnych rozwiązań (np. programów mieszkaniowych dla młodych, polityki migracyjnej). Brakuje też analizy, jak zmieniająca się struktura demograficzna wpłynie na rynek pracy czy system opieki zdrowotnej. 4. Niedostateczne uwzględnienie ryzyk klimatycznych Choć strategia porusza kwestie zrównoważonego rozwoju i adaptacji do zmian klimatu, nie analizuje szczegółowo konkretnych zagrożeń dla Wrocławia, takich jak powódzie (historycznie problem miasta) czy fale upałów. Brakuje scenariuszy awaryjnych i planów zarządzania kryzysowego w tych kontekstach. 5. Brak integracji z istniejącymi dokumentami strategicznymi Strategia 2050 nie odnosi się wystarczająco do wcześniejszej „Strategii Wrocław 2030” ani do innych dokumentów, takich jak Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Nie jest jasne, jak nowe założenia łączą się z już obowiązującymi planami, co może prowadzić do niespójności.	konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. 5. Strategia 2050 opracowana jest w oparciu o przepisy ustawy o samorządzie gminnym i ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Stąd też odniesienia do innych dokumentów i spójność z nimi również uwarunkowana jest przepisami. 6. Metodologia foresightu opisana jest w dokumencie: Wielodzielzinowe scenariusze przyszłości, dostępnym: https://www.wroclaw.pl/wroclaw-przyszlosci/wroclaw-ma-cztery-scenariusze-na-przyszlosc-pomoga-w-tworzeniu-strategii-miasta 7. Zapisy są uwzględnione w tekście strategii. Uzupełnieniem są analizy i raporty: https://www.wroclaw.pl/wroclaw-przyszlosci/badania-i-analazy-strategia-2050 8. Porównanie Wrocławia do innych miast znajduje się w diagnozie społeczno- gospodarczej i
--	---

6. Niejasna metodologia foresightowa Dokument opiera się na badaniach foresightowych i czterech scenariuszach przyszłości, ale nie wyjaśnia szczegółowo, jak te scenariusze zostały wybrane i jak wpłynęły na finalne rekomendacje. Brakuje transparentności w procesie ich tworzenia, co osłabia wiarygodność wniosków. 7. Niewystarczające zaangażowanie społeczne Choć wspomina się o konsultacjach społecznych, nie ma szczegółowych informacji o tym, jak opinie mieszkańców i grup interesariuszy (np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych) zostały uwzględnione w dokumencie. Brakuje dowodów na realny wpływ społeczności na kształt strategii. 8. Słaba analiza konkurencji i kontekstu regionalnego Wrocław jest przedstawiany w izolacji, bez głębszej analizy jego pozycji wobec innych miast regionu (np. Krakowa, Poznania) czy współpracy w ramach Dolnego Śląska. Brakuje odniesień do konkurencji o inwestorów, turystów czy	przestrzennej, której wnioski uwzględnione są w tekście strategii. Diagnozy dostępne są: https://www.wroclaw.pl/wroclaw-przyszlosci/badania-i-analizy-strategia-2050 9. W rozdz. 3 wskazano wymiar horyzontalny: Inteligentne technologie dla wrocławian i wrocławianek. W horyzoncie czasowym 2050 trudno ocenić jakie technologie będą wiodące w rozwoju miasta, aczkolwiek wskazano postęp technologiczny jako jeden z trendów głównych. 10. W dokumencie znajduje się zapis: "Strategię Wrocław 2050 dopełniają polityki, programy i plany działań. Dotyczą konkretnych dziedzin czy obszarów funkcjonowania miasta. Każdemu z celów strategii podporządkowane są dokumenty wykonawcze wskazane w załączniku nr 1." Realizacja celów strategii oraz monitorowanie szczegółowe postępów realizacji odbywać się będzie poprzez polityki, programy, plany działań sektorowe i programy
--	--

mieszkańców. 9.Zaniedbanie kwestii technologicznych W dokumencie mało uwagi poświęcono konkretnym technologiom przyszłości (np. sztuczna inteligencja, smart city, 5G), które mogą zrewolucjonizować funkcjonowanie miasta. Brakuje wizji, jak Wrocław zamierza stać się liderem technologicznym w perspektywie 2050 roku. 10.Brak harmonogramu realizacji Strategia nie zawiera osi czasu z etapami realizacji poszczególnych celów. Bez harmonogramu trudno ocenić, które działania są priorytetowe i jak będą rozłożone w czasie do 2050 roku. 11.Optymistyczne założenia bez analizy ryzyk Dokument zakłada pozytywny rozwój (np. wzrost gospodarczy, poprawa jakości życia), ale nie rozpatruje scenariuszy negatywnych, takich jak kryzys ekonomiczny, odpływ mieszkańców czy konflikty społeczne. Brakuje planu B na wypadek niepowodzeń. 12.Niejasna definicja „zrównoważonego	operacyjne. 11. Scenariusze negatywne pokazuje dokument Wielodziałinowe scenariusze przyszłości, dostępnym: https://www.wroclaw.pl/wroclaw-przyszlosci/wroclaw-ma-cztery-scenariusze-na-przyszlosc-pomoga-w-tworzeniu-strategii-miasta 12. Uwaga uwzględniona.
--	--

	rozwoju" Termin „zrównoważony rozwój” jest używany wielokrotnie, ale nie został jasno zdefiniowany w kontekście Wrocławia. Nie wiadomo, jakie priorytety (ekologiczne, społeczne, ekonomiczne) są najważniejsze i jak będą równoważone. uzasadnienie: Ten dokument jest nieskończony.	
30	dotyczy: Uwaga 1) Wizja Wrocławia 2050 Uwaga 2) Wskaźniki Uwaga 1) - dodać "Wrocław jest drugim miastem w Polsce i najważniejszym niestołecznym miastem Europy Środkowej pod względem liczby ludności i siły gospodarki" - zmienić "systemem tras autobusowych i autobusowo-tramwajowych" na "systemem tras tramwajowych, autobusowych i autobusowo-tramwajowych" - zmienić "Podróż szybką koleją do Warszawy zabiera nam mniej niż dwie godziny" na "Podróż szybką koleją do	Uwaga częściowo uwzględniona Uwaga nieuwzględniona w zakresie: wskazywania w wizji miejsca rankingowego Wrocławia w Polsce i Europie pod względem liczby ludności i gospodarki (dokument podkreśla dążenie do zrównoważonego rozwoju miasta). Uwarunkowania demograficzne i gospodarcze nie są (lub nie są jedynymi) wyznacznikami jakości życia; przeniesienia wskaźnika "udział nauczycieli akademickich cudzoziemców" do wskaźników uzupełniających; przeniesienia wskaźnika "dystans uczelni wrocławskich do czołówki rankingów

Warszawy zabiera nam mniej niż dwie, a do Pragi i Berlina mniej niż trzy godziny" Uwaga 2) - uwaga ogólna: wskaźniki powinny być konkretniejsze niż "wzrost" lub "spadek" oraz podawać punkt startowy na rok 2024. Przykładowo, dla liczby dni w roku z przekroczeniem norm pyłu wartość powinna wynosić "zero", zgodnie z Wizją Wrocław 2050 zawartą na początku dokumentu - druga uwaga ogólna: wskaźniki wspomniane w "Wizji" powinny być mierzone w sekcji "wskaźniki", np. liczba ludności Wrocławia i jego aglomeracji - PKB Wrocławia: rozumiem, że definicja wskaźnika powinna brzmieć "PKB Wrocławia per capita jako procent PKB Unii Europejskiej per capita, według parytetu siły nabywczej" lub "PKB Wrocławia jako procent PKB Unii Europejskiej, według parytetu siły nabywczej" - udział nauczycieli akademickich cudzoziemców powinien być wskaźnikiem uzupełniającym, a nie głównym. Sam fakt bycia	światowych" do wskaźników głównych (uwzględnia się ten wskaźnik jako uzupełniający, jednakże zgodnie z tendencją światową jakość kształcenia na uczelniach nie ma pełnego odzwierciedlenia w rankingach). W pozostałych zakresach uwaga uwzględniona.
--	---

	cudzoziemcem nie oznacza wyższego poziomu nauczania - wskaźnik zdefiniowany jako "dystans uczelni wrocławskich do czołówki rankingów światowych" powinien być wskaźnikiem głównym - nowy wskaźnik główny: udział podróży niesamochodowych, z celem na 70% w 2050 roku (zgodnie z Wizją z początku dokumentu) - nowy wskaźnik pomocniczy: liczba pasażerów lotniska Wrocław-Strachowice w porównaniu z liczbą pasażerów na wszystkich polskich lotniskach - - nowy wskaźnik pomocniczy: liczba pasażerów lotniska Wrocław-Strachowice w połączeniach sieciowych w porównaniu z liczbą pasażerów na wszystkich polskich lotniskach w połączeniach sieciowych.	
31	dotyczy: Rozdział 12.4: Partycypacja "Strategia wspomina o "kulturze współpracy", jednak: * Brakuje konkretnych mechanizmów włączania mieszkańców w procesy decyzyjne (poza ustawowymi) * Nie określono, jak będzie wyglądał	Uwaga częściowo uwzględniona Uwaga uwzględniona w zakresie uzupełnienia rozdziału dot. monitoringu i ewaluacji strategii. Uwaga nieuwzględniona w pozostałym zakresie, Mechanizmy konsultacji społecznych i

	system monitorowania i ewaluacji strategii * Warto uwzględnić nowe formy partycypacji społecznej i współzarządzania miastem * Brak mechanizmów zapewniających ciągłość realizacji strategii przy zmianach władz miasta" uzasadnienie: Zgodnie z wyrokiem NSA z 2024 (sygn. II FSK 2345/23), brak konsultacji strategicznych projektów może prowadzić do unieważnienia decyzji administracyjnych.	partycypacji społecznej regulują odrębne przepisy; nie ma prawnej możliwości zapewnienia ciągłości realizacji strategii, co więcej zgodnie z przepisami może ona podlegać aktualizacji np. jeżeli jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze średniookresową strategią rozwoju kraju.
32	dotyczy: Projekt Strategii Wrocław 2050 – wersja tekstowa - 135 str. - 4,22 MB. 11. Jak powstała Strategia. str. 126." Kozanów 5 Ad. 11. Jak powstała Strategia. str. 126. „Projekt strategii powstawał w modelu partycypacyjno-eksperckim. Do prac zostali zaproszeni przedstawiciele różnych grup, w tym:". Uwagi: 1. Czy „Do prac zostali zaproszeni” i czy uczestniczyli ? a] Rady Osiedli,	Wyjaśnienie Projekt strategii powstawał w modelu partycypacyjno-eksperckim, co oznacza, że opierał się zarówno na szerokim udziale społecznym (konsultacje społeczne), jak i na wiedzy i doświadczeniu ekspertów. Projekt Strategii wymienia jakie podmioty, między innymi, zostały zaangażowane w prace nad dokumentem, jednakże, w ramach tego procesu, nie wysyłano dedykowanych zaproszeń do udziału

b] przedstawiciele Spółdzielni Mieszkaniowych, c] Rada Spółdzielcza. 2. Jeżeli nie, to dlaczego ? 3. Jeżeli tak, to czy wnieśli jakieś istotne uwagi dotyczące Osiedli Blokowych ?" uzasadnienie: Diagnoza Strategii nie objęła, pominęła część najbardziej istotnych dla mieszkańców Osiedli blokowych problemów i brak w Strategii wniosków, celów – kierunków, ustaleń i rekomendacji ich dotyczących.	w pracach nad strategią do przedstawicieli konkretnych branż czy też skierowanych wyłącznie do Rad Osiedli, przedstawicieli Spółdzielni Mieszkaniowych czy Wrocławskiej Rady Spółdzielców. Natomiast proces konsultacji był otwarty i ogólnodostępny dla wszystkich zainteresowanych podmiotów i mieszkańców. Informacja o spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych oraz o możliwości zgłaszania uwag była publicznie dostępna, m.in. na stronie BIP Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz w lokalnej prasie. W ramach tego otwartego zaproszenia, przedstawiciele Rad Osiedli, Spółdzielni Mieszkaniowych czy Wrocławskiej Rady Spółdzielców, podobnie jak wszyscy mieszkańcy i zainteresowane podmioty, mieli możliwość zapoznania się z projektem strategii oraz zgłaszania swoich uwag na zasadach ogólnych. Jednocześnie należy podkreślić, że Strategia Wrocław 2050 ma charakter dokumentu, który określa ogólne kierunki rozwoju. Nie jest to
---	--

		dokument szczegółowy, który zawiera rozwiązania dla wszystkich konkretnych problemów. Niemniej jednak problemy osiedli blokowych stanowią ważny punkt odniesienia dla przyszłości Wrocławia, dlatego w strategii zawarto ustalenia i rekomendacje dla osiedli blokowych w rozdziale 5.4. Zamieszkiwanie na stronie 55-56 - IV. STYL OSIEDLI BLOKOWYCH"
33	dotyczy: Chciałbym żeby we Wrocławiu powstało więcej toalet użyteczności publicznej Chciałbym żeby we Wrocławiu powstało więcej toalet użyteczności publicznej. uzasadnienie: Powinno powstać więcej takich toalet użyteczności publicznej ponieważ potrzeby fizjologiczne zdarzają się czasami w najbardziej nieoczekiwanym momencie szczególnie osobom starszym w miejscach nieprzewidzianych i w czasie też nieprzewidzianym.	Uwaga uwzględniona

34	dotyczy: s. 21 - 3.2.4. Dodanie wśród przesłanek dyskryminacji "oraz jakąkolwiek inną przyczynę", a także zwrócenie uwagi na dialog międzypokoleniowy. uzasadnienie: Otwarcie przesłanek dyskryminacji może mieć znaczenie, jako, że strategia opracowywana jest na okres 25 lat, w czasie którego zmiany socjoekonomiczne mogą doprowadzić do powstania nowych przesłanek tu nie ujętych. Natomiast dialog międzypokoleniowy ma znaczenie, w kontekście starzenia się społeczeństwa.	Uwaga uwzględniona
35	dotyczy: Dokument: Projekt Strategii Rozwoju Wrocławia – Wrocław 2050 Rozdział: 3.2 Cele i kierunki działań – podrozdział 3.2.3 „Bezpieczeństwo, odporność na kryzysy i neutralność klimatyczna” Strony: 17–21 W rozdziale 3.2.3 rekomenduję doprecyzowanie planowanych działań	Uwaga nieuwzględniona Strategia rozwoju gminy, określona w ustawie o samorządzie gminnym i w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, nie wprowadza priorytetyzacji celów i kierunków działań. W Strategii postuluje się rozwój miasta w sposób zrównoważony, stąd

poprzez ich priorytetyzację, określenie etapów wdrażania i przypisanie wskaźników postępu, umożliwiającym ich systematyczne monitorowanie. Obecna wersja zawiera zbyt szeroki katalog działań, bez jasnego porządku strategicznego ani wskazania, które z nich są kluczowe dla rozpoczęcia transformacji. uzasadnienie: Wieloaspektowy charakter celu 3.2.3 wymaga uporządkowania i większej dyscypliny strategicznej. Brakuje logicznej kolejności wdrażania działań oraz hierarchii – np. które z działań są fundamentem odporności, a które są rozwinięciem lub uzupełnieniem. Ujęcie wszystkich inicjatyw równolegle powoduje rozmycie odpowiedzialności i rozproszenie środków. Dla zwiększenia skuteczności strategii rekomenduję: wprowadzenie systemu priorytetów pierwszego i drugiego rzędu, określenie sekwencji działań w czasie (2025, 2030, 2040...), przypisanie jednostek miejskich jako liderów konkretnych procesów, rozdzielenie działań systemowych (np.	też wieloaspektowe wskazanie celów i kierunków działań. Dla jakości życia mieszkańców oraz rozwoju miasta istotna jest realizacja działań w szerokim spektrum, które zabezpieczy ich potrzeby w różnych dziedzinach życia.
--	---

	energetyka, retencja) od wspierających (np. edukacja ekologiczna).	
36	dotyczy: Całość Zamiast poważnego dokumentu na miarę powagi zagrożeń rzucających już swój złowrogi cień na najbliższe dekady otrzymaliśmy PR-owo-propagandową KPINE zamkniętą w formie pretensjonalnego i kabotyńskiego przekazu, w którym autorom nie chciało się nawet zadbać o czytelność danych (wykresy w odcieniach tej samej barwy). Źle się państwo bawicie, kosztem niemal milionowej populacji miasta. Nazwiska odpowiedzialnych włodarzy będą pamiętane i przyjdzie czas na odpowiednie wynagrodzenie kpiących aktualnie z wrocławian.	Wyjaśnienie Opinia nie ma charakteru uwagi merytorycznej do tekstu Strategii; w kwestii czytelności. Ostateczny wygląd dokumentu, w tym układ tekstu, kolor wykresów zostanie opracowany w końcowym etapie prac nad dokumentem, projekt jest też przygotowany pod względem zasad dostępności cyfrowej.
37	dotyczy: Rozdział 8.s System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych Niezwykłe zwięzły jest opis systemu	Uwaga uwzględniona

	realizacji Strategii Wrocław 2050, który oprócz listy przewidywanych dokumentów wykonawczych nie określa w zasadzie nic więcej. uzasadnienie: Wskazane jest uzupełnienie opisu w zakresie wskazanym powyżej.	
38	dotyczy: Rozdział 8. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych Brakuje systemu realizacji strategii, wskazania, kto za jakie zadania będzie odpowiadał. uzasadnienie: Miasto, które dużo pracy – wg opisu z rozdz. 7 - poświęciło na partycypację na etapie diagnozowania wyzwań i problemów, które posiada zasoby ludzkie z doświadczeniem w zakresie partycypacji, powinno dążyć do utrzymania wysokiego poziomu zaangażowania innych niż pracownicy samorządowi osób we wdrażanie dokumentu. Tym bardziej, że zgodnie z zapisami rozdz. 9 „Strategia Wrocław	Wyjaśnienie Jak zostało wskazane w dokumencie, samorządowe władze Wrocławia mogą odpowiadać za wdrażanie strategii wyłącznie w zakresie swoich ustawowych kompetencji. Stąd zapis o współpracy we wdrażaniu strategii ma charakter postulatywny, aczkolwiek aspekt współpracy między różnymi podmiotami uczestniczącymi w życiu miasta i wpływającymi na jego kształt jest istotny w rozwoju miasta. Szczegółowo zostało to opisane w rozdz. 3.1.(wymiary horyzontalne) -> Wysoka kultura współpracy.

	2050 jest propozycją dla wszystkich zainteresowanych przyszłością Wrocławia. Warunkiem jej sukcesu jest współpraca – przede wszystkim między sektorami: publicznym, prywatnym i pozarządowym. Samorządowe władze Wrocławia mogą odpowiadać za wdrażanie strategii wyłącznie w zakresie swoich ustawowych kompetencji. W innych przypadkach będą to wdrażanie promować i wspierać.” Jeśli uznaje się, że podstawową zasadą skutecznego wdrożenia zapisów Strategii jest współpraca, należałoby wskazać, jaki ma się na jej kształtowanie pomysł.	
39	dotyczy: Rozdział 10. Źródła finansowania Rozdział 10. nie spełnia wymogów ustawy o samorządzie gminnym, bowiem przedstawia źródła finansowania, podczas gdy ustawa wymaga określenia również „ram finansowych”. uzasadnienie: Wskazane jest uzupełnienie opisu rozdziału.	Uwaga uwzględniona

40	dotyczy: s. 16 - 3.2.2. Należy dążyć do ulokowania we Wrocławiu komputerów o dużej mocy obliczeniowej (tzw. superkomputerów). uzasadnienie: Są to urządzenia wykorzystywane w przemyśle nowych technologii oraz badaniach naukowych. Mogą one przyczynić się do rozwoju naukowo-technicznego we Wrocławiu.	Uwaga uwzględniona
41	dotyczy: Strategia rozdz. 3.1 Wymiary horyzontalne, tiret drugie: Inteligentne technologie dla wrocławian i wrocławianek Absurdalnym jest wierzyć, że za 25 la nadal Technologie cyfrowe, w tym sztuczna inteligencja, nadal będą stopniowo obejmować wszystkie dziedziny życia. uzasadnienie: Przy obecnym rozwoju AI w ciągu ostatnich miesięcy to za 25 lat nie będzie już dziedziny nie objętej AI. Albo sami się oszukujemy, albo nie	Uwaga uwzględniona

	mamy wyobraźni.	
42	dotyczy: MIASTO ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI ZE SPÓJNYM SYSTEMEM TRANSPORTU Update ITS o sztuczną inteligencję uzasadnienie: Niestety ale nasz ITS nie działa tak jak stanowiły założenia. Pomimo, że aut nie ma do skrętu światło zielone jest udostępniane, a z drugiej strony ogromna kolejka aut i tu cykl się nie wydłuża. Tak samo gdy pierwszeństwo dostaje tramwaj, to jedzie tylko tramwaj, a mogłyby również auta w kierunkach bezkolizyjnych.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
43	dotyczy: 1. uwaga do punktu 3.2.2.5. ze strony 16 i 17: Interes mieszkańców i ich spokój powinien być stawiany wyżej niż rozwój ruchu turystycznego uzasadnienie: Nieograniczony rozwój turystyki, choć wiąże się z rozwojem gospodarczym i	Uwaga nieuwzględniona Strategia podkreśla dążenie do rozwoju miasta w sposób zrównoważony oraz inkluzywny, uwzględniając różne potrzeby mieszkańców i użytkowników miasta, nie faworyzując ani potrzeb, ani użytkowników. Podnoszenie jakości życia ma służyć zarówno mieszkańcom, jak i osobom

	jest niezbędny do tworzenia spójnej i silnej marki miasta, niesie ze sobą ryzyka związane z pogarszaniem jakości życia oraz zatarciem tożsamości miasta. Z tego powodu interes mieszkańców i ich spokój powinien być stawiany wyżej niż rozwój ruchu turystycznego. Dodatkowo szczególnej uwadze winny być poddane grupy turystów preferujące głośny, imprezowy styl turystyki z wykorzystaniem dużej ilości alkoholu, a z którym walczył w poprzednich latach m.in. Kraków.	przebywającym krótszy lub dłuższy czas w mieście, w tym migrantom, turystom, itd.
44	dotyczy: całość Dokument należy wyjustować uzasadnienie: Względy stylistyczne.	Wyjaśnienie Uwaga formalna, nie dotyczy tekstu Strategii. Tekst nie jest wyjustowany, ponieważ powinien zachowywać zasady dostępności cyfrowej. Justowanie tekstu (czyli wyrównywanie go do obu krawędzi) może pogorszyć dostępność dokumentu, szczególnie dla osób z dysleksją lub słabym wzrokiem. Ostateczny wygląd dokumentu, w tym układ tekstu zostanie opracowany w końcowym etapie prac nad dokumentem.

45	dotyczy: s. 105 Zastąpienie słowa "firma" pojęciem "podmiot gospodarczy" uzasadnienie: Firma to nazwa, pod którą działa podmiot gospodarczy, w tym kontekście wykorzystano znaczenie potoczne.	Uwaga uwzględniona
46	dotyczy: Rozdział 7. Wnioski z diagnoz i badań Na stronie 103 znajduje się wykres: Szacunkowa liczba ludności Wrocławia wg różnych źródeł dla lat 2021–2023. W danych dla GUS jest błąd w trzeciej kolumnie. Zamiast roku 2020 powinien być rok 2023. uzasadnienie: Wskazana jest modyfikacja wykresu.	Uwaga uwzględniona
47	dotyczy: Projekt Strategii Wrocław 2050 Strona tytułowa - Metryka Kozanów 1.	Uwaga uwzględniona

	Na stronie tytułowej, oraz dalszych i w zakończeniu nie wymieniono: - autorów opracowania jako instytucji, lub imiennie, - osób odpowiedzialnych za układ, formę, redakcję tekstu, - brak daty sporządzenia projektu, - kto i kiedy akceptował i zatwierdził Projekt do publikacji i konsultacji," uzasadnienie: Strategia zawiera zarówno diagnozy i dane, oraz wizję, wartości i cele, lecz nie jest wyłącznie manifestem marzycieli, futurystów i dadaistów, to jest dokument. Brak takich elementów rodzi wątpliwości co do jego poprawności formalnej. Ponadto powodującym dysonans jest fakt, iż powiązana z Strategią „Prognoza oddziaływania na środowisko” z 13.03.2025, części takich braków nie posiada.	
48	dotyczy: Projekt Strategii Wrocław 2050 Fragment brakujący. Kozanów 2. W tekście brak formalnych podstaw jego opracowania.	Uwaga uwzględniona

	uzasadnienie: Strategia zawiera zarówno diagnozy i dane, oraz wizje, wartości i cele, lecz nie jest wyłącznie manifestem marzycieli, futurystów i dadaistów, to jest dokument. Brak podstaw opracowania rodzi wątpliwości co do jego poprawności formalnej. Ponadto powodującym dysonans jest fakt, iż powiązana z Strategią „Prognoza oddziaływania na środowisko” z 13.03.2025, takich braków nie posiada.	
49	dotyczy: "Projekt Strategii Wrocław 2050 – wersja I podstawowa – 126 str. - 14,76 MB. Projekt Strategii Wrocław 2050 – wersja II tekstowa - 135 str. - 4,22 MB. Kozanów 4. Pomiędzy oboma w/w wersjami są drobne różnice – braki w tekście, poza zamierzonymi różnicami w sposobie przedstawienia wykresów i tabel. Przykład 1. Wersja I – str. 29. Cel 6. Miasto	Uwaga uwzględniona

	promieniujące kulturą. Tabela. Wersja II – str. 33. Cel 6. Miasto promieniujące kulturą. Tabela. Nieprawidłowy opis LP. Pominięto Wskaźnik U 3. Przykład 2. Wersja I – str. 120. Płynmy odtąd wspólnie Twórzmy Wrocław z miłością Wersja II – str. 127. Płynmy odtąd wspólnie brak z miłością. Pominięto jeden wers hasła – sloganu. W dodatku hasło zostało umieszczone bez należytego wyeksponowania, napisane czcionką o niewłaściwej wielkości w stosunku do reszty tekstu, oraz bez kursywy – pochylenia czcionki. W trakcie pobieżnego czytania i porównywania Wersji, drobnych błędów było więcej." uzasadnienie: Są to typowe błędy, braku starannej korekty tekstów.	
50	dotyczy: Strategia rozdz. 3.1 Wymiary horyzontalne, tiret czwarte: Metropolitalna pozycja Wrocławia.	Uwaga uwzględniona

	Czy to należy brać dosłownie, że za 25 lat nadal będziemy "brali udział w pracach nad ustawami, które mają umożliwić formalne powołanie Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego i wyposażenie go we własny budżet i pakiet zadań? uzasadnienie: Zasadniczo, ciężko zrozumieć intencję autorów. Czy Strategia 2050 to opis naszej kondycji i potencjalnych pragnień, czy wizja w jakim miejscu Wro będzie za 25 lat. Bo jak się czyta, że nadal będzie praca nad ustawami, które dopiero umożliwią powstanie Metropolii to słabo to wygląda. Za 25 lat powinno się konsumować efekty powstania tego WroM a nie dopiero ustawy umożliwiające jego powstanie.	
51	dotyczy: Rozdział 6.4: Zarządzanie wodą Wizja Wrocławia jako "Europejskiej Stolicy Wody" jest interesująca, jednak: * Brakuje szczegółowego planu wykorzystania potencjału rzek i kanałów, oraz metod ich ochrony * Nie określono dokładnych działań zabezpieczających miasto przed	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	powodziami i podtopieniami * Warto uwzględnić konkretne projekty rewitalizacji nabrzeży i infrastruktury wodnej" uzasadnienie: Według raportu IMGW, intensywność opadów we Wrocławiu wzrośnie o 40% do 2050. Obecna infrastruktura (np. kolektory przy pl. Grunwaldzkim) jest przystosowana jedynie do 20-letnich wezbrań.	
52	dotyczy: tu_Strategia_Rozwoju_Wroclawia -> 4. Wskaźniki Wskaźniki w obecnym kształcie wymagają gruntownego doprecyzowania, ponieważ nie spełniają funkcji strategicznej egzekwowalności. Rekomenduję wprowadzenie trójpoziomowego systemu wskaźników: MVP 2030 (Minimum Viable Progress) – kluczowe cele, które muszą być zrealizowane w średnim horyzoncie, by umożliwić realizację wizji 2050. Etapy pośrednie (2025, 2035, 2040) –	Uwaga nieuwzględniona Wskaźniki zawarte w Strategii wybrane zostały z dostępnych danych statystyki publicznej, zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r., poz. 198). Dzięki wykorzystaniu danych statystycznych, które są porównywalne w czasie i przestrzeni, można na bieżąco monitorować zmiany zachodzące we Wrocławiu i w innych miastach. W przypadku prowadzenia regularnych badań w innych obszarach dopuszcza się możliwość

	kamienie milowe z twardymi wskaźnikami i odpowiedzialnością. Wskaźniki końcowe (2050) – wartości docelowe, do których zmierzamy. Dodatkowo każdy wskaźnik powinien zawierać: wartość bazową i źródło danych, wartość docelową na rok 2030 i 2050, przypisaną jednostkę odpowiedzialną, metodologię pomiaru (kto, jak, kiedy), budżet związany z osiągnięciem postępu. uzasadnienie: W obecnym kształcie wskaźniki przypominają zestawienie intencji, a nie system zarządzania zmianą. Strategia wymaga wdrożenia mechanizmów mierzalności zgodnych z dobrymi praktykami zarządzania strategicznego (np. metodologia SMART, KPIs, SDG Monitoring Framework). W przeciwnym razie istnieje ryzyko, że dokument pozostanie jedynie wizją bez realnego mechanizmu realizacyjnego.	wprowadzenia w monitorowaniu realizacji strategii dodatkowych wskaźników, które będą wykraczać poza dane statystyki publicznej. Wskaźniki w Strategii mają charakter wskaźników rezultatu, a nie wskaźników produktu. W długim horyzoncie czasowym (do 2050 r.) trudno jest przyjąć określony wskaźnik osiągnięcia z uwagi na dynamicznie zmieniające się uwarunkowania oraz wiele czynników, również zewnętrznych na które miasto nie ma wpływu. Efekt realizacji celów strategii mierzony może być wzrostem lub spadkiem określonych wartości pokazującym określony tendencję zmian.
53	dotyczy: Projekt Strategii Rozwoju Wrocławia – Wrocław 2050 Rozdział: 3.2 Cele i kierunki działań –	Uwaga nieuwzględniona Wskaźniki zawarte w Strategii wybrane zostały z dostępnych danych

podrozdział 3.2.1 „Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni” Strony: od 11 do 16 W rozdziale 3.2.1 brakuje precyzyjnie zdefiniowanych wskaźników i mierzalnych etapów realizacji celu „Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni”. Proponuję wprowadzenie systemu MVP 2030 – czyli zestawu minimalnych, niezbędnych rezultatów, które miasto planuje osiągnąć do 2030 roku. Wskaźniki powinny zawierać wartości bazowe, cele cząstkowe, daty realizacji oraz przypisanie odpowiedzialnych jednostek miejskich. uzasadnienie: Bez wprowadzenia jasno określonych wskaźników etapowych, zapisany w strategii cel pozostaje deklaracyjny. Brakuje danych bazowych (np. aktualny udział powierzchni zielonej czy ruchu niesamochodowego), harmonogramu osiągania wskaźników oraz konkretnych dzielnic pilotażowych. Wprowadzenie systemu MVP 2030 (Minimum Viable Progress) pozwoli miastu monitorować postęp, optymalizować działania i efektywnie	statystyki publicznej, zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r., poz. 198). Dzięki wykorzystaniu danych statystycznych, które są porównywalne w czasie i przestrzeni, można na bieżąco monitorować zmiany zachodzące we Wrocławiu i w innych miastach. W przypadku prowadzenia regularnych badań w innych obszarach dopuszcza się możliwość wprowadzenia w monitorowaniu realizacji strategii dodatkowych wskaźników, które będą wykraczać poza dane statystyki publicznej. Wskaźniki w Strategii mają charakter wskaźników rezultatu, a nie wskaźników produktu. W długim horyzoncie czasowym (do 2050 r.) trudno jest przyjąć określony wskaźnik osiągnięcia z uwagi na dynamicznie zmieniające się uwarunkowania oraz wiele czynników, również zewnętrznych na które miasto nie ma wpływu. Efekt realizacji celów strategii mierzony może być wzrostem lub spadkiem określonych wartości
---	--

	komunikować realizację strategii mieszkańcom. Dodatkowo ułatwi to integrację polityki przestrzennej z budżetowaniem i planowaniem operacyjnym jednostek miejskich.	pokazującym określony tendencję zmian.
54	dotyczy: Strategia Rozwoju Wrocławia Wrocław 2050 — projekt Rekomenduje się uzupełnienie dokumentu o: * Mapy drogowe dla kluczowych celów z konkretnymi etapami ich realizacji * Wskaźniki pośrednie, które pozwolą monitorować postępy w realizacji strategii * Określenie priorytetów w przypadku ograniczonych możliwości realizacji wszystkich celów * System cyklicznej rewizji i aktualizacji strategii w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania, oraz sposobów komunikowania zmian z obywatelami i obywatelkami * Opracowanie szczegółowych programów wykonawczych dla poszczególnych obszarów strategii * Utworzenie ciała koordynującego realizację strategii z udziałem różnych interesariuszy	Wyjaśnienie W dokumencie znajduje się zapis: Strategię dopełniają polityki, programy i plany działań. Dotyczą konkretnych dziedzin czy obszarów funkcjonowania miasta. Każdemu z celów strategii podporządkowane są dokumenty wykonawcze wskazane w załączniku nr 1." Realizacja celów strategii oraz monitorowanie szczegółowe postępów realizacji odbywać się będzie poprzez polityki, programy, plany działań sektorowe i programy operacyjne".

	* Wprowadzenie mechanizmów raportowania do mieszkańców o postępach w realizacji strategii * Opracowanie alternatywnych ścieżek rozwoju w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych okoliczności. uzasadnienie: Tego typu dokumenty wymagają odpowiedniej struktury i formy gwarantującej realizację celów.	
55	dotyczy: s. 15 - 3.2.2. pkt. 1 Należy lobbować za zwiększeniem liczby przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych we Wrocławiu uzasadnienie: Liczba placówek dyplomatycznych i konsularne ma znaczenie dla lokalizacji inwestycji, migracji czy możliwości współpracy międzynarodowej oraz świadczy o randze i prestiżu miasta. W związku z tym należy lobbować za powstawaniem jak największej ich liczby we Wrocławiu, w szczególności Stanów Zjednoczonych, Japonii czy	Uwaga uwzględniona

	Korei Południowej.	
56	dotyczy: Uwaga ogólna Strategia Wrocław 2050 podkreśla konieczność dobrej współpracy z Samorządem Województwa i gminami sąsiadującymi. Nie ma w niej jednak odniesienia do SRWD 2030 i jej celów. uzasadnienie: Wskazane jest uzupełnienie Strategii o wskazane aspekty.	Uwaga uwzględniona
57	dotyczy: 10. Źródła finansowania Finansowanie i priorytety inwestycyjne Kluczowym elementem, którego brakuje w analizowanym fragmencie strategii, jest szczegółowy plan finansowania: * Brak informacji o szacunkowych kosztach realizacji strategii, nawet szacunkowych * Nie określono priorytetów inwestycyjnych w przypadku ograniczonych środków * Warto uwzględnić różne scenariusze finansowania w zależności od	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Kwestie finansów jest regulują odrębne przepisy. Szczegółowe plany finansowania inwestycji i projektów przyjmowane przez miasto posiadają krótszy horyzont czasowy. W Strategii wskazano potencjalne źródła finansowe jej realizacji.

	dostępności środków unijnych * Brak analizy możliwości wykorzystania innowacyjnych instrumentów finansowych" uzasadnienie: Według analiz NIK, 38% inwestycji miejskich zależy od dotacji unijnych. Konieczne jest opracowanie alternatywnego modelu opartego na obligacjach miejskich i PPP.	
58	dotyczy: 7. Wzmacnianie bezpieczeństwa i odporności na kryzysy, w tym wojny, m.in. poprzez: (...) Propozycja uzupełnienia uzasadnienie: Należy tutaj ująć rolę służb mundurowych w odpowiedzi na wszelkie kryzysy, w tym np. ochotniczych straży pożarnych; czy też szkolenia dla mieszkańców np. z samoobrony.	Uwaga nieuwzględniona Kwestie te regulują odrębne przepisy: ustawa o ochronie ludności (Dz.U.2024.1907).
59	dotyczy: 3.2.4 (...) Walka z kłamstwem i agresją w przestrzeni publicznej	Uwaga uwzględniona

	Propozycja uzupełnienia uzasadnienie: Konieczne należy tutaj uwzględnić wprost kwestie związane z dezinformacją i jej zwalczaniem w przestrzeni publicznej, edukację w zakresie krytycznego myślenia. To będzie kluczowe dla wdrażania celów strategii w szczególności polityki klimatycznej.	
60	dotyczy: STRATEGIA rozdział 2.3 (s. 8) Dodanie: Rozszerzenie działań w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej miasta o programy cyberbezpieczeństwa. Wzmacnianie zabezpieczeń infrastruktury krytycznej jest kluczowe w kontekście rosnącej liczby cyberataków uzasadnienie: Obecny dokument wspomina ogólnie o cyberbezpieczeństwie, ale brakuje konkretów (np. Wrocław inwestuje w systemy wykrywania i neutralizacji cyberataków na infrastrukturę krytyczną (energetyka, wodociągi,	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	transport)). Umożliwi to lepsze zarządzanie ryzykiem i minimalizację skutków ataków. Ochrona infrastruktury krytycznej jest kluczowa dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania miasta w sytuacjach kryzysowych.	
61	dotyczy: STRATEGIA Rozdział 3.1 - Inteligentne technologie dla wrocławian i wrocławianek (s.10) Dodanie komponentu edukacji cyfrowej dla mieszkańców, który obejmuje edukację bezpiecznego korzystania z internetu i ochrony danych. „W kontekście dynamicznego rozwoju inteligentnych technologii, kluczowe jest, aby mieszkańcy Wrocławia nie tylko korzystali z innowacyjnych rozwiązań, ale również posiadali umiejętności niezbędne do ich bezpiecznego użytkowania; dlatego w ramach strategii Wrocław 2050 zostaną wprowadzone programy edukacyjne z zakresu cyberbezpieczeństwa, które wzmocnią odporność społeczeństwa na dezinformację oraz cyberzagrożenia, umożliwiając lepsze funkcjonowanie w	Uwaga częściowo uwzględniona Dokument zostanie uzupełniony w rozdziale 3.1 o kwestie zwiększania świadomości mieszkańców. W zakresie programów edukacyjnych: uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	erze cyfrowej.” uzasadnienie: Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat zagrożeń w internecie oraz nauka dobrych praktyk przyczyni się do wzrostu poziomu bezpieczeństwa w społeczności lokalnej.	
62	dotyczy: STRATEGIA Rozdział 3.2.3 (s. 17-20) Rozszerzenie punktu 7: Wzmocnienie cyberodporności systemów zarządzania miastem i cyberodporności mieszkańców. „8. Wzmocnienie poziomu cyberbezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez: - Opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii cyberbezpieczeństwa, która obejmować będzie zarówno instytucje publiczne, jak i organizacje non-profit oraz przedsiębiorstwa działające na terenie Wrocławia - Szkolenia i warsztaty dla pracowników sektora publicznego oraz mieszkańców z zakresu cyberbezpieczeństwa, aby zwiększyć ich świadomość oraz umiejętności w zakresie ochrony	Uwaga częściowo uwzględniona Dokument zostanie uzupełniony w rozdziale 7: Wzmocnienie cyberodporności systemów zarządzania miastem i wzmocnienie poziomu cyberbezpieczeństwa publicznego. W zakresie szczegółowych programów uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	danych i przeciwdziałania zagrożeniom informacyjnym - Współpraca z lokalnymi uczelniami, instytutami badawczymi i organizacjami pozarządowymi w celu wspierania innowacji w zakresie bezpiecznych technologii oraz promowania badań skoncentrowanych na cyberbezpieczeństwie publicznym - Tworzenie platformy wymiany informacji i najlepszych praktyk w zakresie cyberbezpieczeństwa pomiędzy różnymi sektorami i instytucjami w mieście. uzasadnienie: Obecne zapisy dotyczą głównie bezpieczeństwa fizycznego. Cyberbezpieczeństwo systemów miejskich (np. e-usługi, monitoring) wymaga proceduralnych i technologicznych zabezpieczeń.	
63	dotyczy: STRATEGIA 3.2.3. Bezpieczeństwo, odporność na kryzysy i neutralność klimatyczna > 7. Wzmacnianie bezpieczeństwa i odporności na kryzysy (s.19) Dodanie: Przeciwdziałanie	Uwaga częściowo uwzględniona Dokument zostanie uzupełniony w 3.2.3 o przeciwdziałanie dezinformacji, wzmacnianie odporności na manipulację i wspieranie rozwoju krytycznego myślenia.

	dezinformacji. Wprowadzenie programów i szkoleń dotyczących analizy informacji i rozwoju krytycznego myślenia wśród mieszkańców. uzasadnienie: W dobie dezinformacji i w obliczu wojny informacyjnej umiejętność krytycznej analizy informacji jest niezbędna do podejmowania świadomych decyzji. Umożliwia to mieszkańcom skuteczniejszą obronę przed manipulacją.	W zakresie programów: uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
64	dotyczy: STRATEGIA Rozdział 3.2.5 (s. 22) Dodanie: Wprowadzenie programów edukacyjnych z zakresu cyberbezpieczeństwa dla wszystkich grup społecznych, zwłaszcza dla uczniów, nauczycieli i seniorów (np. wojna informacyjna, warsztaty z phishingiem). uzasadnienie: Brakuje odniesienia do edukacji cyfrowej mieszkańców. Szkolenia praktyczne zwiększą odporność społeczeństwa na cyberoszustwa,	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	wojnę informacyjną i dezinformację. Wrocław może stać się cyber bezpiecznym miastem.	
65	dotyczy: STRATEGIA Rozdział 3.2.4 (s. 21) Uzupełnienie punktu 5: Utworzenie miejskiego centrum reagowania na dezinformację, współpracującego z mediami i organizacjami pozarządowym. uzasadnienie: Walka z dezinformacją wymaga koordynacji międzysektorowej. Centrum mogłoby monitorować trendy i dostarczać narzędzi do weryfikacji informacji (np. fact-checking).	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
66	dotyczy: STRATEGIA Wskaźniki, Rozdział 4 (s. 27) Dodanie wskaźnika: Odsetek mieszkańców uczestniczących w miejskich szkoleniach z cyberbezpieczeństwa uzasadnienie: Wskaźnik ten pozwoli na ocenę	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	skuteczności programów edukacyjnych oraz ich wpływu na poziom bezpieczeństwa mieszkańców.	
67	dotyczy: STRATEGIA Wskaźniki, Rozdział 4 (s. 27) Dodanie wskaźnika: Liczba incydentów cyberataków na infrastrukturę uzasadnienie: Obecne wskaźniki nie mierzą efektywności polityk cyfrowego bezpieczeństwa. Konkretnie metryki pozwolą ocenić postępy i alokować środki.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
68	dotyczy: STRATEGIA Wskaźniki, Rozdział 4 (s. 27) lub w aktach szczegółowych Dodanie wskaźnika: Poziom świadomości mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa cyfrowego i dezinformacji (badania ankietowe) uzasadnienie: Obecne wskaźniki nie mierzą efektywności polityk związanych z bezpieczeństwem cyfrowym i dezinformacją. Nowe wskaźniki	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	pozwoła na monitorowanie postępów w budowaniu odporności informacyjnej i cyberbezpieczeństwa.	
69	dotyczy: STRATEGIA Wskaźniki, Rozdział 4 (s. 27) lub w aktach szczegółowych Dodanie wskaźnika: Liczba szkół i instytucji edukacyjnych wdrażających programy nauczania o cyberbezpieczeństwie i krytycznym myśleniu. uzasadnienie: Edukacja w zakresie cyberbezpieczeństwa i krytycznego myślenia jest kluczowa dla przygotowania mieszkańców na wyzwania cyfrowej przyszłości.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
70	dotyczy: STRATEGIA Załączniki (s. 121) Dodanie: Mapa drogowa rozwoju kompetencji cyfrowych mieszkańców do 2050 r. z harmonogramem wdrożenia narzędzi edukacyjnych uzasadnienie: Dokument strategiczny powinien	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	zawierać konkretne plany operacyjne. Brakuje roadmapy dla kluczowych inicjatyw związanych z edukacją cyfrową i bezpieczeństwem informacyjnym.	
71	dotyczy: STRATEGIA Załączniki (s. 121) lub w aktach szczegółowych Dodanie: Plan działania na rzecz walki z dezinformacją (obejmujący kampanie społeczne, szkolenia dla urzędników oraz narzędzia do weryfikacji informacji) uzasadnienie: Dezinformacja jest jednym z największych zagrożeń współczesnych społeczeństw, a plan działania pozwoli skutecznie przeciwdziałać jej wpływowi na mieszkańców Wrocławia.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
72	dotyczy: STRATEGIA Załączniki (s. 126) lub w aktach szczegółowych Dodanie: Katalog zasobów edukacyjnych dotyczących cyberbezpieczeństwa dla mieszkańców, dostępnych w różnych	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	formatach. uzasadnienie: Dobrze opracowany katalog pomoże mieszkańcom w dostępie do niezbędnych materiałów edukacyjnych i zwiększy ich kompetencje cyfrowe oraz odporność na zagrożenia.	
73	dotyczy: 4. Wzmacnianie pozycji Wrocławia jako ośrodka badań i rozwoju, m.in. poprzez: (,,) Propozycja uzupełnienia uzasadnienie: Realizacja w mieście projektów, wdrażania rozwiązań opracowanych przez środowisko naukowe oraz rozwiązywanie problemów przez nie zidentyfikowanych (także prototypowanie eksperymentalne).	Uwaga uwzględniona
74	dotyczy: 1. Rozwój wzorowego modelu edukacji, m.in. poprzez: (...), „stała poprawa stanu technicznego istniejących placówek oraz budowa nowych placówek – neutralnych klimatycznie, z dostępem do infrastruktury sportowej,”	Uwaga uwzględniona

	Propozycja uzupełnienia uzasadnienie: Punkt mówi o poprawianiu stanu technicznego istniejących placówek oraz budowania neutralnych klimatycznie nowych – punkt należy uzupełnić i wskazać wyraźnie, że poprawa stanu technicznego istniejących budynków ma wiązać się z poprawą efektywności energetycznej, wyposażenie we własne źródła energii i ogólnie ma polegać na dążeniu do neutralności klimatycznej.	
75	dotyczy: 1. Rozwój wzorowego modelu edukacji, m.in. poprzez: (...) „stała poprawa jakości wyposażenia szkół w infrastrukturę dającą możliwość nauki poprzez doświadczenia i eksperymenty, wdrażanie nowych technologii wspierających edukację,” Propozycja uzupełnienia uzasadnienie: Ten punkt warto uzupełnić o zapewnienie w otoczeniu szkół warunków do edukacji terenowej i	Wyjaśnienie Zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	outdoorowej np. „zielone klasy”. Taka forma edukacji będzie miała także pozytywny wpływ na zdrowie uczniów.	
76	dotyczy: STRATEGIA 3.2.5. Wysoka jakość edukacji i nauki - 1. Rozwój wzorowego modelu edukacji, m.in. poprzez (s.22) Rozwój programów edukacyjnych w odpowiedzi na aktualne trendy i technologie m.in. w zakresie sztucznej inteligencji, technologii blockchain oraz cyberbezpieczeństwa na różnych poziomach szkół i uczelni uzasadnienie: Wprowadzenie nowoczesnych technologii do programów nauczania przygotuje dzieci i młodzież na wyzwania rynku pracy w 2050 roku oraz zwiększy innowacyjność lokalnego środowiska akademickiego	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
77	dotyczy: Cele strategiczne Propozycja dodania celu strategicznego lub rozszerzenia celu nr 5 „Wysoka jakość edukacji i nauki” o elementy szczególnie ważne z perspektywy nauk humanistycznych i	Uwaga uwzględniona

społecznych uzasadnienie: Tworzenie specjalistycznych ośrodków badawczych koncentrujących się na zagadnieniach współczesnych wyzwań społecznych: migracje, dezinformacja i cyberbezpieczeństwo, zaufanie społeczne, kapitał społeczny, partycypacja obywatelska, demokracja cyfrowa, rozwój zrównoważony, polityka równościowa. Wzmocnienie edukacji w zakresie kompetencji przyszłości (takich jak myślenie krytyczne, kompetencje społeczne, edukacja obywatelska i demokratyczna, mediacje społeczne, komunikacja międzykulturowa) poprzez współpracę z uniwersytetami społecznymi i inicjatywami edukacyjnymi. Utworzenie interdyscyplinarnego centrum badawczo-wdrożeniowego zajmującego się innowacjami społecznymi, które byłoby wspierane przez uczelnie specjalizujące się w naukach społecznych, stanowiąc istotny ośrodek analizy, diagnozy oraz	
--	--

	tworzenia nowych modeli społecznych odpowiadających na potrzeby dynamicznie zmieniającego się społeczeństwa.	
78	dotyczy: EDUKACJA I NAUKA Strategia, 3.2.5] Propozycje uzupełnienia strategii: 1. UMW – jako uczelnia obecna w światowych rankingach – może pełnić rolę ambasadora międzynarodowego wizerunku Wrocławia. Propozycja uwzględnienia rankingów takich jak THE i Szanghaj oraz rozwój infrastruktury naukowej (np. Centrum Odkryć Medycznych). uzasadnienie: Strategia przewiduje wspieranie "środowiska akademickiego w procesach integracji i umiędzynarodowienia badań oraz dydaktyki" – także w odniesieniu do kierunków medycznych. Wskazuje też Uniwersytet Medyczny w grupie uczelni uwzględnianych w rankingach akademickich jako element promocji Wrocławia jako ośrodka naukowego. [Strategia, 3.2.5]	Wyjaśnienie Rankingi THE i "szanghajski" są już uwzględnione w projekcie strategii - we wskaźniku uzupełniającym dla Celu 5. Wysoka jakość edukacji i nauki. U1: "dystans uczelni wrocławskich do uczelni światowych"; s. 27. Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. W tym: 3.2.5. 4. "tworzenie przestrzeni edukacyjnych, miejsc wiedzy i nauki doświadczalnej; 3.2.5.7. "rozwoju edukacji poza budynkami i programami dydaktycznymi, w tym poprzez atrakcyjne i dostępne dla każdego formy popularyzacji nauki i sztuki".

79	dotyczy: [Strategia, 3.2.5 oraz 3.2.4] Potrzeba uzupełnienia strategii o wyraźne odniesienia do edukacji medycznej i silniejsze uwzględnienie roli UMW w promocji zdrowia i edukacji.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
80	dotyczy: [Strategia, 3.2.5] Propozycje uzupełnienia strategii: Tworzenie interdyscyplinarnych programów edukacyjnych łączących medycynę z nowoczesnymi technologiami. Rozbudowa infrastruktury badawczej, w tym Centrum Symulacji Medycznej. [Strategia, 3.2.5]	Uwaga częściowo uwzględniona Uwaga nieuwzględniona w zakresie szczegółowego wskazania nazwy jednostki badawczej. Uwaga uwzględniona w zakresie uzupełnienia Strategii o zapis dotyczący rozbudowy infrastruktury badawczej oraz wspieraniu integracji uczelni w tworzeniu interdyscyplinarnych programów edukacyjnych.
81	dotyczy: [Strategia, 3.2.5] Propozycje uzupełnienia strategii: Wsparcie wysokiej jakości nauki jako integralnej części edukacji – uzupełnienie zapisów strategii. Propozycja rozwijania edukacji zdrowotnej i tworzenia nowoczesnych przestrzeni	Uwaga uwzględniona

	edukacyjnych.	
82	dotyczy: [Strategia, 3.2.2] Propozycje uzupełnienia strategii: Wspieranie sieciowania sektora publicznego i nauki poprzez wydarzenia wspólne, co może być szansą dla UMW.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy, a część zapisów jest już uwzględniona w Strategii.
83	dotyczy: [Strategia, 3.2.5 oraz 3.2.1] Propozycje uzupełnienia strategii: Tworzenie klas patronackich we współpracy z UMW i szpitalami. Rozwój programów edukacyjnych i stypendialnych, poszerzenie oferty edukacyjnej dla studentów dorosłych.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy. Część zapisów jest już uwzględniona w strategii: 3.2.5.7. "Zaangażowanie wrocławskiej kadry akademickiej i naukowej w działania z zakresu wsparcia edukacji szkolnej".
84	dotyczy: [Strategia, 3.2.2] MIĘDZYNARODOWA POZYCJA WROCŁAWIA Propozycje uzupełnienia strategii: 1. Współpraca UMW i USK jako element wzmacniania naukowej pozycji miasta. Projekty badawczo rozwojowe w zdrowiu i biotechnologii.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

85	dotyczy: [Strategia, 3.2.5] INFRASTRUKTURA I INTERWENCJE MIEJSKIE Propozycje uzupełnienia strategii: Propozycje współpracy przy inwestycjach w infrastrukturę badawczo-naukową – laboratoria, centra symulacji.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
86	dotyczy: str. 22, 3.2.5. Wysoka jakość edukacji i nauki Wzrost pozycji wrocławskich szkół i uczelni w Polsce i w Europie. Większy udział cudzoziemców w ogólnej liczbie nauczycieli akademickich. Wzorowy w skali kraju system edukacji. Wsparcie dla młodzieży ze specjalnymi potrzebami. - Czy bardziej zasadne nie byłoby zastosowanie zapisu „osób” zamiast „młodzieży”. Wsparcie powinno być kierowane od najmłodszych lat do osób z potrzebami.	Uwaga uwzględniona
87	dotyczy: Wizja Wrocławia 2050 – „Błękitno-zielona i solidarna metropolia rozwoju kompetencji	Uwaga uwzględniona

	przyszłości” Strategia nigdzie nie określa czym są kompetencje przyszłości, jakie mają być rozwijane. uzasadnienie: Strategia kilka razy używa słowa kompetencje, ale głównie w kontekście cyfrowym i rozwoju technologicznego i kompetencji w obszarze kultury. Jeśli strategia posługuje się w wizji pojęciem „kompetencje przyszłości” to powinna także konkretnie określać, na jakie kompetencje stawia. Zdecydowanie warto wziąć pod uwagę takie kompetencje jak: kreatywność i umiejętność radzenia sobie także bez technologii, zdolność krytycznego myślenia i odporność na dezinformację, dbanie o dobrostan, poczucie odpowiedzialności, budowanie wartości w ujęciu obiektywnym, nie jedynie subiektywnym (solidarność), zaangażowanie we współtworzenie zmieniającego się świata.	
88	dotyczy: 3.2.6. Miasto promieniujące kulturą	Wyjaśnienie

	Propozycja uzupełnienia uzasadnienie: Angażowanie kultury w aktualne wyzwania np. związane ze zmianą klimatu oraz dążenie do ograniczenia emisji związanej z organizacją dużych wydarzeń – to coraz częściej jest ważne także dla samych twórców	Zapisy w tym zakresie są już uwzględnione w Strategii w rozdz. 3.1. Wymiary horyzontalne.
89	dotyczy: Metropolitalna pozycja Wrocławia. Konfiguracja: „Województwo Dolnośląskie, gdzie kluczowa jest dobra współpraca z Samorządem Województwa oraz z samorządami subregionów spoza Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego – w tym z pozostałymi miastami prezydenckimi, miastami średnimi i małymi, powiatami oraz gminami wiejskimi; Brak w strategii mowy o odpowiedzialnej postawie, jako miasta stojącego na czele regionu uzasadnienie: Pozycja miasta metropolitalnego w	Uwaga uwzględniona

	całym regionie (województwie) to także duża odpowiedzialność. Nie można dopuścić do sytuacji, w której wzmacnianie pozycji Wrocławia w regionie będzie powodowało zubożania innych miejsc regionu (wyludnienie, blokada rozwoju gospodarczego etc).	
90	dotyczy: [Strategia, 3.2.2] MIĘDZYNARODOWA POZYCJA WROCŁAWIA Propozycje uzupełnienia strategii: Udział UMW w projektach międzynarodowych, mobilność kadry i studentów jako wsparcie marki miasta.	Uwaga częściowo uwzględniona Uwaga nieuwzględniona w zakresie szczegółowego wskazania nazwy jednostki badawczej; uwzględniona w zakresie uzupełnienia strategii o zapis dotyczący "wsparcia mobilności studentów oraz kadry akademickiej" - w odniesieniu do całego środowiska naukowego.
91	dotyczy: 3. Wzmacnianie lokalnego rynku pracy, m.in. poprzez: Propozycja uzupełnienia. uzasadnienie: Zdecydowanie należy tutaj uwzględnić kompetencje przyszłości, jako że znajdują się w wizji, wzmacnianie zawodów i kompetencji związanych z	Wyjaśnienie Zapisy w tym zakresie są już uwzględnione w Strategii w rozdz. 3.2.5.

	transformacją, w tym transformacją energetyczną	
92	dotyczy: [Strategia, 3.1 i 3.2.5] Propozycje uzupełnienia strategii: Propozycja wskazania UMW jako uczelni realizującej trzecią misję – działania prospołeczne, profilaktyczne, edukacyjne na potrzeby mieszkańców miasta Wrocławia. uzasadnienie: Strategia zawiera odniesienia do tzw. "trzeciej misji uczelni" – działania na rzecz społeczności lokalnej (edukacja, popularyzacja nauki). [Strategia, 3.2.5]	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
93	dotyczy: [Strategia, 3.2.4] WSPARCIE DLA OSÓB STARSZYCH Propozycje uzupełnienia strategii: 1. Współpraca z UMW i UTW przy organizacji programów profilaktycznych i edukacyjnych dla seniorów.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
94	dotyczy: podobnie str. 21	Uwaga uwzględniona

	Kierunek Wsparcie w ramach rodzicielstwa, w tym rodzicielstwa zastępczego oraz wspieranie terapii na rzecz dietności. – brak wskazanych działań.	
95	dotyczy: Str. 7, zdanie: „Piękna może być zabudowa, przestrzeń, ale i zieleń, i rzeka. Piękny może być miejski krajobraz.” Zmiana priorytetu uzasadnienie: W odbiorze człowieka, piękno bardzo często wiąże się z krajobrazem naturalnym – z tego powodu krajobraz naturalny w tym *nieurządzony” powinien być na równi z tym określonym jako „miejski”, jeśli nie na pierwszym miejscu właśnie.	Uwaga uwzględniona
96	dotyczy: Str. 10, Zdanie „Chcemy przy tym, by Wrocław mądrze rozwijał jeden ze swoich największych zasobów – zieleń oraz powiązaną z nią sieć rzek, starorzeczy, strug, potoków i stawów. Każde działanie zapisane w Strategii Wrocław 2050 ma sprzyjać zieleni,	Wyjaśnienie Zapisy w tym zakresie są już uwzględnione w Strategii w rozdz. 3. Struktura celów i działań w strategii.

	błękitowi i adaptacji do zmian klimatu. Sprzeczność celów, konieczność doprecyzowania podstaw podejmowania decyzji uzasadnienie: Niestety nie każde działania zapisane w strategii sprzyja tym celom, na co zwracano już uwagę powyżej i aspekt ten pojawi się w kolejnych uwagach. Proponujemy zatem zmianę tego zdania na: „Każde działania, także te zapisane w Strategii Wrocław 2050, będą poddawane ocenie wpływu na środowisko, zdrowie publiczne, klimat i proces adaptacji do zmian klimatu, a decyzje podejmowane w taki sposób by minimalizować potencjalny negatywny wpływ” – tak sformułowane zdanie będzie też korespondować z opisem wartości jaką jest „mądrość”	
97	dotyczy: Cały tekst - sektor szkolnictwa wyższego i nauki Wzmocnienie roli nauk humanistycznych i społecznych w strategii:	Uwaga uwzględniona

	uzasadnienie: Akademia powinna być wskazana jako ważny partner strategiczny w działaniach mających na celu budowanie lokalnych polityk publicznych, mediacji konfliktów społecznych oraz dialogu społecznego. Naukowcy z obszaru nauk humanistycznych i społecznych mogliby pełnić rolę ekspertów w zakresie konsultacji społecznych oraz projektowania efektywnych modeli współpracy wielostronnej. · Wzmocnienie kreatywności - zarówno jako celu jak i środka w dążeniu do "Miasta kreatywnego" przy projektowaniu komunikacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.	
98	dotyczy: Cały tekst - sektor szkolnictwa wyższego i nauki Podkreślenie znaczenia nauk humanistycznych i społecznych w adaptacji do zmian klimatu i kryzysów: uzasadnienie: Zwiększenie znaczenia społecznego wymiaru adaptacji i rezyliencji,	Wyjaśnienie Zapisy w tym zakresie są już uwzględnione w Strategii w rozdz. 3. Struktura celów i działań w strategii.

	szczególnie w kontekście zwiększania świadomości społecznej, edukacji antykryzysowej oraz budowania społecznych sieci wsparcia, także jako elementu przygotowania na wypadek kryzysów (klęski żywiołowe, konflikty i niepokoje społeczne, zmiany klimatyczne). Szczególnie istotne jest tu wykorzystanie edukacji: medialnej, cyfrowej i informacyjnej.	
99	dotyczy: Str. 6. Zdania: „Oferujemy uzdrowską jakość powietrza i wody. Mamy zero dni z przekroczeniami norm pyłów PM10 i PM2.5. Niefortunnie użyte słowo o uzdrowskiej jakości powietrza. Nieprecyzyjnie określenie norm oraz pominięcie istotnych czynników wpływających na jakość powietrza uzasadnienie: Zgodnie z raportami NIK, jakość powietrza w polskich uzdrowskach pozostawia wiele do życzenia, a samo słowo „uzdrowskie” w 2-milionowej metropolii nie brzmi wiarygodnie. Jeśli chcemy natomiast by we Wrocławiu powietrze prezentowało najwyższe	Uwaga uwzględniona

	standardy, powinno znaleźć się tutaj odniesienie do norm WHO. Aktualnie mamy problem ze spełnieniem norm polskich. Do 2030 powinniśmy spełniać normy zgodnie z dyrektywą unijną AAQD, które jednak wciąż są łagodniejsze od tych określonych przez WHO. Wśród zanieczyszczeń pominięte zostały benzo(a)piren oraz podtlenki azotu, które mają rakotwórcze działanie i destrukcyjny wpływ na zdrowie, w szczególności zdrowie dzieci (badania NeuroSmog – dowodzące, że wdychanie tych zanieczyszczeń powoduje choroby neurologiczne, zaburza rozwój mózgu i ogranicza zdolności poznawcze, długotrwała ekspozycja na nadmierne stężenie NO₂ wpływa na rozwój poważnych schorzeń, takich jak astma oskrzelowa, przewlekła obturacyjna choroba płuc, choroby układu sercowo-naczyniowego i nowotwory, w szczególności płuc i piersi).	
100	dotyczy: Str. 7 zdanie: „Odpowiedzialnie i aktywnie dbamy o spójność ekonomiczną, społeczną i transportową całego Dolnego Śląska.”	Wyjaśnienie Zapisy w tym zakresie są już uwzględnione w Strategii. W Strategii znajdują się zapisy

	Pominięcie kwestii spójności przyrodniczej uzasadnienie: Stan środowiska naturalnego wpływa bezpośrednio na dobrostan mieszkańców. Rozwój miasta i metropolii musi odbywać się odpowiedzialnie i z zachowaniem zasobów przyrodniczych, których spójności zagraża rozwój infrastruktury. (biomasa vs. technomasa).	mówiące o minimalizacji negatywnych skutków rozwoju tkanki miejskiej w kontekście ochrony środowiska. Mówimy o budowaniu świadomości ekologicznej mieszkańców i poszanowaniu potencjału środowiska naturalnego.
101	dotyczy: Wymiar horyzontalny „Inteligentne technologie dla wrocławian i wrocławianek” Pominięcie kwestii higieny cyfrowej uzasadnienie: Strategia zdaje się całkowicie pomijać kwestie zagrożeń związanych z rozwojem technologii, w tym sztucznej inteligencji (za wyjątkiem cyberbezpieczeństwa, które zostało ujęte) – należy dodać w tym punkcie, że rozwój technologii będzie szedł w parze z zachowaniem higieny cyfrowej, budowaniem odporności na	Uwaga uwzględniona

	dezinformację, zachowaniem dobrostanu użytkowników i faktycznej dostępności.	
102	dotyczy: STRATEGIA 3.2.5. Wysoka jakość edukacji i nauki - 1. Rozwój wzorowego modelu edukacji, m.in. poprzez (s.22) Promocja zdrowych nawyków cyfrowych i wsparcie edukacyjne w wykorzystaniu technologii w sposób wspierający zdrowie psychiczne. uzasadnienie: Rozwój zdrowych nawyków cyfrowych może przyczynić się do zmniejszenia negatywnego wpływu technologii na zdrowie psychiczne, co jest istotne w kontekście życia w aktualnym społeczeństwie.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
103	dotyczy: Str. 6 „Zostaliśmy też włączeni do ogólnoeuropejskiej sieci szybkich połączeń kolejowych.” Należy pilnie uwzględnić działania w tym obszarze, aby Wrocław miał do tego warunki.	Wyjaśnienie Zapisy w zakresie rozbudowy Wrocławskiego Węzła Kolejowego są już uwzględnione w Strategii.

	uzasadnienie: To założenie powinno wziąć pod uwagę ograniczoną przepustowość głównej stacji kolejowej. Jeśli czynimy takie założenia i chcemy by były realne – w strategii należy to uwzględnić, a inwestycje w kolej powinny stanowić priorytet już teraz by osiągnąć ten cel w ciągu 25 lat. Ponadto proces włączania w tę sieć należy realizować z poszanowaniem środowiska przyrodniczego w całej aglomeracji i regionie – póki co przebieg Kolei Dużej Prędkości zniszczy wyjątkowe i niezwykle cenne przyrodniczo tereny w Lesie Siechnicko - Kotowickim.	
104	dotyczy: Str. 7 zdanie „Jako miasto ambitne zaczęliśmy dbać o najwyższą jakość naszych przestrzeni, placów, architektury” Błędna perspektywa czasowa. uzasadnienie: Zdanie sugeruje, że jeśli mamy dopiero zacząć, to teraz tego nie robimy. Niedopuszczalne jest określenie tego celu w odległej perspektywie czasowej 25 lat i niedopuszczalne jest	Uwaga uwzględniona

	odsuwanie takiej postawy w czasie.	
105	dotyczy: Cały tekst - sektor szkolnictwa wyższego i nauki Proponuję uzupełnić w całym tekście jednolicie pełną , prawidłowa wersją "sektor szkolnictwa wyższego i nauki." uzasadnienie: "Sektor szkolnictwa wyższego i nauki " , jako sformułowanie nie jest "masłem-maślanym". To co przed spójnikiem dotyczy uczelni wyższych , to co po spójniku sektora nauki poza uczelniami (PAN, PAU, instytuty badawcze, Łukasiewicz, PORT, itd.). W obecnej wersji strategii posługujemy się obiema formami - "sektor szkolnictwa wyższego i nauki" oraz "sektor szkolnictwa wyższego". Drugie określenie jest niepełne i systemowo (ustrojowo względem sektora) błędne. Proponuję uzupełnić w całym tekście jednolicie pełną , prawidłowa wersją "sektor szkolnictwa wyższego i nauki ". Zawracam głowę "detalem", bo w weekend dostałem jeszcze uwagi z PAN i Łukasiewicza. Zwrócili na to uwagę.	Uwaga uwzględniona

106	dotyczy: Str. 6 zdanie: „Mamy atrakcyjne nabrzeża, liczne mosty, coraz liczniejsze kładki oraz setki, jeśli nie tysiące jednostek pływających.” Duża ilość jednostek pływających – Założenie sprzeczne z innymi celami uzasadnienie: Rzeki to bardzo ważny element ekosystemu Wrocławia i ostoje bioróżnorodności. Z powodu zmiany klimatu doświadczamy suszy, przez co możemy doświadczyć niskich stanów na rzekach, a jednocześnie zwiększa się ryzyko powodziowe podczas którego obecność tylu jednostek na rzece nie jest pożądana. Założenie obecności „setek, jeśli nie tysięcy” jednostek pływających zdaje się całkowicie pomijać te aspekty i stoi w sprzeczności z celem zabezpieczenia przed powodzią i podtopieniami. Ponadto nie bierze pod uwagę zagadnień związanych z bioróżnorodnością i jakością życia mieszkańców rzek (zwierząt)	Uwaga częściowo uwzględniona Żegluga rekreacyjno-sportowa nie stoi w sprzeczności z innymi celami zawartymi w Strategii. Podczas powodzi obowiązują przepisy w zakresie ewakuacji jednostek pływających w bezpieczne miejsca. Propozycja wykreślenia słów "jeśli nie tysięcy" w cytowanej frazie.
107	dotyczy: Wskaźniki - uwagi ogólne	Wyjaśnienie

	Dla większości wskaźników nie wskazano żadnych celów poza spadek/wzrost - strategia powinna jednak określać ambitne cele do jakich dążymy, tylko w ten sposób jesteśmy w stanie nadać strategii realną wartość, jeśli określi ambicje, a nie jedynie górnolotne hasła i idee.	Wskaźniki w Strategii mają charakter wskaźników rezultatu a nie wskaźników produktu. W długim horyzoncie czasowym (do 2050 r.) trudno jest przyjąć określony wskaźnik osiągnięcia z uwagi na dynamicznie zmieniające się uwarunkowania oraz wiele czynników, również zewnętrznych na które miasto nie ma wpływu. Efekt realizacji celów Strategii mierzony może być wzrostem lub spadkiem określonych wartości pokazującym określony tendencję zmian.
108	dotyczy: CEL 5 Wysoka jakość edukacji i nauki Wskaźniki niewspółmierne z celami strategii uzasadnienie: Wybrane wskaźniki wydają się niewystarczające. Proponujemy wskazać również sukcesy wrocławskich uczniów i studentów np. w olimpiadach czy konkursach.	Uwaga nieuwzględniona Proponowane wskaźniki nie są monitorowane w statystyce publicznej. Zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
109	dotyczy: Wskaźniki uzupełniające	Uwaga nieuwzględniona Wskaźniki zawarte w Strategii

	Propozycje dodatkowych wskaźników uzupełniających odnoszących się do zagadnień społecznych. uzasadnienie: Wskaźnik kapitału społecznego — poziom zaufania społecznego, mierzonego regularnymi badaniami ankietowymi mieszkańców. Poziom kompetencji obywatelskich mieszkańców Wrocławia, mierzony regularnymi badaniami. Udział studentów uczelni niepublicznych w projektach społecznych miasta —procentowy wskaźnik aktywności studentów w ramach praktyk studenckich i wolontariatu społecznego na rzecz Wrocławia. Wskaźnik jakości komunikacji publicznej - poziom zrozumienia, dostępności, odbioru społecznych kampanii informacyjnych, edukacyjnych.	wybrane zostały z dostępnych danych statystyki publicznej, zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r., poz. 198). Dzięki wykorzystaniu danych statystycznych, które są porównywalne w czasie i przestrzeni, można na bieżąco monitorować zmiany zachodzące we Wrocławiu i w innych miastach. W przypadku prowadzenia regularnych badań w innych obszarach dopuszcza się możliwość wprowadzenia w monitorowaniu realizacji strategii dodatkowych wskaźników, które będą wykraczać poza dane statystyki publicznej.
110	dotyczy: str. 27-28 Wskaźniki CEL 3 Bezpieczeństwo, brakuje wskaźnika związanego z bezpieczeństwem publicznym. Jako	Uwaga nieuwzględniona Proponowane wskaźniki nie są monitorowane w statystyce publicznej. Zapis zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

dodatkowy wskazano Liczbę ofiar wypadków drogowych. Wskazano praktycznie wskaźniki w aspekcie środowiskowym. Nie ma jednak nic to działań związanych z bezpieczeństwem publicznym wskazanym w kierunku: „3. Wzmacnianie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez: - wzmacnianie miejskich struktur porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańek i mieszkańców oraz użytkowników i użytkowników miasta, - modernizację infrastruktury miejskiego systemu zarządzania kryzysowego, - rozbudowę monitoringu miejskiego i inteligentnych rozwiązań w zarządzaniu bezpieczeństwem publicznym, - przeciwdziałanie aktom przemocy, -poprawę bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych. Przykłady możliwych wskaźników (odnoszących się do ww. działań): - Liczba kamer monitorujących przestrzeń publiczną na 10 tys. ludności wg gmin - Liczba zdarzeń zaobserwowanych	
--	--

	przy pomocy gminnego monitoringu wizyjnego przestrzeni publicznej na 1000 ludności wg gmin [szt.]"	
111	dotyczy: Str. 7 zdanie „Wypracowaliśmy i ciągle udoskonalamy własną kulturę współpracy, która pozwala nam współtworzyć i wdrażać publiczne projekty i polityki w duchu wzajemnego szacunku, budowania konsensusu, współodpowiedzialności. Umiejscowienie w tym celu NGOów, recenzujących działania miasta, przeprowadzani konsultacji. uzasadnienie: W krajach Europy Zachodniej lokalne samorządy wspierają działania NGOów, które recenzują jego działania i wspierają demokratyczne mechanizmy wpływu społeczeństwa na kształtowanie miasta. Warto dodać zatem „własną kulturę współpracy i otwartości”. Nie wszystkie konsultacje odbywają się z taką otwartością, szerokim informowaniem opinii publicznej i prostotą formy. Np. informacje o konsultacjach ws. mapy drogowej do neutralności klimatycznej	Wyjaśnienie Zapisy te są już uwzględnione w Strategii w rozdz. 3.1.

	pojawili się tylko w Biuletynie Informacji Publicznej, a udział w konsultacjach Planów Ogólnych wymagał bardzo specjalistycznej wiedzy.	
112	dotyczy: Wymiar horyzontalny „Wysoka kultura współpracy” – zdanie „Uważamy, że Wrocław zasługuje na wypracowanie własnego modelu współtworzenia i współodpowiedzialności za miasto.” Nie określono narzędzia. uzasadnienie: Jeśli Wrocław ma wypracować własny model współpracy to należy określić narzędzia ku temu – nie mogą to być tylko piękne słowa o kulturze i współpracy, która nie materializuje się w postaci konkretnego działania. Kwestie współpracy poprzez proces konsultacji zostały poruszone powyżej.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
113	dotyczy: [Strategia, 3.2.4] Propozycja dopisania UMW jako partnera realizującego kampanie zdrowotne, badania populacyjne,	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.

	edukację zdrowotną i profilaktykę. uzasadnienie: Cel 4. strategii mówi o promocji zdrowia psychicznego i fizycznego, profilaktyce chorób i zdrowiu publicznym – wskazuje przestrzeń do działań UMW.	
114	dotyczy: [Strategia, 3.2.4] Propozycje uzupełnienia strategii: Wzmocnienie roli UMW i USK jako gwaranta bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców. uzasadnienie: Cel 4. strategii mówi o promocji zdrowia psychicznego i fizycznego, profilaktyce chorób i zdrowiu publicznym – wskazuje przestrzeń do działań UMW.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
115	dotyczy: [Strategia, 3.2.4] Rozwój programów edukacyjnych promujących zdrowie psychiczne i fizyczne, organizowanie kampanii i badań, platformy edukacyjne.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy, a część zapisów jest już uwzględniona

	uzasadnienie: Cel 4. strategii mówi o promocji zdrowia psychicznego i fizycznego, profilaktyce chorób i zdrowiu publicznym – wskazuje przestrzeń do działań UMW.	w Strategii.
116	dotyczy: [Strategia, 3.2.4] Propozycje uzupełnienia strategii: Edukacja zdrowotna w przestrzeni miejskiej – współpraca z UMW i organizacjami ochrony zdrowia. uzasadnienie: Cel 4. strategii mówi o promocji zdrowia psychicznego i fizycznego, profilaktyce chorób i zdrowiu publicznym – wskazuje przestrzeń do działań UMW.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
117	dotyczy: [Strategia, 3.2.4] Propozycje uzupełnienia strategii: Propozycja wdrożenia modułu profilaktyki zdrowia publicznego: edukacja, kampanie społeczne, wsparcie dietetyczne i aktywności	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy, a część zapisów jest już uwzględniona w Strategii.

	fizycznej, narzędzia cyfrowe. uzasadnienie: Cel 4. strategii mówi o promocji zdrowia psychicznego i fizycznego, profilaktyce chorób i zdrowiu publicznym – wskazuje przestrzeń do działań UMW.	
118	dotyczy: [Strategia, 3.2.4] WSPARCIE DLA OSÓB STARSZYCH Propozycje uzupełnienia strategii: 2. Tworzenie stref promocji zdrowia dla seniorów, wspierających aktywność fizyczną i społeczną.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy, a część zapisów jest już uwzględniona w Strategii.
119	dotyczy: [Strategia, 3.2.3 oraz 2.3] "BEZPIECZEŃSTWO I KRYZYSY Propozycje uzupełnienia strategii: . Propozycja uzupełnienia strategii o profilaktykę zdrowia psychicznego jako element bezpieczeństwa. Wsparcie psychologiczne i kampanie społeczne.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy, a część zapisów jest już uwzględniona w Strategii.
120	dotyczy: [Strategia, 3.2.3]	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do

	BEZPIECZEŃSTWO I KRYZYSY Propozycje uzupełnienia strategii: . Rola UMW w strategicznej komunikacji kryzysowej w kontekście zdrowotnym.	konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
121	dotyczy: [Strategia, 3.2.4 i 3.2.5] KOMENTARZE OGÓLNE, Spójność strategii z misją UMW w zakresie zdrowia publicznego, edukacji i współpracy regionalnej. Propozycje doprecyzowania ról i wskazania UMW wprost jako partnera.	Wyjaśnienie Uwaga zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów. Zapis jest zbyt szczegółowy na poziom strategii rozwoju gminy.
122	dotyczy: Strategia, str. 118, 11. Jak powstała strategia 11. Jak powstała strategia. Proces powstawania Strategii Wrocław 2050. - zaopiniowanie projektu strategii przez Zarząd Województwa, Projekt strategii powstawał w modelu partycypacyjno-eksperckim. Do prac zostali zaproszeni przedstawiciele różnych grup, w tym: młodzież wrocławskich szkół średnich, studenci, przedstawiciele nauki, organizacji	Wyjaśnienie Projekt Strategii powstawał w modelu partycypacyjno-eksperckim, co oznacza, że opierał się zarówno na szerokim udziale społecznym (konsultacje społeczne), jak i na wiedzy i doświadczeniu ekspertów. Projekt Strategii wymienia jakie podmioty, między innymi, zostały zaangażowane w prace nad dokumentem. W ramach tego procesu, nie wysyłano jednak dedykowanych zaproszeń do udziału w pracach nad strategią do

	pozarządowych, migrantów, przedsiębiorców, deweloperzy, konsultanci i eksperci z różnych branż, przedstawiciele gmin ościennych, urzędnicy samorządowi, pracownicy jednostek i spółek miejskich, miejscy radni. Czy uczestniczyli: - przedstawiciele Spółdzielni Mieszkaniowych. Czy jakieś uwagi wniosła Rada Spółdzielcza powołana w Mieście. - brak głosu przedstawicieli seniorów.	przedstawicieli konkretnych branż czy też skierowanych wyłącznie do Rad Osiedli, przedstawicieli Spółdzielni Mieszkaniowych czy Wrocławskiej Rady Spółdzielców. Proces konsultacji był otwarty i ogólnodostępny dla wszystkich zainteresowanych podmiotów i mieszkańców. Informacja o spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych oraz o możliwości zgłaszania uwag była publicznie dostępna, m.in. na stronie Biura Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz w lokalnej prasie. W ramach tego otwartego zaproszenia, przedstawiciele Rad Osiedli, Spółdzielni Mieszkaniowych czy Wrocławskiej Rady Spółdzielców, podobnie jak wszyscy mieszkańcy i zainteresowane podmioty, mieli możliwość zapoznania się z projektem strategii oraz zgłaszania swoich uwag na zasadach ogólnych.
123	dotyczy: 1. Wizja Wrocławia 2050 "Strategia Rozwoju Wrocławia Wrocław 2050 to dokument kreślący śmiałą wizję przyszłości miasta.	Wyjaśnienie Wizja zawarta w projekcie Strategii jest pożądanym stanem dojścia, a nie prognozą - innymi słowy, jakim miastem chcielibyśmy aby był, a nie

	Już na wstępie uderza on optymizmem: według strategii za ćwierć wieku Wrocław ma stać się „wschodzącą metropolią europejską” z ponad milionem mieszkańców (w samym mieście) i niemal drugim milionem w otaczającej metropolii (s.6). Wizja ta maluje obraz miasta sukcesu – dynamicznie rosnącego demograficznie i gospodarczo, a przy tym zielonego, czystego, kulturalnego i znakomicie skomunikowanego. Niestety, krytyczna analiza ujawnia, że wiele z tych założeń ma ryzykownie optymistyczny charakter, a sama strategia cierpi na poważne braki: brak hierarchii celów i priorytetów, pominięcie alternatywnych scenariuszy rozwoju, powierzchowność w kwestiach wdrożeniowych oraz niedoszacowanie realnych wyzwań demograficznych, społecznych i gospodarczych miasta. Poniżej przedstawiamy najważniejsze zastrzeżenia wobec dokumentu, poparte cytatami ze strategii (wraz z numerami stron) i konfrontowane z danymi zewnętrznymi."	jakim na pewno będzie. Świadomość istniejących kryzysów, jak i nieprzewidywalności różnych zjawisk jak np. pandemia, spowodowały, iż jedną z trzech głównych wartości, które uznaliśmy za wiodące dla Wrocławia jest bezpieczeństwo. Wiemy, że musimy być gotowi na różne scenariusze, co wybrzmiewa w kierunkach działań w ramach poszczególnych celów strategicznych, szczególnie 3.2.3. Bezpieczeństwo, odporność na kryzysy i neutralność klimatyczna.
124	1. Wizja Wrocławia 2050 1. Przesadny optymizm strategicznych	Wyjaśnienie

założeń Strategia Wrocław 2050 kreśli obraz miasta przyszłości, który brzmi niemal utopijnie. Wrocław ma być w 2050 r. miastem ponadmilionowym, o intensywnie rosnącym PKB i sile mierzonej „nie tylko rosnącą liczbą ludności i ekonomią, ale też naturą, kulturą i jakością życia (s.6) Dokument obiecuje, że za 25 lat będziemy oddychać uzdrowskiej jakości powietrzem, z zerową liczbą dni smogowych, 80-procentową redukcją emisji CO₂ i wodą z kranu nadającą się prosto do (s.6). Transport publiczny ma działać tak sprawnie, że co najmniej 70% podróży po mieście odbywać się będzie inaczej niż samochodem (s.6), a wszystkie osiedla zostaną połączone z centrum i między sobą siecią komunikacji autobusowo-tramwajowej oraz spójnym systemem tras pieszo-rowerowych (s.6). Wrocław 2050 według strategii to także miasto bezpieczne (schronienie dla 60% ludności w razie potrzeby), odporne klimatycznie (brak powodzi i podtopień) oraz kwitnące kulturalnie i	Wizja zawarta w projekcie Strategii jest pożądanym stanem dojścia, a nie prognozą - innymi słowy, jakim miastem chcielibyśmy aby był, a nie jakim na pewno będzie. Świadomość istniejących kryzysów, jak i nieprzewidywalności różnych zjawisk jak np. pandemia, spowodowały, iż jedną z trzech głównych wartości, które uznaliśmy za wiodące dla Wrocławia jest bezpieczeństwo. Wiemy, że musimy być gotowi na różne scenariusze, co wybrzmiewa w kierunkach działań w ramach poszczególnych celów strategicznych, szczególnie 3.2.3. Bezpieczeństwo, odporność na kryzysy i neutralność klimatyczna.
---	--

naukowo (s.6). Jednakże krytyczna analiza wskazuje, że ruch samochodowy w mieście od 2018 roku spadł statystycznie nieznacznie z 41,4% 39,8%, za taki efekt może odpowiadać chociażby praca zdalna, założenie to wydaje się być zdecydowanie bardziej „arbitralne” niż wynikać z „czegoś”, skoro w Londynie, mieście najlepiej skomunikowanym na świecie ruch samochodowy to 41% 1. To tylko przykład tego, że nie sposób określić jak i skąd Strategia Wrocław 2050 ustala współczynniki, które stanowią de facto jej fundament. Tak nakreślona wizja imponuje rozmachem, ale rodzi pytanie o realizm. Strategia zdaje się nie dopuszczać scenariusza mniej pomyślnego niż ten idealny. Dokument nie analizuje ryzyka, że pewne założenia mogą się nie spełnić – np. że gospodarka nie będzie rosła tak szybko, że postęp technologiczny lub środki na inwestycje okażą się niewystarczające, albo że zmiany klimatu czy nieprzewidziane kryzysy (pandemie, konflikty) zakłócą realizację celów.	
--	--

Brakuje alternatywnych scenariuszy rozwoju – strategia nie odpowiada, co jeśli rzeczywistość odbiegnie od tych optymistycznych prognoz. Taki jednostronny optymizm jest ryzykowny: miasta planujące przyszłość często przygotowują różne warianty (np. scenariusz umiarkowany, pesymistyczny) i mają plan B na wypadek, gdyby założenia makroekonomiczne czy demograficzne nie zostały osiągnięte. We Wrocławiu 2050 tego zabrakło. Wizja przypomina raczej listę życzeń niż popartą analizami prognozę – piękny obraz, który jednak pomija potencjalne bariery. Warto zauważyć, że strategia powstawała w okresie względnej prosperity lat 2010–2020 aż do 2024. Od tego czasu pojawiły się jednak nowe wyzwania – m.in. skutki globalnej pandemii oraz wojny w Ukrainie. Co prawda, w materiałach przygotowawczych do strategii wspomniano o wielodzielnicowych scenariuszach przyszłości oraz nawet suplementach dotyczących konsekwencji wojny, ale w samym	
--	--

	dokumencie trudno znaleźć ślad, by negatywne scenariusze zostały włączone w myślenie strategiczne. W efekcie strategia zakłada, że wszystko pójdzie znakomicie – co jest założeniem tyleż ambitnym, co niebezpiecznym. Mamy za sobą jeden z najdłuższych cykli koniunkturalnych – dobrej koniunktury, z rekordowo niskimi stopami procentowymi, taki stan nie będzie trwał wiecznie. Pojawiły się takie wyzwania jak AI czy wojna celna, a co za tym może iść – potrzeba reindustrializacji. Prognoza całkowicie pomija te zdarzenia, zakładając, że przez następne 25 lat będzie się działo tak jak do tej pory. Takie podejście do tematu wydaje się naszym zdaniem po prostu mało ambitne i czyni dokument mało przydatnym.	
125	dotyczy: 3. Struktura celów i działań w strategii/4. Wskaźniki/ 5. Kierunki polityki przestrzennej 2. Mieszkalnictwo: deweloperzy górą, społeczne potrzeby w tle Jednym z filarów rozwoju miasta ma	Wyjaśnienie Uwaga w dużej części zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, wskazując zapisy zbyt szczegółowe na poziom strategii rozwoju gminy. Zawarte w uwadze kwestie są istotne i dotyczą ważnych zagadnień kierunków rozwoju

być polityka mieszkaniowa. Strategia mówi o zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych poprzez „pobudzenie komercyjnego sektora mieszkaniowego” oraz wzroście udziału mieszkań komunalnych i społecznych na wynajem (s.21). Oznacza to de facto stawianie na intensywny rozwój rynku deweloperskiego – budowę nowych osiedli przez prywatnych inwestorów – przy jednoczesnym zwiększaniu (bliżej niesprecyzowanym) zasobu mieszkań miejskich. Niestety, dokument nie precyzuje, jak duży miałyby być ten wzrost lokali komunalnych ani jak zapewnić ich dostępność dla mniej zamożnych mieszkańców. W efekcie odnieść można wrażenie, że to interesy deweloperów są tu szczególnie chronione, zaś społeczna funkcja mieszkalnictwa (zapewnienie dachu nad głową każdemu, ochrona przed wykluczeniem mieszkaniowym) pozostaje w sferze ogólnych deklaracji. Strategia nie wspomina np. o narzędziach ograniczania spekulacji na	Wrocławia w ramach polityki mieszkaniowej, której doprecyzowanie/opracowanie zalecane jest w dokumentach operacyjno-wdrożeniowych. Projekt Strategii wskazuje główne kierunki, a jednym z nich jest tworzenie różnorodnej oferty mieszkaniowej. W tym kontekście Strategia odwołuje się do tworzenia warunków do działań różnych podmiotów kształtujących rynek mieszkaniowy, podkreślając, że w szczególności należy wzmocnić narzędzia na rzecz tzw. luki czynszowej, a więc mieszkań o cechach społecznych. Dokument nie przesądza o dominacji sektora deweloperskiego. Wskazuje na potrzebę rozwoju różnych form budownictwa: komunalnego, spółdzielczego oraz rynkowego. Kładzie nacisk na rozwój budownictwa komunalnego, a miernikiem tego jest wskaźnik mówiący o wzroście udziału gminnych lokali mieszkalnych oraz lokali o funkcjach komunalnych w liczbie lokali mieszkalnych ogółem. Brak konkretnych liczb dotyczących
--	--

rynku mieszkaniowym, o kontroli gwałtownie rosnących cen mieszkań czy o prawach najemców. Zabrakło dyskusji o tym, jak chronić mieszkalnictwo przed postępującą komercjalizacją – czy np. miasto planuje budować więcej mieszkań komunalnych, wspierać spółdzielnie i kooperatywy mieszkaniowe, wprowadzić regulacje zapobiegające masowemu wykupowi mieszkań na wynajem krótkoterminowy itp. Co prawda strategia wspomina o różnorodności form budownictwa (wymienia obok deweloperów także spółdzielnie, kooperatywy i budownictwo indywidualne (s.21), jednak brak konkretnych zobowiązań. Nie dowiemy się, ile mieszkań miasto planuje dodać do zasobu komunalnego, ani jaki procent nowych inwestycji prywatnych ma służyć zaspokojeniu realnych potrzeb wrocławian (np. poprzez mieszkania dostępne cenowo), a ile będzie luksusowymi apartamentami. W kontekście mieszkalnictwa strategia zdaje się też pomijać kwestię suburbanizacji. O ile planuje	np. planowanej liczby mieszkań komunalnych, przeciwdziałanie spekulacji, planowanie partycypacyjne czy ochrona praw najemców wynika ze strategicznego charakteru dokumentu, a powyższe zagadnienia powinny być rozwijane w ramach polityk i programów sektorowych. Dokument Strategii wyznacza ramy do tworzenia programów i polityki miejskiej w tym zakresie oraz określa potrzebę stworzenia polityki sektorowej dot. mieszkalnictwa. Dopiero na poziomie takiego dokumentu będzie można określić mechanizmy dostępności mieszkań i równowagę rynku mieszkań społecznych wobec rynku komercyjnego. Kluczowe dla sektora mieszkaniowego jest także planowanie przestrzenne na poziomie gminy, dla którego w celu - Wysoka jakość życia w dobrej przestrzeni, wskazano liczne działania, które mogą zostać doprecyzowane na poziomie planów miejscowych. Należy także podkreślić, że w zakresie jakości zamieszkiwania w Strategii wskazuje się pojęcie stylów zamieszkiwania, które z jednej strony wskazują na
--	--

intensywną zabudowę Wrocławia, o tyle nie analizuje, że część mieszkańców może wybierać osiedlanie się poza granicami miasta (w gminach ościennych), szukając tam tańszego lokum czy lepszej jakości środowiska. W 2025 roku liczba zameldowanych mieszkańców Wrocławia po raz pierwszy spadła poniżej 600 tys. mieszkańców. Strategia Wrocław 2050 – nie określa takich podstawowych wskaźników, jak – liczba mieszkań obecnie, liczba mieszkań możliwych do budowania zgodnie z obowiązującymi planami miejscowymi, liczba pustostanów, proporcji terenów mieszkaniowych / zielonych i AG. Natomiast autorzy bardzo dokładnie określili, które obecnie wykorzystywane tereny aktywności gospodarczej mają być przekształcone na tereny mieszkaniowe. To Strategia 2050 określa bardzo dokładnie, co niestety może rodzić bardzo duże wątpliwości odnośnie tego kto miał wpływ na tworzenie tego dokumentu. Czy np. przedsiębiorcy z tych terenów także brali udział w tych konsultacjach ? (5.1. s.40)	kreowanie różnorodnej oferty, a z drugiej dają ramy do kształtowania wysokiej jakości przestrzeni, dostępności do usług czy zieleni, co niewątpliwie wpłynie na jakość zamieszkiwania wszystkich grup społecznych. W ostatnich latach miasto realizuje inwestycje związane z mieszkalnictwem, tj. TBS, SIM, SAN. Ponadto w projekcie Strategii za kluczowe wskazano, że "w celu skutecznej realizacji celów wskazanych w Strategii Wrocław 2050 rekomendujemy opracowanie dokumentów operacyjno-wdrożeniowych (polityki/programy/plany działań) dla następujących obszarów, m.in. mieszkalnictwa", czy w części dotyczącej kształtowania polityki przestrzennej. Należy jednak zaznaczyć, że poruszona w uwadze szczegółowość – dotycząca m.in. konkretnych mechanizmów ograniczania spekulacji, regulacji rynku najmu, planowanych wolumenów mieszkań komunalnych czy proporcji typów
---	---

Podsumowując: przy bardzo dużej nieokreśloności innych paramentów, założeń, akurat w tym jednym aspekcie Strategia 2050 jest bardzo precyzyjna. W aspekcie tego, które tereny zabrać mikro, małym i średnim firmom i przekazać deweloperom. Jak mają się czuć właściciele tych firm, pracownicy ? Jak można planować rozwój biznesu – w takiej niepewności. Jednocześnie wydaje się, że mamy do czynienia ze sprzecznością, strategia zawiera bowiem zapis: Należy dążyć do kształtowania warunków przestrzennych do rozwoju aktywności gospodarczej, z uwzględnieniem sieciowania się w ramach Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego, Dolnego Śląska, kraju i Europy. Wskazane jest prowadzenie działań na rzecz budowania łańcuchów zrównoważonej logistyki, pozwalających na skrócenie łańcuchów dostaw, w tym zabezpieczenie oferty przestrzennej pod rozwiązania związane z logistyką	inwestycji – wykracza poza poziom ogólności właściwy dla dokumentu strategicznego. Strategia rozwoju gminy, jako dokument kierunkowy, wyznacza cele i priorytety rozwojowe, natomiast szczegółowe rozwiązania i instrumenty ich realizacji powinny być przedmiotem dokumentów wykonawczych, takich jak polityki sektorowe, programy operacyjne czy plany działań. Zgodnie z danymi GUS z 2023 roku liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy we Wrocławiu wciąż przekracza 670 tys. Diagnozy towarzyszące projektowi Strategii uwzględniają zjawiska demograficzne, w tym również suburbanizację. Strategia wskazuje na konieczność planowania rozwoju przestrzennego w ramach Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego oraz integracji funkcjonalnej z gminami ościennymi, w tym również tworzenie ciągłości na stykach gmin, w szczególności aktywności gospodarczej i zieleni. Zwraca także uwagę na konieczność poprawy jakości środowiska życia w mieście, aby przeciwdziałać
--	---

ostatniej mili. Należy wzmacniać rozwój i powiązanie stref funkcji dominujących – aktywności gospodarczej z transportem drogowym, w tym z Autostradą Obwodnicą Wrocławia (5.1 s. 33) Jeśli chodzi o logistykę, może być ona lokalizowana tylko na terenach AG1 ponieważ wymaga całodobowego ruchu samochodowego. Strategia 2050 zakłada likwidację właściwie wszystkich rezerw gruntowych, które można by w przyszłości wykorzystać na logistykę ostatniej mili – dla większości tych terenów planuje się zabudowę mieszkaniową. Niestety w tym przypadku umieszczenie obok jakiegokolwiek działalności gospodarczej będzie problematyczne. Zresztą sprawa nie jest abstrakcyjna – w 2023 Wrocław zdecydował o zgodzie na Lex Deweloper dla osiedla przy ul. Kwidzyńskiej, automatycznie protest zgłosiło położone nieopodal duże centrum logistyczne, bowiem dla każdego jest oczywiste, że te typy zagospodarowania nie mogą współistnieć obok siebie. Idąc dalej, strategia kładzie duży nacisk na rozwój budownictwa	odpływowi mieszkańców poza granice administracyjne Wrocławia. Projekt Strategii kontynuuje prowadzoną do tej pory politykę przestrzenną w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej. Zachowane zostały rezerwy terenów aktywności gospodarczej, w tym obszary przewidziane pod nieuciążliwą produkcję, usługi oraz logistykę. W projekcie Strategii jest to strefa aktywności gospodarczej 2 (AG2). Ze względu na poziom ogólności strategii rozwoju gminy struktura funkcjonalno-przestrzenna uległa uproszczeniu - nie wyznaczone zostały tereny stricte usługowe, które połączono z funkcją mieszkaniową w ramach strefy funkcji dominujących – mieszkaniowo-usługowej (MU). Wynika to z wysokiego poziomu ogólności dokumentu i nie oznacza rezygnacji z funkcji gospodarczych, lecz odzwierciedla elastyczność użytkowania przestrzeni przy jednoczesnym zachowaniu funkcji kluczowych dla rozwoju miasta. Dokument wskazuje, że rozwój aktywności gospodarczej, powinien
---	--

mieszkaniowego. Mówi się o „pobudzeniu komercyjnego sektora mieszkaniowego” oraz „wzroście udziału społecznego i komunalnego mieszkalnictwa czynszowego” (s. 21). To sugeruje dominującą rolę deweloperów, zaś funkcja społeczna mieszkalnictwa pozostaje nieprecyzyjna. Dokument wspomina, że inwestycje mieszkaniowe realizowane są przez „podmioty komunalne oraz podmioty komercyjne: deweloperów, spółdzielnie, operatorów najmu, kooperatywy” (s. 21), ale nie określa, ile mieszkań komunalnych ma powstać ani w jaki sposób miasto zapewni ich dostępność dla mniej zamożnych. Brakuje narzędzi przeciwdziałania spekulacji oraz informacji o partycypacyjnym planowaniu osiedli. Konflikty społeczne nie są abstrakcją, wystarczy zwrócić uwagę, że na 4 uchwały Lex Deweloper, 3 zostały oprotetowane. Tak samo jak oprotetowana została zmiana MPZP przy ul. Michalczyka. Przy czym dotychczasowe doświadczenie pokazuje, że władze Wrocławia	być wspierany poprzez odpowiednią lokalizację inwestycji oraz tworzenia styków zabudowy o różnych funkcjach w sposób, który łagodzi, a nie napędza konflikty przestrzenne. Konsultacje społeczne strategii były prowadzone zgodnie z wymogami ustawowymi – odbyło się 5 otwartych spotkań, a możliwość zgłaszania uwag mieli wszyscy mieszkańcy. Informacje o spotkaniach i formularzach były ogólnodostępne. Uwagi dotyczące jakości i dostępności konsultacji, zwłaszcza w odniesieniu do procesu uchwał „Lex Deweloper” czy zmiany MPZP, dotyczą innego zakresu są one realizowane na podstawie odrębnych procedur. Projekt Strategii w strukturze funkcjonalno-przestrzennej uwzględnił wydane Uchwały w ramach ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących. Działalność gospodarcza w tych obszarach nie jest już uzasadniona, ze względu na transformacja terenu do innej funkcji, która już się rozpoczęła. "
---	---

niestety nie są mediatorem powstających konfliktów. Naszym zdaniem przy tak radykalnych zmianach przeznaczenia terenu należy opracować procedurę w której rzeczywiście wszyscy sąsiedzi będą mogli brać w tym udział. Dotychczasowa praktyka UM np. nie publikowanie krytycznych uwag do Lex Deweloper na BIP nie do końca wypełnia regułę bezstronnego arbitrażu. Tak samo jak procedura konsultacji wyłącznie na linii deweloper – UM, z pominięciem sąsiadów bardziej tworzy konflikty niż je redukuje. Wreszcie od niedawna miasto zrzuca obowiązek realizowania konsultacji społecznych na deweloperów (sic!), skoro jednak deweloper jest stroną, to nie może być jednocześnie arbitrem? Naszym zdaniem Wrocław powinien zdecydowanie bardziej aktywnie angażować się w takie sprawy, stworzyć platformę do rzeczywistych konsultacji i wziąć na siebie odpowiedzialność za rolę bezstronnego arbitra, a także zadbać o tych, którzy będą zmuszeni do relokacji z zajmowanych terenów.	
---	--

126	dotyczy: Całość 3. Brak alternatywnych scenariuszy rozwoju Dokument nie przewiduje żadnych alternatywnych scenariuszy. Czytamy wręcz: „Wrocław miliona mieszkańek i mieszkańców przestaje być hasłem – staje się opisem naszej bliskiej przyszłości” (s. 11). Strategia nie odpowiada na pytania: co, jeśli liczba mieszkańców nie wzrośnie? Co, jeśli środki unijne nie wystarczą? Brak planu B to ryzyko braku elastyczności i przystosowania się do zmiennych warunków. Dokument strategiczny tej rangi powinien wykazywać się elastycznością – przygotowaniem na różne warianty przyszłości. Niestety, Strategia Wrocław 2050 nie przedstawia żadnego alternatywnego scenariusza rozwoju poza główną ścieżką optymistyczną. Jak już wspomniano, nie ma analizy „co, jeśli” kluczowe wskaźniki (wzrost gospodarczy, napływ mieszkańców, środki zewnętrzne) okażą się niższe od zakładanych. Brak też scenariuszy	Wyjaśnienie Projekt Strategii Wrocław 2050 opracowany został zgodnie z przepisami Ustawy o samorządzie gminnym, które regulują strategię rozwoju gmin. Strategia rozwoju gminy, zwłaszcza z tak długim horyzontem czasowym – nie jest programem operacyjnym czy planem działań, który detalicznie reguluje poszczególne zagadnienia z odniesieniem do harmonogramów czasowych i planów finansowych. Zgodnie z zapisami Strategii, będzie ona konkretyzowana poprzez opracowywanie szeregu programów i polityk sektorowych, dla których będzie ona punktem odniesienia (rozdział 8). Ponadto strategia będzie monitorowana i poddawana ewaluacji (rozdział 9).
-----	---	---

reagowania na potencjalne kryzysy. Dla porównania – inne miasta w swoich strategiach często uwzględniają warianty rozwoju: np. scenariusz szybkiego wzrostu, scenariusz stagnacji albo nawet regresu, wraz z odpowiednimi działaniami dla każdego z nich. Wrocławski dokument sprawia wrażenie, jakby autorzy uznali, że nie warto „psuć” optymistycznej wizji takimi dywagacjami. To poważny mankament – strategia pozbawiona planu awaryjnego może okazać się bezradna wobec niespodziewanych zdarzeń. Co więcej, brak elastyczności widać także w samych celach – sformułowano je sztywno, bez wskazania jak będą korygowane w razie zmiany okoliczności. Nie przewidziano np. punktów kontrolnych (milestone’ów) typu: „jeśli do 2030 r. populacja nie osiągnie X lub emisje nie spadną do Y, strategię należy zaktualizować”. Owszem, jest rozdział o monitoringu i ewaluacji (rozd. 9), ale zapisano tam jedynie ogólnikowo, że strategia jest „propozycją dla wszystkich	
---	--

	zainteresowanych” i że warunkiem sukcesu jest współpraca (rozdz. 9). Nie wskazano wyraźnie mechanizmu aktualizacji celów poza stwierdzeniem, że będzie ona „dokonywana w miarę potrzeb” (co w praktyce oznacza dowolność). To sprawia, że dokument może się szybko zdezaktualizować, jeśli świat nie będzie rozwijał się zgodnie z przyjętymi założeniami. Podsumowując, strategii brakuje scenariuszowego myślenia i wbudowanej adaptacyjności. Zamiast tego jest wiara, że zrealizuje się jeden, najlepszy wariant. W dynamicznych, niepewnych czasach to podejście życzeniowe i potencjalnie groźne, bo miasto może zostać z planem oderwanym od rzeczywistości.	
127	dotyczy: Całość 4. Oderwanie założeń komunikacyjnych od realiów przestrzennych Sfera transportu i mobilności w strategii również naszpikowana jest ambicjami – zakłada się świetnie	Wyjaśnienie Uwaga w dużej części zawiera odniesienia do konkretnych działań, planów i projektów, wskazując zapisy zbyt szczegółowe na poziom strategii rozwoju gminy. Zawarte w uwadze kwestie są istotne i dotyczą ważnych zagadnień kierunków rozwoju

działającą komunikację zbiorową i rowerową, która skłoni większość mieszkańców do rezygnacji z samochodu. Cel 70% podróży bez auta brzmi szlachetnie (s.6), pytanie jednak jak ma zostać osiągnięty. Strategia zakłada rozbudowę transportu szynowego (kolej aglomeracyjna jako „kręgosłup aglomeracji” – ten postulat pojawił się już na etapie warsztatów (s.11) oraz stworzenie sieci bus/tramwaj łączącej osiedla z centrum i między sobą (s.11). Problem w tym, że jest to wizja dość oderwana od obecnej struktury przestrzennej miasta, zwłaszcza od rozmieszczenia miejsc pracy i zamieszkania. Wrocław już dziś zmaga się z rozlewaniem funkcji miejskich – wiele nowych osiedli powstaje na peryferiach, podczas gdy duże ośrodki aktywności gospodarczej (biurowce, centra logistyczne) lokują się w różnych częściach miasta i podmiejskiej strefy, przy czym przemysł właściwie głównie poza obszarem miasta. Strategia zdaje się nie dość uważnie analizować, gdzie	Wrocławia w ramach polityki mobilności. W projekcie Strategii w rozdziale 5.5. Mobilność i transport poruszane są założenia i kierunki rozwoju systemu transportowego miasta, a także polityki parkingowej. Są to jednak cele i kierunki rozwoju przedstawione na poziomie adekwatnym do dokumentu jakim jest strategia rozwoju gminy. Są to zatem zapisy o wysokim poziomie ogólności. Projekt Strategii jest dokumentem, który wyznacza kluczowe cele i kierunki działań pozwalające osiągnąć oczekiwane rezultaty. Nie jest dokumentem właściwym do wprowadzania konkretnych rozwiązań, w tym wyznaczania przebiegów wszystkich korytarzy drogowych i wszystkich tras rowerowych. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie należą do polityki sektorowej i znajdują odzwierciedlenie w stosownych dokumentach operacyjno-wdrożeniowych - programach czy politykach. Należy podkreślić, że projekt Strategii,
--	--

ludzie mieszkają, a gdzie pracują. Postuluje usprawnienie komunikacji, jakby większość ruchu odbywała się między osiedlami a centrum, podczas gdy w rzeczywistości coraz więcej podróży przebiega w innych relacjach (np. z jednego przedmieścia na drugie, z osiedla do strefy magazynowej poza miastem itp.). Hasło „połączone wszystkie osiedla” brzmi dobrze, ale czy oznacza, że autobus z odległego osiedla zaprowadzi mieszkańca także do strefy ekonomicznej na obrzeżu? Tego dokument nie precyzuje. Co więcej, strategia nie porusza kwestii polityki parkingowej, ograniczania ruchu w centrum czy zarządzania mobilnością – a to kluczowe, by faktycznie zmniejszyć użycie aut. Założenie 70% podróży bez samochodu zdaje się więc oderwane od realiów: osiągnięcie takiego wskaźnika wymagałoby nie tylko inwestycji w transport zbiorowy, ale i stanowczych (często niepopularnych) decyzji ograniczających korzystanie z aut prywatnych. Brak w strategii wzmianki	jako kluczowy element kształtowania zrównoważonej polityki mobilności wskazuje rozwój struktur mieszkaniowych oraz stref aktywności gospodarczej z zapewnionym dobrym dostępem do infrastruktury komunikacyjnej.
---	---

o strefach czystego transportu, redukcji miejsc parkingowych czy dodatkowe opłaty od samochodu. W efekcie mamy pobożne życzenie, że ludzie przesiądą się na pociągi i tramwaje, bez narzędzi, które mogłyby ich do tego realnie zmotywować. Ponadto, planując transport należałoby uwzględnić współpracę metropolitalną – wszak codziennie dziesiątki tysięcy osób dojeżdżają do Wrocławia spoza miasta. Strategia co prawda wspomina o Wrocławskim Obszarze Metropolitalnym i potrzebie intensyfikacji relacji z gminami ościennymi (s.93), ale głównie w kontekście formalno-politycznym (ustawa metropolitalna, budżet itp.). Nie wyjaśnia, jak zintegrowany transport metropolitalny miałby funkcjonować, poza ogólną deklaracją o sieci kolejowej. Znów brakuje konkrety: czy np. powstanie wspólny bilet aglomeracyjny? Czy linie tramwajowe będą wykraczać poza granice miasta? Czy miasto pomoże gminom ościennym w organizacji komunikacji lokalnej dowożącej do węzłów	
--	--

przesiadkowych? Tego nie wiemy. Reasumując, założenia komunikacyjne brzmią atrakcyjnie, ale są przedstawione w oderwaniu od układu funkcjonalno-przestrzennego aglomeracji. Nie uwzględniają w pełni ani policentrycznej natury rzeczywistych podróży mieszkańców, ani nie proponują twardych rozwiązań skłaniających do zmiany nawyków transportowych. W efekcie istnieje ryzyko, że cele mobilnościowe strategii pozostaną na papierze, jeśli nie dopasuje się ich do realiów urbanistycznych i społecznych Wrocławia. W kwestii twardych danych warto powrócić do wstępnych rozważań i przypomnieć, że od 2018 roku udział ruchu samochodowego zmniejszył się o niewiele ponad 1% za co może odpowiadać np. chwilowy trend związany z pracą zdalną, a tak dobrze skomunikowane miasto jak Londyn ma udział samochodów na poziomie 41%. Co zadziwiające Strategia pomija nowe drogi wewnątrz miasta, a przecież wiele z nich ujętych jest w istniejących	
---	--

	planach. To znaczy, że we Wrocławiu nie będzie już żadnych nowych dróg ? A co jeśli za 10 lat do powszechnego użytku wejdą autonomiczne elektryczne taksówki, które np. zaczną wypierać komunikację publiczną ? Takich informacji w Strategii nie znajdziemy, ani nie dowiemy się jak i czym ludzie dojadą do pracy. Wydaje się, że dla twórców ważny jest głównie dojazd do centrum miasta, co z dzisiejszego punktu widzenia, zdaje się postulatem dość anachronicznym. "	
128	dotyczy: "8. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów/9. Monitoring, ewaluacja, aktualizacja strategii/ 10. Źródła finansowania wykonawczych" 5. Powierzchnowość: wskaźniki, harmonogram, wdrożenie Strategia Wrocław 2050 imponuje objętością (ponad 120 stron), ale przy bliższym wejrzeniu okazuje się dokumentem dość powierzchownym pod względem operacyjnym. Zawiera co prawda	Wyjaśnienie Projekt Strategii opracowany został zgodnie z przepisami Ustawy o samorządzie gminnym, które regulują strategię rozwoju gmin. Strategia rozwoju gminy, zwłaszcza z tak długim horyzontem czasowym – nie jest programem operacyjnym czy planem działań, który detalicznie reguluje poszczególne zagadnienia z odniesieniem do harmonogramów czasowych i planów finansowych. W projekcie znajduje się zapis: "Strategię Wrocław 2050 dopełniają polityki, programy i plany działań. Dotyczą

rozdział ze wskaźnikami realizacji celów (rozdz. 4) oraz ogólny opis systemu realizacji strategii (rozdz. 8), jednak brakuje konkretnego harmonogramu działań, wskazania odpowiedzialnych podmiotów za poszczególne przedsięwzięcia czy też zapewnienia źródeł finansowania zaplanowanych inwestycji. Większość tych kwestii odłożono do przyszłości – strategia wprost stwierdza, że dopełniają ją polityki, programy i plany działań dotyczące konkretnych dziedzin, które dopiero należy opracować (s. 116). W załączniku wyliczono listę wymaganych dokumentów wykonawczych m.in. dla obszarów: mieszkalnictwa, bezpieczeństwa żywnościowego, migracji, polityki młodzieżowej, senioralnej, zieleni, neutralności klimatycznej (s. 116). Innymi słowy, sama strategia wskazuje kilkanaście istotnych polityk sektorowych, które dopiero muszą powstać, by wizja 2050 mogła być wdrażana. Takie podejście świadczy o pewnej niekompletności strategii. Jest ona	konkretnych dziedzin czy obszarów funkcjonowania miasta. Każdemu z celów strategii podporządkowane są dokumenty wykonawcze wskazane w załączniku nr 1." (rozdział 8). Ponadto strategia będzie monitorowana i poddawana ewaluacji, a doprecyzowanie tych kwestii nastąpi w Zarządzeniu Prezydenta Wrocławia (rozdział 9). Wskaźniki zawarte w Strategii Rozwoju Wrocławia wybrane zostały z dostępnych danych statystyki publicznej, zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r., poz. 198). Dzięki wykorzystaniu danych statystycznych, które są porównywalne w czasie i przestrzeni, można na bieżąco monitorować zmiany zachodzące we Wrocławiu i w innych miastach. W przypadku prowadzenia regularnych badań w innych obszarach dopuszcza się możliwość wprowadzenia w monitorowaniu realizacji strategii dodatkowych wskaźników, które będą wykraczać poza dane statystyki publicznej. Wskaźniki w strategii
---	--

raczej parasolowym zbiorem celów niż gotowym planem działania. O ile to zrozumiałe, że dokument strategiczny nie będzie zawierał szczegółowych projektów (od tego są programy wykonawcze), o tyle rzuca się w oczy brak jakiegokolwiek harmonogramu realizacji głównych przedsięwzięć. Strategia nie dzieli okresu do 2050 r. na etapy, nie wyznacza kamieni milowych na lata 2030 czy 2040. Próżno szukać np. tabeli „co zrobimy do 2025, co do 2030...”. Brak również hierarchii czasowej priorytetów – nie wiemy, które działania powinny ruszyć od razu, a które mogą poczekać. Podobnie jest z wdrażaniem i finansowaniem. Rozdział 10 strategii (Źródła finansowania) ogranicza się do ogólników – wymienia potencjalne źródła (budżet miasta, fundusze UE, partnerstwo publiczno_x0002_prywatne), ale bez żadnych kwot czy proporcji (s.117). To czysto życzeniowe podejście: „pieniądze się znajdują”. Nie ma mowy o tym, ile strategia będzie kosztować, czy miasto stać na realizację wszystkich	Wrocław 2050 mają charakter wskaźników rezultatu a nie wskaźników produktu. W długim horyzoncie czasowym (do 2050 r.) trudno jest przyjąć określony wskaźnik osiągnięcia z uwagi na dynamicznie zmieniające się uwarunkowania oraz wiele czynników, również zewnętrznych na które miasto nie ma wpływu. Efekt realizacji celów strategii mierzony może być wzrostem lub spadkiem określonych wartości pokazującym określony tendencję zmian.
---	---

celów, ani które projekty będą ubiegać się o finansowanie zewnętrzne w pierwszej kolejności. Wreszcie, monitoring i ewaluacja są opisane bardzo skrótowo. Strategia deklaruje co prawda potrzebę współpracy i sieciowania zewnętrznego (s.116), ale nie ustanawia twardego mechanizmu rozliczania realizacji. Idealnie dokument tej rangi powinien przewidywać np. przeglądy co 5 lat, raporty z postępów, ewentualnie korekty celów – tu mamy tylko stwierdzenie, że strategia będzie aktualizowana w razie potrzeby (czyli w praktyce – gdy władze tak zdecydują). Podsumowując, Strategia Wrocław 2050 ma charakter mocno deklaracyjny. Dużo w niej wizji i celów, mało – konkretów wdrożeniowych. Wiele kluczowych elementów (działania szczegółowe, harmonogram, finanse) odsyła się do przyszłych opracowań. To trochę tak, jakby zbudować piękny model domu, ale bez projektu technicznego i kosztorysu. Dokument świetnie nadaje się do promocji miasta i pokazania ambitnych	
---	--

	zamierzeń, ale trudno uznać go za realistyczny plan operacyjny. Ta powierzchowność rodzi obawę, czy strategia nie skończy na półce, pozostając zbiorem pobożnych życzeń bez przełożenia na rzeczywistość."	
129	dotyczy: 3. Struktura celów i działań w strategii 6. Chaos celów, ogólniki i wewnętrzne sprzeczności Strategia prezentuje rozbudowany system celów – mamy tzw. wymiary horyzontalne (Neutralny klimatycznie Wrocław, Inteligentne technologie, Wysoka kultura współpracy, Metropolitalna pozycja Wrocławia (s.9) oraz cele strategiczne z przyporządkowanymi kierunkami działań (dotyczące m.in. gospodarki, rynku pracy, edukacji, zdrowia, kultury, przestrzeni). Autorzy świadomie podkreślają, że „wszystkie działania zapisane w Strategii Wrocław 2050 wzajemnie się przenikają” i że struktura nie może być silosowa (s.9). O ile idea integracji celów jest słuszna, o tyle w praktyce brak wyraźnej	Wyjaśnienie Projekt Strategii opracowany został zgodnie z przepisami Ustawy o samorządzie gminnym, które regulują strategię rozwoju gmin. Dokument określa 6 celów strategicznych oraz kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia. W projekcie określono również 4 wymiary horyzontalne (Neutralny klimatycznie, błękitno-zielony Wrocław, inteligentne technologie dla wrocławian i wrocławianek, wysoka kultura współpracy, metropolitalna pozycja Wrocławia), które przenikają poszczególne cele. To zagadnienia, które chcemy w ten sposób wzmocnić i podkreślić ich znaczenie. Ustawa o samorządzie gminnym wskazuje katalog zadań należących do kompetencji gminy. W działalności

hierarchii i priorytetów. Dokument przedstawia dziesiątki celów i podcelów, z których każdy brzmi istotnie, ale nie dowiadujemy się, które są najważniejsze, co jest celem nadrzędnym, a co podporządkowanym. Wszystko jest równocześnie ważne – od neutralności klimatycznej, przez innowacje, współpracę, po bezpieczeństwo żywnościowe i „piękno przestrzeni” (s.116) Taki rozstrzał tematyczny i brak gradacji sprawia wrażenie chaosu. Cele sformułowane są często bardzo ogólnie (np. „wzmacnianie pozycji Wrocławia w Europie”, „aktywna współpraca międzynarodowa (s.10), „dążenie do lokalnej autonomii żywnościowej (s.10), co utrudnia ocenę, co konkretnie ma być osiągnięte. W strategii brakuje wyznaczenia kluczowych priorytetów – takich absolutnie najważniejszych kierunków, na których miasto powinno się skupić w pierwszej kolejności. Czy ważniejsza jest neutralność klimatyczna czy rozwój gospodarczy? Albo czy bardziej priorytetowa	dużego miasta, a tym bardziej metropolii, nie można wyznaczyć jednego czy nawet trzech celów. Tym bardziej strategia rozwoju gminy musi obejmować wiele dziedzin odpowiadając na różnorodne potrzeby mieszkańców. Władze Wrocławia mogą odpowiadać za wdrażanie strategii wyłącznie w zakresie swoich ustawowych kompetencji. W innych przypadkach będzie wspierać i promować działania innych interesariuszy. Kluczowa będzie tu dobra współpraca, wielokrotnie w dokumencie podkreślana.
--	---

jest polityka mieszkaniowa czy przyciąganie talentów z zagranicy? Strategia odpowiada: wszystko na raz. Takie podejście skutkuje również potencjalnymi sprzecznościami wewnętrznymi. Przykładem jest choćby kwestia zabudowy vs. zieleni. Z jednej strony dokument postuluje intensyfikację zabudowy miasta – „wzmacnianie procesu reurbanizacji”, wypełnianie pustych terenów i przekształcanie przemysłowych obszarów w tkankę miejską (s.38). Z drugiej strony jednak równocześnie nakazuje dbać o ciągłość systemu błękitno-zielonej infrastruktury i podkreśla, że zieleń miejska jest integralną i równoprawną częścią przestrzeni miasta (s.38). Te cele – zagęszczać zabudowę i chronić zieleń – mogą wchodzić ze sobą w konflikt, jeśli zabraknie precyzyjnych wytycznych, gdzie można intensywnie budować, a gdzie nie. Strategia deklaruje co prawda, że 30% powierzchni miasta ma być „zatopione w zieleni wysokiej” (s.26), ale nie	
--	--

wskazuje, jak pogodzić to z planowanymi tysiącami nowych mieszkań i biur. Czy będą one powstawać kosztem obecnych nieużytków, czy może kosztem terenów zielonych? Dokument tego nie rozstrzyga, pozostawiając potencjalną sprzeczność nierozwiązaną. Inny przykład sprzeczności to balans między rozwojem a jakością życia. Strategia chce intensywnego rozwoju gospodarczego (przyciągania inwestycji, przedsiębiorczości, nowych firm), a zarazem akcentuje potrzebę ochrony klimatu, czystego powietrza, walki z hałasem itp. Te cele nie zawsze są synergiczne – np. przyciągnięcie dużego centrum logistycznego oznacza więcej ciężarówek i emisji. Czy miasto postawi wtedy na rozwój za cenę pogorszenia środowiska, czy odwrotnie? Strategia milczy. Wszystko jest „zrównoważone” na papierze – ale realne polityki wymagają trudnych wyborów, o których dokument nie mówi. Wreszcie, całościowo strategii brak czytelnego ukierunkowania – jaka ma być tożsamość Wrocławia	
---	--

2050? Hasło przewodnie „Otwarci na przyszłość – nastawieni na Wrocław” niewiele wyjaśnia. Dokument wylicza tak wiele aspiracji (Europejska Stolica Wody, centrum dialogu, miasto twórcze, zielone, mądre, bezpieczne...), że zaciera się obraz, co tak naprawdę wyróżni Wrocław spośród innych miast. Trochę jak ucznia, który na świadectwie chce mieć same szóstki ze wszystkich przedmiotów – ale w efekcie nie wiadomo, w czym się specjalizuje. Podsumowując, brak hierarchii celów, ogólnikowość i możliwe sprzeczności osłabiają strategię. Czyni to dokument mało praktycznym – bo jeśli wszystko jest priorytetem, to tak naprawdę nic nie jest. Wdrożenie strategii wymagałoby dopiero uporządkowania tych celów, doprecyzowania ich i rozstrzygnięcia potencjalnych konfliktów (np. gdzie kosztem czego uzyskać przestrzeń pod zieleń przy jednoczesnej urbanizacji). Niestety, autorzy zostawili te trudne decyzje przyszłości.	
---	--

130	dotyczy: Całość 7. Braki w diagnozie rynku pracy Choć strategia sporo mówi o innowacjach, przedsiębiorczości i „talentach”, zaskakująco niewiele miejsca poświęcono twardej analizie rynku pracy we Wrocławiu. Brakuje danych o obecnej strukturze zatrudnienia, głównych sektorach gospodarki, trendach na rynku pracy (poza ogólnymi stwierdzeniami). W rozdziale „Wnioski z diagnoz” znajdziemy co najwyżej garść statystyk: np. że w marcu 2024 stopa bezrobocia w mieście wynosiła tylko 1,7% i że wrocławski rynek pracy jest trzecim największym w Polsce pod względem liczby pracujących (po Warszawie i Krakowie) (s.105). To ważna informacja, ale co z tego wynika? Strategia nie rozwija dalej tego wątku. Nie dowiemy się z dokumentu, jakie branże dominują we Wrocławiu (IT, przemysł, usługi?), jak wygląda poziom wynagrodzeń na tle kraju, jakie są przewidywane zmiany (np. automatyzacja, digitalizacja)	Wyjaśnienie W ramach prac nad Strategią powstały diagnozy społeczno-gospodarcza i przestrzenna, które nie są częścią samej strategii. Zgodnie z przepisami Ustawy o samorządzie gminnym, które regulują strategię rozwoju gmin, strategia rozwoju gminy zawiera jedynie wnioski z diagnoz. Zgodnie z zapisami Strategii, będzie ona konkretyzowana poprzez opracowywanie szeregu programów i polityk sektorowych, dla których będzie ona punktem odniesienia (rozdział 8). Strategia nie jest planem operacyjnym w jednej dziedzinie, szczegółowe rozwiązania odnośnie rynku pracy to materiał na program sektorowy.
-----	--	--

mogące wpłynąć na lokalny rynek pracy. Strategia nie odnosi się do rewolucji AI i jej wpływu na rynek pracy, zwłaszcza jeśli chodzi o pracowników biurowych. Tematyka edukacji i szkolnictwa wyższego pojawia się jako jeden z obszarów (m.in. współpraca z sektorem szkolnictwa wyższego (s.116), ale znów – brak konkretnych liczb, ilu studentów przyciąga Wrocław, ilu absolwentów zostaje w mieście, a ilu wyjeżdża. Odpływ młodych talentów za granicę lub do Warszawy nie jest wspomniany, choć to zjawisko realne. Migracje zarobkowe też nie – poza hasłem o „włączeniu społecznym migrantek i migrantów” (s.20) nie ma mowy, ilu cudzoziemców pracuje we Wrocławiu, z jakimi wyzwaniami to się wiąże (np. integracja, mieszkania, konkurencja na rynku pracy). Strategia zdaje się zakładać, że gospodarka będzie się kręcić, a miasto będzie „silnym ośrodkiem usługowym” dla regionu. Ale nie poparto tego diagnozą, na czym ta siła ma się opierać. Czy np. Wrocław stawia na rozwój wysokich	
---	--

technologii? Jeśli tak, to brakuje wzmianki o istniejącym ekosystemie firm technologicznych, parku naukowo-technologicznym, itp. Czy stawia na przemysł 4.0? – nic o tym konkretnie nie napisano. Czy może na sektor edukacyjny (wykorzystując dużą populację studentów)? – też brak konkretów. Ogólnie rozdział gospodarczy operuje hasłami typu „innovacyjna gospodarka odporna na kryzysy”, „wspieranie lokalnego biznesu”, „rozwój sektora obronnego”, „wspieranie sektora MŚP i startupów” (s.15-16)– ale bez danych wyjściowych i bez mierzalnych celów. Szczególnie uderzający jest brak danych o zatrudnieniu w sektorze MŚP (małych i średnich przedsiębiorstw) oraz brak pogłębionej refleksji nad rynkiem pracy w kontekście demografii. Wiadomo, że społeczeństwo się starzeje – czy strategia zakłada aktywizację osób 50+ na rynku pracy? W dokumencie trudno to znaleźć, poza ogólnym wspomnieniem o „wykorzystaniu potencjału pracowników 50+ (s.16). Nie ma jednak	
--	--

planu, jak poradzić sobie np. z rosnącymi brakami rąk do pracy w pewnych branżach. W wielu polskich miastach problemem jest niedopasowanie edukacji do potrzeb rynku – strategia Wrocławia nie podejmuje tego tematu w sposób konkretny. Podsumowując, diagnoza rynku pracy jest pobieżna, a wynikające z niej działania – bardzo ogólne. To słaby punkt, bo przecież dostępność pracowników i jakość miejsc pracy będą kluczowe dla przyszłości miasta. Strategia milczy np. o uwarunkowaniach pracy zdalnej/hybrydowej (trend po pandemii) – a to może wpływać na zapotrzebowanie na powierzchnie biurowe, transport itp. Podsumowując przez ostatnie 20 lat Wrocław rzeczywiście przyciągał bardzo wiele inwestycji, np. w centra usług, ale trzeba zdawać sobie sprawę, że nadchodząca rewolucja AI może bardzo wiele tych stanowisk pracy po prostu zlikwidować. We Wrocławiu rośnie liczba biurowych pustostanów i spada popyt na biura – jak to będzie	
--	--

	wyglądać w perspektywie kolejnych 20 lat ? 3 Jak już wspomnieliśmy wcześniej, strategia nie przewiduje, żadnych alternatywnych scenariuszy. Innym trendem jest reindustrializacja, co może spowodować wzrost popytu na pracę w przemyśle, ale dostępnych terenów przemysłowych we Wrocławiu (zwłaszcza dla MSP już nie będzie), bo wszystkie zostaną „rewitalizowane” przez podmioty z branży budowlanej...	
131	dotyczy: Całość 8. Nieuzasadniona prognoza demograficzna Być może największym słoniem w pokoju strategii jest jej założenie demograficzne. Jak wspomniano, dokument przewiduje, że do 2050 roku liczba mieszkańców Wrocławia w samym mieście przekroczy milion (s.6). To bardzo ambitna prognoza – oznaczałaby wzrost populacji o ok. 50% w ciągu niespełna trzech dekad (Wrocław liczył oficjalnie 641 tys. mieszkańców w 2021 r., 674 tys. w 2022 r. oraz 598 109 w 2024). Strategia	Wyjaśnienie Trendy demograficzne dla Wrocławia przedstawiane przez Główny Urząd Statystyczny pokazują jedynie osoby zameldowane w mieście. Analizy prowadzone na podstawie zużycia wody w przeliczeniu na mieszkańca, czy też niezależne badania przeprowadzone przez Uniwersytet Wrocławski wskazują, że dane GUS są mocno niedoszacowane. Liczba mieszkańców znacznie zbliża się do 1 miliona i prawdopodobnie trend przyrostu liczby rzeczywistych mieszkańców będzie rósł wraz z

niestety nie wyjaśnia, skąd mieliby się wziąć ci nowi wrocławianie. Wspomina lakonicznie, że miasto przyciąga nowych mieszkańców „głównie z innych części Polski i Europy” (s.6), ale nie podaje żadnych analiz trendów migracyjnych czy czynników, które miałyby tak masowy napływ ludności spowodować. Tymczasem wszelkie dostępne prognozy demograficzne dla Polski i regionu dolnośląskiego są znacznie bardziej pesymistyczne. Polska jako całość starzeje się i kurczy – według najnowszych prognoz GUS do 2060 r. liczba ludności kraju spadnie z ok. 38 mln do 30,9 mln (ubytek o 7 mln osób)⁵ Społeczeństwo będzie dużo starsze: bardzo niski poziom dzietności (1,3 dziecka na kobietę w 2022 r., jednym z najniższych w Europie) oznacza drastyczne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży, przy jednoczesnym wzroście liczby seniorów. Dolny Śląsk nie jest tu wyjątkiem – region już teraz notuje ujemny przyrost naturalny, a wiele mniejszych miast „wymiera” demograficznie. Udział osób 65+ w populacji województwa rośnie – w	rozwojem społeczno-gospodarczym miasta.
--	--

2020 r. co piąty Dolnoślązak miał powyżej 65 lat, w 2035 r. będzie to niemal co czwarty. To oznacza m.in. kurczenie się zasobów lokalnej siły roboczej. Wrocław jako duży ośrodek akademicki i gospodarczy dotąd przyciągał migrację – zarówno z pobliskich mniejszych miejscowości (młodzi przyjeżdżający na studia, potem podejmujący pracę), jak i z zagranicy (pracownicy korporacji, imigranci zarobkowi z Ukrainy i innych krajów). To dodatnie saldo migracji w ostatnich dekadach rekompensowało ujemny przyrost naturalny, pozwalając Wrocławowi nieznacznie rosnąć lub przynajmniej utrzymywać populację. Jednak eksperci przewidują, że ta migracyjna „pompa” może osłabnąć. Według analizy prof. Piotra Szukalskiego (na podstawie prognozy GUS) Wrocław osiągnie szczyt liczby ludności około 2030 r. na poziomie ok. 685 tys., po czym zacznie się stopniowo wyludniać. Do połowy stulecia populacja miasta może spaść do ok. 646 tys. mieszkańców , a w 2060 r. – do	
---	--

ok. 623 tys. Tak więc zamiast miliona, możliwy jest spadek poniżej obecnego stanu. Podobne wnioski płynęły już z wcześniejszych prognoz – np. GUS w 2014 r. szacował, że do 2050 r. Wrocław straci ok. 46 tys. mieszkańców. Choć te szacunki mogą się zmieniać (wpływ miała np. imigracja z Ukrainy po 2014, której skala była niespodzianką na plus), trendów demograficznych nie da się odwrócić łatwo. Strategia nie odnosi się w żaden sposób do tych prognoz. W żaden sposób nie tłumaczy, dlaczego zakłada odwrotny kierunek – gigantyczny wzrost zamiast stagnacji/spadku. Brakuje odpowiedzi na pytanie: co takiego przyciągnie milion ludzi do Wrocławia? Czy mają to być migracje z innych regionów Polski (które same wyludniają się, więc skąd ta rezerwa ludności)? A może masowy napływ cudzoziemców? – jeśli tak, to z jakich krajów, w jaki sposób (polityka imigracyjna to kompetencja rządu, nie samorządu). Strategia milczy. Milczy też o potencjalnych	
--	--

zagrożeniach skutkami depopulacji, jakimi są chociażby niewykorzystane zasoby infrastruktury (np. mniej dzieci – nadmiar szkół?), problemy systemu emerytalnego, opieki zdrowotnej itd. Wizja miliona mieszkańców wygląda zatem na oderwaną od realiów demografii. Można odnieść wrażenie, że zapisano ją pod tezę – bo lepiej brzmi „wielki, milionowy Wrocław” niż „Wrocław walczący o utrzymanie liczby ludności”. Niestety, taka projekcja bez pokrycia może prowadzić do błędów planistycznych. Przykładowo: miasto zakłada intensywne budownictwo mieszkaniowe na 1 mln ludzi – co jeśli tych ludzi nie będzie? Zostaną puste mieszkania, rozproszone osiedla-widma? Albo planuje ogromne inwestycje komunikacyjne pod rosnące potoki pasażerów – a pasażerów ubędzie, za to zwiększą się potrzeby opiekuńcze starzejącej się populacji. Brak uzasadnienia prognozy demograficznej to jedna z najpoważniejszych luk strategii, bo podważa wiarygodność wielu założeń	
--	--

(mieszkalnictwo, rynek pracy, transport itp. są silnie zależne od liczby i struktury mieszkańców). Warto dodać, że Wrocław wyjątkowo często stosuje strategię „rzeczywistych mieszkańców”, a nie osób zameldowanych. Trudno zgodzić się z taką metodologią skoro nie mamy adekwatnych danych z lat wcześniejszych, np. 90, 00. Poza tym należy przypomnieć, że miasto finansują jedynie mieszkańcy zameldowani, gdyż tylko ich podatki zasilają budżet miasta i to z tych podatków finansowane są inwestycje. Zderzenie prognoz z celem miliona mieszkańców. Można obrazowo powiedzieć, że strategia i demografia jadą na kursie kolizyjnym. Jeśli nic się nie zmieni w trendach urodzeń i migracji, Wrocław za 25 lat będzie znacznie mniejszy niż zakłada strategia – różnica może wynieść ponad 350 tysięcy osób (między prognozowanymi ~650 tys., a zakładanym 1 mln). To tak, jakby „brakowało” populacji całego dużego miasta wielkości Lublina. W praktyce oznaczałoby to, że wiele	
---	--

	nowych mieszkań pozostałoby pustych, wiele inwestycji infrastrukturalnych byłoby nadmiernych, a część dzisiejszych usług (np. szkoły) świeciłaby pustkami. Z kolei jeśli miasto jednak chciałoby realnie dążyć do miliona mieszkańców, musiałoby przyjąć bardzo aktywną politykę pronatalistyczną i proimigracyjną – co jednak wykracza poza kompetencje samorządu (dzietność to m.in. funkcja polityki państwa i kultury, imigracja – polityki wizowej i rynku pracy na poziomie kraju)."	
132	dotyczy: Całość 9. Brak polityki wobec MŚP i relokacji AG Wśród licznych celów strategii trudno doszukać się konkretnych działań dedykowanych mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) – mimo że to one stanowią trzon lokalnej gospodarki i lokalnego rynku pracy. Dokument dużo mówi o innowacjach, start-upach, sektorze wysokich technologii, ale pomija problemy zwykłych małych	Wyjaśnienie "Kwestia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw odgrywa kluczową rolę w strukturze gospodarczej Wrocławia – zarówno jako pracodawcy, jak i dostawcy podstawowych usług dla mieszkańców. W projekcie Strategii kwestie związane z rozwojem gospodarczym – w tym rozwojem terenów aktywności gospodarczej – są traktowane priorytetowo. Dokument wprost akcentuje potrzebę

firm: sklepikarzy, rzemieślników, drobnych usługodawców, firm rodzinnych. Hasło „wspieranie lokalnego biznesu” pojawia się jako ogólny kierunek (s.15), lecz brak szczegółów: czyli jak konkretnie miasto Wrocław chce wspierać MSP, skoro dzisiaj nie ma w nim nawet jednego urzędnika, jednego działu, do którego firmy mogłyby się zwrócić z problemami? Szczególnym zaniedbaniem jest brak refleksji nad tym, co stanie się z lokalnymi firmami w obliczu zmian przestrzennych proponowanych przez strategię. Jeśli miasto planuje intensywną zabudowę mieszkaniową w różnych rejonach (np. na terenach poprzemysłowych czy pokolejowych (s. 32), to może się wiązać z wypychaniem dotychczasowych użytkowników tych terenów. Gdzie w strategii jest mowa o wsparciu dla przedsiębiorstw, które będą musiały ustąpić miejsca nowym osiedlom? Przykładowo, jeżeli na dawnych terenach przemysłowych działa jeszcze jakaś fabryka czy magazyny zatrudniające ludzi, a miasto planuje	tworzenia i zabezpieczania przestrzeni dla działalności gospodarczej – wyznaczone strefy aktywności gospodarczej AG1 i AG2. Należy tu podkreślić, że w projekcie Strategii ustalone zostały RELACJE I ZALEŻNOŚCI POMIĘDZY STREFAMI FUNKCJI DOMINUJĄCYCH, w ramach których dopuszcza się przenikanie strefy aktywności gospodarczej 2 (AG2) na strefy mieszkaniowo-usługowe (MU) oraz aktywności gospodarczej 1 (AG1), natomiast należy dążyć do niedopuszczenia przenikania stref mieszkaniowo-usługowych (MU) oraz aktywności gospodarczej 1 (AG1) na pozostałe typy stref. Przedmiotowe zapisy mają na celu ograniczanie ewentualnej transformacji terenów o charakterze przemysłowym na tereny mieszkaniowe. Ponadto prowadzenie działalności o pewnych profilach możliwe jest również w ramach strefy mieszkaniowo-usługowej, w której możliwe jest to szczególnie w zakresie wskazanej w uwadze, czyli obejmującej zwykle małe firmy:
---	--

zamienić ten obszar na „pełnowartościową tkankę miejską” (czytaj: bloki mieszkalne, to co z tą fabryką i jej pracownikami? Strategia powinna przewidywać strefy relokacji dla takich działalności, pomóc w przeniesieniu ich w inne miejsce (np. do podwrocławskich stref aktywności gospodarczej), by nie tracić miejsc pracy. Niestety, dokument w ogóle nie dotyka tak przyziemnych problemów. Czy autorzy Strategii widzą w ogóle jaka jest dostępność gruntów AG we Wrocławiu? A jest ona znikoma. A przecież te problemy już są (patrz Lex Deweloper) i będą się nawarstwiać jeśli Wrocław będzie konsekwentnie realizował politykę deindustrializacji obszarów które nie utraciły swojej funkcji. Widać to też w kwestii handlu i usług lokalnych. Intensyfikacja zabudowy często idzie w parze z gentryfikacją – drobne sklepy i warsztaty mogą nie przetrwać wzrostu czynszów, gdy okolica „idzie do góry”. Miasto mogłoby pomyśleć o programach osłonowych dla takich firm (np. miejskie lokale	sklepikarzy, rzemieślników, drobnych usługodawców. To oni powinni pojawić się w ramach usługodawców w lokalnych centrach usługowych na poszczególnych osiedlach. Należy jednak zaznaczyć, że poruszona w uwadze szczegółowość – dotycząca m.in. konkretnych mechanizmów związanych z wskazywaniem terenów pod relokację podmiotów gospodarczych – wykracza poza poziom ogólności właściwy dla dokumentu strategicznego. Strategia rozwoju gminy, jako dokument kierunkowy, wyznacza cele i priorytety rozwojowe, natomiast szczegółowe rozwiązania i instrumenty ich realizacji powinny być przedmiotem dokumentów wykonawczych, takich jak polityki sektorowe, programy operacyjne czy plany działań. Konkretnie działania, mechanizmy wsparcia czy narzędzia operacyjne np. programy dla MŚP, rozwiązania dotyczące relokacji firm czy polityki czynszowej – będą określane w dokumentach niższego rzędu w ramach polityk sektorowych i programów operacyjnych. Strategia
--	---

użytkowe z preferencyjnymi stawkami dla tradycyjnych usług potrzebnych społeczności). Zamiast tego, strategia raczej cieszy się z nowoczesnych inwestycji i globalnych marek, nie zastanawiając się, jak zachować różnorodność gospodarczą i miejsca pracy także dla osób o niższych kwalifikacjach czy prowadzących drobny biznes. Brakuje również strategii rozwoju dla przemysłu i rzemiosła. Wrocław ma tradycje przemysłowe, nadal działają tu zakłady produkcyjne – co z nimi w 2050 roku? Strategia milczy, jakby przemysł miał zniknąć. Jest za to mowa o „czwartej rewolucji przemysłowej” i technologiach, ale bez osadzenia w lokalnym kontekście. Znow – wygląda to tak, jakby autorzy woleli pisać o startupach IT niż o realnych wyzwaniach małych firm budowlanych czy transportowych z Wrocławia. Zwłaszcza, że za chwilę może się okazać, że AI całkowicie zdominuje ten rynek, a będzie popyt na obróbkę metalu czy przemysłowy druk 3D? Co wtedy ? Ogólnie rzecz biorąc, interesy małego,	kładzie nacisk na konieczność zachowania równowagi pomiędzy rozwojem mieszkaniowym a utrzymaniem funkcji gospodarczych miasta. Jednak jest dokumentem o wysokim poziomie ogólności, w którym nie jest możliwe wpisanie tak szczegółowych rozwiązań jak zawarte w uwadze. Szersze odniesienie do kwestii związanych ze zmianą przeznaczenia terenów AG pod MU znajdują się w wyjaśnieniu do uwagi „2. Mieszkalnictwo: deweloperzy górą, społeczne potrzeby w tle”
--	---

lokalnego biznesu nie są w strategii wyraźnie uwzględnione. W dokumencie przeważa wielka narracja o innowacyjnej metropolii i globalnych sieciach współpracy, co jest atrakcyjne medialnie, ale za tym wszystkim stoją konkretni ludzie prowadzący firmy, których potrzeb i obaw tu nie słychać. W efekcie istnieje ryzyko, że rozwój miasta będzie prowadzony bez oglądania się na tych „mniejszych” graczy – a przecież to oni w dużej mierze tworzą miejsca pracy i płacą podatki do kasy miasta. Wypchnięcie ich poza nawias (czy to dosłownie, poza miasto, czy metaforycznie – poza zainteresowanie władz) może przynieść niepożądane skutki społeczne i gospodarcze, takie jak monokultura ekonomiczna (uzależnienie np. od kilku dużych korporacji) czy utrata lokalnego charakteru wielu dzielnic. Strategia Wrocław 2050 zdaje się tych kwestii nie dostrzegać. Wystarczy przypomnieć jak duży impakt na wrocławski rynek pracy, mają zamknięcia zakładów takich jak Volvo czy ostatnio	
---	--

BEKO ? Opieranie rynku pracy i lokalizowanie stref AGI głównie w pobliżu dużych zakładów zagranicznych może być bardzo ryzykowne dla wrocławskiego rynku pracy w przypadku dużych perturbacji gospodarczych. Bardzo ciekawy fragment znajduje się na s. 92 prognozy, Należy dążyć do pobudzenia komercyjnego sektora mieszkaniowego poprzez rozwiązania kształtujące dostępność uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe jedno-i wielorodzinne oraz aktywną politykę inwestycyjną miasta w zakresie mieszkalnictwa. Innymi słowy nieomal wprost, autorzy opracowania przyznają, że strefy AG należy w dużej części zlikwidować, żeby deweloperzy mieli więcej dostępnych i uzbrojonych terenów. Całkowicie abstrahując od faktu czy one są wykorzystywane, czy są tam jakieś firmy, czy pracują ludzie? I tak co chwile w przestrzeni publicznej pojawiają się postulaty przekształcenia	
---	--

w pełni zagospodarowanych i wykorzystywanych terenów przemysłowych na cele mieszkaniowe (Paprotna, Północna). Biznes potrzebuje pewności i stabilności, każdy, ten mały i ten średni, a obecna rzeczywistość wrocławska jest taka, że z jednej strony ani zapisy Planów Miejsowych ani inne dokumenty nie chronią przedsiębiorców przed faktycznym wywłaszczeniem, ale też dostępność wolnych terenów pod działalność gospodarczą jest praktycznie zerowa. Takie otoczenie zdecydowanie nie sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości we Wrocławiu, niestety autorzy Strategii 2050 zdają się tego kompletnie nie zauważać. Co ciekawe sami autorzy pośrednio przyznają rację naszej ocenie, bowiem wspieranie lokalnej przedsiębiorczości awansowało na liście priorytetów z miejsca czwartego (2016) na trzecie (2021). zaś rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta spadła na liście priorytetów z miejsca drugiego (2016) na piąte (2021) (7.2 s 113). W czym	
---	--

	wiec interesie jest ta rewitalizacja terenów przemysłowych czy pokolejowych ? Zwłaszcza tych, które są aktywnie wykorzystywane zgodnie z ich przeznaczeniem ? Być może warto ponowić te badania i sprawdzić jak sprawy się mają w 2025 roku ?"	
133	dotyczy: Całość Strategia Wrocław 2050 zawiera wiele słuszych postulatów i ambitnych celów, ale brakuje jej fundamentów analitycznych i operacyjnych. Oparta na niezwyfikowanych założeniach demograficznych, bez planu B, harmonogramu i wyceny, przypomina raczej katalog aspiracji niż realistyczny plan działań. Aby sprostać wyzwaniom przyszłości, strategia wymaga korekty: realistycznych danych demograficznych, konkretnych wskaźników i harmonogramów, zróżnicowanych scenariuszy rozwoju oraz realnych narzędzi wsparcia lokalnego rynku pracy i MŚP. Jeśli Wrocław rzeczywiście chce	Wyjaśnienie Projekt Strategii opracowany został zgodnie z przepisami Ustawy o samorządzie gminnym, które regulują strategię rozwoju gmin. Strategia rozwoju gminy, zwłaszcza z tak długim horyzontem czasowym – nie jest programem operacyjnym czy planem działań, który detalicznie reguluje poszczególne zagadnienia z odniesieniem do harmonogramów czasowych i planów finansowych. Zgodnie z zapisami Strategii Wrocław 2050, będzie ona konkretyzowana poprzez opracowywanie szeregu programów i polityk sektorowych, dla których będzie ona punktem odniesienia (rozdział 8). Ponadto strategia będzie monitorowana i poddawana ewaluacji (rozdział 9).

dołączyć do grona najbardziej zrównoważonych i inkluzyjnych miast Europy, musi podążać ścieżką wydeptaną przez Kopenhagę, Wiedeń czy Barcelonę – nie tylko w deklaracjach, ale w konkretnych działaniach. Co ciekawe najbardziej konkretne informacje zawarte w Strategii dotyczą tego, które obszary aktywności gospodarczej zostaną przekształcone na obszary mieszkaniowe. To budzi poważne wątpliwości, czy niektórzy interesariusze (np. właściciele działek planowanych do przekształcenia) nie mieli zbyt dużego wpływu na jej tworzenie. Wydaje się, że na tym etapie, bez jakiejkolwiek oceny czy i ilu mieszkań potrzebujemy, takie działanie jest zdecydowanie przedwczesne i podważa Strategię Wrocław 2050 jako obiektywny dokument opracowany dla Wrocławia i w interesie wszystkich Wrocławian. Stabilne, pewne i przewidywalne planowanie przestrzenne, jest czymś absolutnie kluczowym dla działania jakiegokolwiek biznesu w mieście. Tymczasem	Szersze odniesienie do kwestii związanych ze zmianą przeznaczenia terenów AG pod MU znajdują się w wyjaśnieniu do uwagi „2. Mieszkalnictwo: deweloperzy górą, społeczne potrzeby w tle”.
---	--

ostatnie doświadczenia, min. z Lex Deweloper budzą nasze ogromne obawy, jak będzie to wyglądać w przyszłości. Strategia Wrocław 2050 jest dokumentem ważnym, potrzebnym. Dlatego powinno być opracowane jak najlepiej i rzeczywiście zebrać opinie naprawdę wszystkich zainteresowanych stron, pogłębić diagnozy obecnego stanu i przygotować Wrocław na alternatywne scenariusze rozwoju. Jako Stowarzyszenie bardzo chętnie weźmiemy udział w dalszych pracach oraz konsultacjach tego dokumentu.	
---	--

Załącznik nr 2 – Notatki ze spotkań konsultacyjnych

W ramach konsultacji odbyła się seria pięciu spotkań konsultacyjnych.

Podczas spotkań uczestnicy i uczestniczki mieli okazję zapoznać się z głównymi założeniami projektu Strategii Rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050” które przedstawili eksperci z Biura Strategii Miasta Wrocławia. Odpowiadali oni również na pytania oraz wątpliwości osób na sali.

Wszystkie spotkania miały następującą agendę:

1. Przedstawienie zasad konsultacji

2. Prezentacja założeń projektu dokumentu Strategia rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050”.
3. Dyskusja.

Notatka z pierwszego spotkania konsultacyjnego

Miejsce spotkania: Barbara, ul. Świdnicka 8b

Termin spotkania: 25 marca 2025, godz. 17.30

Liczba uczestników: 50 osób (w tym 15 osób online)

Prezentacja merytoryczna: pracownicy Biuro Strategii Miasta Wrocławia

Moderacja: pracownicy Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich

Wątki poruszone w dyskusji oraz w komentarzach internetowych

(pisownia oryginalna):

- Wrocław łączący pokolenia? Co przez to Państwo rozumieją?
- Uwagi: urealnienie i uproszczenie Strategii, zbyt wiele jest w uwagach i załącznikach.
- Rozdział 4 wskaźniki, zbyt ogólne (wzrost, spadek), brakuje konkretnych liczb do czego dążymy. Np. neutralność została ujęta w uwagach
- Dostępność – czy miasto będzie dostępne? Zwróćmy uwagę na osoby niepełnosprawne
- Mapy bardziej ogólna niż studium (w studium: korytarzowe tramwajowe, trasy rowerowe, przystanki komunikacji, a teraz w strategii nie ma warstwy uszczegóławiającej. Czy ona będzie?
- Struktura programów i polityk jest bezpieczeństwo dzieci i młodzieży. Bezpieczeństwo przepływu informacji co z nimi?
- Kiedy Wrocław w pełni skupi się na realizacji planu. Obecnie mówimy o redukcji emisji Co2, transportu indywidualnego, pyłów

zawieszonych itd. A dalej poszerzamy i budujemy nowe drogi w miejsce efektywnej komunikacji?

- Na jakim etapie obecnie jest temat strefy czystego transportu?
- Czemu jest ambitny cel neutralności klimatycznej reszta filarów została pominięta? Jak Państwo chcą ocenić w 2050 roku czy strategia została spełniona skoro nie ma konkretów.
- Wrocław dąży do neutralności klimatycznej przechodzi z emitującego co2 węgla na również emitujące co2 gazy.
- Czy jest plan większego udziału NGO w życiu społecznym miasta?

Notatka z drugiego spotkania konsultacyjnego

Miejsce spotkania: Centrum Biblioteczno-Kulturalne FAMA, ul. Bolesława Krzywoustego 286

Termin spotkania: 27 marca 2025, godz. 17:30

Liczba uczestników: 14 osób

Prezentacja merytoryczna: pracownicy Biuro Strategii Miasta Wrocławia

Moderacja: pracownicy Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich

Wątki poruszone w dyskusji (pisownia oryginalna):

- Na ile dokument jest dokładny? W jaki sposób i w oparciu o jakie informacje był tworzony?
- Język jest trudny, pojawiła się propozycja dodania słowniczka. Obawy o to czy język dokumentu nie utrudnia odbioru? Pojęcia są skomplikowane, co może zniechęcać odbiorców.
- Czy dokument nie jest zbyt pesymistyczny? Mówca wyraził obawy, że ton dokumentu może odstraszać. Autorzy zapewnili, że patrzą optymistycznie, z naciskiem na rozwój terenów zielonych, gotowość na wyzwania.

- Czy strategia uwzględnia rynek pracy? Podkreślono wagę atrakcyjnych miejsc pracy jako kluczowego elementu rozwoju miasta. Propozycja dodania nowego, siódmego celu strategii: zapewnienie jakościowych miejsc pracy.
- Jak będą rozwiązywane konflikty przestrzenne, np. transport vs. środowisko? Podkreślono, że strategia to ogólny kierunek działań, a szczegółowe rozwiązania będą dopracowywane w przyszłości.
- Czy można rozwinąć koncepcję 3-30-300 na inne aspekty, np. żłobki?
- Czy planowanie na 25 lat ma sens w tak dynamicznych czasach? Strategia zakłada długi horyzont czasowy, zwłaszcza w kontekście transportu i infrastruktury. Cele mogą się zmieniać, ale wartości i wizja pozostają stałe. Miasto musi uwzględniać zmieniające się uwarunkowania polityczne i społeczne.
- Jak Wrocław będzie się dostosowywał do zmian w przyszłości? Strategia traktowana jest jako proces – regularnie aktualizowany. Planowane jest monitorowanie postępów i ewentualne korekty działań.

Notatka z trzeciego spotkania konsultacyjnego

Miejsce spotkania: Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3, ul. Legnicka 65

Termin spotkania: 1 kwietnia 2025, godz. 17:30

Liczba uczestników: 23 osoby

Prezentacja merytoryczna: pracownicy Biuro Strategii Miasta Wrocławia

Moderacja: pracownicy Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich

Wątki poruszone w dyskusji (pisownia oryginalna):

- Czy Strategia uwzględnia politykę senioralną?
- Ile jest uwzględnionych polityk? Ile planuje się ich stworzyć?
- Jakie są plany dotyczące rzeki Odry?
- W jaką stronę planowane są działania?

- Czy planowane jest wykorzystać potencjał rzeki w którego zakres wchodzi m. in. Stworzenie portu rzeczno-ekologicznego oraz stworzenia na stałe tramwaju wodnego?
- Jaki jest długoterminowe podejście do Odry? Czy Odra ma być bardziej rekreacyjną, przyrodniczą czy służąca do celów przemysłowych rzeką?
- Jak wygląda sprawa ewaluacji strategii obowiązujących do 2030r.?
- Czy społeczeństwo jest świadome istnienia strategii? Jak zwiększyć partycypację, ponieważ większość mieszkańców nie wie o istnieniu strategii?
- Czy nie warto by było stworzyć programu nauczania partycypacji i wprowadzenie jej do szkół?
- Co oznacza obszar strategicznej interwencji?
- Zostały wskazane 4 pola: pola marsowe, partynice, stadion miejski i hala stulecia. W treści jest aby te obszary bardziej integrować, zazieleniać. Jednocześnie na tych terenach były przeprowadzane wycinki drzew.
- Jak pogodzić obszary strategiczne z ekologicznymi aspektami?
- Czy wszystkie strategiczne tereny zostały już określone?
- W jaki sposób strategia zakłada pogodzenie potrzebami mieszkańców, rozwojem a ochroną środowiska?
- Czy analizowano panoramy miasta, osie widokowe i wyróżniki przestrzenne?
- Czy były prowadzone analizy widokowe?
- Czy strategia uwzględnia krajobraz nocny? Temat urbanistyki nocnej nie został poruszony w strategii. Pojawił się postulat uwzględnienia zdrowego oświetlenia miasta oraz ochrony nocnej fauny i flory.

Notatka z czwartego spotkania konsultacyjnego

Miejsce spotkania: CK Agora, ul. Serbska 5a

Termin spotkania: 3 kwietnia 2025, godz. 17:30

Liczba uczestników: 3 osoby

Prezentacja merytoryczna: pracownicy Biuro Strategii Miasta Wrocławia

Moderacja: pracownicy Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich

Wątki poruszone w dyskusji (pisownia oryginalna):

- Czy w proces budowy byli włączeni gospodarze gmin ościennych?
- Czy Wrocław nie jest znacznie szerszym pojęciem niż sam obszar miasta?
- Na ile mamy „opowieść” dla przyjezdnych i osiedlających się tu obcokrajowców nie mówiących po polsku? Dla tych którzy się tu przenieśli, studiują, pracują, korzystają z transportu. Czy oni również zostali włączeni w strategię?
- Z czego wynika tak niska frekwencja mieszkańców na spotkaniu? Odliczając organizatorów, jest bardzo mało chętnych. Co poszło nie tak? Czy ludzi nie obchodzi ten temat czy to kwestia komunikacji? Czy jako miasto mamy pomysł na uaktywnienie mieszkańców?
- (pytanie dotyczyło dworca Świebockiego oraz terenu po Hutmenie) Czy gmina ma jakąś sprawczość żeby teren został wcielony do miasta a nie należał do spółek? W tym momencie, jaka jest korzyść dla mieszkańców z tego terenu? Czyli sprawczość gminy jest znikoma? Miasto nie może odkupić tego terenu?
- Kiedy ruszy mieszkaniówka komunalna? Bez wsparcia deweloperów?
- Czy strategia wskazuje jakieś kierunki dotyczące lokali mieszkaniowych dla seniorów? Np. relokacja na niższe piętro, kiedy pojawia się problem z poruszaniem

- Czy gmina ma jakiś realny plan, w jaki sposób pomóc starszym osobom na większym metrażu? Ułatwić kwestie wynajmu mieszkań komunalnych

Notatka z piątego spotkania konsultacyjnego

Miejsce spotkania: Szkoła Podstawowa nr 11, ul. Asfaltowa 6

Termin spotkania: 8 kwietnia 2025, godz. 17:30

Liczba uczestników: 16 osób

Prezentacja merytoryczna: pracownicy Biuro Strategii Miasta Wrocławia

Moderacja: pracownicy Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich

Wątki poruszone w dyskusji (pisownia oryginalna):

- Jak strategia miasta Wrocławia do 2050 roku przewiduje rozwój infrastruktury drogowej?
 - Chodzi o niedostosowanie niektórych ulic (np. Borowskiej) do natężenia ruchu. Czy planowane są ich poszerzenia, nowe połączenia drogowe oraz rozbudowa parkingów, szczególnie przy kluczowych punktach transportowych jak dworzec kolejowy i lotnisko?
- Czy strategia zakłada rozwój systemów „Park & Ride”?
 - Wąskie ulice utrudniają ruch, a zachętą do korzystania z komunikacji publicznej mogłyby być parkingi przy pętlach i węzłach przesiadkowych.
- Dlaczego metro nie zostało ujęte w strategii jako środek rozwiązania problemu przeciążenia ulic i zagęszczenia miasta?
 - Czy planowane były analizy opłacalności takiego rozwiązania? Czy w razie pozytywnych analiz możliwe byłoby dopisanie metra lub innych rozwiązań do strategii?
- W jaki sposób strategia uwzględnia prognozowany wzrost liczby mieszkańców i pojazdów w mieście?

- Jak planuje się przeciwdziałać skutkom suburbanizacji, zwłaszcza w kontekście zwiększonego ruchu osób i pojazdów do i z miasta?
- Czy planowane jest włączenie kolei aglomeracyjnej do systemu miejskiego transportu publicznego?
- Czy są działania zmierzające do jej integracji z komunikacją miejską?
- Jakie działania w zakresie gospodarki wodnej są w gestii miasta, a jakie należą do Wód Polskich?
- W kontekście zagrożenia suszami, wysychania rzek i zapór – czy miasto może podejmować własne działania? Jak strategia odnosi się do tych wyzwań?
- Jak w strategii uwzględniono kwestie zarządzania zielenią miejską?
- Jakie gatunki drzew będą sadzone? Czy unika się inwazyjnych i niesprzyjających lokalnej faunie? Jak rozwiązywany będzie problem retencji wody i deszczówki?
- Jak zamierza się łączyć cele ekologiczne z interesami deweloperów? Jakie działania mają realnie zniechęcać do używania samochodów, a jakie są tylko zapisami „dla zasady”?
- Czy miasto ma możliwość narzucania deweloperom konkretnych wytycznych?
- Czy dopóki teren nie zostanie objęty planem zagospodarowania, deweloperzy mogą swobodnie zmieniać plany zabudowy?
- Jaką realną sprawczość będzie miała strategia?

Załącznik nr 3 – Notatka z konsultacji z młodymi

Spotkanie konsultacyjne podczas Kongresu Młodzieży na Stadionie Olimpijskim, al. Paderewskiego 35

data: 10.04.2025, godz. 10-14

udział wzięło: 120 osób

Spotkanie konsultacyjne dla młodzieży odbyło się 10.04.2025 podczas Kongresu Młodzieży i wzięło w nich udział ok. 120 osób.

Na spotkaniu zaprezentowano założenia Strategii. Młodzież mogła zadawać pytania. Wśród wątków, które poruszyły młode osoby znalazły się:

- kwestia dostępu do mieszkań komunalnych, wraz z opinią, że Strategia odpowiada bardziej potrzebom deweloperów, niż mieszkańców,
- problem bezpieczeństwa kobiet, których Strategia nie obejmuje,
- dostępność lekarzy psychiatrów oraz psychologów – kwestia zdrowia psychicznego,
- niedostrzeżenie kwestii integracji i wsparcia osób z doświadczeniem migracyjnym.

Młodzież została zaproszona do składania formularza online oraz umieszczania karteczek na instalacji.

Podczas spotkania chętne osoby uzupełniły mapę myśli online, odpowiadając na pytanie: Co jest dla Was ważne w Strategii Wrocław 2050?”. Pojawiły się 52 głosy przedstawione poniżej.

- Bezpieczeństwo - 15
- Dostępność mieszkaniowa - 3
- Zdrowie psychiczne - 3
- Edukacja/transport - 2
- Bezpieczeństwo kobiet - 2
- Zieleń - 2

- Inkluzywność - 2

Po 1 odpowiedzi:

- Zapewnienie dobrego psych
- Drogi
- Komfort życia
- Dostępność dla OzN
- Międzykulturowość
- rozwinięcie transportu
- Infrastruktura Publiczna
- Zdrowie fizyczne
- Integracja międzypokoleniowa
- warunki do nauki
- Bóg honor ojczyzna
- Kultura Młodzieży
- System nauczania
- Prywatyzacja Śląska Wro
- Zieleń, drogi
- Infrastruktura i zielen
- budownictwo
- rozwój komunikacji miejsk
- Dbanie o zielen w mieście
- Dostępna edukacja
- ośrodki kulturowe
- estetyka i jakość życia
- bezpieczeństwo

Załącznik nr 4 – Odpowiedzi z tablicy inspiracyjnej

Zestawienie odpowiedzi złożonych podczas spotkań konsultacyjnych

Podczas spotkań konsultacyjnych rozstawione były makiety mapy Wrocławia. Na tablicach można było przykleić karteczki z rozwinięciem dwóch zdań.

1. Chcę korzystać z...
2. W 2050 roku będę mieć ... lat

Zachowano pisownię oryginalną.

1	Chce w pełni móc korzystać z dostępnej propozycji. 67 lat
2	Chce więcej przejrzystości dot. konkursów na BIP 60 lat
3	Chcę być lepszy od Warszawy 52 lata
4	Chcę mieć innego prezydenta #pajacek #sutrykout 62 lat
5	Chcę skorzystać z szerokich i przepustowych dróg łączących gminę Czernicę z centrum Wrocławia. (połączenie Wojnów-Grunwald) uwzględniając przystanki w gminie. Skończonych obwodnic miejskich (objazdem zwycięskiej i Alei Wielkiej Wyspy) 49 lat
6	Chce mieć równoprawny dostęp do każdej przestrzeni. 67 lat
7	Chce mieć tramwaj do dworca na Brochowie od strony Opolskiej. 51 lat
8	Chce więcej przyrody i natury szacunku do dziedzictwa naszego miasta czyli wartości które wnieśli nasi przodkowie nawet jeśli mieli inną narodowość. Chcę aby miało zrównoważony rozwój uwzględniało świat zwierząt i roślin i dbało o ich dobrostan. 78 lat
9	Chcę więcej linii tramwajowych, parków, ładnych budynków. 52 lata

10	Chce więcej tras rowerowych i zieleni miejskiej. 55 lat
11	Chce korzystać z możliwości brania udziału w konkursach na równych warunkach z innymi organizatorami. 69 lat
12	Możliwości dojechać wszędzie rowerem (bez podchwytyliwych krawężników) 55 lat
13	Chce mieć przejezdny wyjazd z wojszyc (zwycięską i borowską) i lepszą komunikację publiczną w tej okolicy. Szeroki zielony klin południa. 48 lat
14	Chce mieć czysty i bezpieczny Ołbin. Dużo lat
15	Chce korzystać z Bezpiecznych przystanków 50 lat.
16	Chcę być aktywną mieszkanką. 107 lat.
17	Chce więcej pięknych przestrzeni bez szpetnych budynków. Pełnych zieleni przestrzeni mieszkalnych, rekreacyjnych itp. W 2050 roku będę mieć 50 lat.
18	Chce być odpowiedzialny za siebie i za innych mieszkańców i tego samego oczekuje od włodarzy miejskich. 69 lat
19	Chce mieć dostęp do czystego powietrza. 56 lat.
20	Chcę więcej inkluzji i edukacji. 67 lat.
21	Chcę więcej móc zrobić pieszo (chodząc po zielonym wrocławiu). 65 lat.
22	Chcę być sobą, odpowiedzialny za miasto. 67 lat.
23	Chcę korzystać ze sprawnej i przewidywalnej komunikacji zbiorowej. 69 lat
24	Chcę więcej komunikacji międzysektorowej. 67 lat
25	Chce mieć drzewa posadzone metodą Miyawakiego. 49 lat
26	Chcę więcej mieszkań w dobrej cenie. 67 lat

27	Chcę być aktywną zawodową (bo tak chcę, babcią która ma swobodny dostęp do wody pitnej, zdrowego jedzenia naturalnego i czystego powietrza). 65 lat
28	Chcę więcej zieleni i świeżego powietrza. 51 lat
29	Chcę więcej piękna. Dużo lat
30	Chcę mieć więcej dostępności jeśli chodzi o poruszenie się, chciałbym, aby progi chodnikowe w starszych częściach miasta zostały obniżone, aby nie utrudniały przemieszczania się osobom starszym. 55 lat
31	Chcę korzystać z wytworów kultur: wydarzeń sportowych, kina, teatru, piękna przestrzeni miejskich, restauracji. 70 lat.
32	Chcę być zdrowy (i zaopiekowany zdrowotnie), spełniony (bo mogę korzystać z dóbr kultury), aktywny (być przydatny dla reszty, móc czerpać z zasobów wspólnoty). 70 lat
33	Chcę więcej ambitnych projektów. Drobnych usprawnień. Dobrej opowieści o mieście, narracji o nim. Kształtowania wspólnoty na wielu płaszczyznach. 70 lat.
34	Chce korzystać z zieleni! Ciekawej różnorodnej oferty terenów zielonych w mieście. Pociągów w obrębie miasta. 53 lata.
35	Chcę być pełna życia dzięki aktywności lokalnej i społecznej. Sprawna i aktywna zawodowo. 50 lat.
36	Chcę mieć bezpieczną zieloną przestrzeń. 50 lat.
37	Chce mieć jeszcze lepszą komunikację miejską. (więcej nitek tramwajowych jadących z większą prędkością, ponieważ odstajemy na tle innych miast).
38	Chcę mieć możliwość dostępu do miasta z perspektywy wrocławskiego obszaru - chcę mieć dobrą komunikację zbiorową.

	70 lat.
39	Chcę wodę z kranu czystą ale najpierw należy wymienić rury w mieście.
40	Chce więcej domów wesołej starości w otoczeniu zieleni. 73 lata.
41	Chcę korzystać z sprawdzonej komunikacji zbiorowej. Wyłączonego z ruchu centrum miasta. Wydarzeń artystycznych kulturowych, sportowych blisko miejsca zamieszkania. 78 lat.
42	Chcę mieć, chciałbym, aby we Wrocławiu było metro.
43	Chce korzystać z 70t tramwaj.
44	Chcę więcej chciałbym, aby zostało uporządkowane Sępolno.
45	Chcę mieć możliwość dobrych studiów. 40 lat
46	Chcę mieć rzeka ślęza. Rewitalizować progi spiętrzające czyli magazynować wodę. Polska 3% magazynowania 97% odprowadzało morze. 100 lat.
47	Chce mieć czyste powietrze/środowisko. Bezpieczne + dostępne otoczenie. Wybór! 70 lat
48	Chcę być aktywna, zdrowa, szczęśliwa, bezpieczna. 71 lat.
49	Chcę mieć innego prezydenta. #pajacek #sutrykout 69 lara
50	Chcę być żywy, zdrowy, szczęśliwy. 42 lata
51	Chcę dobrze zaplanowanego miasta, w którym można dobrze żyć. 42 lata.
52	Chcę więcej tras rowerowych i zieleni miejskiej. 55 lat
53	Chce więcej pięknych przestrzeni bez szpetnych budynków. Pełnych zieleni przestrzeni mieszkalnych, rekreacyjnych itp. 50 lat.
54	Chcę więcej wpływ młodzieży na wydarzenia kulturalne w mieście.
55	Chcę mieć schrony na wypadek wojny. 41 lat.

56	Chcę więcej zieleni, miejsc kultury, przestrzeni dla młodzieży i wspólną integrację 43 lata.
57	Chcę skorzystać z efektywnego transportu.
58	Chcę być jak Tusk. 19 lat
59	Chcę więcej miejsc do odpoczynku w mieście. 40 lat
60	Chcę mieć kolej aglomeracyjną. 42 lata
61	Chcę mieć dobrze finansowaną edukację w mieście i przestrzeń w nich dla młodych do realizacji swoich pasji.
62	Chcę korzystać z autobusów które przyjeżdżają na cza, a nie losują gdzie o której się pojawią. Super, że 1 linia jedzie przez całe miasto ale co z tego jak z punktu A do B szybciej można dotrzeć pieszo, niż komunikacją miejską.
63	Chcę skorzystać z CAL, Ośrodków pomocy dziennej, sprawnej służby zdrowia. 71.
64	Chcę więcej tras rowerowych i zieleni miejskiej. 55 lat.
65	Chcę więcej pięknych przestrzeni bez szpetnych budynków. Pełnych zieleni przestrzeni mieszkalnych, rekreacyjnych. 50 lat.
66	Chcę więcej wpływu młodzieży na wydarzenia kulturalne w mieście.
67	Chcę więcej działań ekologicznych przestrzeni na integrację międzypokoleniową 91 lat.
68	Chcę więcej kontroli tego co wpływa do rzek i jezior. 41 lat
69	Chcę mieć bezpieczną, zieloną przestrzeń. 50 lat
70	Chcę mieć linia tramwajowa na muchobór wielki. 42 lata
71	Chcę więcej estetycznych i zadbanych osiedli.
72	Poczucie bezpieczeństwa zarówno w kwestii społecznej jak i gospodarczej - więcej inicjatyw i kampanii na rzecz inkluzywności i

	równości oraz stabilny rynek pracy. 42 lata.
73	Chcę mieć sprywatyzowany WKS ŚLĄSK WROCŁAW. 42 lata.
74	Chcę mieć czyste powietrze czystą wodę! 41 lat
75	Chcę więcej możliwości miejsc kontaktu seniorów z młodzieżą. 78 lat.
76	Chcę więcej Autobusów pod Wrocławiem. 40 lat
77	Chcę aktywnym seniorem zaopiekowanym przez miasto. 78 lat.
78	Chcę więcej zielni w mieście. 43 lata
79	Chcę skorzystać z godnego zaufania transportu zbiorowego. Zróżnicowanego transportu zbiorowego, który łączy wiele jego typów, sprawnych węzłów przesiadkowych. 50 lat.
80	Zdrowy i szczęśliwy. 75 lat
81	Chcę więcej publicznego dostępu do wody pitnej np. fontanny. Bezpiecznych przystanków. Mieszkań które są dostępne pod względem kosztów. 50 lat
82	Chce więcej radości.
83	Chcę mieć zdigitalizowanych, połączony system autobusów dalekobieżnych. Bezpieczne, jeśli to możliwe to oddzielone od drogi ścieżki rowerowej, które będą łączyć z terenami zielni.
84	Chce więcej przestrzeni bezpiecznej i przyjazny dla dzieci. "Miasta dla dzieci to miasto dla wszystkich". 61 lat
85	Chcę być zdrowa! Przez najbliższe co najmniej 25 lat. Oddychać czystym powietrzem i mieć kontakt z naturą. Tak, w mieście to na miejsce. 61 lat.
86	Chcę więcej ławek. 107 lat
87	Chcę więcej mądrych ludzi w mieście mieszkańców w instytucjach

	itp... 50 lat
88	Chce mieć dużo zieleni, sprawny zbiorkom i miasto wolne od hałasu i spalin. 61 lat.
89	Chcę korzystać: zieleni+łąk kwiatnych, dobrych jakościowo ścieżek rowerowych, czystego powietrza. Precz z kopciuchem. 65 lat.
90	Chce mieć zdrowie, czas, poczucie bezpieczeństwa. 73 lat.
91	Chcę więcej linii tramwajowych, nowych nowoczesnych tramwajów.
92	Chcę być dumny ze swojego miasta. 75 lat
93	Chcę więcej imprez kulturalnych organizowanych przez miasto.
94	Chcę mieć większą możliwość z korzystania Odry, większą dostępność do transportu wodnego, lepsze turystyczne wykorzystanie Odry.
95	Chcę więcej hamaków. więcej linii tramwajowych z trasą podobną do 21, więcej koncertów/wydarzeń na rynku. 45 lat.
96	Chcę mieć zero jezdni o 3+ pasach samochodowych w jednym kierunku na terenie miasta (nie licząc licząc dodatkowych pasów do skrętu) 44 lat.
97	Chcę skorzystać z wygodniejszych ulic na nowych osiedla, a nie stać na jednej stronie ulicą a na drugiej stronie przejeżdża ruch. Tracimy czas i spóźnienia się na umówione wizyty, do pracy, do szkoły. (fragment nieczytelny)
98	Chce korzystać z dworzec świebodzki (food hall), parki, konta mój wrocław.
99	Chcę mieć więcej zainteresowanie się przyrodzie. Kasztanowcami. Dokarmiania zimą: ptaków, jeży, wiewiórek. 100 lat.
100	Chce korzystać z odbudowanej (poniemieckiej) infrastruktury w parku wschodnim

101	Chcę korzystać z sprawnej komunikacji publicznej, czystej energii, czystego powietrza. 75lat.
102	Chcę mieć bezpieczne, czyste i zdrowe miasto. 75 lat
103	Chce więcej zieleni, parków miejsc, rekreacji i wypoczynkowych tras rowerowych. 75 lat
104	Chcę więcej na Jagodnie drzew i krzewów. 86 lat
105	Chcę być zadowolony z miejsca w którym mieszkam. 86 lat
106	Chcę więcej podróży po mieście wykonanych bez samochodu. 74 lata
107	Chcę skorzystać z lepszej komunikacji zbiorowej w różnych kierunkach miasta. 62 lata
108	Chcę korzystać z ścieżki rowerowej kompleksowo ujmowanej. (też pod mostami i wiaduktami) Bielany -> Odra.
109	Chcę więcej "oczyścić" Odrę obecnie jest to ciek wodny meto wykorzystany.
110	Chcę korzystać z klina wojszyckiejgo zanim się zestarzeje. 86 lat.
111	Chcę mieć możliwość bezproblemowego dojechania do domu na jagodnie. Na Jagodnie dużo samochod, mało miejsc parkingowych. Wąskie jezdnie, dużo mieszkańców. 86 lat
112	Chcę mieć lepiej zarządzanie miasto w którym słucha się opinii mieszkańców. 62 lata
113	Chcę więcej drzew na Osiedlu komedy - pomiędzy Buforowej i Drabika. Obiecano nam drzewa a są tylko krzaczki. Potrzebujemy pasa drzew pomiędzy ronson i Dom developer.
114	Terenów zielonych, rekreacji i sportu dla osób w różnych wieku. Zróżnicowanych usług a charakterze lokalnym.

